ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 1 · వ్యాపార ఆర్థికశాస్త్రం స్వభావం, పరిధి (Nature and Scope of Business Economics) · 65 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
1.0	పరిచయం (Introduction)	1.01 – 1.14	14	★★★
1.1	Business Economics నిర్వచనాలు (Definitions)	1.15	1	★
1.2	Business Economics స్వభావం (Nature)	1.16 – 1.29	14	★★★
1.3	Business Economics పరిధి (Scope)	1.30 – 1.33	4	★★
1.4	Economics, Business Economics మధ్య తేడా (Difference)	1.34 – 1.35	2	★
2.0	Economy ప్రాథమిక సమస్యలు (Basic Problems)	1.36 – 1.43	8	★★★
2.1	Capitalist Economy (పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక వ్యవస్థ)	1.44 – 1.52	9	★★★
2.2	Socialist Economy (సామ్యవాద ఆర్థిక వ్యవస్థ)	1.53 – 1.60	8	★★★
2.3	Mixed Economy (మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ)	1.61 – 1.65	5	★★★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 1.01 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.0.2 · Scanner Q8 · SM p.1.2
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **"Economics"** అనే పదం ఎక్కడి నుంచి వచ్చింది? 19వ శతాబ్దం వరకు దాన్ని ఏమని పిలిచేవారు?	జవాబు Greek పదం **'Oikonomia'** నుంచి వచ్చింది; దాని అర్థం **household** (ఇల్లు). 19వ శతాబ్దం వరకు దాన్ని **'Political Economy'** అని పిలిచేవారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **OIKOS అంటే ఇల్లు.** Economics ఇంట్లోనే మొదలైంది, ఇంటి ఖర్చుల లెక్కతో. "Political" దాని పాత ఇంటిపేరు.

కార్డ్ 1.02 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 1.0.1 · Scanner Q1, Q4, Q7 · SM p.1.2
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Economics యొక్క మొదటి ఆధునిక గ్రంథం (first modern work)** ఏది? దాన్ని ఎవరు, ఎప్పుడు రాశారు?	జవాబు **'An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations'** (1776); దీన్ని సాధారణంగా **'The Wealth of Nations'** అని సంక్షిప్తంగా అంటారు. రచయిత: **Adam Smith**. Q7 లో తప్పు options: Engels, Marx, J.B. Say.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **స్మిత్ వెల్త్ రాశాడు 1776 లో** అని గుర్తుంచుకోండి: Smith, Wealth, 1776. Marx, Engels గారి పుస్తకం వేరే: The Communist Manifesto (Unit 2).

కార్డ్ 1.03 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.0.3, 1.1.4 · Scanner Q2 (also 1.1 Q4, Q6) · SM p.1.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Economics యొక్క విషయవస్తువుగా నిలిచే **రెండు ప్రాథమిక వాస్తవాలు** ఏవి?	జవాబు (i) మానవులకు **unlimited wants** ఉంటాయి. (ii) వాటిని తీర్చే సాధనాలు **relatively scarce**. MCQ trap: wants ఎప్పుడూ **unlimited**, "limited" కాదు; resources **relatively scarce**, "unlimited" లేదా "abundant" కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కోరికలు విశాలం, జేబు సన్నం.** రెండు వాస్తవాలు, ఒకటే శాస్త్రం.

కార్డ్ 1.04 T 1.0 · భావన	SM figure · No direct Q · SM p.1.5
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి "Economic Problem" diagram లో **ENDS**, **MEANS** లక్షణాలు ఏవి?	జవాబు **Ends:** సంఖ్యలో unlimited, రకరకాలవి, **graded లేదా prioritised** (కొన్ని మరింత అత్యవసరం). **Means: limited**, **alternative uses** ఉన్నవి. Ends కి limited means ఎదురైతే **scarcity of resources** ఏర్పడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Ends = **U-V-G**: Unlimited, Varied, Graded. Means = **L-A**: Limited, Alternative uses. ఎండ్స్ మూడు అక్షరాలు, మీన్స్ రెండు.

కార్డ్ 1.05 T 1.0 · MCQ ఊచ్చు	★★ OL 1.0.4 · Scanner Q3, Q6, Q16 · SM p.1.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Economics లో scarcity **absolute** ఆ లేక **relative** ఆ? Law of Scarcity ధనిక దేశాలకు కూడా వర్తిస్తుందా?	జవాబు Scarcity అనేది **wants కు సంబంధించి relative**, ఎప్పుడూ absolute కాదు. వస్తువులు scarce అవ్వడానికి కారణం, వాటి పరిమాణం తీర్చవలసిన **wants కు సరిపోకపోవడమే** (Q3). Law of Scarcity అంటే **consumer wants అన్నీ ఎప్పటికీ పూర్తిగా తీరవు** (Q16). ఇది పేద లేదా socialist economies కే పరిమితం కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Scarce అంటే WANTS కంటే తక్కువ, వస్తువుల కంటే కాదు.** కోటీశ్వరుడికి కూడా scarcity తప్పదు.

కార్డ్ 1.06 T 1.0 · MCQ ఊచ్చు	★★★ OL 1.0.5 · Scanner Q5, Q9 · SM p.1.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **అన్ని economic problems కు కారణం** ఏమిటి? దాని నుంచి ఏ సమస్య పుడుతుంది?	జవాబు **Scarcity of resources** యే అన్ని economic problems కు కారణం (Q5). Scarcity వల్ల **economic problems** పుడతాయి (Q9), సామాజిక లేదా సాంస్కృతిక సమస్యలు కావు. Q5 లో తప్పుదారి పట్టించే తప్పు option “Unlimited wants”.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Scarcity లేకపోతే Economics లేదు.** Wants అగ్గిపుల్ల వెలిగిస్తాయి; scarcity ఆ మంట.

కార్డ్ 1.07 T 1.0 · భావన	★★★ OL 1.0.5, 1.0.6 · Scanner Q12, Q13, Q17 · SM p.1.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Unlimited ends, limited means ఏ సమస్యను తెస్తాయి? ప్రతి అలాంటి ఎంపికలో ఏం ఉంటుంది?	జవాబు **CHOICE** సమస్య (Q17), distribution లేదా scarcity కాదు. ప్రతి choice లో **trade-off** ఉంటుంది, అంటే ఒకటి పొందడానికి మరొకటి వదులుకోవడం. కునుకు తీయడం, university కి వెళ్లడం, football చూడటం కూడా trade-off లే (Q13: ఇవన్నీ). “మనకు unlimited wants ఉన్నాయి కానీ limited resources అనే _____ ఆలోచన” = **Scarcity** (Q12).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **E-C-T: Ends ∞ → Choice → Toll (మూల్యం).** ₹1,000 పుట్టినరోజు కానుక ఊహించండి: party, dress, movie లేదా book? ఒకటి ఎంచుకుంటే మిగిలినవి వదులుకోవాలి.

కార్డ్ 1.08 T 1.0 · భావన	★ OL 1.0.7 · Scanner Q11 · SM p.1.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **rational choice** (rational decision-making) అంటే ఏమిటి?	జవాబు **అత్యధిక సంతృప్తి** ఇచ్చే ప్రత్యామ్నాయం. Consumer **సాధ్యమైనంత ఎక్కువ స్థాయి సంతృప్తిని** పొందేలా ప్రణాళిక వేస్తాడు (Q11, key (d)). Q11 లోని ఇతర options (“without error”, “consistent with one’s goal”, “never vary”) key కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **R → S: Rational అంటే Reaching maximum Satisfaction.** గరిష్ఠ సంతృప్తికి చేరడమే rational.

కార్డ్ 1.09 T 1.0 · భావన

SM text · No direct Q · SM p.1.3

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

SM ప్రకారం **Economics అధ్యయనం** అంటే ఏమిటి? resources ఎప్పుడు సమర్థంగా వినియోగమవుతాయి?

జవాబు

Economics అంటే సమాజంలో మానవుల పరస్పరం పోటీపడే, unlimited wants ను తీర్చడానికి **relatively scarce resources ను కేటాయించే ప్రక్రియల** అధ్యయనం.

Resources ను **అత్యధిక విలువైన ఉపయోగాలకు** కేటాయించినప్పుడు అవి సమర్థంగా వినియోగమవుతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ₹1,000 ను **అత్యంత విలువ** వచ్చే చోట పెట్టండి. ఇదే నియమం మొత్తం economy కి వర్తిస్తుంది.

కార్డ్ 1.10 T 1.0 · భావన

SM text · No direct Q · SM pp.1.3–1.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

"scarce resources, unlimited wants" నిర్వచనం ఎందుకు **అసంపూర్ణం**? Economics ఇంకా దేన్ని పరిశీలిస్తుంది?

జవాబు

ఇది **స్థిరమైన resources** ఉన్న సమాజాన్ని చిత్రిస్తుంది. ఆధునిక కాలపు రెండు అంశాలు వదిలేస్తుంది:

- ఉత్పత్తి సామర్థ్యం **వృద్ధి** (ఎక్కువ జనాభా, ముడిసరుకులు, plant, మెరుగైన నైపుణ్యాలు).
- Resources వినియోగంలో **ఒడిదొడుకులు (fluctuations)**: తగినంత demand లేక output పడిపోయి resources ఖాళీగా ఉండిపోవడం (Global Financial Crisis 2007, Corona Pandemic 2019).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Economics మూడు పనులు చేస్తుంది: **A-G-S: Allocate · Grow · Steady** (ఒడిదొడుకులను స్థిరపరచడం).

కార్డ్ 1.11 T 1.0 · భావన

★ OL 1.0.8 · Scanner Q15 · SM p.1.2

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

business ఉద్దేశం ఏమిటి? **Non-Profit Organisations** దేన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంటాయి?

జవాబు

Business అనేది **net value added** (మిగులు లేదా లాభం) సృష్టించే ఆర్థిక కార్యకలాపం.

NPOs వ్యక్తిగత లాభాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకోకపోవచ్చు, కానీ **సామాజిక ప్రయోజనాన్ని** లక్ష్యంగా పెట్టుకుంటాయి.

Q15 key: **charitable dispensary అందించే వైద్య సౌకర్యాలు** ఒక ఆర్థిక కార్యకలాపం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Business → లాభం. NPO → ప్రజా ప్రయోజనం.** రెండూ ఆర్థిక కార్యకలాపమే.

కార్డ్ 1.12 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.0.9, 1.1.2 · Scanner Q10 (also 1.1 Q2, Q5) · SM p.1.7

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business Economics కు ఉన్న ఇతర పేర్లు ఏమిటి? అది ఏం చేస్తుంది? అది ప్రధానంగా Micro ఆ లేక Macro ఆ?

జవాబు

Business Economics = Managerial Economics = Applied Economics.

ఇది **economic theory ని business practice తో కలుపుతుంది**: ఒక సంస్థ తన లక్ష్యాలను అత్యంత సమర్థంగా ఎలా సాధించగలదో పరిశీలించడానికి economic theory, decision science సాధనాల వినియోగం (Q10).

ఇది ప్రధానంగా **Micro Economics** కు సంబంధించింది (1.1 Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **B-M-A: Business = Managerial = Applied.** మూడు పేర్లు, ఒకటే శాస్త్రం, వేర్లు Micro లో.

కార్డ్ 1.13 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.1.3 · Scanner Q14 (also 1.1 Q3) · SM p.1.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Business Economics, **risk and uncertainty** కోసం ఏ tools వాడుతుంది? quantitative techniques పేర్లు చెప్పండి.	జవాబు **Analytical, quantitative tools, ఉదాహరణకు break-even analysis** (Q14). Techniques: **linear programming, regression, capital budgeting, break-even, cost analysis.** కేవలం pure theory, ఊహించడం, కేవలం macro policy తప్పు options.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **L-R-C-B-C** అనే ఐదు అక్షరాలు, ఐదు tools, అదే వరుసలో: Linear programming, Regression, Capital budgeting, Break-even, Cost analysis.

కార్డ్ 1.14 T 1.0 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	★★★ All of 1.0 · Scanner Q1–Q17 · SM pp.1.2–1.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Topic 1.0 మొత్తాన్ని **ఒకే chain** లో చెప్పండి, Economics పుట్టుక నుంచి Business Economics వరకు.	జవాబు **Oikonomia** (household) → **Adam Smith, 1776** → **unlimited wants + scarce means** → **scarcity** → **choice** → **trade-off** → **rational choice** (గరిష్ఠ సంతృప్తి) → **Business Economics** (applied, Micro ఆధారిత).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** తన ఇంట్లో (Oikonomia) Adam Smith కి 1776 లో అన్నీ కావాలనిపించాయి, కానీ జేబు సన్నం. అందుకే ఎంచుకోవాలి, ఒకదాన్ని వదులుకోవాలి. గరిష్ఠ సంతృప్తినిచ్చే rational దారి ఎంచుకుని, దాన్ని వ్యాపారానికి వర్తింపజేశాడు.

కార్డ్ 1.15 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.1.1 · Scanner Q1 · SM p.1.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Business Economics** అనే భావనను ఇచ్చింది ఎవరు? ఆయన దాన్ని ఎలా నిర్వచించారు?	జవాబు **Joel Dean** (Q1). తప్పు options: Alfred Marshall, Adam Smith, L. Robbins. ఆయన నిర్వచనం: **business policies రూపకల్పనలో economic analysis వినియోగం**. SM నిర్వచనం: సంస్థ యొక్క **scarce resources ను ఉత్తమంగా వినియోగించే** business decisions తీసుకోవడానికి economic analysis ను వాడటం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Dean = Decisions.** Dean లో D, Decisions లో D: ప్రతి business decision వెనుక economic analysis ఉంటుంది.

కార్డ్ 1.16 T 1.2 · పోలిక

★★★ OL 1.2.1, 1.2.2 · Scanner Q1, Q7, Q9, Q11, Q12, Q14, Q25 · SM p.1.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Economics ఏ రెండు భాగాలుగా విభజించబడింది? **Micro, Macro Economics** తేడా చెప్పండి.

జవాబు

Economics = **Micro + Macro** (Q25). కుటుంబ నిర్మాణం అనేది sociology భావన, Economics లో భాగం కాదు (Q1).

- **Micro: వ్యక్తిగత యూనిట్లు** (consumers, firms) ప్రవర్తన, అవి scarce resources ను ఎలా కేటాయిస్తాయి; దీన్ని **price theory** అని కూడా అంటారు (Q9, Q12, Q14; resources కేటాయింపు, Q7).
- **Macro:** output, employment, మొత్తం consumption, saving, investment వంటి పెద్ద aggregates ద్వారా **మొత్తం economy**; దీన్ని **aggregate economics** అని కూడా అంటారు (Q11).

Micro తక్కువ యూనిట్లను చూస్తుంది, కాబట్టి విస్తృత ఆర్థిక వాతావరణాన్ని వివరించదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Micro = ఒక చెట్టు. Macro = మొత్తం అడవి.**

కార్డ్ 1.17 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 1.2.3 · Scanner Q18, Q26, Q29, Q42, Q46 · SM p.1.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Micro Economics లో అధ్యయనం చేసే **ఆరు అంశాలు (areas)** చెప్పండి.

జవాబు

- **Product pricing**; **consumer behaviour**; **factor pricing**
- **Economic conditions of a section of people**; **behaviour of firms**; **location of industry**

Q46 key: product pricing, factor pricing రెండూ Micro. Steel workers వేతనాలు, firm location, product price కూడా Micro అంశాలే (Q18).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **P-C-F-C-B-L:** Pricing of product, Consumer, Factor pricing, Conditions of a section, Behaviour of firms, Location: ఆరు అంశాలు, ఆరు అక్షరాలు; అదే వరుసలో చెప్పండి.

కార్డ్ 1.18 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 1.2.4 · Scanner Q15, Q19, Q29, Q36, Q44 · SM p.1.9

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Macro Economics లోకి వచ్చే **ఆరు అంశాలు** చెప్పండి.

జవాబు

- **National income and national output**; **general price level and interest rates**
- **Balance of trade (BoT) and balance of payments (BoP)**; **external value of currency**
- **Overall level of savings and investment**; **level of employment and rate of economic growth**

Keys: general price level and interest rates (Q19); BoT and BoP (Q36); external value of currency (Q44); overall savings and investment (Q29). Q15 లో national income, price level, employment Macro.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **N-G-B-E-S-E:** National income, General price level, Balance of trade/payments, External value of currency, Savings and investment, Employment and growth. దేశానికి ఆరు డయల్స్ ఉన్న dashboard ఊహించండి.

కార్డ్ 1.19 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 1.2.3, 1.2.4 · Scanner Q15, Q18, Q26, Q37, Q38, Q41, Q42 · SM pp.1.8–1.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి “Micro కాదు”, “Macro కాదు” MCQs లో దూరిన తప్పు items ఏవి?	జవాబు **NOT Macro** (ఆ item Micro): **consumer behaviour** (Q15), **behaviour of firms** (Q41). **NOT Micro** (ఆ item Macro): **general price level** (Q18), **general price level and interest rates** (Q42), **foreign exchange rate** (Q26), **aggregate consumption** (Q37), **stage of business cycles** (Q38). నియమం: ఒక యూనిట్ లేదా ఒక firm = Micro; మొత్తం economy = Macro.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Firms, కుటుంబాలు = Micro; దేశం = Macro.** “general”, “overall”, “aggregate” పదాలు Macro సంకేతాలు.

కార్డ్ 1.20 T 1.2 · భావన	★★★ OL 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4 · Scanner Q6, Q17, Q24, Q36, Q40 · SM pp.1.8–1.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి case-based MCQ లో **Micro లేదా Macro** ను ఎలా గుర్తిస్తారు?	జవాబు **Micro:** సిబ్బంది అవసరాలు, consumer behaviour, product pricing పై consultant అధ్యయనం (Q17); preferences, pricing, వేతనాలు, outlet location పై ice cream firm అధ్యయనం (Q40). **Macro:** అధిక corporate tax rate వల్ల జాతీయ నిరుద్యోగ రేటుపై ప్రభావం (Q6); భారత economy పై COVID-19 ప్రభావం (Q24); BoT, BoP పై Finance Minister (Q36). Firm స్థాయి నిర్ణయాలు Micro వైపు, economy మొత్తంపై ప్రభావాలు Macro వైపు చూపుతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **దుకాణమా, పార్లమెంటా?** దుకాణదారు అడిగే ప్రశ్నలు Micro; Finance Minister అడిగే ప్రశ్నలు Macro.

కార్డ్ 1.21 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 1.2.5, 1.2.6, 1.2.7 · Scanner Q2, Q3, Q4, Q45, Q47 · SM pp.1.9–1.11
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Business Economics స్వభావాన్ని వివరించే **ఎనిమిది అంశాలు** చెప్పండి.	జవాబు • **Science**; **based on Micro Economics**; **incorporates elements of Macro analysis**; **Art** • **theory of markets and private enterprise** ను వాడుతుంది; **Pragmatic** విధానం; **Interdisciplinary**; **Normative** MCQ keys: science, macro elements, interdisciplinary (Q47), art, interdisciplinary, normative (Q3) = **All of the above**; normative, interdisciplinary = **Both** (Q4); Micro, Macro environment = **Both** (Q2); theory యొక్క ఆచరణాత్మక వినియోగం, అనేక శాస్త్రాల tools = **Both** (Q45).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఎనిమిది అంశాలకు ఎనిమిది అక్షరాలు, అదే వరుసలో. **S-M-M-A-M-P-I-N:** Students Must Memorise All Major Points In Nature = Science, Micro, Macro, Art, Markets, Pragmatic, Interdisciplinary, Normative.

కార్డ్ 1.22 T 1.2 · భావన

★★★ OL 1.2.8 · Scanner Q10, Q16, Q23, Q27 · SM pp.1.9–1.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business Economics ను దాని విధానంలో **pragmatic** అని ఎందుకు అంటారు?

జవాబు

Micro Economics abstract, పూర్తిగా theoretical; **unrealistic assumptions** కింద దృగ్విషయాలను విశ్లేషిస్తుంది.

Business Economics pragmatic ఎందుకంటే అది **firms నిజ ప్రపంచంలో ఎదుర్కొనే ఆచరణాత్మక సమస్యలను పరిష్కరిస్తుంది** (Q16 key (a)). ఇది theory, practice మధ్య ఉన్న అంతరాన్ని పూరిస్తుంది.

Business Economics స్వభావం **Pragmatic** (Q10, Q27). "_____ in approach tackles practical problems" = **Pragmatic** (Q23).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Pragmatic = Practical.** Micro ప్రయోగశాల కోటు వేసుకుంటుంది; Business Economics పని బూట్లు వేసుకుంటుంది.

కార్డ్ 1.23 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు

★★★ OL 1.2.6, 1.2.8 · Scanner Q28, Q35 · SM p.1.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

"abstract and purely theoretical" అనేది Business Economics ను వర్ణిస్తుందా?

పూరించండి: pragmatic విధానంలో, Micro abstract, పూర్తిగా ____ మరియు ____ assumptions తీసుకుంటుంది.

జవాబు

"**Abstract and purely theoretical**" అనేది Business Economics ను **వర్ణించదు**; అది pure Micro Economics ను వర్ణిస్తుంది (Q35 key (b)).

Q28: Micro abstract, పూర్తిగా **theoretical**, **unrealistic** assumptions తీసుకుంటుంది (key (c)).

Normative అవ్వడం, art అవ్వడం, Macro elements ను చేర్చుకోవడం Business Economics కు సరైన వర్ణనలు (Q35).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Micro = T-U (Theoretical, Unrealistic). Business Economics = P-R (Practical, Real).** జతలను సరిపోల్చండి; ఎప్పుడూ కలపవద్దు.

కార్డ్ 1.24 T 1.2 · పోలిక

★★★ OL 1.2.9 · Scanner Q8, Q22, Q33 · SM p.1.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Positive, **Normative** economics మధ్య తేడా చెప్పండి.

జవాబు

Positive (pure science): "**ఏది ఉంది (what is)**" చెబుతుంది; **cause and effect** ను నిష్పాక్షికంగా విశ్లేషిస్తుంది; **value judgement లేదు**; descriptive (Q8).

Normative: "**ఏది ఉండాలి (what ought to be)**" చెబుతుంది (what should be, Q22); **value judgements** ఉంటాయి; **prescriptive**; **welfare** అంశాలు అంతర్లీనంగా ఉంటాయి (Q33).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **IS vs OUGHT.** Positive = **is** (వాస్తవాలు చూపే అద్దం); Normative = **ought** (దారి చూపే సూచిక బోర్డు).

కార్డ్ 1.25 T 1.2 · భావన	★★★ OL 1.2.9 · Scanner Q5, Q30, Q43 · SM p.1.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి MCQ లో **normative statement** ను ఎలా గుర్తిస్తారు?	జవాబు **ought to / should / should be** కోసం చూడండి: ఏం జరగాలి అనే value judgement. Q5: Radhe, "ప్రభుత్వం మన ఆదాయం తగ్గదని **హామీ ఇవ్వాలి (ought to)**". Q30: విద్యార్థుల part-time గంటలను వారానికి 25 కి **పెంచాలి (should be increased)**. Q43: ప్రభుత్వం అందరికీ ఆరోగ్య సంరక్షణ **అందించాలి (should provide)**. వాస్తవాలు లేదా cause-and-effect ప్రకటనలు **positive**: భారీ వర్షం ఉల్లి పంటను దెబ్బతీసింది, తక్కువ సరఫరాకు ధర పెరుగుదల భర్తీ చేస్తుంది (Q5); కాలుష్యం పెరుగుతోంది, ఎక్కువ కార్లతో traffic jams వస్తాయి (Q30); అధిక వడ్డీ రేట్లు ఇళ్ల ధరలను తగ్గిస్తాయి (Q43).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Should = Normative; is / will = Positive.** వాస్తవాలను data తో తనిఖీ చేయవచ్చు; "should" ను వాదించవచ్చు మాత్రమే.

కార్డ్ 1.26 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 1.2.9 · Scanner Q20, Q32, Q52 · SM p.1.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి పన్ను ఉదాహరణలో ఏ అంశం **normative**, ఏవి **positive**?	జవాబు **Normative:** పన్ను యొక్క **న్యాయబద్ధత (fairness)**, ఇది ఒక value judgement (Q20 key (a); Q32 key (c); Q52 key (b)). **Positive:** పన్ను **incidence**, **పని చేయడానికి ప్రోత్సాహంపై దాని ప్రభావం**; ఇవి వాస్తవాలు, కొలవగలవి. తప్పుదారి పట్టించే తప్పు options: "incidence", "incentive to work", "all of the above".

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Fair = Value = Normative.** ఎవరు చెల్లిస్తారు, ఎవరు తక్కువ పని చేస్తారు అనేవి వాస్తవాలు; అది న్యాయమా కాదా అనేది అభిప్రాయం.

కార్డ్ 1.27 T 1.2 · భావన	★★ OL 1.2.10, 1.4.2 · Scanner Q3, Q4, Q31, Q51 · SM pp.1.10–1.11; table p.1.13
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Business Economics positive ఆ లేక normative ఆ? Nature text, Economics-vs-BE table ఏం చెబుతున్నాయి?	జవాబు **Nature text:** Business Economics సాధారణంగా **normative లేదా prescriptive**, కానీ సరైన decision rules రూపొందించడానికి **positive** theory ను కూడా వాడాలి. ఇది రెండింటినీ కలుపుతుంది, **normative కు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం**. **1.4 లోని table:** Economics positive, normative రెండూ; Business Economics "**only normative**". MCQ keys: "both positive as well as normative" (Q31 key (d)); "prescribes what ought to be done" (Q51 key (a)); normative, interdisciplinary = both (Q4); art, interdisciplinary, normative = all (Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకే తల, రెండు టోపీలు:** normative టోపీ ఎక్కువసార్లు, వాస్తవాలు సరిచూసేటప్పుడు positive టోపీ. Table లోని "only" ఒక్కటే మినహాయింపు.

కార్డ్ 1.28 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 1.2.11 · Scanner Q39 · SM p.1.13
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఏ ప్రకటన తప్పు: “Business Economics is the applied branch of Economics” లేక “Economics is an applied branch of Business Economics”?	జవాబు తప్పు: “**Economics is an applied branch of Business Economics**”. ఇది **తిరగబడింది** (Q39 key (c)). సరైనది: Business Economics, Economics యొక్క **applied branch**; దీని **పరిధి narrow**; demand, supply వంటి **micro-level issues** ను చూస్తుంది; **business entity లో decision making** కు తోడ్పడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బిడ్డ తన తల్లిదండ్రులకే తల్లిదండ్రి కాలేడు.** Economics తల్లిదండ్రి; Business Economics దాని applied బిడ్డ.

కార్డ్ 1.29 T 1.2 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	★★★ All of 1.2 · Scanner Q1–Q52 · SM pp.1.8–1.13
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Topic 1.2 ను **ఒకే chain** లో చెప్పండి, Economics యొక్క రెండు శాఖల నుంచి applied branch వరకు.	జవాబు **Economics = Micro + Macro** → **Micro** (వ్యక్తిగత యూనిట్లు, price theory) → **Macro** (aggregates) → Business Economics **Micro ఆధారితం**, **Macro ను చేర్చుకుంటుంది**. → **Science · Art · Markets · Pragmatic · Interdisciplinary · Normative** → positive = **is**, normative = **ought** → Business Economics, Economics యొక్క **applied branch**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** ఒక దుకాణదారు (Micro) తన ధరలు నిర్ణయిస్తాడు, కానీ Finance Minister బడ్జెట్ (Macro) వింటాడు. అతను శాస్త్రవేత్త, కళాకారుడు కూడా, ఆచరణాత్మకుడు, అనేక రంగాలను కలిపేవాడు; ఏం చేయాలో సలహా ఇస్తాడు.

కార్డ్ 1.30 T 1.3 · పోలిక	★ OL 1.3.1 · Scanner Q7 · SM p.1.11
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఆర్థిక సిద్ధాంతాన్ని నేరుగా వర్తింపజేయగల **రెండు రకాల business issues** ఏవి? ప్రతిదాన్ని ఏ శాఖ పరిష్కరిస్తుంది?	జవాబు **Internal లేదా operational issues:** సంస్థ లోపల తలెత్తి **management నియంత్రణ** పరిధిలో ఉంటాయి; **Micro Economics** తో పరిష్కరిస్తారు. **External లేదా environmental issues:** firm చుట్టూ ఉన్న ఆర్థిక వాతావరణం నుంచి వస్తాయి; **Macro Economics** తో పరిష్కరిస్తారు. Q7: market structure, pricing analysis **Internal scope** లో భాగం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **గేటు లోపల = Micro; గేటు బయట = Macro.** Management నియంత్రించేది ఫ్యాక్టరీ గేటు లోపల ఉన్నదే.

కార్డ్ 1.31 T 1.3 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.3.2 · Scanner 1.2 Q38; 1.3 Q3, Q7 · SM pp.1.11–1.12

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

firm యొక్క internal issues ను చూసే **ఎనిమిది Micro Economic theories** చెప్పండి.

జవాబు

- **Demand analysis and forecasting**; **production and cost analysis**; **inventory management**; **market structure and pricing policies**
- **Resource allocation**; **theory of capital and investment decisions**; **profit analysis**; **risk and uncertainty analysis**

Demand analysis, production and cost analysis, inventory management Micro (1.2 Q38); అక్కడ Macro చొరబాటుదారు business cycle stage. Cost analysis, demand analysis, inventory management scope లో ఉన్నవి (1.3 Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఎనిమిది theories, ఎనిమిది అక్షరాలు. **D-P-I-M-R-C-P-R:** Detectives Probe Inventory, Markets, Resources, Capital, Profit, Risk = Demand, Production, Inventory, Market structure, Resource allocation, Capital, Profit, Risk.

కార్డ్ 1.32 T 1.3 · MCQ ఉచ్చు

★★ OL 1.3.2 · Scanner Q1, Q3, Q4, Q5 · SM pp.1.11–1.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business Economics **scope లో లేనివి** ఏవి?

జవాబు

Accounting standards (Q1, Q5), **cost standard** (Q3) scope లో **లేవు**.

Scope లో ఉన్నవి: capital budgeting, risk analysis, business cycle (Q1, Q5); cost analysis, demand analysis, inventory management (Q3).

Q4: Applied Economics యొక్క quantitative techniques లో **economic analysis** ఒక్కటే **జాబితాలో లేదు**; regression analysis, capital budgeting, linear programming ఉన్నాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Analysis లోపల, standards బయట.** Scope ప్రశ్నలో "Standards" ఎర్ర జెండా పదం.

కార్డ్ 1.33 T 1.3 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.3.3 · Scanner 1.3 Q1, Q6 · SM p.1.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

business ను ప్రభావితం చేసే **ఏడు macro-economic factors** చెప్పండి. వాటిపై management కు ఎంత నియంత్రణ ఉంటుంది?

జవాబు

- **Economic system** రకం; **business cycle** దశ; **national income, employment, prices, saving and investment** లో సాధారణ పోకడలు
- ప్రభుత్వ **economic policies**; **central banks, financial sector, capital market** పనితీరు; **socio-economic organisations** (trade unions, producer and consumer unions, cooperatives); **social and political environment**

ఈ factors పై management కు **నియంత్రణ లేదు** (Q6), కాబట్టి వాటి ప్రతికూల ప్రభావాలను తగ్గించడానికి తన policies ను సర్దుబాటు చేసుకోవాలి. Business cycle ఒక macro factor (Q1).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వాతావరణ సూచన:** వాతావరణాన్ని మార్చలేరు (macro factors); గొడుగు తీసుకెళ్తారు (policy సర్దుబాటు). **7** factors లెక్కించండి.

కార్డ్ 1.34 T 1.4 · పోలిక

★ OL 1.2.11, 1.4.2 · Scanner 1.2 Q39 · SM p.1.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

పట్టికలోని మొదటి ఆరు ప్రాతిపదికలపై **Economics**, **Business Economics** తేడా చెప్పండి: meaning, character, main task, nature, scope, branches.

జవాబు

- **Meaning:** Economics ఆర్థిక సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ఆర్థిక సూత్రాలను రూపొందిస్తుంది; Business Economics వాటిని **వర్తింపజేస్తుంది**.
- **Character:** Economics micro, macro రెండూ; Business Economics స్వభావంలో **micro**.
- **Main task:** Economics వ్యక్తులు, సంస్థల అవసరాలను తీరుస్తుంది; Business Economics **ఒక నిర్దిష్ట business entity లో సరైన decision making** ను లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- **Nature:** Economics positive, normative రెండూ; Business Economics ముద్రించినట్లు (as printed) "**only normative**" (Topic 1.2 పై note చూడండి).
- **Scope:** Economics కు **విస్తృత** scope; Business Economics కు తులనాత్మకంగా **narrow** scope.
- **Branches:** Economics కు Business Economics applied branch; Business Economics, Economics యొక్క **applied branch**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Economics = wide-angle lens; Business Economics = ఒక వ్యాపారం యొక్క నిర్ణయాలపై zoom lens.**

కార్డ్ 1.35 T 1.4 · పోలిక

SM text · Scanner 1.2 Q39 · SM pp.1.13–1.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Economics, Business Economics ఈ అంశాలలో ఎలా భిన్నం: concerned with, analysis involved, concentration, assumptions చెల్లుబాటు?

జవాబు

- **Concerned with:** Economics ఉత్పత్తి నుంచి వినియోగం వరకు, distribution సహా అన్ని theories ను కవర్ చేస్తుంది; Business Economics ముద్రించినట్లు (as printed) "only profit theory ignoring other theories" పై మాత్రమే శ్రద్ధ పెడుతుంది.
- **Analysis involved:** Economics లో growth, inflation, employment వంటి **macro-level** issues ఉంటాయి; Business Economics లో demand, supply, profit వంటి **micro-level** issues ఉంటాయి (Q39 option (d)).
- **Concentration:** Economics **ఆర్థిక అంశాలపై** మాత్రమే దృష్టి పెడుతుంది; Business Economics business సమస్యలో **ఆర్థిక, ఆర్థికేతర** రెండు అంశాలపై.
- **Validity of assumptions:** Economics కొన్ని assumptions పై ఆధారపడుతుంది; Business Economics లో వర్తింపజేసినప్పుడు **కొన్ని assumptions చెల్లవు**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా రెండు పేర్లకు రెండు అక్షరాలు: Economics = **E**, Business Economics = **B**. Economics: **E**verything, **E**conomic aspects only. Business Economics: **B**oth aspects, **B**reaks some assumptions.

కార్డ్ 1.36 T 2.0 · భావన	★★ OL 2.0.1 · Scanner Q3, Q5 · SM p.1.16; Summary p.1.27
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఒక economy యొక్క **కేంద్ర సమస్య (central problem)** ఏమిటి? అది ఎందుకు తలెత్తుతుంది?	జవాబు కేంద్ర సమస్య **wants కు సంబంధించి resources కొరత (scarcity)** (Q3 key (a); Q5 key (a)). Resources **limited**, వాటికి **alternative uses** ఉండటం వల్ల ఎంపికలు చేయవలసి వస్తుంది. Resources unlimited అయితే, లేదా ఒకే ఉపయోగం ఉంటే, ఆర్థిక సమస్యే తలెత్తదు. తప్పు options: private, public sectors సహజీవనం, ప్రభుత్వ జోక్యం, federal structure (Q3); unemployment, poverty, inflation (Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Scarcity చెట్టు వేరు.** Unemployment, poverty, inflation వేరు కాదు.

కార్డ్ 1.37 T 2.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.0.2 · Scanner Q2, Q10, Q12 · SM pp.1.16–1.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఒక economy యొక్క **నాలుగు ప్రాథమిక సమస్యలు** పేర్కొనండి.	జవాబు • ఏమి **ఉత్పత్తి** చేయాలి? (**What**) • ఎలా **ఉత్పత్తి** చేయాలి? (**How**) • ఎవరి **కోసం** ఉత్పత్తి చేయాలి? (**For whom**) • ఆర్థిక వృద్ధికి **ఎలాంటి ఏర్పాటు** చేయాలి?

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పెళ్లి విందు:** ఏం వండాలి (What), ఎలా వండాలి (How), ఎవరికి వండాలి (For whom), రేపటి కోసం ఏం పక్కన పెట్టాలి (growth).

కార్డ్ 1.38 T 2.0 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 2.0.2 · Scanner Q2, Q4, Q10, Q12 · SM pp.1.16–1.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఇవి ప్రాథమిక ఆర్థిక సమస్యలు **కావు**: ఎక్కడ ఉత్పత్తి చేయాలి? ఎప్పుడు ఉత్పత్తి చేయాలి? FDI ని అంగీకరించాలా వద్దా?	జవాబు **Where to produce?** ప్రాథమిక సమస్య కాదు (Q2, Q10). **When to produce?** కూడా కాదు (Q12). Q4: "**foreign direct investment** ను అంగీకరించాలా" అనేది policy choice, ప్రాథమిక సమస్య **కాదు**. Consumer vs capital goods (What), labour- vs capital-intensive (How), ధనిక vs పేద (For whom) **ప్రాథమిక సమస్యలే**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఇద్దరు బయటివారు: ఎక్కడ అనేది చిరునామా, ఎప్పుడు అనేది గడియారం.** What, How, For whom, Growth జాబితాలో ఈ రెండూ లేవు.

కార్డ్ 1.39 T 2.0 · భావన	★★ OL 2.0.3, 2.0.4 · Scanner Q4, Q6, Q8 · SM pp.1.17–1.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **ఏమి ఉత్పత్తి చేయాలి (what to produce)** లో ఏమి ఉంటుంది? భవిష్యత్తులో ఉత్పత్తిని పెంచే వస్తువులు ఏవి?	జవాబు ఏ **వస్తువులు, సేవలు** ఉత్పత్తి చేయాలో, **ఒక్కోదాని ఎన్ని యూనిట్లు** అనేది నిర్ణయించడం. ఎంత ఉత్పత్తి చేయాలనేది "What" లో భాగం (Q8). ఉదాహరణలు: **guns vs butter**; **capital goods** (యంత్రాలు, పరికరాలు, dams) vs **consumer goods** (cell phones). **Capital goods** ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేస్తే **భవిష్యత్తులో ఉత్పత్తి పెరుగుతుంది** (Q6); consumer, agricultural, public goods తప్పు options.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **తుపాకులా, వెన్నా? యంత్రాలా, మొబైళ్లా?** ఈరోజు యంత్రాలు (capital goods) అంటే రేపు ఎక్కువ output.

కార్డ్ 1.40 T 2.0 · భావన	★★ OL 2.0.5 · Scanner Q7, Q11, Q14 · SM p.1.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **ఎలా ఉత్పత్తి చేయాలి (how to produce)** లో ఏమి ఉంటుంది? technique ను ఏది నిర్ణయిస్తుంది?	జవాబు **Labour-intensive**, **capital-intensive** techniques మధ్య ఎంచుకోవడం (ఉదా. handloom vs automatic loom). ఇది **technique ఎంపిక** (Q11), product ఎంపిక కాదు. ఇది **factors లభ్యత** (labour, capital), వాటి **relative prices** పై ఆధారపడుతుంది. Q7: **capital కు relative price తక్కువగా ఉన్న capital surplus economy** లో capital-intensive technique ఎంచుకుంటారు. Q14: labour **capital కంటే relatively చౌక** కాబట్టి ఇంకా ఎక్కువగా వాడతారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చౌక factor నియమం:** technique ఏ factor చౌకగా, ఎక్కువగా దొరుకుతుందో అటు మొగ్గుతుంది.

కార్డ్ 1.41 T 2.0 · భావన	SM text · Scanner Q4 · SM pp.1.17–1.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **ఎవరి కోసం ఉత్పత్తి చేయాలి (for whom to produce)** అంటే ఏమిటి?	జవాబు సమాజం ప్రతి ఒక్కరి ప్రతి కోరికనూ తీర్చలేదు, కాబట్టి వస్తువులు, సేవల మొత్తం output లో **ఎవరికి ఎంత వాటా** అనేది నిర్ణయించాలి. అంటే output సభ్యుల మధ్య ఎలా **పంపిణీ (distribute)** అవుతుంది: **జాతీయ కేక్ లో వేర్వేరు వ్యక్తుల వాటాలు**. Q4: "ధనికుల కోసం ఉత్పత్తి చేయాలా పేదల కోసమా" అనేది ఒక ప్రాథమిక సమస్య (For whom).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **జాతీయ కేక్ ను ముక్కలు చేయడం:** ఏ ముక్క ఎవరికి?

కార్డ్ 1.42 T 2.0 · భావన	★ OL 2.0.7 · No direct Q · SM p.1.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి సమాజం **ఆర్థిక వృద్ధికి ఏర్పాటు** ఎందుకు చేయాలి?	జవాబు Resources అన్నీ **ప్రస్తుత వినియోగానికే** పోయి, భవిష్యత్ ఉత్పత్తికి ఏమీ మిగలకపోతే, సమాజ **ఉత్పత్తి సామర్థ్యం పెరగదు**. ఆదాయాలు, జీవన ప్రమాణాలు స్తంభించిపోతాయి, పడిపోవచ్చు కూడా. కాబట్టి భవిష్యత్ పురోగతి కోసం **ఎంత saving and investment** (అంటే ఎంత **ప్రస్తుత వినియోగ త్యాగం**) చేయాలో సమాజం నిర్ణయిస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **విత్తనాల గింజలు తినేయకండి.** ఈరోజు కొంత దాచండి, రేపు ఎక్కువ పంట కోయండి.

కార్డ్ 1.43 T 2.0 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.0.8 · Scanner Q9 · SM p.1.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **economic system** అంటే ఏమిటి? దాని మూడు రకాలు పేర్కొనండి.	జవాబు సమాజంలో వస్తువులు, సేవల ఉత్పత్తి, పంపిణీకి సంబంధించిన **ఏర్పాట్ల మొత్తం** (Q9 key (c)); ఆర్థిక ఎంపికను అమలు చేసే సాధనాల మొత్తం. మూడు రకాలు: **capitalist, socialist, mixed**. Q9 లో తప్పు options: economic choice, economic problem, economic institution.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **System = ఏర్పాటు.** వస్తువులను తయారు చేసి పంచుకునే నియమాల మొత్తం ఏర్పాటు; ఇది **C-S-M** రుచులలో వస్తుంది.

కార్డ్ 1.44 T 2.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.1.1 · Scanner Q7, Q10, Q11, Q18, Q23 · SM pp.1.18–1.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **capitalist economy** అంటే ఏమిటి? దానికి ఉన్న ఇతర పేర్లు ఏవి?	జవాబు ఉత్పత్తి సాధనాలు **ప్రైవేటు యాజమాన్యంలో, లాభం కోసం నియంత్రణలో** ఉంటాయి: అన్ని ఆస్తులూ ప్రైవేటు చేతుల్లో (Q7); ప్రధాన లక్షణం **private property హక్కు** (Q10). దీన్ని **free market economy** లేదా **laissez-faire economy** అని కూడా అంటారు (Q11); “Free Economy”, “Capitalist Economy” రెండూ సరిపోతాయి (Q18 key (d)). **Laissez-faire** ఆర్థిక కార్యకలాపాల్లో **కనీస ప్రభుత్వ జోక్యాన్ని** సమర్థిస్తుంది (Q23). ఉదాహరణలు: United States, United Kingdom, Hong Kong, South Korea; వీటిలో చాలా వరకు pure capitalism కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Capitalist = capital ప్రైవేటు చేతుల్లో.** Free market, free hand, laissez-faire: అలాగే వదిలేయి.

కార్డ్ 1.45 T 2.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.1.2, 2.1.3 · Scanner Q2, Q10, Q12 · SM p.1.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి capitalist economy యొక్క **ఏడు లక్షణాలు** చెప్పండి. వాటిలో అత్యంత ముఖ్యమైనది ఏది?	జవాబు • **Private property**; **freedom of enterprise**; **freedom of economic choice**; **profit motive** • **Consumer sovereignty**; **competition**; **no government interference** **Competition** అత్యంత **ముఖ్యమైన** లక్షణం (Q12).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఏడు లక్షణాలు, ఏడు అక్షరాలు, అదే వరుసలో. **P-F-F-P-C-C-N:** Please Find Free Profits: Customers Compete, Nobody interferes = Property, Freedom of enterprise, Freedom of choice, Profit, Consumer sovereignty, Competition, No interference.

కార్డ్ 1.46 T 2.1 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.1.2, 2.2.3 · Scanner 2.1 Q2, Q4, Q22, Q26; 2.2 Q20 · SM pp.1.19, 1.23
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఆకర్షణీయంగా కనిపించినా capitalism లక్షణాలు **కాని** options ఏవి?	జవాబు **Collective ownership** (Q22), **absence of consumer choice** (Q26) capitalist లక్షణాలు **కావు**; అవి **socialism** ను వర్ణిస్తాయి. **Human welfare** socialism లక్ష్యం, capitalism ది కాదు; capitalist లక్షణాలు **profit motive**, **price mechanism** (Q2 key (c)). Capitalist economy లో **central planning authority ఉండదు** (Q4). Collective ownership capitalism యొక్క merit కూడా కాదు (2.2 Q20).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Capitalism = Competition, Collective కాదు.** Option లో “collective” లేదా “absence” ఉంటే అది socialism కు చెందినది.

కార్డ్ 1.47 T 2.1 · భావన	★★ OL 2.1.4 · Scanner 2.1 Q8, Q16, Q21, Q25; 2.2 Q21; 2.3 Q14 · SM p.1.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **consumer sovereignty** అంటే ఏమిటి? ఏ economies లో ఇది ఒక లక్షణం?	జవాబు **ఏ వస్తువులు, సేవలు, ఎన్ని పరిమాణాల్లో ఉత్పత్తి అవుతాయో చివరకు కొనుగోలుదారులే నిర్ణయిస్తారు** (Q21 key (b)). Producers, consumers ఇష్టపడేవే తయారు చేయాలి, కాబట్టి limited resources ఎలా కేటాయించాలో consumers నిర్ణయిస్తారు. ఇది **capitalist (laissez-faire)** economy యొక్క లక్షణం (2.1 Q8, Q16, Q25). Topic 2.3 Q14: **Free, Mixed** economies (రెండింటిలో) consumer సార్వభౌముడు. Socialism లో ఇది **పరిమితం**, కాబట్టి “buyers ఏం ఉత్పత్తి కావాలో నిర్ణయిస్తారు” అనేది socialist ప్రకటన కాదు (2.2 Q21).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కస్టమర్ యజమాని; producer అతణ్ణి మెప్పించాల్సిన ఉద్యోగి.**

కార్డ్ 1.48 T 2.1 · భావన

★★★ OL 2.1.5, 2.0.9 · Scanner 2.0 Q13; 2.1 Q1, Q4, Q6, Q14, Q17, Q19, Q20 · SM pp.1.19–1.20

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఏ planner లేకుండా capitalist economy తన కేంద్ర సమస్యలను ఎలా పరిష్కరిస్తుంది?

జవాబు

Central planning authority లేదు; ఏమి, ఎలా, ఎవరి కోసం ఉత్పత్తి చేయాలో నిర్ణయించడానికి economy **price mechanism (demand and supply** యొక్క వ్యక్తిత్వరహిత శక్తులు) ను వాడుతుంది (Q4, Q17).

ఇది **self-regulating, invisible hand** తో నడుస్తుంది (Q14). ధర **demand and supply market forces** తో నిర్ణయమవుతుంది (Q20); resources కేటాయింపుకు **price** ప్రధాన సాధనం (Q6).

Price mechanism capitalist economy యొక్క ప్రధాన లక్షణం (Q1). జతపరచండి (Q19): Capitalist = price mechanism; Socialist = centrally planned; Mixed = రెండూ.

Topic 2.0 Case Q13: EVs వైపు మార్పు **price mechanism సాపేక్ష లాభదాయకతను మార్చడాన్ని** చూపిస్తుంది, ప్రభుత్వ ప్రణాళికను కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Price అంటే traffic signal.** ధర పెరిగితే go (ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేయి), తగ్గితే slow down. Traffic police అవసరం లేదు.

కార్డ్ 1.49 T 2.1 · భావన

★ OL 2.1.6, 2.0.6 · Scanner 2.0 Q15; 2.1 Q27 · SM p.1.20

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Capitalism లో **ఏమి, ఎలా, ఎవరి కోసం** ఉత్పత్తి చేయాలో ఏది నిర్ణయిస్తుంది?

జవాబు

What: market demand, లాభ సంకేతాలు (2.0 Q15). Demand పెరిగితే ధర, లాభం పెరుగుతాయి, కాబట్టి producers ఎక్కువ తయారు చేస్తారు.

How: factors relative prices మార్గదర్శకంగా **cost-minimising technique**; Q27 key: **cost minimisation, profit maximisation**.

For whom: కొనుగోలు సామర్థ్యం ఉన్నవారికి, అది ఆదాయంపై ఆధారపడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Demand What ని నిర్ణయిస్తుంది; Cost How ని; Cash For whom ని.**

కార్డ్ 1.50 T 2.1 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 2.1.7 · Scanner 2.1 Q5, Q15; 2.2 Q20 · SM p.1.21

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

capitalist economy యొక్క ప్రధాన merits ఇవ్వండి.

జవాబు

- **Self-regulating**; **efficiency and incentive** (private property, profit motive); **faster growth**; resources యొక్క **optimum allocation**
- **High operative efficiency**; **efficient economic decisions** కు ప్రోత్సాహకాలు; **innovation**, సాంకేతిక పురోగతికి ప్రోత్సాహకాలు
- **Freedom** (స్వేచ్ఛ, private property హక్కు); **enterprise and risk-taking**

Q5: **freedom of choice** capitalism యొక్క ప్రయోజనం. Q15: ఇది **efficient economic decisions** కు ప్రోత్సాహకాలు ఇస్తుంది. Merit కానిది: **collective ownership** (2.2 Q20).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా తొమ్మిది merits, తొమ్మిది అక్షరాలు, అదే వరుసలో. **S-E-F-O-H-E-I-F-E:** So Every Firm Offers High Efficiency, Innovation, Freedom, Enterprise = Self-regulating, Efficiency, Faster growth, Optimum allocation, High operative efficiency, Efficient decisions, Innovation, Freedom, Enterprise.

కార్డ్ 1.51 T 2.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.1.8 · Scanner Q3, Q9, Q13, Q24 · SM pp.1.21–1.22
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి capitalism యొక్క **పది demerits** జాబితా చేయండి.	జవాబు • **ప్రజల వైపు:** విపరీతమైన **inequality**; **మానవ హక్కులపై property rights ప్రాధాన్యం**; **మానవ సంక్షేమాన్ని విస్మరించడం**; **కార్మికుల దోపిడీ**; consumer **sovereignty ఒక భ్రమ** • **market వైపు: luxury-goods bias** (misallocation); **instability**; **advertising పై వృథా**; **monopolies**; **పర్యావరణ క్షీణత** Q3, Q9: **exploitation, inequality** capitalism లో ఎక్కువ. Q13, Q24: "మానవ హక్కులపై property rights ప్రాధాన్యం" **capitalism** యొక్క demerit; high operative efficiency (Q13 option (c)) ఒక merit.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **5 + 5: ముందు ప్రజలు, తర్వాత Market.** ఐదు ప్రజలను బాధిస్తాయి, ఐదు market ను వక్రీకరిస్తాయి.

కార్డ్ 1.52 T 2.1 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	★★★ All of 2.1 · Scanner Q1–Q27 · SM pp.1.19–1.22
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Topic 2.1 ను **ఒకే chain** లో చెప్పండి, capitalism నిర్వచనం నుంచి దాని demerits వరకు.	జవాబు **Free market / laissez-faire** → **private property + profit motive** → **consumer sovereignty + competition** → **price mechanism** (invisible hand, self-regulating) → **merits** (efficiency, growth, innovation) → **demerits** (inequality, exploitation, monopolies).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** Free market అంటే umpire లేని cricket మ్యాచ్. యజమానులు లాభం కోసం ఆడతారు, ప్రేక్షకులు (consumers) విజేతలను ఎంచుకుంటారు, ప్రత్యర్థులు గట్టిగా పోటీపడతారు, scoreboard (price) ప్రతి కదలికనూ నడిపిస్తుంది. ఉత్తములు ధనవంతులవుతారు, బలహీనులు వెనకబడతారు.

కార్డ్ 1.53 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.2.1 · Scanner Q1, Q7, Q9, Q13, Q15, Q27 · SM p.1.22
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **socialism** ను ప్రతిపాదించింది ఎవరు? ఏ పుస్తకం, ఏ సంవత్సరం?	జవాబు **Karl Marx, Frederick Engels** (Q7, Q9). Q1 key: Karl Marx; Samuelson, Pigou, Adam Smith తప్పు. పుస్తకం: **'The Communist Manifesto'**, **1848** లో ప్రచురితం (Q13, Q27), **socialist economy** కి సంబంధించింది (Q15). 1776 తో కలపవద్దు; అది Adam Smith యొక్క Wealth of Nations.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ME 1848 లో:** Marx, Engels, Manifesto, 1848.

కార్డ్ 1.54 T 2.2 · భావన	★★★ OL 2.2.2 · Scanner Q3, Q4, Q5, Q6, Q8, Q10, Q17, Q19 · SM pp.1.22–1.23
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **socialist economy** కి ఉన్న ఇతర పేర్లు ఏవి? ఉత్పత్తి సాధనాలు ఎవరివి, లక్ష్యం ఏమిటి?	జవాబు దీన్ని **Command Economy** లేదా **Centrally Planned Economy** అని కూడా అంటారు (Q3, Q4, Q8, Q10, Q19). భౌతిక ఉత్పత్తి సాధనాలను (ఫ్యాక్టరీలు, capital, గనులు) మొత్తం సమాజం తరఫున **State** కలిగి ఉంటుంది (Q17 key: "Communist Economy"). **లక్ష్యం: మొత్తం సమాజ సంక్షేమాన్ని** గరిష్ఠం చేయడం (Q5, Q6). Resources **central planning authority** ఆదేశాలతో కేటాయించబడతాయి, కాబట్టి market forces కు పాత్ర లేదు; కేంద్ర సమస్యలు **planning** ద్వారా పరిష్కారమవుతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఒకే అధికారం, మూడు పేర్లు: Socialist, Command, Centrally Planned.

కార్డ్ 1.55 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.2.3, 2.2.5 · Scanner Q24, Q25, Q26 · SM pp.1.23–1.24
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి socialist economy యొక్క **ఆరు లక్షణాలు** చెప్పండి. **administered prices** అంటే ఏమిటి?	జవాబు • **Collective ownership**; **economic planning**; **absence of consumer choice** • **Relatively equal income distribution**; **minimum role of price mechanism**; **absence of competition** **Administered prices** demand and supply తో కాకుండా **బయటి అధికారం, సాధారణంగా ప్రభుత్వం** (central planning authority) నిర్ణయిస్తుంది (Q26). Socialism లో price mechanism పాత్ర **అత్యంత బలహీనం** (Q24); consumer sovereignty **central planning వల్ల చాలా వరకు పరిమితం** (Q25).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఆరు లక్షణాలు, పాఠశాల timetable లా: బడి యజమాని, ప్రణాళికాకారుడు నిర్ణయిస్తాడు, పిల్లలు సబ్జెక్టులు ఎంచుకోలేరు, అందరికీ ఒకే భోజనం, ఫీజుపై బేరం లేదు, ప్రత్యర్థి బడులు లేవు.

కార్డ్ 1.56 T 2.2 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.2.4 · Scanner Q21, Q23 · SM p.1.23
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Socialism లో ఏది హామీ ఇవ్వబడుతుంది, ఏది పరిమితం: ఆకలి, consumer choice, పని?	జవాబు **ఆకలి నుంచి విముక్తికి హామీ ఉంది**, కానీ selective production వల్ల **consumers' sovereignty పరిమితం** (Q21 key: Statement II). **పని చేసే హక్కుకు హామీ ఉంది**, కానీ central planning authority నిర్ణయిస్తుంది కాబట్టి **వృత్తి ఎంపిక పరిమితం**. Q23 key: **absence of consumer choice, socialist economy**. Q21 లో తప్పు: ఆదాయంలో relative **inequality**, market forces కు ప్రధాన పాత్ర, ఏం ఉత్పత్తి కావాలో buyers నిర్ణయించడం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా హామీ ఉంది, కానీ మార్గదర్శకత్వంతో: నిండు కంచం కానీ ముందే నిర్ణయించిన menu; ఉద్యోగం ఉంది కానీ మీ ఎంపిక కాదు.

కార్డ్ 1.57 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.2.6 · Scanner Q16 · SM p.1.24
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఏ దేశం socialist economy కి ఉదాహరణ? ఈరోజు ఏదైనా దేశం pure socialist గా ఉందా?	జవాబు పూర్వపు **U.S.S.R. 1917 నుంచి 1990 వరకు** ఉదాహరణగా ఉండేది. ఈరోజు **ఏ దేశమూ pure socialist కాదు**; Vietnam, China, Cuba, North Korea ఇతర ఉదాహరణలుగా పేర్కొంటారు (Q16 key (d): none of these).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **1917 లో లోపలికి, 1990 లో బయటికి; ఈరోజు ఎవరూ లేరు.**

కార్డ్ 1.58 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.2.7 · Scanner Q2, Q14, Q18 · SM p.1.24
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి socialism యొక్క **ఎనిమిది merits** ఇవ్వండి.	జవాబు • ఆదాయం, సంపద **సమాన పంపిణీ (Equitable distribution)**; **rapid and balanced development**; **no waste**; **no unemployment or fluctuations** • **Co-operation** (profit motive లేదు); **right to work**; **protection from exploitation**; **social security** Q2: rapid growth, balanced development, right to work = **both (a) and (b)**; efficient economic decisions కు incentives socialist సమాధానం కాదు. Q14: **rapid growth and balanced economic development**. Q18: "లాభాలు సమానంగా పంపిణీ కావు (**not** spread equitably)" అనేది merit **కాదు**; ఇది socialism కు విరుద్ధం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఎనిమిది merits, ఎనిమిది అక్షరాలు, అదే వరుసలో. **E-R-N-N-C-R-P-S:** Even Rich Nations Never Cease Raising Public Security = Equitable, Rapid growth, No waste, No unemployment, Co-operation, Right to work, Protection, Social security.

కార్డ్ 1.59 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.2.8 · Scanner Q11, Q12, Q22 · SM pp.1.24–1.25
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **socialism యొక్క demerits** ఏవి? వాటిలో ప్రధానమైనది ఏది?	జవాబు **Bureaucracy ప్రాబల్యం**, దానివల్ల **అసమర్థత, ఆలస్యాలు**, ఒక్కోసారి **అవినీతి, red-tapism** (Q11, Q12, Q22). • వ్యక్తులకు **స్వేచ్ఛ లేదు**; **private property లేదు**; కష్టపడి పనిచేయడానికి **లాభ ప్రోత్సాహం లేదు** • **cost basis లేదు** (administered prices వల్ల cost లెక్కకు సరైన ఆధారం ఉండదు); **State monopolies** అదుపు తప్పవచ్చు • Consumers కు **పరిమిత ఎంపిక**; **సమర్థతకు బహుమతి లేదు**

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Bureaucracy శీర్షిక; మిగిలినవన్నీ "లేదు" జాబితా:** స్వేచ్ఛ లేదు, ఆస్తి లేదు, లాభ ప్రోత్సాహం లేదు, cost basis లేదు, బహుమతి లేదు.

కార్డ్ 1.60 T 2.2 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	★★★ All of 2.2 · Scanner Q1–Q27 · SM pp.1.22–1.25
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Topic 2.2 ను **ఒకే chain** లో చెప్పండి, దాని స్థాపకుల నుంచి demerits వరకు.	జవాబు **Marx, Engels, 1848** → **command / centrally planned** → **State యాజమాన్యం**, లక్ష్యం = సమాజ సంక్షేమం → **planning** సమస్యలను పరిష్కరిస్తుంది → ఆరు లక్షణాలు → **USSR 1917–1990**, ఈరోజు pure socialist ఎవరూ లేరు → **merits** (equity, growth, jobs) → **demerits** (bureaucracy).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** ఇద్దరు ఆలోచనాపరులు 1848 లో manifesto రాస్తారు. ఒక ప్రణాళికాకారుడు బాధ్యత తీసుకుంటాడు, ఫ్యాక్టరీలు State వి, ప్రణాళిక అందరికీ అన్నం పెడుతుంది. భోజనానికి హామీ ఉంది, menu ముందే నిర్ణయం. మూల్యం: ఆఫీసు కిటికీ దగ్గర పొడవాటి వరుస (bureaucracy).

కార్డ్ 1.61 T 2.3 · భావన	★★ OL 2.3.1 · Scanner Q2, Q3, Q6, Q8, Q10, Q13 · SM p.1.25; Summary p.1.27
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **mixed economy** అంటే ఏమిటి? ఒక ఉదాహరణ ఇవ్వండి.	జవాబు **Market, ప్రభుత్వం** రెండింటికీ ముఖ్య పాత్ర ఉంటుంది (Q2, Q13); ఇది **price mechanism, central planning ల మిశ్రమాన్ని** వాడుతుంది, controlled economy, market economy రెండింటి మంచి లక్షణాలను చేర్చడమే లక్ష్యం. వాస్తవ ప్రపంచంలోని ప్రతి economy మిశ్రమమే; **భారత economy** mixed గా వర్గీకరించబడింది (Q8). అర్థం (Q6): **private, public sectors సహజీవనం**, అన్ని నిర్ణయాలు కేంద్ర అధికారం లేదా ప్రైవేటు వ్యాపారవేత్తలు తీసుకోవడం కాదు. Resources **consumers, firms, ప్రభుత్వం** నిర్ణయాల ద్వారా వినియోగమవుతాయి (Q10). Cost-benefit analysis ప్రాథమిక ప్రశ్నలకు సమాధానమిస్తుంది (Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **స్టీరింగ్ పై రెండు చేతులు:** market, ప్రభుత్వం కలిసి నడిపిస్తాయి.

కార్డ్ 1.62 T 2.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.3.2 · Scanner Q1, Q4, Q5, Q6, Q11 · SM pp.1.25–1.26
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి mixed economy యొక్క **మొదటి లక్షణం** ఏమిటి? దీనిలో ఎన్ని sectors ఉన్నాయి, ఏవి?	జవాబు **Private, public sectors సహజీవనం** (Q5, Q11); భారత్ లో ఈ సహజీవనం వల్లే mixed economy ఉంది (Q1). **మూడు sectors** ఉన్నాయి (Q4 key (b)): **private** (స్వప్రయోజనం, profit motive); **public** (సమాజ సంక్షేమం కోసం State ఏర్పాటు చేసింది, ప్రధానంగా లాభ ఆధారితం కాదు); **combined** (ప్రభుత్వం, ప్రైవేటు సంస్థ కలిసి, joint sectors). Q11 లో తప్పు options: manufacturing and services, agriculture and industries, small and large industries.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **P-P-J: Private, Public, Joint.** ముగ్గురు ఆటగాళ్లు, ఒకే జట్టు.

కార్డ్ 1.63 T 2.3 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 2.3.3 · No direct Q · SM p.1.26

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

mixed economy యొక్క **ఎనిమిది merits** చెప్పండి.

జవాబు

- **Private property and incentive; price mechanism and competition; consumer sovereignty**
- **Innovation; enterprise and risk-taking**
- **Planning; equality; regulation of cut-throat competition**

ఇది రెండు వ్యవస్థల **ఉత్తమ లక్షణాలను** తీసుకుంటుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా 5 + 3: market రుచి ఉన్న ఐదు merits, తర్వాత State రుచి ఉన్న మూడు.

కార్డ్ 1.64 T 2.3 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 2.3.4 · Scanner Q7 · SM pp.1.26–1.27

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

mixed economy ఎల్లప్పుడూ capitalism, socialism మధ్య **"golden path"** నా? దాని demerits ఏవి?

జవాబు

కాదు. Mixed economy ఎల్లప్పుడూ **"golden path"** కాదు; public, private sectors సరైన మిశ్రమాన్ని నిలబెట్టడం కష్టం (Q7 key (a)).

Demerits: State **అధిక నియంత్రణలు**, **ప్రణాళిక సరిగా అమలు కాకపోవడం**, **అధిక పన్నులు**, సమర్థత లోపం, **అవినీతి**, వృధా, **అనవసర ఆలస్యాలు**, public sector పేలవమైన పనితీరు, **sectors ను సమతుల్యం చేయడంలో కష్టం**.

SM p.1.27: బలమైన ప్రభుత్వ చొరవ లేకపోతే private sector అసమానంగా పెరగవచ్చు, అప్పుడు వ్యవస్థ దాని అన్ని లోపాలతో **capitalism ను పోలి ఉంటుంది**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా తాడుపై నడక, బంగారు బాట కాదు: public, private ని సమతుల్యం చేయండి, లేకపోతే ఒరిగిపోతుంది.

కార్డ్ 1.65 T 2.3 · పోలిక

SM text · Scanner 2.1 Q1, Q3, Q9, Q19; 2.2 Q24; 2.3 Q9, Q10 · SM p.1.27

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

capitalist, socialist, mixed economies ప్రాథమిక సమస్యలను ఎలా పరిష్కరిస్తాయో పోల్చండి.

జవాబు

Capitalist: price mechanism. **Socialist:** central planning. **Mixed:** రెండింటి మిశ్రమం (Q19 match: 1-b, 2-c, 3-a).

Price mechanism: capitalism యొక్క ప్రధాన లక్షణం (2.1 Q1), socialism లో అత్యంత బలహీనం (2.2 Q24).

Exploitation, inequality: capitalism లో ఎక్కువ (2.1 Q3, Q9), **centrally planned** economy లో కనిష్ఠం (2.3 Q9).

Mixed: consumers, firms, ప్రభుత్వం కలిసి తీసుకునే నిర్ణయాలు (2.3 Q10).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Price, Plan, Pair. Capitalist = Price, Socialist = Plan, Mixed = Pair (రెండూ).

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 2 · Demand మరియు Supply సిద్ధాంతం (Theory of Demand and Supply) · 70 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
1.0	Demand అర్థం (Meaning of Demand)	2.01	1	★★
1.1	Demand ను నిర్ణయించేవి (What Determines Demand)	2.02 – 2.08	7	★★★
1.2	Demand Function	2.09 – 2.10	2	★★★
1.3	Law of Demand	2.11 – 2.20	10	★★★
1.4	Demand యొక్క Expansion మరియు Contraction (Expansion and Contraction of Demand)	2.21 – 2.22	2	★★★
1.5	Elasticity of Demand	2.23 – 2.34	12	★★★
1.6	Income Elasticity of Demand	2.35	1	★★★
1.7	Cross-Price Elasticity of Demand	2.36 – 2.37	2	★★★
1.8	Advertisement Elasticity	2.38	1	★★★
2.0	మానవ కోరికల స్వభావం (Nature of Human Wants)	2.39	1	★★★
2.2	TU మరియు MU మధ్య సంబంధం (Relationship between TU & MU)	2.40 – 2.41	2	★★★
2.3	Law of Diminishing Marginal Utility	2.42 – 2.43	2	★
2.4	Consumer Surplus	2.44 – 2.47	4	★★★
2.5	Indifference Curve Analysis	2.48 – 2.58	11	★★★
3.0	పరిచయం (Introduction)	2.59	1	★★
3.1	Supply యొక్క Determinants (Determinants of Supply)	2.60 – 2.61	2	★
3.2	Law of Supply	2.62	1	★
3.3	Supply Curve పై కదలికలు: Quantity Supplied లో పెరుగుదల లేదా తగ్గుదల (Movements on Supply Curve-increase or decrease in the quantity supplied)	2.63	1	★★
3.5	Elasticity of Supply	2.64 – 2.67	4	★★★

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
3.6	Equilibrium Price	2.68 – 2.70	3	★★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 2.01 T 1.0 · భావన	★★ OL 1.0.1, 1.0.2, 1.0.3, 1.1.18 · Scanner Q3, Q4, Q5, Q6, Q7 · SM pp.2.3–2.4
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Economics లో **demand** అంటే ఏమిటి? దానిని **effective demand** గా ఏది మారుస్తుంది?	జవాబు Demand = ఒక నిర్ణీత కాలంలో, వివిధ ధరల వద్ద కొనుగోలుదారులు కొనడానికి సిద్ధంగా ఉన్న **మరియు** కొనగలిగే వివిధ పరిమాణాలు. ఇది కేవలం కోరిక కంటే ఎక్కువ. Effective demand = **కోరిక + కొనుగోలు శక్తి + ఆ శక్తిని వినియోగించే సుముఖత** (Q3, Q7). Economist చెప్పే demand అంటే desire, need, choice లేదా preference కాదు (Q5). Firms తమ ఉత్పత్తుల **demand** ను విశ్లేషిస్తాయి (Q4). MCQ trap: **unlimited wants** అనేది demand కు అవసరమైన అంశం కాదు (Q6).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కోరిక ఆర్డర్ కాదు.** జేబులో డబ్బు, ఖర్చు చేసే మనసు తోడైనప్పుడే కోరిక demand అవుతుంది.

కార్డ్ 2.02 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.1.1, 1.1.12 · Scanner Q2, Q25 (also 1.2 Q2) · SM pp.2.4–2.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఒక commodity యొక్క **determinants of demand** ను జాబితా చేయండి.	జవాబు • Own price; related goods ధరలు; disposable income; tastes మరియు preferences; వినియోగదారుల expectations. • ఇతర అంశాలు: జనాభా పరిమాణం మరియు వయస్సు పంపిణీ; national income మరియు దాని పంపిణీ; credit facility మరియు interest rates; government policy. Q2: disposable income, price మరియు demography అన్నీ demand ను ప్రభావితం చేస్తాయి. Q25: వృద్ధుల సంఖ్య పెరిగితే geriatric care, కళ్లద్దాలు, ఊతకర్రల demand పెరుగుతుంది. **సంబంధం లేని (unrelated)** వస్తువుల ధరలు demand ను ప్రభావితం చేయవు (1.2 Q2).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మొదటి ఐదింటికి **P-R-I-T-E**: Price, Related goods, Income, Tastes, Expectations. ఈ ఐదు అక్షరాలు వరుసగా గుర్తుంచుకోండి.

కార్డ్ 2.03 T 1.1 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.1.1 · Scanner Q18 (also 1.2 Q2) · SM pp.2.4–2.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Cost of production** లేదా **expectations** లో demand కు determinant **కానిది** ఏది?	జవాబు **Cost of production** అనేది demand కు determinant **కాదు** (Q18). ఇది **supply** ను ప్రభావితం చేస్తుంది. ఇంకా determinant కానివి: unrelated goods ధరలు (1.2 Q2). నిజమైన determinants: own price, expectations, related products ధరలు, preferences.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఖర్చు అమ్మేవాడి లెక్క.** factory బిల్లు కొనేవాడికి కనిపించదు, కాబట్టి cost అనేది supply వైపు.

కార్డ్ 2.04 T 1.1 · పోలిక

★★ OL 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5 · Scanner Q3, Q4, Q5, Q9, Q19, Q20, Q27, Q28, Q30, Q31 · SM pp.2.4–2.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Complements మరియు **substitutes** మధ్య తేడా చెప్పండి. Related goods ఎన్ని రకాలు?

జవాబు

Related goods **రెండు** రకాలు (Q30).

Complements కలిపి వినియోగించబడతాయి (car మరియు petrol, computer మరియు software). ఒక వస్తువు demand కు, దాని complement ధరకు మధ్య సంబంధం **విలోమం (inverse)** (Q27). Scooter మరియు petrol **joint** demand ను చూపుతాయి (Q28).

Substitutes ఒకదానికి బదులు మరొకటి వాడతారు (tea మరియు coffee, petrol మరియు diesel). Demand కు, substitute ధరకు మధ్య సంబంధం **ప్రత్యక్షం (direct)**.

Substitute ధర తగ్గితే X demand **తగ్గుతుంది** (Q9). ఒక వస్తువు ధర పెరిగితే, substitutes demand పెరుగుతుంది (Q20).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Complements జంట, substitutes ప్రత్యర్థులు.** జంట కలిసి కష్టపడుతుంది (inverse); ప్రత్యర్థి discount మీ customers ను లాగేస్తుంది.

కార్డ్ 2.05 T 1.1 · భావన

★ OL 1.1.6, 1.1.7 · Scanner Q22, Q26 · SM pp.2.5–2.6

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఆదాయం పెరిగినప్పుడు **normal** మరియు **inferior** goods ఎలా స్పందిస్తాయి?

జవాబు

Normal goods: ఆదాయం పెరిగే కొద్దీ demand పెరుగుతుంది (Q26).

Inferior goods: ఒక నిర్దిష్ట ఆదాయ స్థాయి వరకు మాత్రమే demand పెరుగుతుంది, ఆ తర్వాత ఆదాయం ఇంకా పెరిగితే **తగ్గుతుంది** (Q22).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Normal goods మీ జీతంతో పాటు **పైకి ఎక్కుతాయి**; మెరుగైనవి కొనగలిగాక inferior goods **పక్కకు తప్పుకుంటాయి**.

కార్డ్ 2.06 T 1.1 · భావన

★★ OL 1.1.8, 1.1.9, 1.2.6 · Scanner Q8, Q14, Q15, Q24 (also 1.2 Q5) · SM pp.2.6–2.7

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Demonstration effect మరియు **bandwagon effect** అంటే ఏమిటి? మొదటి పదాన్ని ఎవరు ప్రవేశపెట్టారు?

జవాబు

Demonstration effect: ఇతరుల వినియోగాన్ని అనుకరించాలనే కోరిక. **James Duesenberry** ప్రవేశపెట్టారు (Q8; 1.2 Q5).

Bandwagon effect: ఇతరులు కూడా వినియోగిస్తున్నారు కాబట్టి, fashion కోసం లేదా అందరితో కలవడానికి demand పెరగడం. ఉదాహరణ: ఇతరులను చూసి share market లోకి వెళ్లేవారు (Q14, Q15).

ఎక్కువ మంది వాడే కొద్దీ ఉత్పత్తి విలువ పెరగడం: bandwagon (Q24).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కోతి చూసి కోతి చేస్తుంది:** రెండు effects కూడా demand ను **పైకి** నెడతాయి.

కార్డ్ 2.07 T 1.1 · భావన

★★★ OL 1.1.10 · Scanner Q6, Q10, Q21 (also 1.2 Q4) · SM p.2.7

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Snob effect అంటే ఏమిటి? ఇది ధర మీద ఆధారపడుతుందా, ఇతరుల వినియోగం మీద ఆధారపడుతుందా?

జవాబు

ఇతరులు కూడా వినియోగిస్తున్నారనే కారణంతో ఒక వస్తువు demand **తగ్గుతుంది**. ఇది ప్రత్యేకంగా, 'సామాన్య జనం' కంటే భిన్నంగా ఉండాలనే కోరికను చూపుతుంది.

ఇది **ఇతరుల వినియోగం మీద ఆధారపడే function** (Q21).

ఉదాహరణలు: ఒక సమూహం సాధారణ ఉత్పత్తి వాడటం మానేయడం (Q6); ధనిక ప్రత్యర్థి అదే దుస్తులను వదిలి మరింత ఖరీదైనది కోరడం (Q10).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Snob అంటే గుంపుకు దూరం.** ఎక్కువ మంది కొనే కొద్దీ snob అంత వేగంగా బయటకు నడుస్తాడు.

కార్డ్ 2.08 T 1.1 · పోలిక

★★ OL 1.1.11, 1.0.4 · Scanner Q7, Q23 (also 1.0 Q1; 1.3 Q18) · SM p.2.7

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Veblen effect అంటే ఏమిటి? ఇది snob effect కంటే ఎలా భిన్నం?

జవాబు

అధిక ధర ఉన్న వస్తువులను **హోదా కోరే ధనికులు conspicuous consumption** కోసం వాడటం (ఖరీదైన కార్లు, ఆభరణాలు). Thorstein Veblen పేరు మీదుగా వచ్చింది.

Snob effect ఇతరుల వినియోగంపై ఆధారపడే function; **Veblen effect ధర** మీద ఆధారపడే function.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Veblen అంటే ధర చూసి కొనేవాడు.** Snob మనుషులను గమనిస్తాడు; Veblen ధర tag ను గమనిస్తాడు.

కార్డ్ 2.09 T 1.2 · సూత్రం

★ OL 1.2.1, 1.1.15 · Scanner 1.1 Q17; 1.2 Q2 · SM pp.2.9, 2.12, 2.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Demand function, demand curve యొక్క **slope**, మరియు linear రూపాన్ని రాయండి.

జవాబు

Demand function: **Qx = f(Px, Y, Pr)**. Unrelated goods ధరలను చేర్చరు (1.2 Q2).

Demand curve slope = **−ΔP/ΔQ** (1.1 Q17). Negative sign, law of demand కు అనుగుణంగా ఉంటుంది.

Linear demand: **Q = a − bP**, ఇక్కడ a అంటే vertical intercept, b అంటే slope (SM ఉదాహరణ: Q = 100 − 2P).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Slope అంటే **rise over run, ముందు మైనస్ తో**: ధర vertical axis మీద ఉంటుంది కాబట్టి ΔP పైన ఉంటుంది.

కార్డ్ 2.10 T 1.2 · భావన

★★★ OL 1.2.7 · Scanner Q6 · Not in SM text (Scanner 1.2 Q6)

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Labour ను ఉదాహరణగా తీసుకుని **direct demand** మరియు **derived demand** మధ్య తేడా చెప్పండి.

జవాబు

Labour కు దాని సొంత **wage rate** కు స్పందనగా ఉండే demand **direct demand**.

అదే labour ను electronic goods లో **input** గా వాడటానికి ఉండే demand **derived demand** (output demand నుంచి పుట్టేది) (Q6).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Derived అంటే ఉత్పత్తి మీద ఆధారపడినది.** ఫోన్లు అమ్ముడుపోకపోతే ఫోన్ కార్మికులు అవసరం లేదు.

కార్డ్ 2.11 T 1.3 · భావన

★★★ OL 1.3.1, 1.3.2, 1.3.16, 1.3.3, 1.2.4 · Scanner Q2, Q4, Q6, Q12, Q30, Q33 (also 1.1 Q16; 1.2 Q12) · SM pp.2.10–2.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Law of demand ను చెప్పండి. Traditional approach ను ఎవరు ఇచ్చారు, మరియు ceteris paribus అంటే ఏమిటి?

Market demand curve ఎలా లభిస్తుంది?

జవాబు

ఇతర విషయాలు సమానంగా ఉంటే, demand మరియు price **విలోమంగా (inversely)** సంబంధం కలిగి ఉంటాయి: ధర పెరిగితే quantity demanded తగ్గుతుంది (Q2, Q12). ఇది **price మరియు quantity demanded** ను కలుపుతుంది (Q6).

Traditional approach: **Alfred Marshall** (Q30). Normal goods కూడా దీనిని పాటిస్తాయి (Q4).

Ceteris paribus = అన్ని ఇతర విషయాలు సమానంగా ఉండటం (1.1 Q16).

Market demand = వ్యక్తిగత demand curves యొక్క **horizontal summation** (1.2 Q12: అన్ని households demand చేసిన quantities మొత్తం).

Real income స్థిరంగా ఉంటే, demand curve **ఎల్లప్పుడూ** ఎడమ నుంచి కుడికి కిందకు వాలుతుంది (Q33).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ధర పైకి, కొనుగోలు కిందకు**: ఒక సీసా (see-saw). Market demand అంటే ఆ సీసాలను పక్కపక్కన (horizontally) పేర్చడమే.

కార్డ్ 2.12 T 1.3 · భావన

★★ OL 1.3.4, 1.3.1, 1.3.9, 1.2.3 · Scanner Q14, Q23, Q31 (also 1.2 Q1) · SM pp.2.15–2.16

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Demand curve **కిందకు ఎందుకు వాలుతుంది**? కారణాలను, రెండు వివరణలను పేర్కొనండి.

జవాబు

Marshall: diminishing marginal utility. **Hicks మరియు Allen:** price effect = **substitution effect + income effect** (Q14, Q23, Q31).

ఇతర కారణాలు: తక్కువ ధరల వద్ద **కొత్త వినియోగదారుల రాక** (1.2 Q1) మరియు **వివిధ ఉపయోగాలు** (ఉదా. electricity).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **P-D-N-D: Price Dips, New Demand** = Price effect, Diminishing MU, New consumers, Different uses. నాలుగు కారణాలకు నాలుగు అక్షరాలు.

కార్డ్ 2.13 T 1.3 · భావన

★★★ OL 1.3.5, 1.3.6, 1.1.14 · Scanner Q22, Q32 (also 1.1 Q11) · SM pp.2.14–2.15

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Substitution effect అంటే ఏమిటి, మరియు అది ఎప్పుడు **బలంగా** ఉంటుంది?

జవాబు

ఒక ఉత్పత్తి **relative price** మారినప్పుడు demand లో వచ్చే మార్పు (Q32). ధర తగ్గినప్పుడు ఇది **ఎల్లప్పుడూ positive**.

చౌకైన వస్తువు ఇప్పుడు ఖరీదైన వస్తువులను భర్తీ చేస్తుంది: demand పెరగడానికి కారణం ఇదే (1.1 Q11).

వస్తువులు **దగ్గరి substitutes** అయినప్పుడు, **మారడానికి ఖర్చు తక్కువ** అయినప్పుడు, **ఇబ్బంది తక్కువ** అయినప్పుడు బలంగా ఉంటుంది: ఈ మూడూ (Q22).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **C-C-I: Closer, Cheaper to switch, Inconvenience low.** మూడు ఆకుపచ్చ లైట్లు వెలిగితే మారడం సులభం.

కార్డ్ 2.14 T 1.3 · భావన	★★ OL 1.3.7, 1.4.2, 1.3.8 · Scanner Q8 (also 1.4 Q3) · SM p.2.15
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Income effect** అంటే ఏమిటి, మరియు **inferior goods** విషయంలో అది ఎలా ప్రవర్తిస్తుంది?	జవాబు **Real income** మారడం వల్ల demand లో వచ్చే మార్పు (1.4 Q3). ధర తగ్గితే real income పెరుగుతుంది, కాబట్టి normal good ను ఎక్కువగా కొంటారు. **Inferior goods** విషయంలో income effect, substitution effect కు **వ్యతిరేకంగా** పనిచేస్తుంది. Substitution effect, income effect ను **మించినప్పుడే** ధర తగ్గితే demand పెరుగుతుంది (Q8).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ధర తగ్గింపు అంటే రహస్య జీతం పెంపు.** Inferior goods విషయంలో ఆ జీతం పెంపు వాటిని తక్కువగా కొనమని ప్రలోభపెడుతుంది.

కార్డ్ 2.15 T 1.3 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.3.8 · Scanner Q29, Q34 (also 1.2 Q13) · SM pp.2.15–2.16
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Law of demand ఎప్పుడు ఉల్లంఘించబడుతుంది** (Giffen paradox)?	జవాబు **Negative income effect, substitution effect కంటే ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు** (Q29 (d), Q34 (d), 1.2 Q13 (c)). తప్పు options: 'income effect negative' అని మాత్రమే ఉన్నది, లేదా negative అనే పదం లేకుండా 'SE కంటే ఎక్కువ' అని ఉన్నది. రెండు భాగాలూ ఉండాలి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Negative మరియు పెద్దది**: మైనస్ వైపు గెలిచే తాడాట.

కార్డ్ 2.16 T 1.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 1.3.10, 1.2.5 · Scanner Q11, Q15, Q16, Q19, Q28 (also 1.2 Q3) · SM pp.2.16–2.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Law of demand కు మినహాయింపులను** జాబితా చేయండి. ఏ options మినహాయింపులు **కావు**?	జవాబు • Conspicuous goods; Giffen goods; conspicuous necessities; భవిష్యత్ ధర expectations; అసంపూర్ణ సమాచారం లేదా అహేతుక ప్రవర్తన; necessaries; speculative goods (Q28: ఇవన్నీ). MCQ trap: **normal goods, substitute goods, income మరియు price** మినహాయింపులు **కావు** (Q15). ఇవి కూడా మినహాయింపులు కావు: white goods (Q11), diminishing MU, substitution effect, different uses (1.2 Q3), cross elasticity, marginal utility (Q16).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **C-G-C-F-I-N-S** (Conspicuous goods, Giffen, Conspicuous necessities, Future expectations, Incomplete information, Necessaries, Speculative). ఏడు మినహాయింపులకు ఏడు అక్షరాలు, వరుసగా చదవండి.

కార్డ్ 2.17 T 1.3 · పోలిక	★★ OL 1.3.11, 1.3.14 · Scanner Q10, Q18, Q25, Q26 (also 1.2 Q14) · SM pp.2.16–2.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Conspicuous goods** మరియు **conspicuous necessities** మధ్య తేడా చెప్పండి. ఒక్కోదాని demand curve ఆకారం ఏమిటి?	జవాబు **Conspicuous (prestige) goods:** ప్రతిష్ఠ విలువ ఉన్న వస్తువులు, ధనికుల status symbols (diamonds). **Veblen effect:** demand curve **పైకి** వాలుతుంది (Q10, Q18, Q26). **Conspicuous necessities:** TV, refrigerator, AC. తన సామాజిక వర్గం యొక్క demonstration effect వల్ల, ధరలు పెరిగినా demand తగ్గదు; curve పైకి వాలుతుంది (Q25; 1.2 Q14).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వస్తువులు ప్రదర్శన కోసం; అవసరాలు కలిసిపోవడానికి.** ఒకరు ధర tag కోసం కొంటారు, మరొకరు పొరుగువారి కోసం.

కార్డ్ 2.18 T 1.3 · భావన	★★★ OL 1.3.12, 1.3.13 · Scanner Q3, Q7, Q9, Q13, Q17 (also 2.3 Q14) · SM p.2.16
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Giffen goods** అంటే ఏమిటి? లక్షణాలు, ఉదాహరణ, demand curve ఆకారాన్ని ఇవ్వండి.	జవాబు **Inferior** అయి, **దగ్గరి substitutes లేకుండా**, వినియోగదారుని **budget లో గణనీయమైన స్థానం** ఉన్న వస్తువులు (Q7). ఉదాహరణలు: **bajra** వంటి ముతక ధాన్యాలు. Bajra ధర తగ్గినప్పుడు దాని demand తగ్గితే, అది inferior good (Q13). Demand curve కుడివైపు **పైకి** వాలుతుంది (Q17). ఆదాయం పెరిగితే demand తగ్గుతుంది (Q3). Q9 మరియు 2.3 Q14 లో 'angle curve' (Engel curve) అని ముద్రించారు: Giffen goods కు ఇది కిందకు వాలుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Giffen రొట్టె కథ:** ధర పెరుగుతుంది, పేదలు మాంసం కొనలేరు, అందుకే ఎక్కువ రొట్టె కొంటారు.

కార్డ్ 2.19 T 1.3 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 1.3.12 · Scanner Q24 · SM p.2.16
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఒప్పా తప్పా: అన్ని inferior goods Giffen goods ఏనా?	జవాబు తప్పు. **అన్ని Giffen goods inferior goods, కానీ అన్ని inferior goods Giffen goods కావు** (Q24 (a)). Giffen goods అనేవి income effect ప్రబలంగా ఉండే ప్రత్యేక ఉపసమితి. Option (c) 'దగ్గరి substitutes ఉన్న inferior goods' తప్పు: Giffen goods కు అవి ఉండవు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చతురస్రం మరియు దీర్ఘచతురస్రం:** ప్రతి Giffen inferior, కానీ ప్రతి inferior Giffen కాదు.

కార్డ్ 2.20 T 1.3 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు

★★★ All of 1.3 · Scanner Q1–Q34 · SM pp.2.10–2.17

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Topic 1.3 ను, law నుంచి దాని మినహాయింపుల వరకు, **ఒకే గొలుసుగా** చెప్పండి.

జవాబు

Price ↑ → quantity demanded ↓ (Marshall: DMU; Hicks మరియు Allen: **SE + IE**) → దగ్గరి substitutes ఉంటే SE బలంగా → inferior goods: IE, SE ను వ్యతిరేకిస్తుంది → **negative IE > SE = Giffen paradox** → మినహాయింపులు: **Veblen, Giffen, conspicuous necessities, expectations, ignorance, necessaries, speculation**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** ఒక దుకాణదారు రొట్టె ఖరీదైపోవడం చూస్తాడు. Marshall అతను తగ్గిస్తాడంటాడు, Hicks మరియు Allen కారణాన్ని రెండుగా చీలుస్తారు, కానీ పేదవాడి రొట్టె (Giffen) నియమాన్ని ధిక్కరిస్తుంది, ధనికుడి వజ్రం (Veblen) దానికి తోడవుతుంది.

కార్డ్ 2.21 T 1.4 · పోలిక

★★★ OL 1.4.1, 1.4.5, 1.1.17 · Scanner Q1, Q2, Q5, Q11, Q12 (also 1.5 Q9) · SM pp.2.18, 2.21–2.22

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Expansion/contraction ను **increase/decrease** in demand నుంచి వేరు చేయండి. ఆ వస్తువు సొంత ధర దాని demand curve ను shift చేస్తుందా?

జవాబు

Expansion: ధర తగ్గుతుంది, ఎక్కువ demand అవుతుంది (కిందకు కదలిక). **Contraction:** ధర పెరుగుతుంది, తక్కువ demand అవుతుంది (పైకి కదలిక) (Q2, Q12; 1.5 Q9).

Curve వెంబడి కదలిక = **quantity demanded లో మార్పు** (own price) (Q5). Shift = **demand లో మార్పు** (ఇతర అంశాలు).

MCQ trap: ఆ వస్తువు **సొంత ధర** మారితే దాని demand curve **shift కాదు** (Q11).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సొంత ధర బిందువును కదిలిస్తుంది; ఇతర అంశాలు వక్రరేఖను కదిలిస్తాయి.**

కార్డ్ 2.22 T 1.4 · భావన

★★ OL 1.4.3, 1.3.15, 1.1.16, 1.4.4 · Scanner Q4, Q6, Q7 (also 1.3 Q1; 1.5 Q44) · SM pp.2.20–2.21

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Demand **కుడివైపు** లేదా **ఎడమవైపు shift** అవడం అంటే ఏమిటి, ఎడమవైపు shift కు కారణాలేవి?

జవాబు

Non-price factors curve ను shift చేస్తాయి: **కుడి = demand లో increase** (Q4); **ఎడమ = demand లో decrease**.

ఎడమవైపు shift: **complement** ధర పెరగడం (Q7), substitute ధర తగ్గడం, **ధర తగ్గుతుందనే expectation** (1.5 Q44), కొనుగోలుదారుల సంఖ్య తగ్గడం, normal goods కు ఆదాయం తగ్గడం (Q6).

ఆదాయం పెరిగితే demand పెరుగుతుంది (1.3 Q1).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Left = Less.** ఎడమకు నెట్టే ఐదు: complement ఖరీదు, substitute చౌక, discount ఆశ, కొనేవారు తక్కువ, జేబు ఖాళీ.

కార్డ్ 2.23 T 1.5 · సూత్రం

★★ OL 1.5.1, 1.5.2 · Scanner Q24, Q26, Q36, Q56 (also 1.1 Q13) · SM pp.2.23–2.25

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Elasticity of demand ను నిర్వచించి, **price elasticity** సూత్రం రాయండి. Negative sign ను ఎలా పరిగణిస్తారు?

జవాబు

Elasticity = quantity demanded లో % మార్పు ÷ ఒక determinant లో % మార్పు. 'Elasticity' అని మాత్రమే అంటే **price elasticity** అని అర్థం.

Ep = quantity demanded లో % మార్పు ÷ price లో % మార్పు = (Δq/Δp) × (p/q), ఇక్కడ **అసలు (original)** p మరియు q వాడాలి.

Sign negative (law of demand వల్ల); మనం **పరిమాణాన్ని (magnitude)** చదువుతాం. Ed = −3 అంటే ధర 1% తగ్గితే demand 3% పెరుగుతుంది, లేదా ధర 1% పెరిగితే 3% తగ్గుతుంది (Q36).

SM ఉదాహరణ: ధర ₹6 → ₹4, quantity 10 → 15 units: Ep = 5/2 × 6/10 = (−) 1.5. Q56: ₹10 → ₹6, 10 → 20 units అయితే −2.5.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Q over P, తర్వాత P over Q**: 'price మార్పుకు quantity మార్పు, మీరు ప్రారంభించిన చోటుతో కొలిచి'.

కార్డ్ 2.24 T 1.5 · సూత్రం

★★★ OL 1.5.3, 1.5.4 · Scanner Q4, Q15, Q28, Q45, Q52, Q55 · SM p.2.25

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Elasticity ఇచ్చినప్పుడు **కొత్త quantity** మరియు **కొత్త price** ను ఎలా కనుగొంటారు?

జవాబు

కొత్త Q: **ΔQ = Ep × Q × ΔP/P**, తర్వాత కొత్త Q = అసలు Q + ΔQ.

కొత్త P: **%ΔP = %ΔQ ÷ Ep**.

SM ఉదాహరణ: ధర ₹100 → ₹60, Ep 1.5, Q = 30: ΔQ = 18, కొత్త Q = 48. Q15: ₹200 → ₹120, Ep 2, Q 60 అయితే 108 units.

Q45: Q 100 → 80, Ep 3: ధర 6.67% పెరుగుతుంది, కొత్త ధర ₹6.4. Q28: Ep 1, quantity మార్పు 15% అయితే price మార్పు 15%.

Q4 trap: ₹80 → ₹60, Ep 1.25 అయితే +31.25%, కాబట్టి key (d) 'none of the above'.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Quantity కనుక్కోవాలంటే గుణించండి, price కనుక్కోవాలంటే భాగించండి.** Elasticity అనేది ఆ రెండు శాతాల మధ్య మారకం రేటు.

కార్డ్ 2.25 T 1.5 · సూత్రం

★★ OL 1.5.5, 1.5.6 · Scanner Q22, Q42, Q49, Q63 · SM pp.2.14, 2.26–2.27

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Point elasticity ను రాయండి. ఇది demand curve slope తో ఎలా ముడిపడి ఉంది?

జవాబు

Ep = −(dq/dp) × (p/q), ధర మార్పు అత్యంత స్వల్పంగా (infinitesimal) ఉన్నప్పుడు వాడతారు (Q63: ధర ₹100 తగ్గించారు).

ఇది **price–quantity నిష్పత్తి × demand line slope యొక్క reciprocal** (Q49). Q = a − bP అయితే dQ/dP = −b.

Q42: Q = 1,000 − 50P, P = ₹10 వద్ద: Q = 500, Ep = (−50) × 10/500 = **−1**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Point అంటే చిన్న అడుగు.** 'd' అంటే derivative, 'd' అంటే curve మీద చుక్క (dot).

కార్డ్ 2.26 T 1.5 · భావన	★★ OL 1.5.7 · Scanner Q1, Q6, Q7 · SM pp.2.27–2.28
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **సరళరేఖ demand curve** వెంబడి elasticity ఎలా మారుతుంది?	జవాబు ఒక బిందువు వద్ద elasticity = **కింది భాగం ÷ పై భాగం (lower segment ÷ upper segment)**. **Mid-point = 1** (Q7). దాని పైన > 1; కింద < 1 (Q6 (c) సరైనది). Price-axis చివర = **∞**; quantity-axis చివర = **0** (Q1).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పైన సున్నితం, కింద మొద్దుబారు:** పైన ∞, మధ్యలో 1, కింద 0.

కార్డ్ 2.27 T 1.5 · సూత్రం	★★★ OL 1.5.8, 1.5.9, 1.2.8 · Scanner Q2, Q10, Q25, Q27, Q51, Q53, Q62 (also 1.2 Q8, Q11) · SM pp.2.28–2.29
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Arc elasticity** సూత్రం రాయండి. దీనిని ఎప్పుడు వాడతారు?	జవాబు మార్పులు **పెద్దవిగా** ఉన్నప్పుడు **రెండు బిందువుల** మధ్య వాడతారు; రెండు prices మరియు quantities యొక్క **సగటు (mid-point)** ఆధారంగా లెక్కిస్తారు. **Ep = (Q2 − Q1)/(Q2 + Q1) × (P2 + P1)/(P2 − P1)**, sign వదిలేస్తారు (Q51 (c)). SM ఉదాహరణ: P 500 → 400, Q 100 → 150: Ep = 50/250 × 900/100 = **1.8**. Q53: P 15 → 20, Q 50 → 75 అయితే 1.4. Q62: ₹300 → ₹400, subscribers 30,000 → 20,000 అయితే 1.4. Q27: సినిమా ₹120 → ₹200, 300 → 200 అయితే 0.8.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ప్రతి variable కు కింద మొత్తం, పైన తేడా, తర్వాత తారుమారు:** quantity ను (తేడా/మొత్తం) గా, price ను (మొత్తం/తేడా) గా రాయండి.

కార్డ్ 2.28 T 1.5 · భావన	★★★ OL 1.5.10, 1.5.11, 1.5.12, 1.5.14, 1.5.13, 1.3.17, 1.2.2 · Scanner Q13, Q17, Q18, Q20, Q32, Q37, Q48, Q54, Q60 (also 1.2 Q7; 1.3 Q20, Q21) · SM pp.2.30–2.31
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Elasticity విలువల పరిధిని**, ఒక్కోదానికి demand curve ఆకారాన్ని ఇవ్వండి.	జవాబు విలువ **0 నుంచి ∞** వరకు ఉంటుంది (Q17). **0:** perfectly inelastic, **నిలువుగా (vertical)** (Q18, Q37, Q60). **< 1:** inelastic, **ఏటవాలుగా (steep)**. **1:** unitary, **rectangular hyperbola**; Q = k/P అయితే ప్రతి బిందువు వద్ద Ep = 1 (1.2 Q7). **> 1:** elastic, **సమతలంగా (flat)** (Q32, Q48). **∞:** ఆ price స్థాయి వద్ద అడ్డంగా (horizontal), vertical axis ను తాకుతూ (Q13, Q54). **Perfect competition** లో ఉంటుంది: firm ఒక price-taker (1.3 Q20), మరియు AR = P కాబట్టి AR curve యే demand curve (1.3 Q21).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నిలువు అంటే మొండి (0), సమతలం అంటే చంచలం (>1).** రేఖ ఎంత ఏటవాలైతే elasticity అంత తక్కువ.

కార్డ్ 2.29 T 1.5 · సూత్రం	★★★ OL 1.5.15, 1.5.16 · Scanner Q31, Q38, Q39, Q40, Q46, Q50, Q59 · SM pp.2.34–2.35
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Total revenue** ను నిర్వచించి, ప్రతి elasticity కింద price మార్పు దానిని ఎలా ప్రభావితం చేస్తుందో చూపండి.	జవాబు **TR = P × Q** (Q40: area OP1RQ1). **Elastic:** price పెరిగితే TR **తగ్గుతుంది**; price తగ్గితే TR పెరుగుతుంది (Q31). **Unitary:** TR **మారదు** (Q50). **Inelastic:** price పెరిగితే TR **పెరుగుతుంది** (Q46, Q59). Q38: ఛార్జీలు పెంచితే ఆదాయం పెరుగుతుంది, కాబట్టి 0 < e < 1. Q39: price +12%, Ed 0.63, కాబట్టి expenditure పెరుగుతుంది.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకే దిశ = inelastic (price మరియు TR కలిసి కదులుతాయి).** వ్యతిరేక దిశలు = elastic.	

కార్డ్ 2.30 T 1.5 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 1.5.17, 1.4.7 · Scanner Q12, Q47, Q58, Q61 (also 1.4 Q9) · SM pp.2.35–2.37
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Price elasticity of demand యొక్క determinants** ను జాబితా చేయండి.	జవాబు • **Substitutes** లభ్యత; **budget** లో స్థానం (పెద్ద వాటా → ఎక్కువ elastic); **luxury vs necessity**; **ఉపయోగాల సంఖ్య** (ఎక్కువ ఉపయోగాలు → ఎక్కువ elastic, 1.4 Q9 electricity); **time period**; **habits**; **tied demand**; **price range**; **minor complements**. MCQ trap (Q47): 'ఆదాయంలో ఖర్చు చేసే నిష్పత్తి ఎక్కువైతే elasticity **తక్కువ**' అనేది తప్పు; అది **ఎక్కువ**. చాలా తక్కువ ధర elasticity ను తక్కువగా ఉంచుతుంది (Q12). Q58 మరియు Q61 లో 'All of these' సరైనది.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **S-B-N-U-T-H-T-P-M:** Substitutes, Budget, Need, Uses, Time, Habit, Tied, Price range, Minor complements. తొమ్మిది అక్షరాలను ఒక వరుసలో చదవండి.	

కార్డ్ 2.31 T 1.5 · భావన	★★★ OL 1.5.18, 1.5.19 · Scanner Q8, Q16, Q19, Q21, Q33, Q34 · SM pp.2.36–2.37
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఏ వస్తువులకు **inelastic** demand ఉంటుంది, ఏవాటికి **elastic**?	జవాబు **Inelastic:** అలవాటుగా వినియోగించేవి (Q8, Q21) మరియు **salt, medicine, vegetables** వంటి అవసరాలు (Q33, Q19, Q34: ధర పెరిగినా కొనుగోలుదారు అదే పరిమాణం తీసుకుంటాడు). **Elastic: jewellery** (Q16). Q33 key: salt, school uniform మరియు medicine inelastic.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **అవసరమా, వదిలేయగలమా?** మానలేకపోతే, ధర మిమ్మల్ని భయపెట్టలేదు.	

కార్డ్ 2.32 T 1.5 · భావన

★★ OL 1.5.20, 1.3.19, 1.6.5 · Scanner Q57 (also 1.3 Q27; 1.6 Q15) · SM p.2.37

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Tax భారాన్ని ఎవరు మోస్తారో elasticity ఎలా నిర్ణయిస్తుంది, మరియు ప్రభుత్వాలు ఏ వస్తువులపై tax విధిస్తాయి?

జవాబు

Demand ఎంత ఎక్కువ elastic అయితే, **tax లో ఎక్కువ భాగం అమ్మేవాడు భరిస్తాడు** (Q57).

ఆదాయం కోసం ప్రభుత్వాలు **inelastic** వస్తువులపై tax విధిస్తాయి (ఉదా. alcohol, tobacco).

ed > 1 అయినప్పుడు మాత్రమే భారీ taxes వినియోగాన్ని తగ్గిస్తాయి (1.3 Q27). Tax భాగస్వామ్యానికి price elasticity మార్గదర్శకం (1.6 Q15).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Elastic కొనుగోలుదారులు తప్పించుకుంటారు, కాబట్టి అమ్మేవాడు చెల్లిస్తాడు.** Inelastic వారు తప్పించుకోలేరు, కాబట్టి tax వారిపై పడుతుంది.

కార్డ్ 2.33 T 1.5 · సూత్రం

★★★ OL 1.5.25 · Scanner Q35 · Not in SM text (Scanner 1.5 Q35; National Income chapter)

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Investment ₹100 crore పెరుగుతుంది మరియు C = 10 + 0.6Y. Income ఎంత పెరుగుతుంది?

జవాబు

Multiplier = 1/(1 − MPC) = 1/(1 − 0.6) = 1/0.4 = 2.5.

Income పెరుగుదల = 2.5 × ₹100 crore = **₹250 crore** (key (a)).

ఈ ప్రశ్న National Income అధ్యాయానికి చెందినది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **0.6 ఖర్చు, 0.4 పొదుపు**: multiplier అంటే 1 ను 'లీకేజీ' తో భాగించడం.

కార్డ్ 2.34 T 1.5 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు

★★★ All of 1.5 · Scanner Q1–Q63 · SM pp.2.23–2.37

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Topic 1.5 ను, definition నుంచి determinants వరకు, **ఒకే గొలుసుగా** చెప్పండి.

జవాబు

% ΔQ ÷ % ΔP → point (చిన్న మార్పు) లేదా **arc** (పెద్ద మార్పు, mid-point) → విలువలు **0, <1, 1, >1, ∞** → **TR test** (elastic: price మరియు TR వ్యతిరేకం) → **determinants** → habits మరియు necessities inelastic, luxuries elastic → **tax భారం**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** ఒక దుకాణదారు customers యొక్క స్పందనను కొలుస్తాడు (formula), point లేదా arc ఎంచుకుంటాడు, స్పందనకు పేరు పెడతాడు (0 నుంచి ∞), గల్లా పెట్టె చూసుకుంటాడు (TR), కారణం అడుగుతాడు (determinants), చివరగా tax ఎవరు చెల్లిస్తారో చూస్తాడు.

కార్డ్ 2.35 T 1.6 · సూత్రం

★★★ OL 1.6.1, 1.6.2, 1.6.3, 1.4.8, 1.5.22, 1.6.4 · Scanner Q1, Q3, Q4, Q5, Q6, Q7, Q8, Q9, Q10, Q11, Q13, Q14 (also 1.4 Q10; 1.5 Q41) · SM pp.2.38–2.41

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Income elasticity ను రాసి, దాని విలువ ఆధారంగా వస్తువులను వర్గీకరించండి. స్వల్పకాలం మరియు దీర్ఘకాలంలో ఇది ఎలా భిన్నం?

జవాబు

Ei = quantity demanded లో % మార్పు ÷ income లో % మార్పు (Q12).

Ei > 1: luxury (Q3, Q11, 1.5 Q41). **0 < Ei < 1: necessity (normal)** (Q13). **Ei < 0: inferior** (Q4); ఆదాయం తగ్గితే కొనుగోళ్లు పెరుగుతాయి (1.4 Q10).

ఉదాహరణలు: income +15%, demand +30% అయితే 2 (Q8); income +20%, TV demand +30% అయితే 1.5 (Q6); Ei −0.4 అంటే inferior (Q5).

Ei స్వల్పకాలం, దీర్ఘకాలంలో భిన్నంగా ఉంటుంది, మరియు **దీర్ఘకాలంలో ఎక్కువ** (Q14).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఆదాయం పెరిగినప్పుడు **1 కంటే పైన = Lavish (విలాసం), 0 నుంచి 1 మధ్య = Needed (అవసరం), 0 కంటే కింద = Neglected (నిర్లక్ష్యం).**

కార్డ్ 2.36 T 1.7 · సూత్రం	★★★ OL 1.7.3, 1.5.23, 1.2.9, 1.7.7, 1.8.4 · Scanner Q2, Q3, Q4, Q9, Q10 (also 1.2 Q10, 1.5 Q14) · SM pp.2.43–2.46
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Cross-price elasticity** ను రాయండి. Sign కు ప్రాధాన్యం ఉందా? Demand లో మార్పును ఎలా అంచనా వేస్తారు?	జవాబు **Ec = X quantity demanded లో % మార్పు ÷ Y price లో % మార్పు. Sign కు ప్రాధాన్యం ఉంది.** అంచనా: Qx లో % మార్పు = Ec × Py లో % మార్పు. SM: Ec = −0.8 మరియు Y ధర 20% పెరిగితే Qx 16% తగ్గుతుంది. ఉదాహరణలు: tea +8% అయినప్పుడు coffee +2% అయితే +0.25 (Q2); chicken +20% అయినప్పుడు mutton +5% అయితే 0.25 (Q4); tea +25% అయినప్పుడు coffee +8% అయితే 0.32 (Q9).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **X యొక్క demand ను Y యొక్క ధరతో భాగించండి**: X ముందు, Y తర్వాత, అక్షరాల వరుస కథలో ఉన్నట్లే ఉంటుంది.

కార్డ్ 2.37 T 1.7 · పోలిక	★★★ OL 1.7.1, 1.7.4, 1.7.5, 1.7.6, 1.7.2 · Scanner Q1, Q7, Q11, Q12, Q14, Q15, Q16, Q17, Q18, Q19 · SM pp.2.42–2.45
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Substitutes, complements మరియు unrelated goods** కు cross elasticity ను పోల్చండి. ఏ జత complementary **కాదు**?	జవాబు **Substitutes:** Ec **positive** (Q18, Q19); perfect substitutes కు ∞ (Q1); cross-demand curve **పైకి** వాలుతుంది (Q16). **Unrelated goods: 0** (Q7, Q12). **Complements:** Ec **negative** (Q11, Q17). 0 కంటే కొంచెం తక్కువ = బలహీనం; చాలా negative = బలం (Q15). Q14 trap: **blazer మరియు jacket** complements కావు (substitutes). Car మరియు petrol, electricity మరియు gadgets, bread మరియు jam complements.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ప్లస్ = ఒకరినొకరు మార్చుకునే స్నేహితులు, మైనస్ = కలిసి కదిలే జోడీలు, సున్నా = అపరిచితులు.**

కార్డ్ 2.38 T 1.8 · సూత్రం	★★★ OL 1.8.1, 1.8.2, 1.8.3 · Scanner Q1, Q2, Q3, Q4, Q5, Q6 · SM p.2.47
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Advertisement elasticity** ను రాసి, దాని విలువలను వివరించండి.	జవాబు **Ea = quantity demanded లో % మార్పు ÷ advertising ఖర్చులో % మార్పు.** ఇది సాధారణంగా **positive, 0 నుంచి ∞** వరకు ఉంటుంది (Q1). **Ea > 1:** ad ఖర్చు కంటే demand వేగంగా పెరుగుతుంది (Q5: +40% ÷ +20% = 2). **Ea = 1:** అదే నిష్పత్తిలో. **0 < Ea < 1:** నిష్పత్తి కంటే తక్కువగా. **Ea = 0:** స్పందన లేదు. Q2: ad +25%, demand +5% అయితే 0.2. Q4: 60% ÷ 20% అయితే 3.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ప్రకటనలో వేసిన రూపాయి, demand లో వచ్చిన ఫలితం:** రెండు వృద్ధి రేట్లను పోల్చండి, ప్రకటనలకు ROI లాగా.

కార్డ్ 2.39 T 2.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.0.1, 2.1.1, 1.4.6 · Scanner Q1 (also 2.1 Q3, Q4; 1.4 Q8) · SM pp.2.50–2.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Utility** అంటే ఏమిటి? Wants ను ఎలా **వర్గీకరిస్తారు**, మరియు **comforts** ఎక్కడ ఉంటాయి?	జవాబు Utility = ఒక commodity కు ఉన్న **అవసరాన్ని తీర్చే శక్తి**. ఇది **సాపేక్షమైనది మరియు ఆత్మాశ్రయమైనది (relative and subjective)** (Q1), వ్యక్తి, కాలం, ప్రదేశాన్ని బట్టి మారుతుంది (2.1 Q3). Wants: **necessaries, comforts, luxuries**. **Comforts, necessaries మరియు luxuries మధ్య ఉంటాయి** (2.1 Q4; 1.4 Q8).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Needs, Comforts, Luxuries = N-C-L**, ఒక నిచ్చెన లాగా: ప్రాథమిక అవసరాల నుంచి ఆడంబరాల వైపు ఎక్కుతారు.

కార్డ్ 2.40 T 2.2 · సూత్రం	★★★ OL 2.2.1, 2.3.4 · Scanner Q1, Q2, Q3, Q7 (also 2.1 Q1, Q2; 2.3 Q7, Q8) · SM pp.2.51–2.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **TU మరియు MU** ను కలిపే సూత్రాలు రాయండి. మొదటి unit వద్ద TU ఎంత?	జవాబు **TU = ΣMU**. **MU = TUn − TUn−1** = total utility కు కలిసే అదనం (2.3 Q8; Q3). మొదటి unit వద్ద **TU = MU**. ఉదాహరణలు: MU3 = 480 − 380 = 100 (Q2); TU2 = 200 + 180 = 380 (Q1, Q7); TU 10 units = 100, 11 units = 108 అయితే MU = 8 (2.3 Q7). Table (2.1 Q1, Q2): TU 750 → 830 అయితే MU 80; TU 930 → 960 అయితే MU 30.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MU అంటే కొత్త ముక్క, TU అంటే మొత్తం pizza.** ముక్క = ఈ రోజు pizza నుంచి నిన్నటి pizza తీసివేయగా వచ్చేది.

కార్డ్ 2.41 T 2.2 · భావన	★★ OL 2.2.2 · Scanner Q4, Q5, Q6, Q10, Q11 (also 2.3 Q5) · SM pp.2.52–2.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి MU positive మరియు తగ్గుతున్నప్పుడు, సున్నా అయినప్పుడు, negative అయినప్పుడు **TU ఎలా ప్రవర్తిస్తుంది**?	జవాబు MU తగ్గుతున్నా positive గా ఉంటే: **TU తగ్గుతున్న రేటుతో పెరుగుతుంది** (Q10). **MU = 0: TU గరిష్ఠం**, ఇదే satiation point (Q6, Q11, 2.3 Q5). **MU negative: TU తగ్గుతుంది** (Q4 'all of the above'). Total utility ని total satiety అని కూడా అంటారు (Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కొండ ఎక్కడం:** ఇంకా ఎక్కుతున్నాం కానీ నెమ్మదిగా (MU>0), శిఖరం (MU=0), కిందకు దిగడం (MU<0). SM table: TU 10, 18, 23, 25, 25, 23 కు MU 10, 8, 5, 2, 0, −2.

కార్డ్ 2.42 T 2.3 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 2.3.1 · Scanner Q2, Q15 · SM p.2.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి DMU law లో తగ్గేది **marginal** utility నా, **total** utility నా? ఏ unit ఎక్కువ ఇస్తుంది?	జవాబు ఎక్కువ units వినియోగించే కొద్దీ తగ్గేది **marginal utility, total utility కాదు**. **మొదటి unit అత్యధిక** సంతృప్తిని ఇస్తుంది (Q15 (d)); ప్రతి want కు తృప్తి ఉంటుంది. రెండో glass lemonade తక్కువ ఇవ్వడం DMU (Q2).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **M అంటే Melting (కరగడం):** కరిగేది marginal ముక్క మాత్రమే; satiation వరకు total పెరుగుతూనే ఉంటుంది.

కార్డ్ 2.43 T 2.3 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.3.2, 2.3.3 · Scanner Q4, Q6, Q16 (also 1.5 Q3) · SM pp.2.54, 2.59
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి MU approach లో utility ని ఎలా **కొలుస్తారు**, మరియు DMU యొక్క **assumptions** ఏవి?	జవాబు **Utils** లో కొలుస్తారు; MU analysis **cardinal** (Q4; 1.5 Q3: equi-marginal utility). Ordinal కొలత assumption కాదు (Q6). • ఒకేలాంటి, ప్రామాణిక units; habit, taste మరియు **income మారకుండా ఉండటం** (Q16: తరచూ income మారడం assumption కాదు). • నిరంతర వినియోగం; gold లేదా cash కు వర్తించదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకే కప్పు, ఒకే రుచి, విరామం లేదు, బంగారం కాదు.**

కార్డ్ 2.44 T 2.4 · సూత్రం	★★★ OL 2.4.1, 2.4.2 · Scanner Q4, Q5, Q7, Q8, Q13 (also 2.2 Q8, Q9; 3.4 Q5) · SM p.2.55
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Consumer surplus** ను నిర్వచించి, సూత్రం ఇవ్వండి. దీనిని ప్రతిపాదించినది ఎవరు?	జవాబు **Consumer surplus = వినియోగదారుడు చెల్లించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నది – అతను నిజంగా చెల్లించేది** (Q13, Q7). **Alfred Marshall** ప్రతిపాదించారు. Marshall: 'ఒక వస్తువు లేకుండా ఉండేకంటే వినియోగదారుడు చెల్లించడానికి సిద్ధంగా ఉండే ధర, అతను నిజంగా చెల్లించే ధర కంటే ఎంత ఎక్కువో ఆ మిగులు' (2.2 Q9). Q4: ₹60,000 − ₹55,000 = ₹5,000. Q8: ధర ₹11,000 లో 20% (₹2,200) తగ్గించి, ₹300 cash discount తీసివేయగా = ₹8,500; CS = ₹12,000 − ₹8,500 = **₹3,500**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సిద్ధంగా ఉన్నది మైనస్ చెల్లించినది.** అన్ని discounts తర్వాత వచ్చిన ధరను వాడండి.

కార్డ్ 2.45 T 2.4 · భావన	★★★ OL 2.4.3, 2.3.5, 2.2.4 · Scanner Q1, Q3, Q6 (also 2.3 Q10) · SM pp.2.55–2.56
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Consumer surplus ఏ law నుంచి **వచ్చింది**? Surplus ఎక్కడ **సున్నా**?	జవాబు **Law of diminishing marginal utility** నుంచి వచ్చింది (Q1, Q6; 2.3 Q10). వినియోగదారుడు **MU = price** అయ్యే unit వరకు కొంటాడు; **చివరి (marginal) unit కు surplus సున్నా**, ముందు units కు surplus ఉంటుంది (Q3). SM Table 7: ధర ₹20; surpluses 10 + 8 + 6 + 4 + 2 + 0 = ₹30.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చివరి unit తప్ప ప్రతి unit లోనూ బేరం లాభం**, చివరి దానికి అది మీకు ఎంత విలువైనదో సరిగ్గా అంతే చెల్లిస్తారు.

కార్డ్ 2.46 T 2.4 · భావన	★★ OL 2.4.4, 2.4.5 · Scanner Q12, Q15 (also 2.3 Q9) · SM pp.2.56–2.57
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Consumer surplus ను **demand curve** మీద ఎలా చూపిస్తారు, మరియు **price** దానిని ఎలా ప్రభావితం చేస్తుంది?	జవాబు CS కు **demand curve** తో దగ్గరి సంబంధం ఉంది (Q12): **demand curve కింద, price line పైన ఉన్న త్రిభుజాకార ప్రాంతం**. **Price పెరిగితే → CS తగ్గుతుంది** (Q15). **Price తగ్గితే → CS పెరుగుతుంది** (2.3 Q9).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Price మరియు CS శత్రువులు**: ఒకటి పైకి వెళ్తే, మరొకటి కిందకు వస్తుంది.

కార్డ్ 2.47 T 2.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.4.6 · Scanner Q2, Q14 · SM p.2.59
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Consumer surplus యొక్క **limitations** ను చెప్పండి.	జవాబు • **ఖచ్చితంగా కొలవలేము** (marginal utilities కొలవడం కష్టం). • **Necessaries కు infinite** (Q2). • **Substitutes లభ్యత దీనిని ప్రభావితం చేస్తుంది** (Q14: మొదటి మరియు మూడవది రెండూ).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **N-I-S: Not exact (ఖచ్చితం కాదు), Infinite for needs (అవసరాలకు అనంతం), Substitutes interfere (substitutes అడ్డుపడతాయి).** మూడు అక్షరాలు, మూడు పరిమితులు.

కార్డ్ 2.48 T 2.5 · భావన	★★ OL 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3 · Scanner Q7, Q10, Q12, Q17, Q25, Q36 (also 2.4 Q10) · SM pp.2.59–2.60
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Indifference curve analysis** అంటే ఏమిటి? దీనిని ప్రతిపాదించినది ఎవరు, మరియు indifference curve అంటే ఏమిటి?	జవాబు IC analysis అనేది **ordinal** approach, **preferences** ఆధారంగా ఉంటుంది (2.4 Q10, Q10). **Hicks మరియు Allen** ప్రతిపాదించారు (Q36, Q12). **IC = సమాన సంతృప్తి** ఇచ్చే రెండు వస్తువుల కలయికలు (iso-utility) (Q17); ఇది **కుడివైపు కిందకు** వాలుతుంది (Q7). 'ఎక్కువ మంచిది' (non-satiation) = **monotonic preferences**: కనీసం ఒక వస్తువు ఎక్కువగా, మరొకటి తక్కువ కాకుండా కోరుకోవడం (Q25).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Ordinal అంటే క్రమం, పరిమాణం కాదు:** 'A, B కంటే మెరుగు' అని చెప్పగలరు, 'ఎంత మెరుగు' అని ఎప్పటికీ చెప్పలేరు.

కార్డ్ 2.49 T 2.5 · సూత్రం	★★ OL 2.5.4 · Scanner Q4, Q11, Q28, Q37 · SM pp.2.62–2.64
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **MRS** ను నిర్వచించి, దాని సూత్రం రాయండి. ICs ఎందుకు convex?	జవాబు **MRS** = సంతృప్తి స్థిరంగా ఉంచి, వినియోగదారుడు X ను Y తో మార్చుకునే రేటు (Q28, Q37). **MRSxy = ΔY/ΔX = MUx/MUy** (Q11) = IC యొక్క absolute slope. MRS **తగ్గుతూ ఉంటుంది (diminishing)** (Q4), దానివల్ల IC మూలబిందువుకు **convex** గా ఉంటుంది. SM table: MRS 6, 2, 1.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ప్రతి అదనపు X కు, Y తక్కువ తక్కువగా**: వక్రరేఖ కింద జారే కొద్దీ సమతలమవుతుంది.

కార్డ్ 2.50 T 2.5 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.5.5 · Scanner Q7, Q14, Q19, Q32 (also 2.3 Q13; 2.4 Q9) · SM pp.2.64–2.67
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Indifference curves యొక్క లక్షణాలను** జాబితా చేయండి.	జవాబు • కుడివైపు **కిందకు** వాలుతుంది. • మూలబిందువుకు **convex**. • **ఎప్పుడూ ఖండించుకోవు** (ఖండన తార్కికంగా అసంబద్ధం, Q32). • **ఎత్తైన IC = ఎక్కువ సంతృప్తి** (2.3 లో Q13: IC3 అత్యధికం). • **ఏ axis ను కూడా తాకవు** (Q14).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **D-C-N-H-N: Down, Convex, Never cross, Higher better, Never touch axes.** ఐదు లక్షణాలకు ఐదు అక్షరాలు.

కార్డ్ 2.51 T 2.5 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 2.5.5 · Scanner Q3, Q14, Q33 (also 1.5 Q5; 2.4 Q9) · SM pp.2.64–2.67
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఈ వాటిలో IC యొక్క లక్షణం **కానిది** ఏది: concave, పైకి వాలడం, ఖండించుకోవడం, axis తాకడం?	జవాబు **ఈ నాలుగూ లక్షణాలు కావు.** ICs convex, కిందకు వాలేవి, ఎప్పుడూ ఖండించుకోనివి, axes ని ఎప్పుడూ తాకనివి. సాధారణ keys: 'intersects each other' (1.5 Q5), 'two ICs can touch' (Q3), 'slopes upwards to the right' (Q33). ఖండన బిందువు అత్యధిక సంతృప్తి అనేది తప్పు (2.4 Q9).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **దాటడం, ఎక్కడం, లోతుగా ఉండటం, తాకడం = నాలుగు 'కాదు'లు.**

కార్డ్ 2.52 T 2.5 · పోలిక	★★★ OL 2.5.6 · Scanner Q1, Q8, Q15, Q16, Q18, Q27 (also 2.4 Q11) · SM p.2.65
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Perfect substitutes** మరియు **perfect complements** కు IC ఆకారం ఎలా ఉంటుంది?	జవాబు **Perfect substitutes:** సరళరేఖ (స్థిర MRS) (2.4 Q11). **Perfect complements** (ఎడమ చెప్పు, కుడి చెప్పు): **L ఆకారం**, లంబకోణ వంపుతో రెండు సరళరేఖలు (Q1, Q8, Q15, Q16, Q18, Q27).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Substitutes సరళరేఖపై జారతాయి, complements మూలలో L గా ముడుచుకుంటాయి** (ఎడమ, కుడి చెప్పుల్లా).

కార్డ్ 2.53 T 2.5 · సూత్రం	★★ OL 2.5.7, 2.5.8, 2.5.9 · Scanner Q6, Q20, Q21, Q22, Q26, Q31, Q38 (also 2.3 Q11) · SM pp.2.68–2.69
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Budget line** అంటే ఏమిటి? దాని **intercepts**, **slope**, మరియు K, H బిందువుల అర్థాన్ని ఇవ్వండి.	జవాబు Budget line = **price line** (Q6): ఇచ్చిన income, prices తో కొనగలిగే కలయికలు. **Intercept = income ÷ price** (Q21: ₹750, pancakes 25 అయితే 30; muffins 50 అయితే 15). SM: income ₹100, price ₹20 అయితే 5 ice creams; ₹10 అయితే 10 chocolates. **Slope = Px/Py**, సాపేక్ష ధరల నిష్పత్తి (Q31, Q38). **లోపల (K): తక్కువ ఖర్చు (underspending)** (Q20, Q26). **బయట (H): అందుకోలేనిది (unattainable)** (Q22).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా K = 'Keeps change' (చిల్లర మిగులుతుంది), H = 'Hopeless' (ఆశ లేదు).

కార్డ్ 2.54 T 2.5 · భావన	★★ OL 2.5.10 · Scanner Q9, Q13, Q40, Q41 · SM p.2.69
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Income లేదా ఒక price మారినప్పుడు budget line ఎలా **shift** అవుతుంది?	జవాబు **Income మార్పు: parallel shift** (Q13). **ఒక price మార్పు: ఆ వస్తువు axis మీద rotation.** Q9: B వస్తువు (OX axis) ధర పెరిగితే, రేఖ OX axis మీద ఎడమకు shift అవుతుంది. Q40: లోపలికి rotation. Price పెరిగితే, వినియోగదారుడు **తక్కువ IC** కి చేరతాడు (Q41).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Income మొత్తం నిచ్చెనను జరుపుతుంది; price దానిని వంచుతుంది, తాకని axis చుట్టూ.

కార్డ్ 2.55 T 2.5 · సూత్రం	★★★ OL 2.5.11, 2.5.12, 1.1.13 · Scanner Q2, Q29, Q30, Q39, Q42 (also 1.1 Q1; 2.3 Q12) · SM p.2.71
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి IC analysis లో మరియు marginal utility పరంగా **consumer equilibrium** షరతులను చెప్పండి.	జవాబు Price line **అత్యధిక IC కి tangent** గా ఉంటుంది (Q29). **MRSxy = MUx/MUy = Px/Py** (Q2, Q42). సమానార్థం: **MUx/Px = MUy/Py** (Q30, 1.1 Q1: రెండు షరతులూ నెరవేరాలి). Optimal choice: పరిమితులకు లోబడి సంతృప్తిని గరిష్ఠం చేయడం (Q39). IC, budget line కంటే ఏటవాలుగా ఉంటే, అది equilibrium కాదు (2.3 Q12).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Tangent అంటే తాకడం, చీల్చడం కాదు: IC slope, price line slope కు సమానం.

కార్డ్ 2.56 T 2.5 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.5.13 · Scanner Q34 · SM p.2.71
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Utility analysis కంటే IC analysis **ఎందుకు మెరుగైనది?**	జవాబు • Utility **కొలవగలగాలి** అనే అవసరం లేదు. • ఒకేసారి **ఒకటి కంటే ఎక్కువ commodity** ని అధ్యయనం చేస్తుంది. • **Money యొక్క MU స్థిరం** అని భావించదు. • **Income effect ను substitution effect నుంచి వేరు చేస్తుంది** (Q34: ఇవన్నీ).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **M-S-C-S: Measure no more, Several goods, Constant MU gone, Split the effects.** నాలుగు ప్రయోజనాలకు నాలుగు అక్షరాలు.

కార్డ్ 2.57 T 2.5 · భావన	★★★ OL 2.5.14, 2.5.15, 2.3.7 · Scanner Q5, Q23, Q24 (also 2.3 Q14; 1.3 Q9) · Not in SM text (Scanner 2.5 Q23, Q24)
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి IC diagram మీద **substitution effect** ను చూపండి, మరియు **inferior goods**, **Giffen goods** ఏమి చూపుతాయో చెప్పండి.	జవాబు ధర తగ్గినప్పుడు substitution effect = **అదే IC వెంబడి కిందకు కదలిక** (Q23). Inferior goods కు **negative income effect** ఉంటుంది (Q24, Q5: negative income elasticity). Giffen goods కు 'angle' (Engel) curve **కిందకు వాలుతుంది** (2.3 Q14; 1.3 Q9).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **అదే IC = అదే సంతృప్తి:** substitution effect వస్తువులను మార్చుకోవడమే, మిమ్మల్ని పైకి ఎత్తదు.

కార్డ్ 2.58 T 2.5 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	★★★ All of 2.5 · Scanner Q1–Q42 · SM pp.2.59–2.71
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Topic 2.5 ను, ordinal approach నుంచి equilibrium వరకు, **ఒకే గొలుసుగా** చెప్పండి.	జవాబు **Ordinal (Hicks మరియు Allen)** → **IC** (సమాన సంతృప్తి) → **MRS** తగ్గుతూ → **convex**; లక్షణాలు → **budget line** (slope Px/Py) → **tangency**: MRS = Px/Py, MUx/Px = MUy/Py.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** ఒక కొనుగోలుదారు కట్టలను rank చేస్తుంది (ordinal), సమాన సంతృప్తి వక్రరేఖలు గీస్తుంది, తన పర్సు రేఖ చూసుకుంటుంది, రెండూ సరిగ్గా ముద్దాడే చోట ఆగుతుంది.

కార్డ్ 2.59 T 3.0 · భావన	★★ OL 3.0.1, 3.0.2 · Scanner Q1, Q2 · SM pp.2.74–2.75
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Supply** అంటే ఏమిటి? ఇది stock నా flow నా, మరియు ఇది అమ్మకైనదేనా?	జవాబు Supply = ఒక నిర్ణీత కాలంలో, వివిధ ధరల వద్ద ఉత్పత్తిదారులు **అందించడానికి సిద్ధంగా ఉన్న మరియు అందించగలిగే** మొత్తం. ఇది **అందించేది (offered)**, తప్పనిసరిగా అమ్మకైనది కాదు (Q1: ఉత్పత్తిదారులు అమ్మాలని ప్రణాళిక వేస్తారు). Supply ఒక **flow** (Q2), రోజుకు, వారానికి లేదా సంవత్సరానికి చెబుతారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Supply అంటే షాపు కిటికీ, గల్లా పెట్టె కాదు**: ప్రదర్శించినది, అమ్మినది కాదు. కుళాయి (tap), tank కాదు.

కార్డ్ 2.60 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 3.1.1, 3.1.2, 3.5.9 · Scanner 3.5 Q18; 1.3 Q5 · SM pp.2.75–2.76

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Supply యొక్క determinants ను జాబితా చేయండి. Y ధర పెరిగితే X supply కి ఏమవుతుంది?

జవాబు

- Own price; related goods ధరలు; factors of production ధరలు; technology; government policy; competition స్వభావం; expectations; అమ్మకందారుల సంఖ్య.

Y ధర పెరిగితే, X యొక్క quantity supplied **తగ్గుతుంది** (production లో substitutes) (3.5 Q18).

Supply, production cost కు **విలోమంగా (inversely)** సంబంధం కలిగి ఉంటుంది: input cost పెరిగితే supply తగ్గుతుంది (1.3 Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Y యొక్క మెరుపు X వనరులను లాగేస్తుంది**: గోధుమ ఎక్కువ లాభమిస్తే రైతులు మొక్కజొన్న వదిలి గోధుమ వేస్తారు.

కార్డ్ 2.61 T 3.1 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 3.1.1 · Scanner Q1 · SM p.2.76

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Consumer preferences supply ను ప్రభావితం చేస్తాయా, demand ను చేస్తాయా?

జవాబు

Consumer preferences **demand** ను నిర్ణయిస్తాయి, **supply ని కాదు** (Q1 (d)).

Production costs, technology మరియు input prices supply ని ప్రభావితం చేస్తాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **రుచులు నాలుకకు (కొనేవాడికి); ఖర్చులు లెక్కల పుస్తకానికి (అమ్మేవాడికి).**

కార్డ్ 2.62 T 3.2 · భావన

★ OL 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3 · Scanner Q1, Q2, Q4 · SM pp.2.77–2.78

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Law of supply ను చెప్పండి, మరియు supply curve ఏమి స్థిరంగా ఉంచుతుంది?

జవాబు

ఇతర విషయాలు స్థిరంగా ఉంటే, ధర పెరిగినప్పుడు quantity supplied పెరుగుతుంది: **ప్రత్యక్ష (direct)** సంబంధం (Q2). ఎక్కువ ధర అంటే **ఎక్కువ లాభం** (Q1).

Supply curve **సొంత ధర తప్ప ప్రతి అంశాన్నీ స్థిరంగా ఉంచుతుంది**; ఆ commodity సొంత ధరే variable (Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఎక్కువ ధర, ఎక్కువ లాభం, ఎక్కువ ఉత్పత్తి**: వరుసగా మూడు 'ఎక్కువ'లు.

కార్డ్ 2.63 T 3.3 · పోలిక

★★ OL 3.3.1, 3.4.1, 3.4.2, 3.2.4 · Scanner Q1 (also 3.2 Q3; 3.4 Q1, Q2, Q7) · SM pp.2.79–2.80

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Supply curve **వెంబడి కదలిక**ను, curve యొక్క **shift** నుంచి వేరు చేయండి. ఏ అంశాలు దానిని shift చేస్తాయి?

జవాబు

Own-price మార్పు = **కదలిక**: **expansion** (price ↑) లేదా **contraction** (price ↓) (3.3 Q1).

ఇతర అంశం = **shift**: కుడి = **increase**, ఎడమ = **decrease** (3.2 Q3; 3.4 Q1, Q2).

MCQ trap: supply యొక్క expansion మరియు contraction curve వెంబడి కదలికలు, **shifts కావు**.

కొత్త firms curve ను **కుడివైపు** shift చేస్తాయి (3.4 Q7); tax లేదా ఎక్కువ wage costs దానిని **ఎడమవైపు** shift చేస్తాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సొంత ధర వక్రరేఖపై స్వారీ చేస్తుంది; మిగతావన్నీ వక్రరేఖనే కదిలిస్తాయి.**

కార్డ్ 2.64 T 3.5 · సూత్రం	★★★ OL 3.5.1, 3.4.3 · Scanner Q1, Q5, Q9, Q13, Q14, Q15 (also 3.4 Q3, Q4) · SM pp.2.80–2.81
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Elasticity of supply** ను రాయండి. దాని sign positive నా negative నా?	జవాబు **Es = quantity supplied లో % మార్పు ÷ price లో % మార్పు = (Δq/Δp) × (p/q), అసలు (original)** p మరియు q తో. **Positive** (Q5). SM: ₹2,000 → ₹2,100, 2,500 → 3,000 units: Es = 500/100 × 2000/2500 = **4** (3.4 Q3). Q1: ₹200 → ₹300, 2,000 → 5,000: **3.0**. Q13: price +20%, supply +40%: **2**. Q14: Es 5 మరియు price +15%: quantity **+75%**. Q15: **+2.7**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Demand సూత్రానికి supply రూపం**: అదే ఆకారం, కానీ minus sign లేదు.

కార్డ్ 2.65 T 3.5 · సూత్రం	★★★ OL 3.5.2, 3.5.3, 3.5.4 · Scanner Q7, Q8, Q17, Q20, Q22 · SM pp.2.84–2.85
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Supply యొక్క **point** మరియు **arc** elasticity ను రాయండి.	జవాబు **Point: Es = (dq/dp) × (p/q)** (Q8). SM: q = −100 + 10p, p = ₹15 వద్ద q = 50, Es = 10 × 15/50 = 3. Q17: q = 120 + 6p, p = 10 వద్ద 1/3. Q7: Q = 20p − 200, p = 30 వద్ద 1.5. **Arc: Es = (Q2 − Q1)/(Q2 + Q1) × (P2 + P1)/(P2 − P1)**. Q20: ₹100 → ₹110, 150 → 200 units అయితే **3**. కొలతలో రెండు రకాలు: point మరియు arc (Q22).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Demand కు ఉన్న జంట సూత్రాలే ఇవీ.** చుక్కకు derivative, దూరానికి mid-point.

కార్డ్ 2.66 T 3.5 · భావన	★★★ OL 3.5.5, 3.5.6, 3.5.7 · Scanner Q2, Q3, Q6, Q10, Q11, Q16, Q21, Q23 · SM pp.2.81–2.83
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Elasticity of supply రకాలను**, ఒక్కో supply curve ఆకారాన్ని ఇవ్వండి.	జవాబు **Es = 0:** perfectly inelastic, **నిలువుగా (vertical)** (Y-axis కు సమాంతరంగా), ఉదా. **land** యొక్క మొత్తం supply (Q2, Q3, Q10, Q21). **0 < Es < 1:** తక్కువ elastic. **Es > 1:** ఎక్కువ elastic (Q6). **Es = 1:** unit elastic; **మూలబిందువు గుండా** వెళ్లే సరళరేఖ (Q11, Q23). **Es = ∞:** perfectly elastic, **అడ్డంగా (horizontal)** (X-axis కు సమాంతరంగా) (Q11, Q16).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సున్నా నిలబడుతుంది (vertical), అనంతం పడుకుంటుంది (horizontal).**

కార్డ్ 2.67 T 3.5 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.5.8 · Scanner Q4, Q12, Q19 · SM pp.2.85–2.86
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Supply ను తక్కువ elastic** గా చేసేవి ఏవి?	జవాబు • Output తో పెరిగే costs; సంక్లిష్ట production; తక్కువ కాలం; మిగులు capacity లేకపోవడం; కొరత ఉన్న inputs; **నిల్వ చేయలేని (non-storable)** వస్తువులు. ఉదాహరణలు: త్వరగా పాడయ్యే వస్తువులకు perfectly inelastic supply ఉంటుంది (Q4); గుడ్లను నిల్వ చేయలేము, అవి త్వరగా పాడవుతాయి (Q19); hostel గదులు నిష్పత్తి కంటే తక్కువగా పెరుగుతాయి, Es < 1 (Q12).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నెమ్మదైన factory, తక్కువ సమయం, నిల్వ లేదు = బిగుసుకున్న supply.**

కార్డ్ 2.68 T 3.6 · భావన	★★ OL 3.6.1, 3.6.2, 3.6.5 · Scanner Q1, Q3, Q5 · SM p.2.87
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Equilibrium price** అంటే ఏమిటి? సమీకరణాల నుంచి దానిని ఎలా కనుగొంటారు?	జవాబు Equilibrium వద్ద **Qd = Qs**: ఇది **market clearing price**, అమ్ముడుపోని stock గానీ excess demand గానీ ఉండదు (Q3). Qd = Qs ను పరిష్కరించండి: Qd = 12 − 2P మరియు Qs = 3 + P అయితే **P = 3, Q = 6** (Q5). SM table: ₹3, 19 units. స్వల్పకాల price = **market price** (Q1; PYQ-only).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కత్తెర్లు కలిసే చోటు.** రెండు సమీకరణాలను సమానం చేసి పరిష్కరించండి.

కార్డ్ 2.69 T 3.6 · భావన	★ OL 3.6.3 · Scanner Q2 · SM p.2.88
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Producer surplus** అంటే ఏమిటి?	జవాబు Price **కనీస supply price కంటే పైన** ఉన్నప్పుడు ఉత్పత్తిదారులకు కలిగే ప్రయోజనం (Q2). **Supply curve పైన, price line కింద** ఉన్న ప్రాంతం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Producer surplus అమ్మేవాడి బోనస్**: అతను అంగీకరించే అత్యల్প ధర కంటే పైన అందుకున్న ధర.

కార్డ్ 2.70 T 3.6 · భావన	★ OL 3.6.4, 3.4.4 · Scanner Q4 (also 3.4 Q6) · Not in SM text (Scanner 3.6 Q4)
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Demand తగ్గి, supply పెరిగితే. Equilibrium **price** మరియు **quantity** కి ఏమవుతుంది?	జవాబు Equilibrium **price తగ్గుతుంది** (రెండు శక్తులూ దానిని కిందకు నెడతాయి), కానీ **quantity పై ప్రభావం నిశ్చితం కాదు** (Q4 (c)). Supply కుడివైపు, demand ఎడమవైపు: price **తగ్గుతుంది** (3.4 Q6).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **రెండు శక్తులు ధర విషయంలో ఏకీభవిస్తాయి, quantity విషయంలో వాదించుకుంటాయి.**

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 3 · ఉత్పత్తి మరియు వ్యయ సిద్ధాంతం (Theory of Production and Cost) · 65 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
1.0	ఉత్పత్తి అంటే ఏమిటి (Meaning of Production)	3.01 – 3.02	2	★
1.1	ఉత్పత్తి కారకాలు (Factors of Production)	3.03 – 3.17	15	★★★
1.2	ఉత్పత్తి ప్రమేయం (Production Function)	3.18 – 3.33	16	★★★
1.3	ఉత్పత్తి అనుకూలీకరణ (Production Optimisation)	3.34 – 3.37	4	★★
2.0	వ్యయ భావనలు (Cost Concepts)	3.38 – 3.45	8	★★★
2.1	వ్యయ ప్రమేయం (Cost Function)	3.46	1	★★
2.2	స్వల్పకాల మొత్తం వ్యయం (Short Run Total Cost)	3.47 – 3.58	12	★★★
2.3	దీర్ఘకాల సగటు వ్యయ వక్రరేఖ (Long Run Average Cost Curve)	3.59 – 3.60	2	★★★
2.4	స్థాయి పొదుపులు, అపొదుపులు (Economies & Diseconomies of Scale)	3.61 – 3.65	5	★★★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 3.01 T 1.0 · భావన

★ OL 1.0.1 · Scanner Q1, Q4 · SM p.3.3

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఆర్థికశాస్త్రంలో **production** అంటే ఏమిటి? అది matter ను సృష్టించడమేనా?

జవాబు

Production అంటే **utility ని సృష్టించడం లేదా పెంచడం**; matter ను సృష్టించడం ఎప్పటికీ కాదు.

మనిషి matter ను సృష్టించలేడు; ఉన్నదాన్ని మాత్రమే మారుస్తాడు (వడ్రంగి కలపను బల్లగా మారుస్తాడు).

Q1: సమాధానం (b) matter లో utility సృష్టి; (a) matter సృష్టి తప్పు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Matter లోకి utility వస్తుంది, matter పుట్టదు.** వడ్రంగి కలపకు విలువ జోడిస్తాడు; కలపను తయారు చేయడు.

కార్డ్ 3.02 T 1.0 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 1.0.2 · Scanner Q3, Q5 · SM p.3.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఏ కార్యకలాపాలు **production** గా లెక్కిస్తారు, ఏవి లెక్కించరు? ప్రధాన పరీక్ష ఏమిటి?

జవాబు

చేర్చేవి: వైద్యులు, న్యాయవాదులు, సంగీతకారులు, నటుల వంటి సేవలు.

చేర్చనివి: ఇంట్లో **ప్రేమ, ఆప్యాయతతో** చేసే పని, **voluntary services**, **self-consumption** కోసం వస్తువులు.

ప్రధాన పరీక్ష: **market లో మార్పిడి చేసే ఉద్దేశం** (Q3: theatre ప్రదర్శన; Q5: market exchange).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ప్రేమ, స్వచ్ఛంద సేవ, స్వవినియోగం = market లేదు, production లేదు.** అడగండి: ఇది అమ్ముతారా?

కార్డ్ 3.03 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.1.1 · Scanner Q27 · SM p.3.33

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఉత్పత్తి కారకాలు (factors of production) నాలుగింటి పేర్లు చెప్పండి.

జవాబు

Land, labour, capital మరియు entrepreneurial ability (organisation).

Q27: తప్పు ఎంపికలు నాలుగో కారకాన్ని industrial policy, fiscal policy లేదా technology తో మార్చాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **L-L-C-E** అనే నాలుగు అక్షరాలు: Land, Labour, Capital, Entrepreneur. నాలుగు కారకాలు, నాలుగు అక్షరాలు.

కార్డ్ 3.04 T 1.1 · MCQ ఉచ్చు

★★★ OL 1.1.2, 1.1.4 · Scanner Q2, Q8, Q11, Q14, Q16, Q21, Q24 · SM p.3.6

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Land యొక్క ఏడు లక్షణాలు జాబితా చేయండి. Land కానివి ఏ మూడు?

జవాబు

- ప్రకృతి ఉచిత బహుమతి; స్థిరమైన సరఫరా; శాశ్వతం, నాశనం కానిది (Ricardo); **passive**; **immobile**; అనేక ఉపయోగాలు; **heterogeneous**.

Land **NOT perishable, NOT active, NOT homogeneous**.

Trap ఎంపికలు: (d) perishable (Q2), (b) active factor (Q14, Q16, Q24), (a) homogeneous (Q21).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **F-F-P-P-I-M-H**: Free, Fixed, Permanent, Passive, Immobile, Multiple, Heterogeneous. భూమి కదలక కూర్చుంటుంది; చురుకైనది శ్రమ.

కార్డ్ 3.05 T 1.1 · భావన	★ OL 1.1.3 · Scanner Q4 · SM p.3.6
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Economy కి, ఒక్క firm కి land సరఫరా ఎంత elastic?	జవాబు Economy కి: **perfectly inelastic** (Q4, సమాధానం d). ఒక firm కి: **relatively elastic**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **దేశం మొత్తానికి భూమి పెరగదు; ఒక firm అద్దెకు ఇంకా తీసుకోగలదు.**

కార్డ్ 3.06 T 1.1 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.1.5 · Scanner Q8, Q18, Q33 · SM pp.3.7–3.8
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Labour** లక్షణాలు జాబితా చేయండి. వాటిలో ఏది trap?	జవాబు • Perishable; active; శ్రామికుని నుండి వేరు చేయలేనిది; heterogeneous; శ్రమ అంతా ఉత్పాదకం కాదు; బలహీన bargaining power; **mobile**; సరఫరా వేగంగా సర్దుబాటు కాదు. Trap: 'labour mobile కాదు' అనేది తప్పు (Q18); అడ్డంకులు ఉన్నా labour mobile. Q8: labour passive factor కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **శ్రమ బతికే శక్తి, నిల్వ చేయలేం**: perishable, active, inseparable. Land దీనికి వ్యతిరేకం.

కార్డ్ 3.07 T 1.1 · భావన	★ OL 1.1.6 · Scanner Q35 · SM p.3.8
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Labour యొక్క supply curve వెనుకకు ఎందుకు వంగుతుంది?	జవాబు **కోరుకున్న ఆదాయ స్థాయి** దాటాక, శ్రామికుడు ఎక్కువ డబ్బు కంటే **ఎక్కువ విశ్రాంతి (leisure)** ను ఇష్టపడతాడు, కాబట్టి వేతనాలు ఇంకా పెరిగినా supply తగ్గుతుంది (Q35, ఎంపిక b).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **డబ్బు చాలు, విశ్రాంతి కావాలి**: అదనపు రూపాయి కంటే leisure విలువైనప్పుడు curve వెనక్కి తిరుగుతుంది.

కార్డ్ 3.08 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.1.7 · Scanner Q32 · SM p.3.8
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Capital** ని నిర్వచించండి. ఇది stock ఆ, flow ఆ?	జవాబు సంపదలో **మరింత సంపద ఉత్పత్తికి** ఉపయోగించే భాగం. దీనిని **produced means of production** అంటారు; capital ఒక **stock** భావన, దాని ఆదాయం flow. Q32: సమాధానం capital.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Capital నిల్వ (stock); ఆదాయం ప్రవాహం (flow)**, ట్యాంకు, దాని కుళాయి లాగా.

కార్డ్ 3.09 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 1.1.8 · Scanner Q20, Q25, Q29, Q34 · SM pp.3.8–3.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Fixed, circulating, intangible, social capital** ల మధ్య తేడాను ఉదాహరణలతో చెప్పండి.	జవాబు • **Fixed**: మన్నికైనది, వరుసగా సేవలు అందిస్తుంది (tools, machines). • **Circulating**: ఒక్కసారే ఉపయోగం, మళ్లీ దొరకదు (విత్తనాలు, ఇంధనం, raw materials). • **Intangible**: ఇంద్రియాలకు తెలియని హక్కులు, ప్రయోజనాలు (goodwill, patents, copyrights). • **Social**: సమాజానికి చెందినది (రోడ్లు, వంతెనలు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వరుస = Fixed; ఒక్కటే = Circulating.** ఒక యంత్రం ఎన్నో సేవలు ఇస్తుంది; ఒక విత్తనం ఒక్క ఉపయోగమే.

కార్డ్ 3.10 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.1.9 · Scanner Q9, Q30 · SM pp.3.10–3.12
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Entrepreneur** విధులు ఏమిటి? అవసరమైన విధి కానిది ఏది?	జవాబు • Enterprise ప్రారంభించడం, వనరులను సమన్వయం చేయడం (మొదటి విధి). • Risk, uncertainty భరించడం. • Innovations. అవసరం **కానిది**: **రోజువారీ ఉత్పత్తి పర్యవేక్షణ**, ఇది manager పని (Q9, ఎంపిక d).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **I-R-I**: Initiate, Risk, Innovate. రోజువారీ పర్యవేక్షణ manager వంతు.

కార్డ్ 3.11 T 1.1 · భావన	★ OL 1.1.10, 1.1.11 · Scanner Q12 · SM pp.3.11–3.12
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Entrepreneur కి **profit** అంటే ఏమిటి? ఏ entrepreneurial విధి అత్యంత ముఖ్యం?	జవాబు Factors కి ఒప్పంద ప్రతిఫలాలు చెల్లించాక మిగిలే **అనిశ్చిత residual** profit (Q12: వ్యాపార ఆదాయం). **Risk bearing** అత్యంత ముఖ్యమైన విధి; దీన్ని ఇతరులకు అప్పగించలేం. Knight: profit **uncertainty** భరించినందుకు ప్రతిఫలం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఇతరులకు ముందు చెల్లింపు; entrepreneur కి మిగిలినదే**, లేదా నష్టం.

కార్డ్ 3.12 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.1.12 · Scanner Q5, Q15, Q17 · SM p.3.12
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Innovative entrepreneurship** భావనను ఎవరు ఇచ్చారు?	జవాబు **Schumpeter**: entrepreneur అసలు విధి innovations ప్రవేశపెట్టడం (Q5, Q15, Q17). తప్పు ఎంపికలు: Marshall, Joel Dean, Karl Marx, Knight, Max Weber.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Schumpeter = కొత్త ఆలోచనల మెరుపు.** S అంటే Schumpeter, S అంటే spark.

కార్డ్ 3.13 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.1.13, 1.1.15 · Scanner Q26, Q31 · SM pp.3.12–3.16
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Enterprise యొక్క **ఐదు లక్ష్యాలు** పేర్లు చెప్పండి. ‘survival, growth and expansion’ ఏది?	జవాబు **Organic, Economic, Social, Human, National.** Organic: costs తిరిగి రాబట్టి మనుగడ సాగించడం, తర్వాత ఎదగడం (Q26). Human: ఉద్యోగ స్వభావాన్ని ఆసక్తికరంగా, సవాలుగా చేయడం (Q31). National: నైపుణ్య అభివృద్ధికి యువకులకు apprentices గా శిక్షణ ఇవ్వడం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **O-E-S-H-N** అనే ఐదు అక్షరాలు: Organic, Economic, Social, Human, National. ‘ఓ ఇంట్లో సంతోషంగా హాయిగా నవ్వాలి’ అని గుర్తుంచుకోండి.

కార్డ్ 3.14 T 1.1 · పోలిక	★ OL 1.1.14 · Scanner Q19 · SM p.3.14
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Accounting profit** ను **economic profit** నుండి వేరు చేయండి.	జవాబు Accounting profit = మొత్తం revenue మైనస్ **explicit** costs. Economic profit **implicit** costs (సొంత factors) ను కూడా తీసివేస్తుంది, కాబట్టి సాధారణంగా **తక్కువ**. Q19: సరైన ప్రకటన: economic profit లో సొంత factors యొక్క opportunity cost ఉంటుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఆర్థికవేత్త కఠినమైన పరీక్షకుడు**: తీసివేతలు ఎక్కువ, లాభం తక్కువ.

కార్డ్ 3.15 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.1.16 · Scanner Q28 · SM p.3.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Market ను గుర్తించాక enterprise నిర్ణయించే **4 P's** ఏమిటి?	జవాబు **Product, Promotion, Price, Place** (Q28, ఎంపిక c). Trap ఎంపికలు Purchase లేదా Profit ను వాడతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **P-P-P-P**: ‘Purchase’, ‘Profit’ అనే పదాలు మోసగాళ్లు.

కార్డ్ 3.16 T 1.1 · సూత్రం	★★ OL 1.1.18, 1.1.19, 1.1.23 · Scanner Q13, Q22 · Not in SM unit (Scanner)
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Q22: investment ₹600 cr పెరిగి national income ₹1,800 cr పెరిగింది. MPC ఎంత? Output ను గరిష్ఠం చేసే షరతు (Q13) ఏమిటి?	జవాబు k = 1,800 ÷ 600 = 3, మరియు MPC = 1 – 1/k = 1 – 1/3 = 2/3. 3, 4, 5 లో ఏదీ కాదు, కాబట్టి ఎంపిక (d). Output **MR = MC** వద్ద గరిష్ఠమవుతుంది (Q13); ఇది Chapter 4 లో ఉంటుంది. Economies of scale (internal, external) Unit 2 లో ఉన్నాయి (Q7: రెండు రకాలు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MPC = 1 – 1/k**: ముందు k కనుక్కోండి, తర్వాత దాని reciprocal ను 1 నుండి తీసివేయండి.

కార్డ్ 3.17 T 1.1 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	SM text · No direct Q · SM pp.3.6–3.12
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి నాలుగు factors, వాటి ప్రతిఫలాల కథను గుర్తు చేసుకోండి.	జవాబు Land (passive, fixed), labour (active, perishable) primary factors; **capital** ఉత్పత్తి చేయబడేది; **entrepreneur** వాటిని కలిపి, risk భరించి, innovate చేస్తాడు. ఇతరులకు ఒప్పంద ప్రతిఫలాలు వస్తాయి; entrepreneur కి అనిశ్చిత **profit** వస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **భూమి పడి ఉంటుంది, శ్రమ పని చేస్తుంది, capital తయారవుతుంది, entrepreneur risk తీసుకుంటాడు.**

కార్డ్ 3.18 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 1.2.1 · Scanner Q13, Q25, Q44, Q47, Q59, Q62 · SM pp.3.20, 3.33
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Production function** ను నిర్వచించండి. **Samuelson** ఏమన్నారు?	జవాబు **Inputs, output మధ్య సాంకేతిక సంబంధం.** Samuelson: ఇచ్చిన technology స్థితిలో, ఉత్పత్తి చేయగల **గరిష్ఠ output** కి, అవసరమైన inputs కి మధ్య సంబంధం. Q47 దీనిని ఇచ్చిన output కి అవసరమైన **కనిష్ఠ inputs** గా చెప్పింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Max out, min in**: ఒకే సంబంధాన్ని రెండు విధాలుగా చదవడం, ఇచ్చిన technology తో.

కార్డ్ 3.19 T 1.2 · పోలిక	★ OL 1.2.2 · Scanner Q54 · SM p.3.21
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Production లో **short run** ను **long run** నుండి వేరు చేయండి.	జవాబు Short run: **కనీసం ఒక input స్థిరం**. Long run: **అన్ని inputs మారగలవు**. Q54 trap: 'short run లో అన్ని inputs స్థిరం', 'long run లో ఒకటి తప్ప అన్నీ స్థిరం' రెండూ తప్పు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Short = ఒకదానిలో ఇరుక్కుంది; Long = అన్నింటిలో స్వేచ్ఛ.**

కార్డ్ 3.20 T 1.2 · సూత్రం	★★ OL 1.2.3 · Scanner Q1, Q16, Q41, Q55 · SM pp.3.21–3.22
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Cobb-Douglas** function రాయండి. Labour, capital గురించి అధ్యయనం ఏం కనుగొంది?	జవాబు Q = K·L^a·C^(1–a), ఇక్కడ Q output, L labour, C capital (Q41, ఎంపిక d). US manufacturing ఆధారంగా; inputs **labour, capital** (Q55). Labour సుమారు **3/4**, capital సుమారు **1/4** వాటా ఇచ్చాయి (Q16).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **శ్రమకు మూడు వంతులు, పెట్టుబడికి ఒక వంతు**: a, 1–a ఘాతాంకాలు కలిసి ఒక పూర్తి సంఖ్య.

కార్డ్ 3.21 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.2.4 · Scanner Q4, Q18, Q20, Q33 · SM p.3.22
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Law of variable proportions** కు ఇంకా ఏ పేర్లు ఉన్నాయి? ఇది ఏ run లో పనిచేస్తుంది?	జవాబు దీనిని law of **diminishing returns**, law of **returns to a variable input** అని కూడా అంటారు. ఇది **short run లో మాత్రమే** పనిచేస్తుంది, long run లో కాదు (Q4, Q20, Q33). Q18: short run లో ఇది law of diminishing returns (ఎంపిక b).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Variable proportions = చిన్న కాలం, చురుకైన మార్పు**: ఒక input కదులుతుంది, మిగతావి నిలుస్తాయి.

కార్డ్ 3.22 T 1.2 · సూత్రం	★★★ OL 1.2.5, 1.2.6 · Scanner Q9, Q10, Q11, Q28, Q29, Q30, Q37, Q39, Q40, Q42, Q43 · SM pp.3.22–3.23
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **MP, AP, TP** సూత్రాలు ఇవ్వండి. లేని విలువల schedule ను ఎలా సాధించాలి?	జవాబు MPn = TPn – TPn–1 (TP curve యొక్క slope). AP = TP ÷ variable factor యూనిట్ల సంఖ్య. TP = MP ల మొత్తం = AP × units. ఉదాహరణ (Q28–Q29): MP1 నుండి MP3 = 200, 180, 160, కాబట్టి TP3 = 540; TP4 = 680 అయితే MP4 = 680 – 540 = 140.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముందు schedule నిర్మించండి**: TP నింపండి, MP అనేది అడుగు, AP అనేది వాటా.

కార్డ్ 3.23 T 1.2 · భావన	★★ OL 1.2.7, 1.1.17 · Scanner Q8, Q17, Q50 · SM pp.3.23–3.24
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి AP పెరుగుతున్నప్పుడు, గరిష్ఠంగా ఉన్నప్పుడు, తగ్గుతున్నప్పుడు **MP, AP** ఎలా సంబంధం కలిగి ఉంటాయి?	జవాబు AP పెరుగుతున్నప్పుడు: **MP > AP** (Q50). AP గరిష్ఠం: **MP = AP**; MP, AP ని దాని గరిష్ఠ వద్ద కోస్తుంది. AP తగ్గుతున్నప్పుడు: **MP < AP** (Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కొత్తగా చేరిన విద్యార్థి తరగతి సగటును లాగుతాడు**: సగటు కంటే ఎక్కువైతే పెంచుతాడు, తక్కువైతే తగ్గిస్తాడు, సమానమైతే నిలుపుతాడు.

కార్డ్ 3.24 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.2.8 · Scanner Q45 · SM p.3.24
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Law of variable proportions యొక్క assumptions** చెప్పండి. ఏ ప్రకటన assumption కాదు?	జవాబు • Technology ఇవ్వబడింది, మారదు. • కొన్ని inputs స్థిరం. • Factors స్థిర నిష్పత్తిలో వాడరు. • భౌతిక inputs, outputs మాత్రమే పరిగణిస్తారు. Assumption **కానిది**: 'variable factor యొక్క అన్ని యూనిట్లు భిన్నమైనవి' (Q45, ఎంపిక c).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **T-F-P-P**: Technology, Fixed input, Proportions flexible, Physical terms. నాలుగు assumptions, నాలుగు అక్షరాలు.

కార్డ్ 3.25 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు

★★★ OL 1.2.9 · Scanner Q2, Q10, Q14, Q38, Q46, Q56 · SM p.3.25

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Point of inflexion వద్ద MP కి ఏమవుతుంది? TP చదునుగా మారడం దేన్ని సూచిస్తుంది?

జవాబు

Point of inflexion వద్ద **MP గరిష్ఠం** (Q2, Q14, Q46).

Q10 trap: MP గరిష్ఠమైనప్పుడు AP, MP కి సమానం కాదు; AP = MP AP గరిష్ఠమైనప్పుడు మాత్రమే.

TP చదునుగా మారడం (తగ్గుతున్న రేటుతో పెరగడం) **diminishing marginal returns** ప్రారంభాన్ని సూచిస్తుంది (Q38, Q56).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Inflexion = MP శిఖరం**: దారి ఏటవాలుగా ఎక్కడం ఆపి, చదునవడం మొదలుపెడుతుంది.

కార్డ్ 3.26 T 1.2 · భావన

★★★ OL 1.2.10 · Scanner Q19, Q24, Q35, Q48, Q58, Q60, Q61 · SM pp.3.25–3.27

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Law of variable proportions యొక్క మూడు stages వివరించండి. TP ఎక్కడ పడుతుంది?

జవాబు

- Stage 1 **increasing returns**: AP అత్యధికంగా ఉన్న చోట ముగుస్తుంది.
- Stage 2 **diminishing returns**: TP తగ్గుతున్న రేటుతో పెరిగి గరిష్ఠానికి చేరుతుంది, అక్కడ MP = 0; MP, AP తగ్గుతాయి కానీ positive గా ఉంటాయి.
- Stage 3 **negative returns**: TP తగ్గుతుంది, MP < 0 (Q19, Q48).

Q58: 'TP తగ్గుతూనే ఉంటుంది' అనేది Stage 2 కి వర్తించదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పైకి, నెమ్మదిగా, కిందకి**: Stage 1 లో TP వేగంగా ఎక్కుతుంది, Stage 2 లో శిఖరం వరకు నెమ్మదిస్తుంది, Stage 3 లో కిందకు దిగుతుంది.

కార్డ్ 3.27 T 1.2 · భావన

★ OL 1.2.11 · Scanner Q31 · SM pp.3.25–3.26

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఒక factor కి increasing, diminishing returns ఎందుకు కలుగుతాయి?

జవాబు

Increasing: **fixed factor పూర్తి వినియోగం, అవిభాజ్యత**, మరియు **variable factor సామర్థ్యం** పెరగడం.

Diminishing: fixed factor **సరిపోకపోవడం**.

Q31: 'fixed factor పరిమితి' increasing returns కి కారణం కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఎదగడానికి చోటు, తర్వాత కిక్కిరిసిన గది**: మొదట యంత్రం సరిగా వాడబడదు, తర్వాత చేతులు ఎక్కువైపోతాయి.

కార్డ్ 3.28 T 1.2 · భావన

★★ OL 1.2.12 · Scanner Q35 · SM p.3.27

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Rational producer ఏ stage లో పనిచేస్తాడు, ఎందుకు?

జవాబు

Stage 2 లో మాత్రమే.

Stage 3 (MP negative) లో variable factor ని తగ్గిస్తే output పెరుగుతుంది; Stage 1 లో AP ఇంకా పెరుగుతూ ఉండగా fixed factor వృథా అవుతుంది.

Stages 1, 3 'economic absurdity' (Q35: A, R రెండూ నిజం, R వల్ల A వివరించబడింది).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మధ్య stage, మధ్య మార్గం**: producer రెండు చివరలను తప్పిస్తాడు.

కార్డ్ 3.29 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 1.2.13 · Scanner Q8 · SM p.3.31
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Q8: ఇవాటిలో production laws లో చేర్చనిది ఏది?	జవాబు **Least-cost combination of factors** (ఎంపిక d) production optimisation, production law కాదు. Production laws అంటే returns to scale, law of variable proportions, ఒక factor కి diminishing returns.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Laws output ను వివరిస్తాయి; optimisation inputs ను ఎంచుకుంటుంది.**

కార్డ్ 3.30 T 1.2 · భావన	★★ OL 1.2.14 · Scanner Q21, Q23, Q57, Q64 · SM pp.3.27–3.28
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Returns to scale** అంటే ఏమిటి, అవి ఏ run లో జరుగుతాయి?	జవాబు **అన్ని inputs ను ఒకే నిష్పత్తిలో మార్చినప్పుడు** output ఎలా మారుతుందనే అధ్యయనం (Q57). ఇవి **long run** లో జరుగుతాయి (Q21, Q23, Q64). ఇవి short run లోని increasing marginal returns తో సమానం కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Scale = అన్నీ కలిసి, కాబట్టి long run.**

కార్డ్ 3.31 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 1.2.15 · Scanner Q3, Q26, Q36, Q49 · SM pp.3.28–3.29
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **CRS, IRS, DRS** ను నిర్వచించండి. Constant returns to scale కి మరో పేరు ఏమిటి?	జవాబు • **CRS**: output అదే నిష్పత్తిలో పెరుగుతుంది; దీనిని **linear homogeneous production function** అంటారు (Q3, Q49). • **IRS**: output నిష్పత్తి కంటే ఎక్కువగా పెరుగుతుంది. • **DRS**: output నిష్పత్తి కంటే తక్కువగా పెరుగుతుంది (Q26). Firm మొదట IRS, తర్వాత చాలా కాలం CRS, ఆపై DRS గుండా వెళ్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఎక్కువ, సమానం, తక్కువ** అనేవి IRS, CRS, DRS; firm ఎదిగే క్రమంలోనే.

కార్డ్ 3.32 T 1.2 · సూత్రం	★★ OL 1.2.16 · Scanner Q1, Q7, Q27, Q63 · SM p.3.29
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Cobb-Douglas Q = K·L^a·C^b లో a + b > 1, = 1, < 1 అంటే ఏమిటి?	జవాబు a + b > 1: **increasing** returns to scale. a + b = 1: **constant** returns to scale; అసలు రూపం CRS అనుకుంది (Q27). a + b < 1: **decreasing** returns to scale. Q63: 1/2 + 2/3 = 7/6 > 1, కాబట్టి IRS.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మొత్తాన్ని ఒకటితో పోల్చండి**: ఒకటి కంటే ఎక్కువ అయితే వేగంగా పెరుగుతుంది, ఒకటే అయితే సమానంగా, తక్కువ అయితే నెమ్మదిగా.

కార్డ్ 3.33 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.2.19 · Scanner Q32 · Not in SM unit (Scanner)
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Secular period** అంటే ఏమిటి?	జవాబు **అతి దీర్ఘ కాలం** (Q32, ఎంపిక c), long run కంటే పొడవైనది; Chapter 4 లో వస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Secular = చాలా చాలా పొడవు.**

కార్డ్ 3.34 T 1.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.3.1 · Scanner Q1, Q3, Q4, Q5, Q11 · SM p.3.30
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Isoquant** అంటే ఏమిటి?	జవాబు **Equal-product లేదా iso-product curve, ఒకే output** ఇచ్చే inputs యొక్క అన్ని కలయికలను చూపిస్తుంది. Isoquants 'product lines' కి సమానం (Q1, Q3). Iso-cost line లేదా budget line కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Iso = సమానం, quant = పరిమాణం**: ఒకే పరిమాణం, ఎన్నో input కలయికలు.

కార్డ్ 3.35 T 1.3 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.3.2 · Scanner Q2, Q9 · SM p.3.30
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Isoquants యొక్క లక్షణాలు** చెప్పండి. Origin కి convex ఆ, concave ఆ?	జవాబు Negatively sloped; origin కి **convex** (diminishing MRTS); ఒకదాన్నొకటి ఖండించవు. Q2: తప్పు ప్రకటన 'origin కి concave'. Q9 లో మూడు లక్షణాలూ వర్తిస్తాయి, కాబట్టి (d).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కిందకి వాలు, లోపలికి వంపు, ఎప్పుడూ తాకవు.**

కార్డ్ 3.36 T 1.3 · భావన	★★ OL 1.3.3 · Scanner Q6, Q8, Q10 · SM pp.3.30–3.31
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Iso-cost line** అంటే ఏమిటి? ఇది సరళరేఖ ఎందుకు?	జవాబు దీనిని **budget line** అని కూడా అంటారు: firm **ఇచ్చిన outlay** తో కొనగల రెండు factors కలయికలు. Inputs మధ్య market exchange రేటు (factor prices) స్థిరంగా ఉండటం వల్ల సరళరేఖ (Q6, Q8).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకే బిల్లు, ఏ బుట్టయినా.**

కార్డ్ 3.37 T 1.3 · సూత్రం	★ OL 1.3.4, 1.3.5 · Scanner Q7, Q12 · SM pp.3.31–3.32
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Least-cost combination** అంటే ఏమిటి? Producer equilibrium షరతు రాయండి.	జవాబు **Isoquant, iso-cost line ను తాకే (tangent)** చోట. MRTS_LK = MP_L ÷ MP_K = P_L ÷ P_K (Q12: పైవన్నీ). Q7: MRTS_LK = 2 అయితే, MP_K ÷ MP_L = 1/2.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **తాకాలి, దాటకూడదు**: చొక్కైన బిందువు budget line ను ముద్దాడుతుంది.

కార్డ్ 3.38 T 2.0 · పోలిక	★★ OL 2.0.1, 2.0.2 · Scanner Q2, Q4, Q5, Q7, Q8, Q9, Q29 · SM pp.3.35–3.36
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Accounting (explicit) cost, economic cost** అంటే ఏమిటి? వాటిని ఎలా పోల్చాలి?	జవాబు Accounting cost = **explicit** cost: factor సరఫరాదారులకు నగదు చెల్లింపులు (వేతనాలు, materials, ఇంధనం, అద్దె, అప్పులపై వడ్డీ), పుస్తకాలలో నమోదవుతాయి. Economic cost = **explicit + implicit**, కాబట్టి **accounting cost < economic cost** (Q2). Accounting costs లో implicit cost ఉండదు (Q9).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పుస్తకాలు చెల్లించిన బిల్లులనే చూపిస్తాయి.** Economic cost మీరు సంపాదించగలిగినవాటిని కూడా కలుపుతుంది.

కార్డ్ 3.39 T 2.0 · భావన	★★★ OL 2.0.3, 2.0.4 · Scanner Q10, Q13, Q22, Q24; 2.1 Q4 · SM p.3.36
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Implicit cost** అంటే ఏమిటి? యజమాని సొంత capital కి దీన్ని ఎలా లెక్కిస్తారు?	జవాబు సొంత capital పై **normal return** ప్లస్ entrepreneur **వదులుకున్న జీతం**. Firm స్వయంగా సొంతం చేసుకుని వాడే input కి **explicit cost సున్నా** (Q22). Implicit cost = capital × normal rate: ₹50,000 × 10% = ₹5,000 (Q24). సొంత capital పై వడ్డీ implicit (Q13).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సొంత డబ్బు, సొంత సమయం, ఇన్వాయిస్ లేదు**: వేరే చోట సంపాదించగలిగినదే ఖర్చు.

కార్డ్ 3.40 T 2.0 · భావన	★★ OL 2.0.5, 2.0.6 · Scanner 2.0 Q23, Q27; 2.4 Q12 · SM p.3.36
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Normal profit** cost లో ఎక్కడ ఉంటుంది? Economic profit ఎప్పుడు సున్నా, profit ఎప్పుడు supernormal?	జవాబు Normal profit **implicit cost లో భాగం** (Q23). TR సరిగ్గా explicit + implicit cost ను భరిస్తే, **economic profit సున్నా**: price = minimum ATC (Q27). **Supernormal** profit దానికి పైన మాత్రమే వస్తుంది. Q12: ₹15,000 normal profit + ₹25,000 = ₹40,000 ÷ 500 = ₹80, కాబట్టి supernormal profit కి price ₹80 కంటే ఎక్కువ కావాలి (₹82).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Economic profit సున్నా అంటే డబ్బు సున్నా కాదు**: యజమాని జీతం ఇప్పటికే cost లో ఉంది.

కార్డ్ 3.41 T 2.0 · సూత్రం	★★ OL 2.0.7 · Scanner Q5, Q21 · SM pp.3.14, 3.36
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Accounting profit, economic profit** సూత్రాలు రాయండి. Implicit cost కి profit తో సంబంధం ఏమిటి?	జవాబు Accounting profit = TR – explicit costs. Economic profit = TR – explicit – implicit costs. Implicit cost = business profit – economic profit (Q21). Q5 trap: ‘accounting profit = TR less implicit costs’ తప్పు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Accounting యజమానిని మరచిపోతుంది**: explicit మాత్రమే; economics రెండింటినీ తీసివేస్తుంది.

కార్డ్ 3.42 T 2.0 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 2.0.8, 2.0.9, 2.1.4 · Scanner 2.0 Q11, Q14, Q17, Q25; 2.1 Q1 · SM pp.3.36–3.37
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Outlay cost** ను **opportunity cost** నుండి వేరు చేయండి. Opportunity cost పుస్తకాలలో నమోదవుతుందా?	జవాబు Outlay cost: వాస్తవ ఖర్చు (వేతనాలు, materials, అద్దె, వడ్డీ), **పుస్తకాలలో నమోదవుతుంది** (Q11). Opportunity cost: **వదులుకున్న తదుపరి ఉత్తమ ప్రత్యామ్నాయం**; ఇది పుస్తకాలలో **నమోదు కాదు** (Q25 trap). ఉన్నత విద్య ఖర్చు వంటి దీర్ఘకాల లెక్కల్లో ఉపయోగకరం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Outlay = బయటకు వెళ్లేది; opportunity = విస్మరించేది.** ఒకటి రికార్డు మిగులుస్తుంది, మరొకటి పశ్చాత్తాపం.

కార్డ్ 3.43 T 2.0 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.0.10 · Scanner Q26 · SM p.3.37
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Incremental cost** అంటే ఏమిటి? ఉదాహరణలు ఇవ్వండి.	జవాబు వ్యాపార నిర్ణయం వల్ల వచ్చే **అదనపు cost**: కొత్త product line, యంత్రాల మార్పిడి, కొత్త production facility, కొత్త clients (Q26).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Increment = మీరు వేయాలనుకునే అదనపు అడుగు.**

కార్డ్ 3.44 T 2.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.0.11, 2.0.12, 2.0.13 · Scanner Q18, Q20, Q30 · SM pp.3.37–3.38
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Sunk costs** అంటే ఏమిటి? ఉదాహరణలు? ఇవి ఎందుకు ముఖ్యం?	జవాబు **ఒక్కసారే** అయ్యే, **తిరిగి రాబట్టలేని** ఖర్చులు. ఉదాహరణలు: advertising, R&D, ప్రత్యేక పరికరాలు, రైల్వే లైన్ల వంటి స్థిర సదుపాయాలు (Q30: ఇప్పటికే అయిన advertising). **Entry కి అడ్డంకి**గా పనిచేస్తాయి; ఆర్థిక నిర్ణయాలకు **సంబంధం లేదు** (Q18).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Sunk = మునిగిన ఓడ**: అది పోయింది, కాబట్టి ప్రయాణ ప్రణాళికను దానిపై ఆధారపడి వేయకండి.

కార్డ్ 3.45 T 2.0 · భావన	★★ OL 2.0.14, 2.0.15 · Scanner Q12, Q28, Q37 · SM p.3.38
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఏ costs **fixed**, ఏవి **variable**? Shut down costs అంటే ఏమిటి?	జవాబు Fixed costs కార్యకలాపాలు **మూసివేసే** వరకు తప్పించలేం; **shut down costs** కార్యకలాపాలు నిలిపాక కూడా కొనసాగుతాయి. Variable: **casual labourers** వేతనాలు, raw materials (Q28: factory labour వేతనాలు). Q37: కొంత labour ను మాత్రమే తొలగించగలిగితే, వేతనాలు కొంత fixed, కొంత variable.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Fixed షట్టర్లు దించే వరకు ఉంటుంది; variable చివరి యూనిట్ తో వెళ్లిపోతుంది.**

కార్డ్ 3.46 T 2.1 · భావన	★★ OL 2.1.1, 2.1.2 · Scanner Q2, Q3, Q7 · SM p.3.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Cost function** అంటే ఏమిటి? దాన్ని ఏది నిర్ణయిస్తుంది, అది దేన్ని రూపొందిస్తుంది?	జవాబు Cost కి, దాని నిర్ణాయకాలకు మధ్య **functional (గణిత) సంబంధం**: factor ధర, output పరిమాణం, technology, capacity utilisation, సామర్థ్యం, కాల వ్యవధి. Production function, inputs market సరఫరా నుండి వస్తుంది; output కి వ్యతిరేకంగా cost ను తెలియజేస్తుంది. Firm output **ధర నిర్ణాయకం కాదు** (Q7). **Cost curves ఆకృతి** cost function పై ఆధారపడుతుంది (Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Cost inputs, output ను చూస్తుంది, అమ్మకం ధరను ఎప్పుడూ కాదు.

కార్డ్ 3.47 T 2.2 · పోలిక	★ OL 2.2.1 · Scanner Q38 · SM p.3.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Cost పరంగా short run లో, long run లో ఏం మారుతుంది?	జవాబు Short run: **variable factors** మాత్రమే మారతాయి. Long run: అన్ని factors మారతాయి, కాబట్టి **అన్ని costs variable** (Q38).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Long run లో ఏదీ స్థిరం కాదు, కాబట్టి fixed cost లేదు.

కార్డ్ 3.48 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.2.2, 2.2.3, 2.0.16 · Scanner 2.0 Q1; 2.2 Q36, Q50 · SM pp.3.40–3.41
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Costs ను variability ఆధారంగా వర్గీకరించండి. **Stair-step** cost అంటే ఏమిటి?	జవాబు **Fixed**, **variable**, **semi-variable** (ఉదా. విద్యుత్: fixed charge ప్లస్ వినియోగ charge) (Q50). **Stair-step**: ఒక output పరిధిలో స్థిరం, తర్వాత ఉన్నత స్థాయికి దూకుతుంది (foreman జీతం) (2.0 Q1; 2.2 Q36).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మెట్లకు అడుగులు ఉంటాయి, కాబట్టి costs దూకుడుగా ఎక్కుతాయి.

కార్డ్ 3.49 T 2.2 · సూత్రం	★★★ OL 2.2.5, 2.1.3 · Scanner 2.1 Q8; 2.2 Q6, Q12, Q24 · SM p.3.42
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **TC** ను fixed, variable cost పరంగా రాయండి. TC, TVC మధ్య నిలువు దూరం ఎంత?	జవాబు TC = TFC + TVC, కాబట్టి TC – TVC = TFC. TC, TVC మధ్య నిలువు దూరం **TFC** (Q6). TFC అనేది cost function యొక్క **constant term** (2.1 Q8: TC = 2,000 + 15Q – 6Q² + Q³ ఇస్తే TFC = ₹2,000).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Fixed అంటే నేల: TC, TVC పై స్థిర ఎత్తులో కూర్చుంటుంది.

కార్డ్ 3.50 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.2.4, 2.2.6 · Scanner Q33, Q41 · SM p.3.42
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **TFC, TVC curves** వివరించండి. TVC ఆకారం ఏమిటి?	జవాబు TFC: Y-axis నుండి మొదలయ్యే **సమాంతర రేఖ** (సున్నా output వద్ద కూడా fixed cost). TVC: **origin** నుండి మొదలవుతుంది; తలకిందులైన S ఆకారం; diminishing returns మొదలయ్యాక **పెరుగుతున్న రేటుతో** పెరుగుతుంది (Q33, Q41).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **TFC ఎత్తులో తేలుతుంది; TVC ఇంటి నుండే మొదలవుతుంది.**

కార్డ్ 3.51 T 2.2 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 2.2.7 · Scanner Q1, Q2, Q4, Q7, Q13, Q39, Q40, Q57 · SM p.3.42
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **AFC** సూత్రం రాయండి. దాని ఆకారం ఏమిటి?	జవాబు AFC = TFC ÷ Q. ఇది **అంతటా తగ్గుతుంది**, **X-axis ను ఎప్పుడూ తాకదు** (AFC సున్నా కాలేదు), **ఎప్పుడూ U-shaped కాదు**. ఉదాహరణ: TFC ₹2,000: AFC 100 units వద్ద ₹20, 200 units వద్ద ₹10.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **AFC ఎప్పుడూ కుంచించుకుపోతుంది**: స్థిరమైన కేక్ ఎక్కువ యూనిట్లకు పంచితే ముక్క చిన్నదవుతుంది.

కార్డ్ 3.52 T 2.2 · సూత్రం	★★★ OL 2.2.8, 2.1.6 · Scanner 2.1 Q6; 2.2 Q3, Q5, Q14, Q29, Q45 · SM p.3.42
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి TC లేదా ఒక output వద్ద AFC మాత్రమే ఇచ్చినప్పుడు **AFC లెక్కలు** ఎలా సాధించాలి?	జవాబు TFC = Q = 0 వద్ద TC, లేదా TFC = AFC × Q. తర్వాత కొత్త AFC = TFC ÷ కొత్త Q. Q29: 6 units వద్ద AFC ₹20 అంటే TFC ₹120; 4 units వద్ద AFC = ₹30. Q14: 0 వద్ద TC = 100, కాబట్టి 4 వద్ద AFC = 25.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముందు కేక్ ఎంతో కనుక్కోండి, తర్వాత మళ్లీ ముక్కలు చేయండి.**

కార్డ్ 3.53 T 2.2 · సూత్రం	★★★ OL 2.2.9, 2.2.10 · Scanner 2.1 Q5; 2.2 Q9, Q15, Q28, Q35, Q43, Q47, Q51 · SM pp.3.42–3.43
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **AVC** సూత్రాలు రాయండి. ఇది ఎలా ప్రవర్తిస్తుంది?	జవాబు AVC = TVC ÷ Q = ATC – AFC. ఇది **తగ్గుతుంది** (variable factor కి increasing returns), కనిష్ఠానికి చేరి, తర్వాత **పెరుగుతుంది** (diminishing returns). Q47: TC 1,000, FC 200, Q 100, కాబట్టి AVC = ₹8.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **AVC అంటే యూనిట్ కి variable బిల్లు**: సామర్థ్యంతో తగ్గుతుంది, రద్దీతో పెరుగుతుంది.

కార్డ్ 3.54 T 2.2 · సూత్రం	★★★ OL 2.2.11, 2.2.12 · Scanner Q18, Q19, Q34, Q52 · SM p.3.43
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **ATC** సూత్రాలు రాయండి. అధిక output వద్ద ATC, AVC ఎందుకు దగ్గరవుతాయి?	జవాబు ATC = AFC + AVC = TC ÷ Q; **U-shaped**. Output పెరిగే కొద్దీ AFC, ATC లో **సాపేక్షంగా చిన్న భాగం** అవుతుంది కాబట్టి అవి దగ్గరవుతాయి (Q34). Q52: 4 units వద్ద ATC = (100 + 110) ÷ 4 = ₹52.50.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ATC = పూర్తి ప్రయాణ ఛార్జీ; AFC కుంచించే స్థిర టికెట్**, అందుకే అంతరం మూసుకుపోతుంది.

కార్డ్ 3.55 T 2.2 · సూత్రం	★★★ OL 2.2.13, 2.2.14 · Scanner Q16, Q25, Q26, Q30, Q49, Q53, Q56 · SM pp.3.43–3.44
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **MC** సూత్రాలు రాయండి. Fixed cost దీనిపై ప్రభావం చూపుతుందా?	జవాబు MCn = TCn – TCn–1 = TVC లో మార్పు; దశలవారీగా MC = ΔTC ÷ ΔQ. **Fixed cost పై ఆధారపడదు**: variable cost మాత్రమే మారుతుంది. Q56: 'MC = TC' తప్పు. SM: 5 units కి ₹200, 6 units కి ₹250, కాబట్టి MC = ₹50.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MC అంటే మరో యూనిట్ ధర**: మెట్టు, మెట్ల వరుస కాదు.

కార్డ్ 3.56 T 2.2 · భావన	★★ OL 2.2.15, 2.2.16 · Scanner Q11, Q23, Q46, Q55 · SM p.3.44
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **MC curve** U-shaped ఎందుకు? MC పెరగడం దేన్ని చూపుతుంది?	జవాబు ఇది **law of variable proportions** ను అనుసరిస్తుంది: MP పెరిగి, శిఖరానికి చేరి, తగ్గుతుంది, కాబట్టి MC తగ్గి, అట్టడుగుకు చేరి, పెరుగుతుంది. **MC పెరగడం మొదలైన చోట diminishing returns ప్రారంభమవుతాయి** (Q11, Q46: units 3, 4 మధ్య).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MC అనేది MP కి అద్దం**: ఉత్పాదకత శిఖరంలో ఉన్నప్పుడు cost అట్టడుగున ఉంటుంది.

కార్డ్ 3.57 T 2.2 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 2.2.17, 2.2.18 · Scanner Q8, Q10, Q32, Q42, Q58 · SM p.3.45
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **AC-MC సంబంధం** చెప్పండి. MC, AC ని ఎక్కడ కోస్తుంది?	జవాబు AC తగ్గుతున్నప్పుడు: **MC < AC** (Q42); AC పెరుగుతున్నప్పుడు: **MC > AC**; AC కనిష్ఠం: **MC = AC**. MC, AC ని (AVC ని కూడా) వాటి **కనిష్ఠ బిందువుల** వద్ద కోస్తుంది (Q58, ఎంపిక c). Q10 trap: 'AC తగ్గుతున్నప్పుడు MC తగ్గాలి' తప్పు; MC, AC కంటే తక్కువగా ఉంటే చాలు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మార్కుల నియమమే ఇది**: మీ సగటు కంటే తక్కువ స్కోరు సగటును తగ్గిస్తుంది, ఎక్కువ స్కోరు పెంచుతుంది.

కార్డ్ 3.58 T 2.2 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	SM text · No direct Q · SM pp.3.42–3.45
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి TC నుండి MC వరకు short-run cost గొలుసును గుర్తు చేసుకోండి.	జవాబు TC = TFC + TVC; **AFC** ఎప్పుడూ తగ్గుతుంది; **AVC**, **ATC** U-shaped, ATC = AFC + AVC. **MC**, AVC, ATC లను వాటి కనిష్ఠ బిందువుల వద్ద కోస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Fixed తగ్గుతుంది, variable తగ్గి పెరుగుతుంది; marginal రెండింటినీ అట్టడుగున కోస్తుంది.

కార్డ్ 3.59 T 2.3 · భావన	★★★ OL 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3, 2.4.7 · Scanner 2.3 Q2, Q3, Q5, Q7, Q8; 2.4 Q9 · SM pp.3.45–3.47
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **SAC, LAC curves** ను ఏమంటారు? SACs కి వ్యతిరేకంగా LAC ఎలా గీస్తారు?	జవాబు SAC curves **plant curves** (Q8). LAC అనేది **envelope** curve, ప్రతి SAC ని తాకుతుంది, వాటి **కనిష్ఠ బిందువుల వద్ద కాదు**; దీనిని **planning curve** అని కూడా అంటారు (Q2, Q3, Q5, Q7). తగ్గుతున్నప్పుడు SACs లోని తగ్గే భాగాలను, పెరుగుతున్నప్పుడు పెరిగే భాగాలను తాకుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Plants నిచ్చెన మెట్లు; envelope వాటిని చుట్టిన రిబ్బన్.

కార్డ్ 3.60 T 2.3 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.3.4, 2.4.5 · Scanner 2.3 Q1, Q4, Q9; 2.4 Q8 · SM p.3.47
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **LAC యొక్క U-shape** కి కారణం ఏమిటి? ఇది variable factor నిష్పత్తా?	జవాబు **Returns to scale** వల్ల, variable factor నిష్పత్తి వల్ల కాదు (Q4). Economies (internal + external) LAC ని **తగ్గిస్తాయి**; diseconomies LAC ని **పెంచుతాయి** (2.3 Q9). Variable factor నిష్పత్తి వల్ల వచ్చేది SAC యొక్క U-shape.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా SAC: నిష్పత్తి. LAC: స్థాయి (scale).

కార్డ్ 3.61 T 2.4 · భావన	★ OL 2.4.1, 2.4.2 · Scanner Q8 · SM p.3.48
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Internal economies** అంటే ఏమిటి? ఒక పరిమితి దాటాక ఏమవుతుంది?	జవాబు **Firm లోపలే**, దాని సొంత ప్రయత్నాల వల్ల వచ్చే economies. Firm మొదట internal economies అనుభవిస్తుంది, తర్వాత **internal diseconomies** (Q8).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Internal = నా సొంత చర్య వల్ల.

కార్డ్ 3.62 T 2.4 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.4.3, 2.2.19 · Scanner 2.4 Q11, Q14, Q15; 2.2 Q44 · SM pp.3.48–3.50
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Internal economies రకాలు** జాబితా చేయండి. ఏది internal కాదు?	జవాబు **Technical, managerial, commercial** (bulk buying, by-products), **financial, risk-bearing**. Technical: పెద్ద స్థాయిలో మెరుగైన techniques, ఎక్కువ division of labour. Q14: bulk purchase internal. **Internal కానివి**: నైపుణ్యం ఉన్న శ్రమ సరఫరా (Q11); పరిశ్రమల localisation (Q15).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **T-M-C-F-R** అనే ఐదు అక్షరాలు: Technical, Managerial, Commercial, Financial, Risk-bearing. ఐదు రకాలు, ఐదు అక్షరాలు.

కార్డ్ 3.63 T 2.4 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 2.4.4 · Scanner Q3, Q6, Q17 · SM pp.3.50–3.51
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి పరిశ్రమ విస్తరణ నుండి వచ్చే **external economies** జాబితా చేయండి.	జవాబు • చౌకైన raw materials, పరికరాలు; technology; నైపుణ్యం ఉన్న శ్రమ. • Ancillary పరిశ్రమల వృద్ధి; transport, marketing; information. Q6: ఇవన్నీ external (d). Q17: నైపుణ్యం ఉన్న శ్రమ అభివృద్ధి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **M-T-S-A-T-I**: Materials, Technology, Skill, Ancillary, Transport, Information. ఆరు అక్షరాలు, ఆరు ప్రయోజనాలు.

కార్డ్ 3.64 T 2.4 · భావన	★ OL 2.4.6 · Scanner Q13 · SM pp.3.51–3.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **External diseconomy** అంటే ఏమిటి? Inputs కి డిమాండ్ తగ్గితే ఏమవుతుంది?	జవాబు Inputs కి డిమాండ్ పెరగడం **factor prices** ను పెంచుతుంది, ఇది firm బయటి నుండి వచ్చే ప్రతికూలత. దీనికి వ్యతిరేకం: inputs డిమాండ్ తగ్గితే **input ధరలు తగ్గుతాయి** (Q13).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **రద్దీ market, ఖరీదైన inputs.**

కార్డ్ 3.65 T 2.4 · భావన	★★ OL 2.3.5, 2.4.9, 2.0.17 · Scanner 2.3 Q6; 2.4 Q1, Q2, Q5; 2.0 Q19 · Not in SM unit (Scanner)
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Economies of scope** అంటే ఏమిటి? Short run లో firm ఎప్పుడు మూసివేస్తుంది?	జవాబు Economies of scope: firm **ఒకటి కంటే ఎక్కువ product** ఉత్పత్తి చేసినప్పుడు ATC తగ్గుతుంది (2.3 Q6). **Price < AVC** అయితే మూసివేయాలి; మూసివేత తాత్కాలికం. Shut-down బిందువు వద్ద P = AVC, TR = TVC, నష్టం = TFC (2.0 Q19). Chapter 4 లో వస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Scope = అనేక products; AVC కూడా తీరకపోతే మూసివేయండి.**

CA Foundation · Paper 4 · వ్యాపార ఆర్థికశాస్త్రం (Business Economics)

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 4 · వివిధ మార్కెట్లలో ధర నిర్ణయం (Price Determination in Different Markets) · 69 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
1.0	మార్కెట్ అర్థం (Meaning of Market)	4.01 – 4.10	10	★★★
1.1	Market Structures రకాలు (Types of Market Structures)	4.11 – 4.13	3	★★
1.2	Total, Average, Marginal Revenue భావనలు (Concepts of Total Revenue, Average Revenue and Marginal Revenue)	4.14 – 4.24	11	★★★
2.0	పరిచయం (Introduction)	4.25 – 4.26	2	★★★
2.1	ధరల నిర్ణయం: ఒక సాధారణ దృక్పథం (Determination of Prices - A General View)	4.27	1	★
2.2	Demand, Supply లో మార్పులు (Changes in Demand and Supply)	4.28 – 4.29	2	★★
2.3	Demand, Supply లో ఏకకాల మార్పులు (Simultaneous Changes in Demand and Supply)	4.30 – 4.32	3	★★★
3.0	Perfect Competition (పూర్ణ పోటీ)	4.33 – 4.44	12	★★★
3.1	Monopoly (ఏకస్వామ్యం)	4.45 – 4.55	11	★★★
3.2	Imperfect Competition-Monopolistic Competition (అసంపూర్ణ పోటీ - ఏకస్వామ్య పోటీ)	4.56 – 4.60	5	★★★
3.3	Oligopoly (అల్పస్వామ్యం)	4.61 – 4.69	9	★★★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 4.01 T 1.0 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 1.0.1 · Scanner 2.0 Q1, Q2, Q3 · SM p.4.3

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Prices ఏ రకమైన విలువను తెలియజేస్తాయి? **Ricardo** ప్రకారం **exchange value** అంటే ఏమిటి?

జవాబు

Price అంటే **money-value**; వస్తువుల prices **exchange value** ను తెలియజేస్తాయి (cost ను గానీ nominal value ను గానీ కాదు).

Ricardo: exchange value = **command over commodities in general**, అంటే కొనగలిగే వస్తువులపై మార్పిడిలో ఉండే శక్తి.

Trap: Economics కేవలం **exchange value** గురించే పట్టించుకుంటుంది, value in use లేదా sentimental value గురించి కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వాడకం ఇంటి సంగతి, మార్పిడి బజారు సంగతి.** మార్కెట్ ఏది మార్చుకోడానికి ఒప్పుకుంటుందో, Economics లెక్కలోకి వచ్చేది అదే.

కార్డ్ 4.02 T 1.0 · భావన

★ OL 1.0.2 · Scanner 1.0 Q3, Q13 · SM p.4.3

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Economics లో **market** ను నిర్వచించండి. అది తప్పనిసరిగా ఒక భౌతిక ప్రదేశమేనా?

జవాబు

Market అంటే **వ్యాపారం చేసే అవకాశం ఉన్న కొనుగోలుదారులు, అమ్మకందారుల సమూహం**; వారి వాస్తవ లేదా సంభావ్య పరస్పర చర్యలే price ను నిర్ణయిస్తాయి.

సరళంగా: ఒక వస్తువు లేదా సేవ కొనేవారు, అమ్మేవారు అందరూ కలిసి **price ను ప్రభావితం చేస్తారు**.

ఇది **అధికారికంగా ఉండాల్సిన అవసరం లేదు**, ఒకే చోట జరగాల్సిన అవసరమూ లేదు (online shops, newspaper advertisements).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Market అంటే మనుషులు, స్థలం కాదు.** కొనేవారు, అమ్మేవారు కలిసి ధరను కదిలించగలిగితే అక్కడ market ఉన్న స్టే.

కార్డ్ 4.03 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 1.0.3 · Scanner 1.0 Q3, Q27 · SM pp.4.3–4.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

market యొక్క ఐదు అంశాలు (five elements) రాయండి.

జవాబు

- (i) **కొనుగోలుదారులు, అమ్మకందారులు (Buyers and sellers)**
- (ii) ఒక **product లేదా service**
- (iii) price కోసం **Bargaining**
- (iv) market పరిస్థితుల గురించి **Knowledge**
- (v) ఒక నిర్దిష్ట సమయంలో ఒక product లేదా service కు **ఒకే price**

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **B-P-B-K-O:** Buyers, Product, Bargaining, Knowledge, One price. ఐదు వేళ్లు, ఐదు అంశాలు.

కార్డ్ 4.04 T 1.0 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 1.0.3, 1.1.5 · Scanner 1.0 Q9, Q10, Q17, Q27; 1.1 Q2 · SM pp.4.3–4.4
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Scanner ప్రశ్నలలో market యొక్క అంశాలు **కానివి** ఏవి?	జవాబు అంశాలు కానివి: **volume of business** (Q9), **no bargaining** (Q10), **advertisement and awareness** (Q17), **a firm** (1.1 Q2). ఇవి కూడా తప్పు: ఒకే సమయంలో **multiple prices** (Q27); SM ప్రకారం ఒక సమయంలో **ఒకే price** ఉంటుంది. సరైన సమూహం: buyers and sellers, product or service, bargaining, knowledge of conditions, one price.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా నకిలీలు నలుగురు, **V-A-F-M:** Volume, Advertisement, Firm, Multiple prices. ఈ నలుగురిలో ఒక్కరూ ఆ ఐదులో లేరు.

కార్డ్ 4.05 T 1.0 · పోలిక	★ OL 1.0.4 · Scanner 1.0 Q26 · SM p.4.4
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **product markets** ను **factor markets** నుండి వేరు చేసి చెప్పండి.	జవాబు • **Product market:** households తమకు కావలసిన వస్తువులు, సేవలను **firms నుండి** కొంటాయి. • **Factor market:** firms ఉత్పత్తికి కావలసిన వనరులను (**land, labour, capital, entrepreneurship**) కొంటాయి. Factor markets లోని prices ను **factor prices** అంటారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Product అయితే ఇంటివారు షాపింగ్ చేస్తారు; Factor అయితే firms చేస్తాయి.** సంచి ఎవరి చేతిలో ఉందో చూస్తే ఏ market అనేది తెలిసిపోతుంది.

కార్డ్ 4.06 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.0.5 · Scanner 1.0 Q23 · SM p.4.4
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి markets ను సాధారణంగా **ఏ ఆరు ప్రాతిపదికల** మీద వర్గీకరిస్తారు?	జవాబు • **Area** (భౌగోళిక) • **Time** • **Nature of transaction** • **Regulation** • **Volume of business** • **Competition**

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **A-T-N-R-V-C** గుర్తుకు ఈ ఆరు పదాల వరుస: Area, Time, Nature, Regulation, Volume, Competition. Q23: వర్గీకరణలో time, area, volume ఉంటాయి కాబట్టి జవాబు 'all of these'.

కార్డ్ 4.07 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.0.6 · Scanner 1.0 Q21 · SM pp.4.4–4.5
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **area-based** నాలుగు markets ను, ఒక్కొక్క దానికి SM సూచనతో పేర్కొనండి.	జవాబు • **Local:** కొనుగోలుదారులు, అమ్మకందారులు ఒక స్థానిక ప్రాంతానికే పరిమితం. • **Regional:** దగ్గరగా ఉన్న కొన్ని నగరాలు, రాష్ట్రాల భాగాలు లేదా రాష్ట్రాల సమూహం (Q21). • **National:** trade policy వల్ల వ్యాపారం దేశం లోపలే ఉంటుంది. • **International: gold and silver** లాంటి అధిక విలువ, తక్కువ పరిమాణం ఉన్న వస్తువులు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వీధి, రాష్ట్రం, దేశం, ప్రపంచం:** చెరువులో అలల్లా market ఒక్కో వలయంగా పెరుగుతుంది.

కార్డ్ 4.08 T 1.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.0.7, 1.0.8 · Scanner 1.0 Q2, Q8, Q14, Q16, Q29, Q30 · SM p.4.5
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి markets లో **time element** ను ఊహించినది ఎవరు? time-based నాలుగు markets ను పేర్కొనండి.	జవాబు Time element ను ఊహించినది **Alfred Marshall**. • **Very short** = market period: supply స్థిరం (perishables). • **Short** period; **Long** period: 'normal price'. • **Very long** = **secular period** (Q8).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Marshall కాలాన్ని కొలుస్తాడు: Market, Short, Long, Secular.** M-S-L-S: గడియారం ముందుకు సాగే కొద్దీ supply కు స్వేచ్ఛ పెరుగుతుంది.

కార్డ్ 4.09 T 1.0 · పోలిక	★★★ OL 1.0.9, 1.1.6 · Scanner 1.0 Q1, Q5, Q7, Q12, Q19; 1.1 Q5 · SM pp.4.5–4.6
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **spot (cash)** market ను **forward (future)** market నుండి వేరు చేసి చెప్పండి.	జవాబు • **Spot/cash:** వస్తువులను డబ్బుకు **వెంటనే** లేదా తక్కువ వ్యవధిలో చెల్లించే పద్ధతిలో మార్చుకుంటారు. ఉదా: mandi లో ప్రస్తుత ధరకు ధాన్యం (Q19). • **Forward/future: భవిష్యత్ తేదీన** చెల్లించి అందజేసేలా చేసుకునే ఒప్పందం. ఉదా: bank నుండి భవిష్యత్ రేటుకు foreign currency ఒప్పందం (1.1 Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Spot అంటే ఇప్పుడే, Forward అంటే తర్వాత.** mandi లో చేతికి నగదు; bank లో కాగితంపై మాట.

కార్డ్ 4.10 T 1.0 · పోలిక	★★ OL 1.0.10, 1.0.11 · Scanner 1.0 Q4, Q11, Q15, Q28 · SM p.4.6
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **regulated**, **unregulated** markets మధ్య, అలాగే **wholesale**, **retail** markets మధ్య తేడా చెప్పండి.	జవాబు • **Regulated:** చట్టప్రకారం నియంత్రించేది, ఉదా: **stock exchange**. **Unregulated:** ఎలాంటి షరతులూ లేని **free market**, ఉదా: **Haat Bazaar** (Q4). • **Wholesale:** పెద్ద పరిమాణంలో, వ్యాపారుల మధ్య, **B2B** (Q11). **Retail:** చిన్న పరిమాణాల్లో చివరి వినియోగదారులకు, **B2C** (Q15, Q28).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నియమాలు ఉన్నవి, లేనివి; పెద్దవి, చిన్నవి.** Stock exchange కు నియమావళి ఉంది, Haat కు లేదు; wholesale బస్తాల లెక్క, retail ముక్కల లెక్క.

కార్డ్ 4.11 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3 · Scanner 1.1 Q1, Q6, Q7 · SM pp.4.6–4.7, 4.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

market share అంటే ఏమిటి? market యొక్క నాలుగు రూపాలను, market రకాన్ని నిర్ణయించే మూడు అంశాలను పేర్కొనండి.

జవాబు

Market share = industry demand లో ఒక firm demand శాతం (Q1).

నాలుగు రూపాలు: **perfect competition, monopolistic competition, oligopoly, monopoly**. Firm యొక్క elasticity of demand **infinite అయ్యేది perfect competition లో మాత్రమే** (Q7).

Market రకం **nature of commodity, size of production, extent of demand** మీద ఆధారపడుతుంది (Q6).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా N-S-E రూపాన్ని నిర్ణయిస్తాయి: Nature, Size, Extent. నాలుగు రూపాలు, మూడు నిర్ణాయకాలు.

కార్డ్ 4.12 T 1.1 · పోలిక

SM text · No direct Q · SM p.4.7

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

sellers సంఖ్య, product differentiation, firm demand యొక్క elasticity, price మీద నియంత్రణ అనే అంశాలపై నాలుగు market రూపాలను పోల్చండి (SM Table 1).

జవాబు

- **Perfect competition:** చాలా ఎక్కువ సంఖ్య · లేదు · infinite · లేదు.
- **Monopolistic competition:** ఎక్కువ · కొద్దిగా · ఎక్కువ · కొంత.
- **Oligopoly:** తక్కువ · లేదు నుండి గణనీయం వరకు · తక్కువ · కొంత.
- **Monopoly:** ఒక్కరే · అత్యధికం · తక్కువ · చాలా ఎక్కువ.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Sellers తగ్గే కొద్దీ పట్టు పెరుగుతుంది: లేదు, కొంత, కొంత, చాలా ఎక్కువ. అమ్మేవారు తక్కువైతే పట్టు గట్టిపడుతుంది.

కార్డ్ 4.13 T 1.1 · MCQ ఉచ్చు

★★ OL 1.1.4 · Scanner 1.1 Q3, Q4 · SM p.4.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

market demand curve కిందికి వాలుగా ఉంది. దీని నుండి market structure ను ఊహించగలమా?

జవాబు

లేదు. కిందికి వాలే market demand **ప్రతి structure కూ సరిపోతుంది**, కాబట్టి దాని నుండి structure ను **నిర్ణయించలేము** (Q3 key: option d).

ఈ సూచన ఒక్కటే చూసి perfect competition, monopoly లేదా imperfect competition ను ఎంచుకోకండి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా వాలు అనేది గుర్తింపు కాదు. ప్రతి market లోనూ demand తగ్గుతుంది; తేడా ఉండేది firm యొక్క curve లోనే.

కార్డ్ 4.14 T 1.2 · సూత్రం

★★ OL 1.2.1 · Scanner 1.2 Q13, Q17, Q27 · SM pp.4.8, 4.56

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

total revenue కు formula రాయండి. ఒక competitive firm యొక్క TR curve ఎలా ఉంటుంది?

జవాబు

TR = P × Q (price × అమ్మిన quantity). ఉదా: ₹50 చొప్పున 130 units అమ్మితే TR = ₹6,500 (Q13).

Perfectly competitive firm కు TR curve **సరళరేఖ, పైకి వాలుతూ, origin గుండా వెళ్తుంది** (Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా TR = Price Times Quantity. Price స్థిరం కాబట్టి ప్రతి unit ఒకే మొత్తం కలుపుతుంది, అందుకే గీత నిటారుగా ఉంటుంది.

కార్డ్ 4.15 T 1.2 · సూత్రం	★★★ OL 1.2.2, 1.0.12 · Scanner 1.2 Q12, Q15, Q23, Q31; 1.0 Q24 · SM pp.4.8–4.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **average revenue** కు formula రాయండి. AR curve ను మరో పేరుతో ఏమంటారు?	జవాబు **AR = TR ÷ Q = P** (ఒక unit కు price). ఉదా: 121 units మీద TR ₹6,050 అయితే AR = ₹50 (Q12). **AR curve అంటే firm యొక్క demand curve**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **AR అంటే Price చీటీ; AR curve అంటే Demand curve.** ఒకే గీత, రెండు పేర్లు.

కార్డ్ 4.16 T 1.2 · సూత్రం	★★★ OL 1.2.3, 1.2.4, 1.0.13 · Scanner 1.2 Q8, Q48, Q51; 1.0 Q25 · SM pp.4.9–4.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **marginal revenue** కు formulas రాయండి. MR సున్నా లేదా ఋణాత్మకం కాగలదా?	జవాబు **MR = ΔTR ÷ ΔQ**; ఒక unit మార్పుకు **MRn = TRn − TRn−1**. ఉదా: TR3 = ₹240, TR4 = ₹300 అయితే 4వ unit యొక్క MR = ₹60 (Q51). MR **సున్నా లేదా ఋణాత్మకం కాగలదు**: 19 units వద్ద TR ₹570, 20 units వద్ద ₹560 అయితే MR = −₹10 (1.0 Q25).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MR = కొత్త TR మైనస్ ముందటి TR.** గుర్తు చూసుకోండి: TR తగ్గితే MR ఋణాత్మకం.

కార్డ్ 4.17 T 1.2 · సూత్రం	★★★ OL 1.2.3, 1.2.4 · Scanner 1.2 Q6, Q9 · SM p.4.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Price ₹20, quantity 10 units. Price 5% తగ్గి quantity 10% పెరిగింది. MR కనుగొనండి. మొదటి step ఏమిటి?	జవాబు P, Q ల నుండి **ముందుగా TR లెక్కించండి**. పాత TR = 20 × 10 = ₹200. కొత్త price ₹19, కొత్త quantity 11, కాబట్టి TR = ₹209. MR = ΔTR ÷ ΔQ = (209 − 200) ÷ (11 − 10) = **₹9**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Price, Quantity, తర్వాత TR, ఆపై MR:** P-Q-TR-MR. నేరుగా MR కు దూకకండి.

కార్డ్ 4.18 T 1.2 · భావన	★ OL 1.2.5, 1.2.6 · Scanner 1.2 Q41; 3.1 Q63 · SM p.4.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి AR తగ్గుతున్నప్పుడు **MR, price కంటే ఎందుకు తక్కువ**? TR కు MR కు సంబంధం ఏమిటి?	జవాబు మరో unit అమ్మాలంటే price **అన్ని units మీదా** తగ్గుతుంది, కాబట్టి ముందటి units తక్కువకు అమ్ముడవుతాయి. SM ఉదాహరణ: 3వ unit ₹8 కు అమ్ముడవుతుంది, కానీ ముందటి రెండు units ఒక్కొక్కటి ₹1 నష్టపోతాయి, కాబట్టి MR = ₹6, అంటే ₹8 కంటే తక్కువ. కాబట్టి తగ్గే ప్రతి AR కు **MR < price**, MR curve AR కిందే ఉంటుంది. **TR = ΣMR**: 1, 2, 3 units యొక్క MR = ₹10, ₹5, ₹3 అయితే TR = ₹18 (Q41).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ధర తగ్గింపు ఒక గుంపు రాయితీ లాంటిది.** కొత్తగా వచ్చినవాడు తక్కువ ఇస్తాడు, అతని కన్నా ముందు కొన్నవారూ తక్కువే ఇవ్వాల్సి వస్తుంది.

కార్డ్ 4.19 T 1.2 · భావన

★★★ OL 1.2.7 · Scanner 1.2 Q5, Q16, Q29, Q33, Q37 · SM pp.4.10–4.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

MR తగ్గుతున్నప్పుడు **TR ఎలా ప్రవర్తిస్తుంది**? MR = 0 అయినప్పుడు TR ఎంత?

జవాబు

MR తగ్గుతూ ఉండటం వల్ల TR **తగ్గుతున్న రేటులో పెరుగుతుంది** (Q16, Q29).

MR = 0 అయినప్పుడు TR గరిష్ఠం (Q5, Q33, Q37).

MR < 0 అయితే TR తగ్గుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా కొండ ఎక్కడం: MR ధనాత్మకం అంటే పైకి ఎక్కుతున్నట్టు, MR సున్నా అంటే శిఖరం మీద, MR ఋణాత్మకం అంటే కిందికి దిగుతున్నట్టు.

కార్డ్ 4.20 T 1.2 · పోలిక

★ OL 1.2.6, 1.2.8 · Scanner 1.2 Q34, Q55 · SM pp.4.10–4.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

perfect competition లో, **imperfect competition లేదా monopoly** లో AR, MR curves ను పోల్చండి.

జవాబు

- **Perfect competition:** AR = MR, రెండూ **అడ్డంగా, ఒకదానిపై ఒకటి** (Q55).
- **Imperfect competition లేదా monopoly:** AR కిందికి వాలుతుంది, MR దాని కింద ఉంటుంది.

ఇక్కడ **AR సున్నా కాలేదు, కానీ MR సున్నా లేదా ఋణాత్మకం కావచ్చు** (Q34).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఒక గీతా, రెండు గీతలా? Price taker ఒక్క గీత గీస్తాడు (AR మీదే MR); price maker రెండు గీస్తాడు (MR కిందికి జారుతుంది).

కార్డ్ 4.21 T 1.2 · సూత్రం

★★★ OL 1.2.9, 1.2.10 · Scanner 1.2 Q2, Q18, Q42, Q45 · SM pp.4.11–4.12

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

MR, AR, elasticity మధ్య సంబంధాన్ని రాయండి. e యొక్క ఏ విలువను వాడతాం?

జవాబు

MR = AR × (e − 1) ÷ e, ఇక్కడ e అంటే price elasticity of demand; **e ను ధనాత్మక సంఖ్యగా తీసుకోండి**.

ఉదా: AR ₹45, e = 3: MR = 45 × (3 − 1) ÷ 3 = **₹30** (Q45). AR 5, e = 2 అయితే MR = 2.5 (Q18).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా 'e మైనస్ వన్ ఓవర్ e': AR ను (e−1)/e భాగంతో కత్తిరిస్తే MR వస్తుంది. e పెద్దదైతే కత్తిరింపు చిన్నది.

కార్డ్ 4.22 T 1.2 · భావన

★★ OL 1.2.11, 1.2.12 · Scanner 1.2 Q4, Q20, Q43, Q50 · SM p.4.12

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

elasticity **MR గుర్తును** ఎలా నిర్ణయిస్తుంది? TR గరిష్ఠం ఎక్కడ?

జవాబు

- **e = 1** → MR = 0.
- **e > 1** → MR ధనాత్మకం.
- **e < 1** → MR ఋణాత్మకం.

e = 1 వద్ద TR గరిష్ఠం (Q43); సరళరేఖ demand curve లో అది మధ్య బిందువు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఒకటి కంటే పైన డబ్బు పెరుగుతుంది; ఒకటి వద్ద శిఖరం; ఒకటి కంటే కింద తగ్గుతుంది. పైన elastic, మధ్యలో unitary, కింద inelastic.

కార్డ్ 4.23 T 1.2 · భావన	★★ OL 1.2.13 · Scanner 1.2 Q1, Q3, Q40; 3.0 Q33, Q60 · SM p.4.13
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Principle 1** చెప్పండి: firm ఎప్పుడు shut down చేయాలి? shut-down point వద్ద ఏమవుతుంది?	జవాబు **TVC రాకపోతే** shut down చేయాలి, అంటే **P (AR) < AVC** (Q1, Q33, Q60). Shut-down point వద్ద **P = AVC, TR = TVC, నష్టం TFC కు సమానం** (Q40: మూడూ సరైనవే). Shut down తాత్కాలికం; fixed cost అనేది sunk.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **జీతాలు ఇవ్వలేకపోతే దుకాణం మూసెయ్యి.** Variable cost అంటే జీతాల భారం; fixed అద్దె తెరిచినా మూసినా పోతుంది.

కార్డ్ 4.24 T 1.2 · భావన	★★★ OL 1.2.14, 1.2.15 · Scanner 1.2 Q3, Q24, Q28, Q35, Q36, Q46, Q47 · SM p.4.13
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Principle 2** చెప్పండి: ఏ output వద్ద profit గరిష్ఠం? MR, MC ఎలా వాలుతాయి?	జవాబు **MR = MC** వద్ద profit గరిష్ఠం, ఇది **first-order condition** (Q47). **MR కిందికి వాలుతుంది; MC పైకి వాలుతుంది** (Q24). MR > MC ఉన్నంతవరకు ఉత్పత్తి చేయండి; ఆ బిందువు దాటాక MC > MR అయి profit తగ్గుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **తర్వాతి unit ఖర్చు, అది తెచ్చే ఆదాయానికి సమానమైనప్పుడు ఆగండి.** MR = MC అనేది బ్రేక్; MC కింది నుండి MR ను కోస్తుంది.

కార్డ్ 4.25 T 2.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.0.1 · Scanner 2.0 Q1, Q2 · SM p.4.16
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి వస్తువుల prices దేనిని తెలియజేస్తాయి? factor prices ను పేర్కొనండి.	జవాబు Prices **exchange value** ను తెలియజేస్తాయి (Q1, Q2). **Factor prices** (factor markets లోని prices): **rent, wages, interest, profit**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **R-W-I-P:** Rent, Wages, Interest, Profit. అంటే ఉత్పత్తి కారకాలకు చెల్లించే నాలుగు చెల్లింపులు.

కార్డ్ 4.26 T 2.0 · పోలిక	★★★ OL 2.0.3, 2.3.5 · Scanner 2.0 Q5, Q6; 2.3 Q1, Q2 · SM pp.4.16–4.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **price floor**, **price ceiling** మధ్య తేడా చెప్పండి. ceiling వల్ల ఏమవుతుంది?	జవాబు • **Price floor:** equilibrium కంటే **పైన** ప్రభుత్వం నిర్ణయించేది (support లేదా procurement price, Q6). • **Price ceiling:** equilibrium కంటే **కింద** నిర్ణయించే **గరిష్ఠ** price. Equilibrium కంటే కింద ceiling ఉంటే **shortages, వినియోగదారుల మధ్య allocation సమస్యలు, black marketing** వస్తాయి (Q2: all of the above).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Floor అంటే రైతు కాళ్ల కింద నేల; Ceiling అంటే కొనేవాడి బిల్లుపై మూత.** Equilibrium కంటే కింద ceiling పెడితే అల్మారాలు ఖాళీ అవుతాయి.

కార్డ్ 4.27 T 2.1 · భావన

★ OL 2.1.1, 2.1.2 · Scanner 2.1 Q1, Q2 · SM pp.4.17–4.19

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

equilibrium price అంటే ఏమిటి? దానికి పైన, కింద ఏమవుతుంది?

జవాబు

Equilibrium (**market clearing**) price: **Qd = Qs**, అమ్ముడుపోని stock గానీ తీరని demand గానీ ఉండదు (Q1).

పైన: surplus → price తగ్గుతుంది. **కింద:** shortage (excess demand) → price పెరుగుతుంది (Q2). ఈ స్వయం-సవరణనే **stable equilibrium** అంటారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మరీ ఖరీదైతే అల్మారాలు నిండుతాయి, మరీ చౌకైతే ఖాళీ అవుతాయి.** ఏదైనా సరే ధర మళ్లీ మధ్యకే నడిచి వస్తుంది.

కార్డ్ 4.28 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.2.5 · Scanner 2.2 Q1, Q3, Q7, Q8, Q13, Q16, Q19, Q22 · SM pp.4.20–4.21

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Non-price factors curves ను జరుపుతాయి (కుడివైపు = increase, ఎడమవైపు = decrease). ఒక shift వల్ల equilibrium **price, quantity** పై ప్రభావం చెప్పండి.

జవాబు

కుడి = **increase**, ఎడమ = **decrease** (Q8).

- **Demand ↑** → P ↑, Q ↑.
- **Demand ↓** → P ↓, Q ↓.
- **Supply ↑** → P ↓, Q ↑.
- **Supply ↓** → P ↑, Q ↓.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Demand, price ను quantity ను కలిపి కదిలిస్తుంది; supply వాటిని వేర్వేరు దిశల్లో కదిలిస్తుంది.**

కార్డ్ 4.29 T 2.2 · భావన

★★ OL 2.2.2 · Scanner 2.2 Q12, Q20 · SM p.4.25

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

కొనుగోలుదారులు వచ్చే సంవత్సరం **prices పెరుగుతాయని ఆశిస్తున్నారు**. ఏ curve ఏ వైపు జరుగుతుంది?

జవాబు

Demand curve కుడివైపు జరుగుతుంది: కొనుగోలుదారులు ఇప్పుడే ఎక్కువ కొంటారు (Q20).

Supply స్థిరంగా ఉంటే equilibrium price, quantity రెండూ పెరుగుతాయి (Q12).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఈ రోజే కొను, రేపు ఖరీదవుతుంది.** ధర పెరుగుతుందనే ఆశ demand ను కుడివైపు జరుపుతుంది.

కార్డ్ 4.30 T 2.3 · భావన

★★★ OL 2.3.1, 2.3.2 · Scanner 2.2 Q2, Q4, Q5, Q6, Q15, Q17, Q21 · SM p.4.22

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Demand, supply **ఒకే దిశలో** జరిగాయి. ఏది ఖచ్చితం, ఏది అనిశ్చితం?

జవాబు

Quantity ఖచ్చితం: రెండూ పెరిగితే పెరుగుతుంది, రెండూ తగ్గితే తగ్గుతుంది (Q4, Q21).

Price అనిశ్చితం; shifts సమానమైతే price మారదు (Q2); **పెద్ద shift price ను నిర్ణయిస్తుంది** (Q6, Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకే దారి, ఒకే గుంపు:** quantity ఇద్దరినీ అనుసరిస్తుంది; price మాత్రం పెద్ద shift చేసినవాడి కోసం ఆగుతుంది.

కార్డ్ 4.31 T 2.3 · భావన	★★ OL 2.3.3 · Scanner 2.2 Q9, Q14, Q18 · SM p.4.23
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Demand, supply **వ్యతిరేక దిశల్లో** జరిగాయి. ఏది ఖచ్చితం?	జవాబు **Price ఖచ్చితం**, అది demand తో పాటు కదులుతుంది: demand ↑, supply ↓ → price పెరుగుతుంది (Q9, Q18); demand ↓, supply ↑ → price తగ్గుతుంది (Q14). **Quantity అనిశ్చితం** (shifts సాపేక్ష పరిమాణంపై ఆధారపడుతుంది).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వ్యతిరేక దారుల్లో: price, demand వెంట వెళ్తుంది; quantity మాత్రం బొమ్మా బొరుసా ఆట.**

కార్డ్ 4.32 T 2.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.3.4 · Scanner 2.2 Q11 · SM pp.4.24–4.25
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి SM Illustration 1: ప్రతి మార్పు వల్ల ఏ point వస్తుంది?	జవాబు • Income ↑, factor price ↑ (D2 + S3) → **point 2**. • Complement price ↓, technology gain (D2 + S2) → **point 7**. • వరిపై భారీ వర్షాల దెబ్బ (S3 మాత్రమే) → **point 3**. • కారు ధర పెరుగుతుందనే ఆశ (D2 మాత్రమే) → **point 5**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **2-7-3-5:** నాలుగు shifts కు నాలుగంకెల PIN.

కార్డ్ 4.33 T 3.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.0.2, 3.0.4 · Scanner 3.0 Q15, Q22, Q23, Q32, Q46, Q48 · SM pp.4.28–4.29, 4.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **pure**, **perfect** competition యొక్క షరతులను రాయండి. ఇది నిజ జీవితంలో కనిపిస్తుందా?	జవాబు **Pure competition:** అనేక మంది కొనుగోలుదారులు, అమ్మకందారులు · homogeneous product (perfect substitutes) · free entry and exit. **Perfect competition లో అదనంగా:** perfect knowledge · చాలా తక్కువ transaction costs · అన్ని firms price-takers. ఇది ఒక **కల్పన**; వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు, financial instruments, విలువైన లోహాలు దీనికి దగ్గరగా ఉంటాయి (Q15, Q22).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Pure = 3, Perfect = మరో 3.** ముందు: ఎందరో, ఒకేలా, స్వేచ్ఛగా; తర్వాత: తెలివి, చౌక లావాదేవీలు, ధర తీసుకోవడం.

కార్డ్ 4.34 T 3.0 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 3.0.3 · Scanner 3.0 Q7, Q17, Q20, Q30, Q38, Q49 · SM pp.4.29, 4.56
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Perfect competition యొక్క లక్షణాలు **కానివి** ఏవి?	జవాబు లక్షణాలు కానివి: **selling cost** (Q7), **inelastic demand** (Q38), **inefficient allocation of resources** (Q20), **informative advertising** (Q17). **Transport cost లేకపోవడం** అనేది pure competition కు SM షరతు కాదు (Q30, Q49). Perfect competition లో selling costs ఉండవు, resources సమర్థంగా కేటాయించబడతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Perfect market అరవదు:** అమ్మకాల ఖర్చు లేదు, ప్రకటనలు లేవు, వృధా లేదు, inelastic demand లేదు.

కార్డ్ 4.35 T 3.0 · భావన	★★★ OL 3.0.1 · Scanner 3.0 Q1, Q5, Q27, Q36, Q40 · SM p.4.30
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Perfect competition లో price ను ఎవరు నిర్ణయిస్తారు? firm పాత్ర ఏమిటి?	జవాబు **Industry price** ను **market demand = market supply** నిర్ణయిస్తుంది (Q5, Q27). Firms **price takers**, **price మీద వాటికి నియంత్రణ ఉండదు** (Q1, Q36, Q40).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Market విందు వడ్డిస్తుంది; firm ఎంత తినాలో మాత్రమే ఎంచుకుంటుంది.**

కార్డ్ 4.36 T 3.0 · భావన	★★★ OL 3.0.5, 3.0.6, 3.0.7 · Scanner 3.0 Q10, Q12, Q26, Q28, Q29, Q31, Q37, Q44; 1.2 Q55 · SM pp.4.30–4.31
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Perfect competition లో **firm యొక్క demand curve** ను వివరించండి. AR, MR, P ల సంబంధం ఏమిటి?	జవాబు Firm demand (AR) **X-axis కు సమాంతరంగా ఉండే అడ్డరేఖ**, **infinitely elastic** (Q10, Q12, Q37). **AR = MR = P** అనేది perfect competition లో మాత్రమే (Q26). **Market demand curve మాత్రం ఇంకా కిందికే వాలుతుంది**; firm యొక్క curve మాత్రమే సమతలం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సమతల గీత అంటే స్థిర ధర.** Price taker కు సముద్ర మట్టమే కనిపిస్తుంది; market కు మాత్రం ఇంకా అలలున్నాయి.

కార్డ్ 4.37 T 3.0 · భావన	★★★ OL 3.0.8, 3.0.9 · Scanner 3.0 Q2, Q4, Q8, Q16, Q19, Q35, Q42 · SM pp.4.31–4.32
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Firm equilibrium కు **రెండు షరతులు** చెప్పండి. MR > MC లేదా MR < MC అయితే ఏం చేయాలి?	జవాబు (i) **MR = MC**; (ii) **MC, MR ను కింది నుండి కోయాలి**, అంటే MC కి **positive slope** ఉండాలి (Q42). **MR > MC** → output పెంచండి (Q4); **MR < MC** → output తగ్గించండి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సమానం, పైగా పైకి వెళ్తూ.** MC, MR ను సమంగా కలిసి, ఆపై కింది నుండి దాటి ఎగబాకుతుంది.

కార్డ్ 4.38 T 3.0 · భావన	★★ OL 3.0.10, 3.0.11 · Scanner 3.0 Q9, Q33, Q34, Q60 · SM p.4.33
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Competitive firm యొక్క **short-run supply curve** ఏమిటి? అది ఎప్పుడు ఏమీ supply చేయదు?	జవాబు Short-run supply curve = **minimum AVC పైన ఉన్న MC curve** (Q9, Q34). **Price < AVC** (TR < TVC) అయితే firm ఏమీ supply చేయదు, **shut down** అవుతుంది (Q33, Q60).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **AVC నేల పైన ఉన్న MC, supply మెట్లదారి.** ఆ నేల కింద దీపాలు ఆరిపోతాయి.

కార్డ్ 4.39 T 3.0 · పోలిక	★★ OL 3.0.12, 3.0.13 · Scanner 3.0 Q11, Q14, Q18, Q43 · SM pp.4.33–4.35
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Short run లో **normal profit, supernormal profit, loss** లను పోల్చండి.	జవాబు • **Normal profit:** AR = ATC, economic profit సున్నా (Q14, Q18). • **Supernormal profit:** AR > ATC (Q43). SM: ATC ₹20, price ₹22 అయితే ఒక unit కు ₹2. • **Loss:** ATC > AR. Short run లో ఈ మూడూ సాధ్యమే, ప్రతి దాంట్లో MR = MC.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సమానం, పైన, కింద:** AR, ATC కి సమానమా, మించా, లేక వెనకబడిందా అని చూడండి.

కార్డ్ 4.40 T 3.0 · సూత్రం	★★ OL 3.0.14, 3.0.15 · Scanner 3.0 Q3, Q6, Q21, Q25; 3.2 Q23 · SM pp.4.37–4.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Perfect competition లో **long run** లో ఏమవుతుంది? equilibrium condition చెప్పండి.	జవాబు Entry, exit వల్ల **normal profit** మాత్రమే మిగులుతుంది (Q6, Q21); అన్ని firms supernormal profit సంపాదిస్తాయనడం నిజం కాదు (3.2 Q23). **LMC = LAC = P**; అలాగే **LAR = LMR = P = LMC = LAC** (Q3, Q25).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **లాభం అతిథులను పిలుస్తుంది, నష్టం వారిని తరిమేస్తుంది, చివరికి normal మాత్రమే నిలుస్తుంది.**

కార్డ్ 4.41 T 3.0 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.0.16 · Scanner 3.0 Q25, Q53, Q54, Q61 · SM pp.4.38–4.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Perfect competition యొక్క **long-run optimality** ఫలితాలను రాయండి.	జవాబు • Output **కనిష్ఠ సాధ్యమైన ఖర్చుతో** • **P = MC** • Plants **పూర్తి సామర్థ్యంతో**, వృథా లేదు, excess capacity లేదు (Q53, Q54, Q61) • కేవలం **normal profit** (AC = AR) • Profit గరిష్ఠం (MC = MR), normal స్థాయిలో • **Optimum number of firms**

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఆరు 'అత్యుత్తమాలు':** తక్కువ Cost, న్యాయమైన Price, పూర్తి వినియోగం, Normal profit, MC వద్ద గరిష్ఠం, సరైన Number.

కార్డ్ 4.42 T 3.0 · పోలిక	★★ OL 3.0.17, 3.0.19 · Scanner 3.0 Q41, Q47, Q53, Q54; 3.1 Q23 · SM pp.4.39, 4.55
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Price, output, capacity విషయంలో **perfect competition**, **monopoly** లను పోల్చండి.	జవాబు • **Perfect competition: P = MC**, supply ఎక్కువ, పూర్తి capacity, excess capacity లేదు (Q41, Q54). • **Monopoly: P > MC**, ఎక్కువ వసూలు చేస్తుంది, తక్కువ supply చేస్తుంది, ప్రత్యేకమైన supply curve ఉండదు (Q47; 3.1 Q23).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Competition ధరను ఖర్చు వద్ద ఉంచుతుంది; monopoly దాని పైన ఉంచుతుంది.** సమాన గుర్తు, పెద్ద గుర్తు తేడా.

కార్డ్ 4.43 T 3.0 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 3.0.18 · Scanner 3.0 Q24 · SM p.4.31
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి చాలా ఎక్కువ మంది sellers, తీవ్రమైన competition: **elasticity of supply** కు ICAI key ఏమిటి?	జవాబు ICAI key (Q24): **infinite**. జాగ్రత్త: SM చెప్పేది firm యొక్క **demand** infinitely elastic అని; 'supply' అనే పదం key దే.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఎందరో అమ్మేవారు, అంతులేని supply:** key చెప్పేది infinite.

కార్డ్ 4.44 T 3.0 · సూత్రం	★★ OL 3.0.20, 3.0.21 · Scanner 3.0 Q51, Q52, Q56, Q57, Q58, Q59; 2.0 Q4 · SM p.4.34
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఈ chapter లో వాడే **cost facts** ను గుర్తు చేసుకోండి.	జవాబు • **Normal profit** = implicit cost; accounting cost లో ఉండదు (Q58). **TFC = TC − TVC** (Q59). • **AFC**: rectangular hyperbola (Q51). MC < AVC ఉన్నంతవరకు **AVC** తగ్గుతుంది (Q52). • **LAC**: SACs యొక్క envelope, U-ఆకారం (Q56); **SAC** increasing తర్వాత diminishing returns వల్ల U-ఆకారం (Q57). • Economic cost = explicit + implicit (2.0 Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Fixed కు hyperbola, మిగిలిన వాటికి U.** AFC జారుడుబల్ల లా వంగుతుంది; averages U లా పడిపోయి లేస్తాయి.

కార్డ్ 4.45 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.1.1 · Scanner 3.1 Q8, Q15, Q22, Q25, Q42 · SM pp.4.39–4.40
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **monopoly** యొక్క లక్షణాలు రాయండి. లక్షణాలు **కానివి** ఏవి?	జవాబు లక్షణాలు: **ఒకే seller · barriers to entry · దగ్గరి substitutes లేవు · market power**. లక్షణాలు కానివి: **large number of sellers** (Q15), **free entry**, **homogeneous product**, ఒకే **buyer** (Q42).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **S-B-N-M:** Single seller, Barriers, No substitutes, Market power.

కార్డ్ 4.46 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 3.1.2 · Scanner 3.1 Q19, Q29, Q46, Q56 · SM pp.4.40–4.41
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopoly కు **మూల కారణం** ఏమిటి? మూలాలను పేర్కొనండి.	జవాబు **Barriers to entry** (Q46); entry ఎల్లప్పుడూ పరిమితం (Q56). మూలాలు: **patents and copyrights** (Q29), **government rights**, **scarce resources**, **natural monopoly**. **Nuclear power** ప్రభుత్వ monopoly (Q19).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **P-G-S-N:** Patents, Government, Scarce inputs, Natural monopoly.

కార్డ్ 4.47 T 3.1 · భావన	★★★ OL 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5 · Scanner 3.1 Q4, Q7, Q17, Q34, Q38, Q49, Q55, Q57 · SM pp.4.39–4.41
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopolist యొక్క demand, price మీద నియంత్రణను వివరించండి.	జవాబు **Cross elasticity సున్నా లేదా చాలా తక్కువ** (Q49); **price elasticity < 1** (Q57); **నిటారుగా కిందికి వాలే AR** (Q7, Q34, Q38). **Firm = industry**: demand = market demand (Q4, Q55). **Price maker**; నియంత్రణ చాలా ఎక్కువ (Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బంధువులే లేరు, తప్పించుకునే దారీ లేదు:** cross elasticity సున్నా, నిటారు curve, పెద్ద నియంత్రణ.

కార్డ్ 4.48 T 3.1 · పోలిక	★★ OL 3.1.6 · Scanner 3.1 Q5, Q21, Q28, Q52, Q63 · SM pp.4.42–4.43
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopoly యొక్క AR, MR సంబంధాన్ని చెప్పండి.	జవాబు **MR < AR** (Q21); రెండూ కిందికి వాలుతాయి. **MR యొక్క slope, AR కంటే రెండు రెట్లు** (Q28, Q52). **AR సున్నా కాలేదు**, కానీ **MR సున్నా లేదా ఋణాత్మకం కావచ్చు** (Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MR రెట్టింపు వేగంతో పడుతుంది.** వాలు రెండింతలు; సున్నా అనుమతి MR కు మాత్రమే.

కార్డ్ 4.49 T 3.1 · సూత్రం	★★ OL 3.1.7 · Scanner 3.1 Q51, Q53 · SM p.4.47
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి AR, e ల రూపంలో MR ను, MR రూపంలో AR ను రాయండి. ఏ market కు ఎక్కువ output వెళ్తుంది?	జవాబు **MR = AR(1 − 1/e)**; **AR = MR·e/(e − 1)**. Price 60: e = 5 → MR 48; e = 6 → MR 50 (Q51). MR 15, e = 1.5 → AR = 45 (Q53). **ఎక్కువ MR** ఉన్న market వైపు output ను మళ్లించండి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సరుకును, అదనపు రూపాయి ఎక్కువ వచ్చే చోటికి తరలించండి.**

కార్డ్ 4.50 T 3.1 · భావన	★★★ OL 3.1.8, 3.1.9, 3.1.10 · Scanner 3.1 Q24, Q40, Q47, Q48, Q58 · SM pp.4.40, 4.44–4.45
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopolist ఎప్పుడూ profit సంపాదిస్తాడా? long run లో ఏమవుతుంది?	జవాబు **ATC > AR** అయితే **short run లో నష్టాలు సాధ్యం** (Q48). **Long run:** నష్టాలు కొనసాగవు; **entry నిరోధించబడింది** కాబట్టి **supernormal profit నిలిచి ఉంటుంది** (Q24, Q40). **Market power** = positive profit తో MC కంటే ఎక్కువ price (Q47, Q58).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ద్వారం లాభాన్ని లోపలే ఉంచుతుంది.** Entry మూసుకుపోతే long-run supernormal profit నిలుస్తుంది.

కార్డ్ 4.51 T 3.1 · భావన	★★ OL 3.1.11 · Scanner 3.1 Q2, Q54 · SM p.4.51
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopoly వల్ల కలిగే ప్రభావాలు ఏమిటి?	జవాబు **ఎక్కువ price**, **తక్కువ output**, **అన్యాయమైన profits** (Q2). కాబట్టి ప్రభుత్వాలు monopolies ను **నియంత్రిస్తాయి, నిరోధిస్తాయి** (Q54).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఖరీదు ఎక్కువ, సరుకు తక్కువ, లాభం ఎక్కువ** monopolist కు; అందుకే నియంత్రణ సంస్థ.

కార్డ్ 4.52 T 3.1 · భావన	★★ OL 3.1.12, 3.1.13, 3.1.18 · Scanner 3.1 Q9, Q10, Q16, Q31, Q36, Q59 · SM pp.4.43, 4.46, 4.48–4.50
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Price discrimination ను నిర్వచించండి. ఏ market లో ఇది అసాధ్యం? discriminating monopolist ఏమి నిర్ణయిస్తాడు?	జవాబు ఒకే వస్తువు యొక్క వేర్వేరు units కు వేర్వేరు prices, **cost ఆధారంగా కాదు** (Q16). Simple, **discriminating monopoly** (dynamic fares, Q31) అని రెండు రకాలు. దీనికి monopoly కావాలి; **perfect competition లో అసాధ్యం** (Q10, Q36, Q59). అతను **total output**, దాని **విభజన (equal MRs)**, **prices** (demand తక్కువ elastic గా ఉన్నచోట ఎక్కువ) నిర్ణయిస్తాడు (Q9).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మూడు నిర్ణయాలు: ఎంత, ఎక్కడ, ఏ ధరకు.**

కార్డ్ 4.53 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 3.1.14 · Scanner 3.1 Q1, Q39, Q43, Q64 · SM p.4.46
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Price discrimination కు **షరతులు** రాయండి.	జవాబు • **Price-setting power** • **విడదీయగల sub-markets** • **వేర్వేరు elasticities** (అప్పుడే లాభదాయకం, Q1, Q64) • **Resale లేకపోవడం** (Q43: resale సాధ్యం కావడం షరతు కాదు)

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **P-S-E-N:** Power, Separate, Elasticities differ, No resale.

కార్డ్ 4.54 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.1.15 · Scanner 3.1 Q26 · SM pp.4.47–4.48
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Price discrimination యొక్క **లక్ష్యాలు** రాయండి.	జవాబు గరిష్ఠ profit · మిగులు stock ను వదిలించుకోవడం · economies of scale · **విదేశీ markets ను పట్టుకోవడం** · pricing ద్వారా equity. Q26: 'to escape foreign market' లక్ష్యం కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **P-S-E-F-E:** Profit, Stock, Economies, Foreign, Equity.

కార్డ్ 4.55 T 3.1 · పోలిక	★★★ OL 3.1.16, 3.1.17 · Scanner 3.1 Q6, Q13, Q14, Q20, Q30, Q33, Q44, Q50, Q62, Q66 · SM p.4.48
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Pigou యొక్క **మూడు degrees** ను ఉదాహరణలతో వేరు చేసి చెప్పండి.	జవాబు • **1st:** ప్రతి వ్యక్తిగత consumer, **మొత్తం surplus** (Q50). • **2nd: అమ్మిన quantities** (Q44). • **3rd: ప్రదేశం లేదా customer segment** (Q62): dumping, domestic vs commercial electricity, railway senior-citizen fares (Q66).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకరు, పరిమాణం, వర్గం.** 1st వ్యక్తి, 2nd ప్యాక్‌లు, 3rd గుంపులు.

కార్డ్ 4.56 T 3.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.2.1, 3.2.2, 3.2.4, 3.2.5 · Scanner 3.2 Q2, Q3, Q9, Q11, Q13, Q14, Q15, Q16, Q19, Q26 · SM pp.4.52–4.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopolistic competition యొక్క లక్షణాలు రాయండి. ప్రధాన లక్షణం ఏది? selling cost ను production cost నుండి వేరు చేసినది ఎవరు?	జవాబు **అనేక sellers, differentiated close substitutes, free entry, non-price competition** (Q15, Q16). **Product differentiation** ప్రధాన లక్షణం, perfect competition నుండి ఉన్న ఏకైక తేడా (Q2, Q13). **Non-price competition, భారీ selling costs** (Q9, Q11, Q14). **Chamberlin selling cost ను production cost నుండి వేరు చేశాడు** (Q26).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **M-D-F-N:** Many, Different, Free, Non-price. యుద్ధభూమి brand, ధర కాదు.

కార్డ్ 4.57 T 3.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 3.2.3 · Scanner 3.2 Q1, Q7, Q20, Q21, Q29 · SM p.4.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopolistic competition కు ఉదాహరణలు ఇవ్వండి.	జవాబు **Soaps and detergents** (Q20), **toothpaste** (Q1), **restaurants** (Q21), **hotels** (Q7), **repair shops** (Q29), clothing, retail trade.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఉతుకు, తోముకో, తిను, ఉండు, బాగుచేయి, తొడుగు, కొను:** రోజువారీ పనులన్నిటిలో ఒక్కో brand.

కార్డ్ 4.58 T 3.2 · భావన	★★★ OL 3.2.6 · Scanner 3.2 Q5, Q8, Q10, Q17 · SM pp.4.53, 4.55
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopolistic competition లో **demand curve** ను వివరించి, monopoly తో పోల్చండి.	జవాబు **కిందికి వాలుతుంది, సాపేక్షంగా elastic** (Q5, Q8: Lux soap elastic). **MR దాని కింద ఉంటుంది** (Q10). **Monopoly యొక్క demand curve ఇంకా నిటారుగా ఉంటుంది** (Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Brand వాలు ఇస్తుంది; ప్రత్యర్థులు దాన్ని చదునుగా ఉంచుతారు.** Monopoly కి ప్రత్యర్థులే లేరు, అందుకే వాలు నిటారు.

కార్డ్ 4.59 T 3.2 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 3.2.7, 3.2.8, 3.2.9 · Scanner 3.2 Q4, Q6, Q18, Q25 · SM pp.4.54–4.55
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monopolistic competition లో short-run, long-run profit ఏమిటి? firm ఎప్పుడైనా minimum LAC కి చేరుతుందా?	జవాబు **Short run:** normal profit, supernormal profit లేదా loss (Q25). **Long run:** perfect competition లాగే **normal profit మాత్రమే** (Q4, Q6). LAC యొక్క అత్యల్ప బిందువు వద్ద **ఎప్పుడూ చేరదు** (Q18): **excess capacity**, optimum size కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **లాభం పోతుంది, మిగులు సామర్థ్యం మిగులుతుంది.** Perfect competition లాగే normal profit, కానీ plant ఎప్పుడూ నిండదు.

కార్డ్ 4.60 T 3.2 · పోలిక	SM text · No direct Q · SM pp.4.55–4.56
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Perfect competition, monopoly, monopolistic competition లను పోల్చండి (SM Table 7).	జవాబు • **Price:** PC price-taker, P = MC; monopoly price maker, P > MC; MC కి కొంత నియంత్రణ, P > MC. • **Long-run profit:** PC లో supernormal లేదు; monopoly లో short run, long run రెండింటిలో supernormal; MC లో లేదు. • **Selling costs:** PC లో లేవు; monopoly లో సాధారణంగా తక్కువ; MC లో కీలకం. • **Cost point:** PC లో minimum average cost; monopoly, MC లో AC యొక్క తగ్గే భాగం (MC లో excess capacity).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **తీసుకునేవాడు, చేసేవాడు, కలిపేవాడు:** perfect తీసుకుంటుంది, monopoly చేస్తుంది, monopolistic కలుపుతుంది.

కార్డ్ 4.61 T 3.3 · భావన	★★★ OL 3.2.10, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.9 · Scanner 3.3 Q20, Q21, Q27, Q30, Q39, Q60; 3.2 Q27 · SM pp.4.56–4.58
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Oligopoly ని నిర్వచించండి. ఏ markets లో products differentiated గా ఉంటాయి? oligopoly price ఎక్కడ ఉంటుంది?	జవాబు **కొద్దిమంది మధ్య competition (2–10)**, homogeneous లేదా differentiated, **బలమైన barriers to entry**, **price makers** (Q27, Q30). **Differentiated products:** monopolistic competition, oligopoly (3.2 Q27; Q60). Price, competitive price కు, monopoly price కు **మధ్యలో** ఉంటుంది (Q39; PYQ-only).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కొద్దిమంది, కంచె వేసినవారు, ధర కుదిర్చేవారు:** Few, Fenced, Fixing. Few firms, fenced-in entry, వాళ్లే price fix చేస్తారు.

కార్డ్ 4.62 T 3.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 3.3.3 · Scanner 3.3 Q2, Q14, Q16, Q41, Q48 · SM pp.4.57, 4.60
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Oligopoly కు ఉదాహరణలు, cartel కు ఉత్తమ ఉదాహరణ ఇవ్వండి.	జవాబు **Cold drinks, automobiles, airlines, telecom, ISPs, smartphones** (Q16, Q41, Q48). **OPEC** అనేది cartel కు ఉత్తమ ఉదాహరణ (Q2, Q14).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **తాగు, నడుపు, ఎగురు, మాట్లాడు, బ్రౌజ్ చేయి, నొక్కు:** కొద్ది firms ఏలే ఆరు రోజువారీ అలవాట్లు; OPEC అంటే చమురు క్లబ్.

కార్డ్ 4.63 T 3.3 · పోలిక	★★★ OL 3.3.5, 3.3.6 · Scanner 3.3 Q12, Q15, Q18, Q22, Q29, Q40, Q49, Q58, Q63, Q70 · SM pp.4.57–4.58
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Oligopoly యొక్క **ఐదు జతల రకాలను** వేరు చేసి చెప్పండి.	జవాబు • **Pure** (homogeneous: aluminium) vs **imperfect** (differentiated: talcum powder). • **Open** (కొత్త firms ప్రవేశించవచ్చు) vs **closed** (entry పరిమితం). • **Collusive** (ఉమ్మడి అవగాహన) vs **competitive**. • **Partial** (ఒక dominant leader) vs **full** (leader లేరు). • **Syndicated** (central syndicate) vs **organised** (central association).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **P-O-C-P-S:** Product, Open, Collusion, Partial, Syndicate.

కార్డ్ 4.64 T 3.3 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 3.3.7, 3.3.8 · Scanner 3.3 Q5, Q11, Q26, Q43, Q46, Q47, Q66, Q73 · SM pp.4.58–4.59
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Oligopoly యొక్క లక్షణాలు రాయండి. లక్షణాలు **కాని** వాక్యాలు ఏవి?	జవాబు **Strategic interdependence** (అత్యంత ముఖ్యమైనది) · **advertising and selling costs** · **group behaviour**; demand curve **indeterminate** (Q47). కానివి: **free entry** (Q5), **large number of firms** (Q26), **no importance to advertising** (Q73).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **I-A-G:** Interdependence, Advertising, Group. Free entry ఈ క్లబ్‌లో ఎప్పటికీ చేరదు.

కార్డ్ 4.65 T 3.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 3.3.10 · Scanner 3.3 Q17, Q25, Q42, Q45, Q72, Q75 · SM p.4.60
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Cartel** అంటే ఏమిటి?	జవాబు కార్యకలాపాలను సమన్వయం చేసుకోవడానికి **బహిరంగంగా అంగీకరించే (collude)** firms (Q25, Q42). **ఒకే పరిమాణం** గల కొద్ది firms; **producers లో ఒక ఉపసమూహం** (Q75); లక్ష్యం **price పెంచడం** (Q45). **ఎక్కువ firms ఉంటే అసాధ్యం** (Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Cartel అంటే కాంట్రాక్టు.** రాతపూర్వక ఒప్పందం, చిన్న క్లబ్, ఎక్కువ ధర.

కార్డ్ 4.66 T 3.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.3.11 · Scanner 3.3 Q6, Q8, Q19, Q77 · SM p.4.60
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **price leadership** యొక్క మూడు రకాలను పేర్కొనండి.	జవాబు • **Dominant firm:** 'live and let live' (Q8). • **Low-cost firm:** followers కు కొంత profit మిగిలేలా price పెడుతుంది. • **Barometric:** అనుభవజ్ఞుడైన firm market పరిస్థితులను చదువుతుంది; live and let live అనేది barometric కాదు (Q19). Collusive oligopoly లో price leader నిర్ణయిస్తాడు (Q77).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బాస్, బడ్జెట్, బేరోమీటర్:** అందరికన్నా పెద్దది, అందరికన్నా చౌకది, అందరికన్నా తెలివైనది.

కార్డ్ 4.67 T 3.3 · భావన	★★★ OL 3.3.12, 3.3.13, 3.3.14, 3.3.15 · Scanner 3.3 Q13, Q23, Q24, Q32, Q35, Q37, Q38, Q50, Q54, Q62, Q64, Q68, Q80 · SM pp.4.60–4.62
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Kinked demand curve** ను వివరించండి: ఎవరు, ఎందుకు, elasticities.	జవాబు **Paul A. Sweezy** (Sweezy's model); **price rigidity** ను వివరిస్తుంది (Q13, Q24, Q37). ప్రస్తుత price వద్ద kink: **పై భాగం elastic, కింది భాగం inelastic** (Q35, Q50). ప్రత్యర్థులు **price తగ్గింపును అనుసరిస్తారు, పెంపును కాదు** (Q32, Q68). Chamberlin, kinked models: interdependence ను గుర్తించాయి, collusion లేదు, stable prices (Q54).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పెంచితే ఒంటరివాడివి, తగ్గిస్తే అందరూ వెంటే.** కాబట్టి ఎవరూ కదలరు; ధర అలాగే ఉండిపోతుంది.

కార్డ్ 4.68 T 3.3 · పోలిక	★★★ OL 3.3.16, 3.3.17, 3.3.18 · Scanner 3.3 Q3, Q4, Q7, Q9, Q10, Q28, Q33, Q51, Q57, Q67, Q71 · SM p.4.62
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Duopoly, monopsony, oligopsony, bilateral monopoly లను వేరు చేసి చెప్పండి.	జవాబు • **Duopoly:** రెండు firms, oligopoly లో ఒక ఉపసమూహం (Q9, Q71). • **Monopsony:** ఒకే buyer (Q7, Q57). • **Oligopsony:** కొద్దిమంది పెద్ద buyers; factor markets (Q67). • **Bilateral monopoly:** ఒకే buyer + ఒకే seller = monopoly + monopsony (Q3, Q33).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Duo = 2 sellers; Mono-psony = 1 buyer; Oligo-psony = కొద్దిమంది buyers.** 'Psony' అంటే కొనడం.

కార్డ్ 4.69 T 3.3 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 3.3.4, 3.3.19 · Scanner 3.3 Q52, Q55, Q69 · SM p.4.57
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Game theory ని అభివృద్ధి చేసినది ఎవరు? prisoners' dilemma, market share కోసం competition లలో zero-sum game ఏది?	జవాబు **Von Neumann, Oskar Morgenstern** (1944) (Q55, Q69). **Zero-sum:** market share కోసం competition (Q52). **Prisoners' dilemma zero-sum కాదు**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Market share ఒక స్థిరమైన పిజ్జా:** ఒక ముక్క నువ్వు తీసుకుంటే ఇంకొకరు ఒక ముక్క కోల్పోతారు.

CA Foundation · Paper 4 · వ్యాపార ఆర్థికశాస్త్రం (Business Economics)

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 5 · జాతీయ ఆదాయ నిర్ణయం (Determination of National Income) · 69 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
1.1	National Income Accounting (జాతీయ ఆదాయ అకౌంటింగ్)	5.01	1	★★
1.2	జాతీయ ఆదాయ అంచనాల ఉపయోగం మరియు ప్రాముఖ్యత (Usefulness and Significance of National Income Estimates)	5.02	1	★
1.3	జాతీయ ఆదాయం యొక్క వివిధ భావనలు (Different Concepts of National Income)	5.03 – 5.19	17	★★★
1.4	భారతదేశంలో జాతీయ ఆదాయ కొలత (Measurement of National Income in India)	5.20 – 5.30	11	★★★
1.5	భారతదేశంలో Regional Accounts వ్యవస్థ (The System of Regional Accounts in India)	5.31	1	★★
1.6	GDP మరియు సంక్షేమం (GDP and Welfare)	5.32 – 5.33	2	★★
1.7	జాతీయ ఆదాయ గణన పరిమితులు మరియు సవాళ్లు (Limitations and Challenges of National Income Computation)	5.34 – 5.35	2	★
2.1	పరిచయం (Introduction)	5.36 – 5.39	4	★★★
2.2	సరళమైన Two-Sector Model లో Circular Flow (Circular flow in a Simple Two-Sector Model)	5.40 – 5.42	3	★★
2.3	ప్రాథమిక భావనలు మరియు functions (Basic Concepts and Functions)	5.43 – 5.49	7	★★
2.4	జాతీయ ఆదాయ నిర్ణయం యొక్క Two-Sector Model (The Two-Sector Model of National Income Determination)	5.50 – 5.56	7	★★★
2.5	Investment Multiplier (పెట్టుబడి గుణకం)	5.57 – 5.62	6	★★★
2.6	సమతా ఆదాయ నిర్ణయం: Three Sector Model (Determination of Equilibrium Income: Three Sector Model)	5.63 – 5.65	3	★
2.7	సమతా ఆదాయ నిర్ణయం: Four Sector Model (Determination of Equilibrium Income: Four Sector Model)	5.66 – 5.69	4	★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 5.01 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.1.1, 1.2.1 · Scanner 1.1 Q1; 1.2 Q1 · SM p.6.2

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

National Income Accounting కు మార్గదర్శకత్వం వహించినవారు ఎవరు? National accounts ను ఏ సంస్థ రూపొందిస్తుంది, State Domestic Product ను ఎవరు రూపొందిస్తారు?

జవాబు

మార్గదర్శకులు: **Simon Kuznets** మరియు **Richard Stone** (Nobel బహుమతి గ్రహీత economists).

National accounts statistics: Ministry of Statistics and Programme Implementation (MoSPI) పరిధిలోని **Central Statistical Organisation (CSO)** రూపొందిస్తుంది.

రాష్ట్ర స్థాయి: రాష్ట్రాల **Directorates of Economics and Statistics (DESs)** State Domestic Product ను రూపొందిస్తాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా దేశపు లెక్కలు **C**SO చేతిలో, రాష్ట్రపు లెక్కలు **D**ES చేతిలో. Kuznets, Stone ఇద్దరూ ఈ కొలమానానికి పునాది వేశారు.

కార్డ్ 5.02 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 1.2.2 · Scanner Q2 · SM pp.6.2–6.3

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

National income అంచనాల ప్రాముఖ్యతకు చెందనిది ఏది: demand forecasting, sectoral composition, inflation policy లేదా population policy?

జవాబు

ఉపయోగాలు: వ్యాపార **demand forecasting**, **sectoral composition** మరియు మార్పులు, **sector-specific policies**, **macro modelling**, **income distribution**, **structural ratios**, **international comparisons**, మరియు **growth and inflation policy**.

ఉపయోగం కానిది: **population growth** పై విధానాలు (Q2, answer d). Population policy demographic data పై ఆధారపడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఆదాయ అంకెలు **economy** ను నడిపిస్తాయి, **ఊయలను** కాదు: ఇందులో పుట్టుకల ప్రస్తావనే లేదు.

కార్డ్ 5.03 T 1.3 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3 · Scanner Q17, Q21, Q58 · SM pp.6.3–6.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

GDP ని నిర్వచించండి, ఏ వస్తువులు లెక్కలోకి వస్తాయో చెప్పండి.

Nominal మరియు **real** GDP ల మధ్య తేడా ఏమిటి? కాలాల మధ్య పోల్చడానికి ఏది వాడతారు?

జవాబు

GDP = ఒక కాలంలో దేశంలో ఉత్పత్తి అయిన **అన్ని final goods and services** విలువ, **market prices** వద్ద; **final** వస్తువులు మాత్రమే లెక్కలోకి వస్తాయి.

Nominal GDP = **current prices** వద్ద GDP.

Real GDP = **constant (base-year) prices** వద్ద GDP, ధరల ప్రభావం తొలగించబడుతుంది; కాలాల మధ్య పోల్చడానికి దీన్ని వాడతారు (Q58).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Final మాత్రమే:** కేక్ లెక్కలోకి వస్తుంది, పిండి రాదు. **N**ominal అంటే **N**ow (ఇప్పటి) ధరలు; **R**eal అంటే **R**eference (ప్రామాణిక) ధరలు.

కార్డ్ 5.04 T 1.3 · సూత్రం	★★★ OL 1.3.4, 1.3.5, 1.3.9 · Scanner Q8, Q42, Q55, Q61 · SM pp.6.4–6.5
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **GDP deflator** సూత్రం రాయండి. ఇది దేన్ని కొలుస్తుంది?	జవాబు **GDP deflator = Nominal GDP ÷ Real GDP × 100**. ఇది **inflation** ను కొలిచే **price index**; nominal GDP ని real GDP గా మారుస్తుంది. ఉదాహరణ (Q42): ₹6,750 crore ÷ ₹4,500 crore × 100 = **150**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా పైన Nominal, కింద Real, చివరిలో వందతో గుణకారం: Deflator అంటే **N పై R**.

కార్డ్ 5.05 T 1.3 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 1.3.9 · Scanner Q53 · SM pp.6.4–6.5; Scanner Q53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Inflation ను కొలవడానికి ఉపయోగించనిది ఏది: WPI, CPI, GDP deflator లేదా PPP prices?	జవాబు **Purchasing Power Parity (PPP) prices** inflation కొలమానం **కాదు** (Q53, answer c). WPI, CPI మరియు **GDP deflator** inflation ను కొలుస్తాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా PPP దేశాల మధ్య కొనుగోలు శక్తిని పోల్చుతుంది; కాలంతో పాటు ధరలు ఎంత పెరిగాయో చెప్పదు.

కార్డ్ 5.06 T 1.3 · సూత్రం	★★ OL 1.3.6 · Scanner Q19, Q38, Q50, Q60 · SM pp.6.5–6.6
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Price index ఉపయోగించి **real** మరియు **nominal** GDP ల మధ్య మార్చండి.	జవాబు **Real GDP = Nominal GDP × 100 ÷ deflator**. **Nominal GDP = Real GDP × price index ÷ 100**. ఉదాహరణలు: real GDP 450, index 120 → nominal = **540** (Q50); nominal 720, index 120 → real = **600** (Q19).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Index 100 కంటే ఎక్కువైతే real అంకె ఉబ్బి nominal అవుతుంది; వెనక్కి రావాలంటే index తో **కుదించండి**.

కార్డ్ 5.07 T 1.3 · భావన	★★ OL 1.3.7 · Scanner Q3, Q30, Q33, Q34 · SM pp.6.5–6.6
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి GDP deflator **100**, **100 కంటే ఎక్కువ** లేదా **100 కంటే తక్కువ** ఉంటే అది ఏమి చెబుతుంది?	జవాబు Base-year deflator ఎప్పుడూ **100** (nominal = real). 100 కంటే ఎక్కువ: **nominal GDP > real GDP**; ధరలు base year కంటే ఎక్కువగా ఉన్నాయి. 100 కంటే తక్కువ: ధరలు base year కంటే **తక్కువగా** ఉన్నాయి. ఉదాహరణ (Q3): nominal ₹5,000 crore < real ₹6,700 crore, కాబట్టి ధరలు తగ్గుతాయి. వచ్చే ఏడాది deflator ఈ ఏడాది కంటే తక్కువైతే, price level **తగ్గింది**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **100 అనేది స్కేలుపై సున్నా గీత**: దానికి పైన ధరలు ఎక్కాయి, కింద జారాయి.

కార్డ్ 5.08 T 1.3 · సూత్రం	★★ OL 1.3.8 · Scanner Q6, Q9, Q22, Q35 · SM p.6.5
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి GDP deflator నుండి **inflation rate** ఎలా కనుగొంటారు?	జవాబు **Inflation = (D2 − D1) ÷ D1 × 100**, ఇక్కడ D1, D2 వరుస సంవత్సరాల deflators. ఉదాహరణ (Q9): 140.75 → 157.33 అయితే 16.58 ÷ 140.75 × 100 = **11.78%**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కొత్తది మైనస్ పాతది, పాతదితో భాగించు**: ఏ శాతం మార్పుకైనా ఇదే లయ.

కార్డ్ 5.09 T 1.3 · సూత్రం	★★★ OL 1.3.10, 1.3.11 · Scanner Q10, Q13, Q15, Q51 · SM p.6.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Gross** మరియు **net** ల మధ్య తేడా ఏమిటి? NDP సూత్రం, gross investment, మరియు depreciation అనేది gross investment ను మించితే కలిగే ప్రభావం చెప్పండి.	జవాబు **Gross − Net = depreciation**: **NDPMP = GDPMP − depreciation**. **Gross investment = net investment + replacement investment**; GDP − NDP = gross investment − net investment (Q13). **Depreciation > gross investment** అయితే capital stock **కుంచించుకుపోతోంది** (Q51). ఉదాహరణ (Q10): 6,700 − 530 = **₹6,170 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Gross అంటే పూర్తి మొత్తం, Net అంటే అరుగుదల తీసేసింది**: తరుగు తీసేస్తే net వస్తుంది.

కార్డ్ 5.10 T 1.3 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 1.3.10 · Scanner Q49 · SM p.6.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **NDP** ఎప్పుడైనా **GDP** కంటే ఎక్కువ కాగలదా?	జవాబు **కాదు.** NDP, GDP కంటే ఎక్కువ కాదు (Q49, answer d). ఈ రెండింటి మధ్య తేడా **depreciation** మాత్రమే, కాబట్టి ధరలు పెరిగినా తగ్గినా, economy పెరిగినా పెరగకపోయినా NDP ≤ GDP.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా అరుగుదల ఎప్పుడూ **తీసివేతే**, అందుకే net ఎన్నటికీ gross ను **దాటి వెళ్లదు**.

కార్డ్ 5.11 T 1.3 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.3.12, 1.3.13, 1.4.21 · Scanner Q23, Q31 · SM p.6.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **GNP**, GDP కంటే ఎలా భిన్నం? ఒక South Korean company India లో manufacturing ద్వారా ఆర్జించిన లాభాలు ఎక్కడ కనిపిస్తాయి?	జవాబు **GNP = GDP + NFIA**: ఒక దేశపు **normal residents** ఆదాయం (విదేశాల్లో ఆర్జించినది సహా), ఇక్కడ విదేశీయులు ఆర్జించినది మినహా (Q23). Q31 (answer c): ఆ లాభాలు **India's GDP** లో మరియు **South Korea's GNP** లో ఉంటాయి. అవి India యొక్క national income లో భాగం **కావు**. ఉదాహరణ: Indian manufacturing నుండి Apple ఆర్జించే లాభాలు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఇక్కడ ఉత్పత్తి, అక్కడ యాజమాన్యం**: GDP నేలను అనుసరిస్తుంది, GNP యజమానిని అనుసరిస్తుంది.

కార్డ్ 5.12 T 1.3 · భావన

★★ OL 1.3.14, 1.3.15, 1.2.3 · Scanner 1.2 Q3; Q11, Q18, Q32, Q48 · SM pp.6.7–6.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

NFIA అంటే ఏమిటి? అది negative అయినప్పుడు GNP, GDP మరియు national income లకు ఏమవుతుంది?

జవాబు

NFIA = ఒక దేశ పౌరులు మరియు companies విదేశాల్లో ఆర్జించినది మైనస్ ఆ దేశంలో విదేశీయులు ఆర్జించినది.

National = Domestic + NFIA: ఈ రెండింటి మధ్య ఉన్న ఏకైక తేడా ఇదే (Q48).

NFIA **negative** → **GDP > GNP** (Q18), GNP, GDP కంటే చిన్నదిగా ఉంటుంది (1.2 Q3). NFIA positive → GNP > GDP.

ఉదాహరణ (Q32): NNPMP 12,000 − NDPMP 10,000 = NFIA **₹2,000 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **National కు Net abroad కలుస్తుంది**: గుర్తు positive అయితే national పెరుగుతుంది; negative అయితే domestic పెద్దగా మిగులుతుంది.

కార్డ్ 5.13 T 1.3 · సూత్రం

★★ OL 1.3.16 · Scanner Q12, Q29, Q32 · SM p.6.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

NNPMP కు మూడు సరైన సూత్రాలు రాయండి. ఏ సూత్రం తప్పు?

జవాబు

NNPMP = GNPMP − depreciation.

NNPMP = NDPMP + NFIA.

NNPMP = GDPMP + NFIA − depreciation.

తప్పు (Q12, answer d): NNPMP = NDPMP − depreciation.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **G**NP నుండి అరుగుదల తీయండి; **D**omestic కు **A**broad కలపండి. ఇప్పటికే **net** అయిన అంకె నుండి అరుగుదల మళ్లీ తీయకండి.

కార్డ్ 5.14 T 1.3 · సూత్రం

★★★ OL 1.3.17, 1.3.18 · Scanner Q1, Q43, Q44, Q46 · SM p.6.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Market price మరియు **factor cost** ల మధ్య తేడా ఏమిటి? Direct taxes కు ఇందులో ప్రాధాన్యం ఉందా?

జవాబు

MP − FC = net indirect taxes (indirect taxes − subsidies).

MP = FC + indirect taxes − subsidies; FC = MP − indirect taxes + subsidies.

ఈ సర్దుబాటుకు **direct taxes కు సంబంధం లేదు** (Q43).

ఉదాహరణ (Q43): 15,000 + 450 − 250 = **₹15,200 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Market price వైపు ఎక్కేటప్పుడు **tax కలుస్తుంది, subsidy తీసివేయబడుతుంది**; factor cost కు దిగేటప్పుడు దీనికి రివర్స్.

కార్డ్ 5.15 T 1.3 · సూత్రం

★★ OL 1.3.19, 1.4.13 · Scanner Q39, Q40, Q41 · SM p.6.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Income route లో **GDPFC** సూత్రాన్ని, **GDPMP** తో దాని సంబంధాన్ని రాయండి. Operating surplus అంటే ఏమిటి?

జవాబు

GDPFC = CoE + operating surplus + mixed income + depreciation (CoE = compensation of employees).

Operating surplus = rent + interest + profit (Q41).

GDPMP = NDPFC + CFC + NIT (Q40): 1,000 + 2,500 + 1,500 = 5,000; + 300 + 400 = **₹5,700 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా నాలుగు భాగాలను **C-O-M-D** అని గుర్తుంచుకోండి: Compensation, Operating surplus, Mixed income, Depreciation.

కార్డ్ 5.16 T 1.3 · సూత్రం	★ OL 1.3.20, 1.3.21, 1.3.22 · Scanner Q24, Q57 · SM pp.6.9–6.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Basic price**, factor cost మరియు market price ఎలా సంబంధం కలిగి ఉన్నాయి? **NDPFC** మరియు **National Income** రాయండి.	జవాబు **Basic price = factor cost + production taxes − production subsidies.** **Market price = basic price + product taxes − product subsidies** (Q24 లో సరైన option ఏదీ నమోదు కాలేదు). **NDPFC = CoE + OS + mixed income = NDPMP − NIT.** **National Income = NNPFC = domestic factor incomes + NFIA**; Q57 లో ఇచ్చిన వాటిలో NNPFC అత్యంత సమగ్రమైన ఆదాయ కొలమానం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మెట్ల బాటలో రెండు అడుగులు పైకి: **FC → Basic → MP**. National Income అంటే **N**et, **F**actor cost, **A**broad.

కార్డ్ 5.17 T 1.3 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.3.23, 1.6.2 · Scanner 1.6 Q2 · SM p.6.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Per capita income** అంటే ఏమిటి? అది దేన్ని సూచిస్తుంది?	జవాబు **Per capita income = aggregate income ÷ population.** ఇది ఒక దేశపు **standard of living** కు సూచిక (1.6 Q2, answer c).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కేక్ను తలకొక ముక్క చొప్పున కోయండి**: కేక్ పరిమాణం ÷ నోళ్ల సంఖ్య.

కార్డ్ 5.18 T 1.3 · భావన	★★ OL 1.3.24, 1.3.25 · Scanner Q2, Q4, Q7, Q20, Q25, Q26, Q56 · SM pp.6.10–6.11
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Personal income** అంటే ఏమిటి? **Disposable income (DI)** సూత్రం రాయండి.	జవాబు **Personal income**: **NPISH సహా households** అన్ని **sources** నుండి పొందే ఆదాయం, transfers తో సహా; ఉత్పాదక కార్యకలాపాలకు మాత్రమే పరిమితం కాదు (Q20), మరియు సంపాదించకుండా అందుకున్న ఆదాయం కూడా ఇందులో ఉంటుంది (Q56). **మినహాయింపులు**: retained earnings, corporate tax, social security contributions. **DI = PI − personal income taxes − non-tax payments** (Q4); ఇది **consumption లేదా saving** కోసం అందుబాటులో ఉంటుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Pocket money అంటే **P**I; పన్నులు, తప్పనిసరి చెల్లింపులు పోయాక చేతిలో మిగిలేది **D**isposable.

కార్డ్ 5.19 T 1.3 · సూత్రం	★ OL 1.3.26, 1.3.27 · Scanner Q27 · SM pp.6.11–6.12
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **NNDI** మరియు **GNDI** ఎలా పొందుతారు? **Private income** ని నిర్వచించండి.	జవాబు **NNDI = NNI + other net current transfers from abroad**; **GNDI = NNDI + CFC**. **Private income** = దేశం లోపలా బయటా ఉన్న అన్ని sources నుండి **private sector** కు వచ్చే factor మరియు transfer ఆదాయం (Q27, answer d). Deck: private income = PI + corporate tax + undistributed profits.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Net నుండి Gross కు వెళ్లాలంటే CFC ని తిరిగి కలపండి.** Private అంటే సరిహద్దుకు రెండు వైపులా వచ్చే రెండు ప్రవాహాలు.

కార్డ్ 5.20 T 1.4 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.4.1, 1.4.2, 1.3.30 · Scanner Q3, Q4, Q45 · SM pp.6.15–6.16

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Circular flow యొక్క మూడు దశలను, national income కొలిచే మూడు **పద్ధతులను** చెప్పండి.

జవాబు

దశలు: **Production → Distribution → Disposition**; output = income = expenditure.

పద్ధతులు: **value added** (ప్రతి industry యొక్క duplicate కాని వాటా), **income** (చెల్లించిన factor incomes), **expenditure / income disposal** (final expenditure).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా జతచేయండి: **Output → Value added, Income → Income, Disposition → Expenditure**.

కార్డ్ 5.21 T 1.4 · పోలిక

★★★ OL 1.4.3, 1.4.4, 1.4.5 · Scanner Q4, Q8, Q10, Q14, Q17, Q21 · SM pp.6.16–6.17, 6.30

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Value added method కు సమానార్థక పేర్లు ఏవి? Double counting ను ఎలా నివారిస్తారు?

జవాబు

Value added = **Product method** = **Industrial Origin method** = **Net Output method** (Q10, Q21).

ఇది ప్రతి industry ఉత్పత్తిని, **intermediate purchases తీసివేసి**, కలుపుతుంది.

Final goods మాత్రమే లెక్కించడం ద్వారా (Q8, Q14), లేదా value added మాత్రమే లెక్కించడం ద్వారా double counting నివారించబడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా నాలుగు పేర్లు, ఒకే పద్ధతి: **V-P-I-N**, అంటే Value added, Product, Industrial origin, Net output.

కార్డ్ 5.22 T 1.4 · సూత్రం

★★★ OL 1.4.6, 1.4.7, 1.3.31 · Scanner Q1, Q12, Q37 · SM pp.6.8, 6.17

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

GVAMP, **NVA** మరియు factor-cost సర్దుబాటు రాయండి.

జవాబు

GVAMP = (Sales + closing stock − opening stock) − intermediate consumption.

NVA = GVA − depreciation.

FC = MP − indirect taxes + subsidies.

ఉదాహరణ (Q37): 1,000 + (90 − 100) = 990; 990 − 440 = **₹550 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఉత్పత్తి నుండి inputs తీయండి, తర్వాత అరుగుదల, తర్వాత net tax**: మూడు మెట్లు కిందికి.

కార్డ్ 5.23 T 1.4 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.4.8 · Scanner Q27 · SM p.6.17

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Value added method లో ఏ అంశాలు **చేరతాయి**, ఏవి చేరవు?

జవాబు

చేరేవి: స్థిర ఆస్తుల own-account production, self-consumption, యజమానులు నివసించే ఇళ్ల imputed rent, మరియు stock లో మార్పు.

చేరనివి: చెల్లింపు లేని ఇంటి పని మరియు పాత shares పునర్విక్రయం (Q27: ఒక artisan కట్టిన కొత్త ఇల్లు మాత్రమే GDP కి కలుస్తుంది).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఈ ఏడాది తయారైనదే లెక్కించండి**; **ఇంటి పనిని**, **పాత కాగితాలను** వదిలేయండి.

కార్డ్ 5.24 T 1.4 · సూత్రం	★ OL 1.4.9, 1.4.10, 1.3.29 · Scanner Q11, Q18, Q25, Q26, Q45 · SM pp.6.18–6.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Income method** (ఇతర పేర్లు), దాని సూత్రం, మరియు అందులో ఏవి చేరతాయో చెప్పండి.	జవాబు Income method = **Factor Payment** = **Distributed Share** method. **NI = CoE + operating surplus + mixed income + NFIA**. **చేరేవి**: వేతనాలు, **యజమాని PF వాటా**, **commissions**, **brokerages**, **imputed rent**, **royalty**, **ఉత్పాదక రుణాలపై interest**. Compensation of employees అతిపెద్ద భాగం (Q18).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Income method అంటే **చెల్లింపుల లెక్క**: ఈ ఏడాది పనికి factor కు చెల్లిస్తే అది లెక్కలోకి వస్తుంది.

కార్డ్ 5.25 T 1.4 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.4.10 · Scanner Q11, Q16, Q22; 1.3 Q16, Q54 · SM p.6.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి National income లో **లెక్కించని** రాబడులు ఏవి?	జవాబు **మినహాయించేవి**: pensions, transfer incomes, **capital gains**, windfalls, **second-hand goods**, **shares and bonds**, black money (Q22 answer d: వీటిలో ఏదీ చేరదు). రిటైర్ అయిన కార్మికుల pensions factor income కావు (Q16); scholarships factor payment కాదు (1.3 Q54). Commissions మరియు brokerages **చేరతాయి** (Q11).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కొత్త ఉత్పత్తి లేకపోతే national income లేదు**: పాత వస్తువులు, కాగితపు హక్కులు చేతులు మారతాయి అంతే.

కార్డ్ 5.26 T 1.4 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.4.11, 1.4.12 · Scanner Q2, Q15, Q23 · SM pp.6.18–6.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Profit** లో ఏమేమి ఉంటాయి? **Mixed income** అంటే ఏమిటి?	జవాబు **Profit = corporate tax + dividend + undistributed profit** (Q15: ఇవన్నీ). **Mixed income** = స్వయం ఉపాధి పొందేవారి labour మరియు capital ఆదాయం కలిసి ఉండి, **వేరు చేయలేనిది** (Q2, Q23).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Profit మూడు వాటాలుగా చీలుతుంది: **T**ax, **D**ividend, **U**ndistributed, అంటే T-D-U.

కార్డ్ 5.27 T 1.4 · సూత్రం	★ OL 1.4.15, 1.3.32 · Scanner 1.3 Q59 · SM pp.6.19–6.20
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Expenditure method సూత్రం రాయండి. ఫలితం national income అవుతుందా?	జవాబు **GDPMP = PFCE + GFCE + GDCF + (X − M)**. ఇది **GDPMP** ఇస్తుంది, national income కాదు. ఉదాహరణ (1.3 Q59): 1,000 + 500 + 200 + (200 − 400) = **1,500**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **C + I + G + net exports** చేరేది **GDP** వద్ద; national income కు చేరాలంటే నిచ్చెన కిందికి దిగుతూ వెళ్లండి.

కార్డ్ 5.28 T 1.4 · MCQ ఉచ్చు

★★ OL 1.4.16, 1.4.17, 1.3.28, 1.7.1 · Scanner Q6, Q19, Q24; 1.3 Q36, Q47 · SM p.6.19

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Final consumption ఎక్కడ ఏర్పడుతుంది? **Transfer payments** GDP లో లెక్కిస్తారా?

జవాబు

Final consumption **households మరియు government రెండింటిలోనూ** ఏర్పడుతుంది (Q24, answer c).

Government consumption లో defence, education, healthcare ఉంటాయి; **pensions, scholarships, unemployment allowance** ఇందులో **ఉండవు** (1.3 Q36).

Transfers GDP లో **ఉండవు**, ఎందుకంటే అవి **ప్రస్తుత ఉత్పత్తిని ప్రతిబింబించవు** (Q19, answer b; Q6; 1.3 Q47).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Transfer అంటే తరలింపు, తయారీ కాదు**: డబ్బు చేతులు మారుతుంది, ఏదీ ఉత్పత్తి కాదు.

కార్డ్ 5.29 T 1.4 · భావన

★★ OL 1.4.18, 1.4.19 · Scanner Q5, Q13 · SM p.6.20

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Gross domestic capital formation లో ఏమి చేరుతుంది? అమ్ముడుపోని inventories ను ఎలా పరిగణిస్తారు?

జవాబు

GDCF = **fixed assets + change in inventories + valuables** (నగలు, కళాకృతులు వంటివి).

అమ్ముడుపోని (కోరుకోని) inventory investment గా లెక్కిస్తారు (Q13).

Net domestic expenditure = consumption + net domestic investment (Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మూడు భాగాలు **F-I-V**: Fixed assets, Inventories, Valuables.

కార్డ్ 5.30 T 1.4 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.4.20 · Scanner Q7, Q29 · SM p.6.20

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

India ప్రతి sector కు ఏ పద్ధతిని ఉపయోగిస్తుంది?

జవాబు

India ఒకే పద్ధతిపై ఆధారపడదు: **agriculture** కు product (output) method (Q7); **small-scale sector** కు income method; **construction** కు expenditure method.

Q29 యొక్క key: ‘combination of product and income methods’.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పొలం పంటలను లెక్కిస్తుంది, దుకాణం జీతాలను, బిల్డర్ ఖర్చును**: product, income, expenditure.

కార్డ్ 5.31 T 1.5 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.5.1, 1.5.2, 1.3.33 · Scanner Q1; 1.3 Q28 · SM pp.6.26–6.27

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

State income అంచనాలను ఎవరు రూపొందిస్తారు? Supra-regional sectors అంటే ఏమిటి? Per capita state income ని ఎలా కనుగొంటారు?

జవాబు

State అంచనాలను **DESs లోని State Income Units** రూపొందిస్తాయి; **CSO సలహా ఇస్తుంది** (Q1, answer b).

Supra-regional sectors (railways, communications, banking, insurance, central government administration) రాష్ట్ర సరిహద్దులు దాటి విస్తరించి ఉంటాయి, సంబంధిత indicators ఆధారంగా పంపిణీ చేస్తారు (1.3 Q28).

Per capita state income = NSDP ÷ midyear projected population.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా DES లెక్కలు వేస్తుంది, CSO **సలహా** ఇస్తుంది; railways, banks సరిహద్దులు **దాటి ప్రయాణిస్తాయి**.

కార్డ్ 5.32 T 1.6 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.6.1 · Scanner Q3, Q4, Q5 · SM pp.6.27–6.28
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Welfare కొలమానంగా **GDP కు కనిపించనివి** ఏవి? జాబితా ఇవ్వండి.	జవాబు • **Income distribution** (Q5), **quality improvements**, **hidden లేదా illegal production** (Q4), **non-market production**. • **Leisure నష్టం**, traffic congestion వంటి **economic 'bads'** (Q3), **volunteer work**, **externalities**. • న్యాయం, gender equality, మరియు మనం మరింత దిగజారకుండా ఆపడానికే చేసే ఖర్చు (ఉదా. police).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **D-Q-H-N, తర్వాత L-B-V-E**: Distribution, Quality, Hidden, Non-market; Leisure, Bads, Volunteer, Externalities. ఎనిమిది వదిలేసినవి.

కార్డ్ 5.33 T 1.6 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.6.1 · Scanner Q3, Q4, Q5 · SM pp.6.27–6.28
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి GDP **welfare కు పరిపూర్ణ కొలమానమా**? ఏ option నిజమైన పరిమితిని పేర్కొంటుంది?	జవాబు **కాదు.** GDP income distribution, leisure మరియు economic 'bads' ను పట్టించుకోదు. సరైన పరిమితి: ఇది **income distribution** ను లెక్కలోకి తీసుకోదు (Q5, answer b). Traffic congestion వంటి economic bads GDP నుండి **తీసివేయబడవు** (Q3); illegal income అంచనాల్లో చేరదు (Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా GDP కేక్ **పరిమాణాన్ని** లెక్కిస్తుంది, **ఎవరు తింటున్నారో** లేదా **ఎంత తీపిగా ఉందో** కాదు.

కార్డ్ 5.34 T 1.7 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 1.7.1 · Scanner Q1 · SM pp.6.28–6.29
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి National income కొలవడంలో **conceptual difficulties** జాబితా ఇవ్వండి. వీటిలో ఏ option కాదు: durable-goods services, transfers, distribution లేదా quality improvements?	జవాబు • అంగీకరించిన **definition** లేకపోవడం; **final vs intermediate** goods; **transfer payments**. • **Durable goods సేవలు**; **income పంపిణీ**; **new goods** మరియు **government services** విలువ కట్టడం. Answer key (Q1, answer d): **quality improvements** ఈ జాబితాలో లేదు; అది **GDP and welfare** (Topic 1.6) కింద వస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఏడు కష్టాలు **D-F-T-S-D-N-G**: Definition, Final, Transfers, durable Services, Distribution, New goods, Government.

కార్డ్ 5.35 T 1.7 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.7.2, 1.7.3 · Scanner Q2 · SM p.6.29; Scanner Q2

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

National income లెక్కించడంలో **ఇతర సవాళ్ల** జాబితా ఇవ్వండి. Underground economy ఏమి చేస్తుంది?

జవాబు

- సరిపోని మరియు నమ్మదగని **data**.
- **Non-monetised sector**.
- **Self-consumption** కోసం ఉత్పత్తి.
- **నమోదు కాని ఆదాయాలు**.
- సరైన **occupational classification** లేకపోవడం.
- **CFC** అంచనా వేయడం. పెద్ద underground economy అధికారిక national income ను **తక్కువగా చూపిస్తుంది** (Q2).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **దాగిన ఆదాయం లెక్కల నుండి దాక్కుంటుంది**: underground అంటే **under**stated.

కార్డ్ 5.36 T 2.1 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 2.1.1 · Scanner Q8 · SM p.6.35

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Keynes ఏ పుస్తకం రాశారు, ఎప్పుడు, అది ఏ సమస్యకు సమాధానం ఇచ్చింది?

జవాబు

'The General Theory of Employment, Interest and Money' (1936).

Classical theory వివరించలేని, Great Depression లోని **నిరంతర నిరుద్యోగాన్ని** ఇది వివరించింది (Q8).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **1936: Keynes, General Theory, ఉద్యోగాలు**: రొట్టె కోసం బారులు తీరిన కాలానికి ఇచ్చిన సమాధానం ఈ పుస్తకం.

కార్డ్ 5.37 T 2.1 · భావన

★★★ OL 2.1.2, 2.8.1 · Scanner Q1, Q2; 2.8 Q1 · SM p.6.68

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Keynes ప్రకారం national income దేనిపై ఆధారపడుతుంది? Depression కు కారణం ఏమిటి?

జవాబు

National income **aggregate effective demand** పై ఆధారపడుతుంది (Q1, answer c).

Depression కు కారణం **తక్కువ aggregate expenditure**, అంటే తగినంత ఖర్చు లేకపోవడం (Q2).

నిరుద్యోగాన్ని వివరించడంలో Keynes **aggregate demand** కు ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు (2.8 Q1).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Demand నడిపిస్తుంది, ఖర్చు నిలబెడుతుంది**: ఖర్చు నిద్రపోతే ఉద్యోగాలు మాయమవుతాయి.

కార్డ్ 5.38 T 2.1 · భావన

★★ OL 2.1.3, 2.4.7, 2.8.2 · Scanner Q3, Q7; 2.8 Q2 · SM p.6.68

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Recession మరియు నిరుద్యోగంపై పోరాటంలో Keynes ప్రభుత్వానికి ఏ పాత్ర ఇచ్చారు?

జవాబు

క్రియాశీల పాత్ర: investment లోని మార్పులను ఎదుర్కోవడానికి **government spending మరియు taxes** ను మార్చడం.

పెరిగిన government spending **recession మరియు నిరుద్యోగాన్ని** ఎదుర్కొంటుంది (Q7).

Keynes fiscal మరియు monetary policies ద్వారా activist policies ను సమర్థించారు (Q3; 2.8 Q2).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ప్రభుత్వం shock-absorber**: ప్రైవేట్ ఖర్చు తగ్గినప్పుడు ప్రభుత్వ ఖర్చు ముందుకు వస్తుంది.

కార్డ్ 5.39 T 2.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.1.5, 2.1.6, 2.1.4 · Scanner Q4, Q5, Q9 · SM pp.6.36, 6.53; macroeconomics defined in SM Ch.1
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Keynes యొక్క మూడు **building blocks** పేర్కొనండి. Keynesian analysis short-run లేదా long-run ఏది? **Macroeconomics** అంటే ఏమిటి?	జవాబు • **Consumption–income relation** మరియు **multiplier**; **liquidity preference** (డబ్బుకు demand, Q5); **expectations**. Keynesian analysis **short-run** స్వభావం కలది (Q9): short-period equilibrium, **comparative statics**. **Macroeconomics** economy ని **మొత్తంగా** అధ్యయనం చేస్తుంది (Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మూడు బ్లాకులు **C-L-E**: Consumption, Liquidity, Expectations; ఇది స్నాప్‌షాట్లు, సినిమా కాదు.

కార్డ్ 5.40 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.2.2, 2.6.1, 2.7.6 · Scanner 2.6 Q4; 2.7 Q5 · SM p.6.36
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Two-, three- మరియు four-sector** models ను పేర్కొనండి. అన్నింటిలోనూ ఉమ్మడిగా ఉండే జంట ఏది?	జవాబు • **Two-sector**: households + firms. • **Three-sector**: + government. • **Four-sector**: + foreign sector. Households మరియు firms అన్ని sector models లో ఉమ్మడి (2.7 Q5); foreign sector three-sector model లో ఉండదు (2.6 Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒక్కో అతిథిని చేర్చుకుంటూ వెళ్లండి**: ముందు Government, తర్వాత విదేశీయుడు (Foreigner).

కార్డ్ 5.41 T 2.2 · భావన	★ OL 2.2.3, 2.2.4 · Scanner Model 1.2 Q2, Q3 · SM pp.6.37–6.38
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Two-sector circular flow లో **real** మరియు **money** flows ఏమిటి? Identity చెప్పండి.	జవాబు **Real flows**: factor services మరియు goods. **Money flows**: factor payments మరియు consumption payments. **Factor payments = household income = household expenditure = firms' receipts = value of output**. ఈ model లో injections లేదా leakages ఉండవు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వస్తువులు ఒక వైపు వెళ్తాయి, డబ్బు మరో వైపు నుండి తిరిగి వస్తుంది**.

కార్డ్ 5.42 T 2.2 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 2.2.5 · Scanner Q1 · SM p.6.15
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Circular flow లోని మూడు దశలు ఏవి? వాటిలో 'consumption' ఉందా?	జవాబు **Production, distribution మరియు disposition** (Q1, answer c). 'Consumption' ఒక దశ పేరు కాదు: అది **disposition** లో భాగం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మళ్లీ **P-D-D**: **disposition** అనేది consumption, investment లను కప్పి ఉంచే గొడుగు.

కార్డ్ 5.43 T 2.3 · సూత్రం	★ OL 2.2.1, 2.3.1, 2.3.11 · Scanner Q13 · SM pp.6.38, 6.42
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Two-sector economy లో **aggregate demand** మరియు **aggregate supply** అంటే ఏమిటి?	జవాబు **AD = total planned expenditure = C + I**; I exogenous, short run లో స్థిరం. **AS = C + S** = national income, ఇది వినియోగించబడుతుంది లేదా పొదుపు అవుతుంది (Q13, answer a).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Demand వైపు ఇద్దరు ఖర్చు చేసేవారు (C, I); supply వైపు రెండు నిష్క్రమణ మార్గాలు (C, S)**.

కార్డ్ 5.44 T 2.3 · భావన	★★ OL 2.3.3 · Scanner Q4 · SM pp.6.38–6.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Consumption function** ఏ రెండింటి మధ్య సంబంధం?	జవాబు **C = f(Y)**: aggregate consumption మరియు **aggregate disposable income** (Q4, answer a). ఆదాయం తక్కువగా ఉన్నప్పుడు households **dissave** చేయవచ్చు; ఆదాయం పెరిగేకొద్దీ consumption ఆదాయం కంటే **తక్కువగా** పెరుగుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Consumption **disposable income ను అనుసరిస్తుంది**, demand లేదా supply ను కాదు.

కార్డ్ 5.45 T 2.3 · సూత్రం	★★ OL 2.3.4, 2.3.5, 2.5.8 · Scanner Q8, Q19; 2.5 Q16 · SM p.6.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Keynesian consumption function రాయండి, **a** మరియు **b** లను వివరించండి.	జవాబు **C = a + bY**. **a = autonomous consumption**, సున్నా ఆదాయంలో consumption (intercept) (Q19). **b = MPC**, slope. **a** పెరిగితే C line **పైకి** జరుగుతుంది (2.5 Q16).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **a** అంటే anchor, మొదలులోనే ఉండే ఆధారం; **b** అంటే bounce, ప్రతి అదనపు రూపాయికి పెరిగే ఖర్చు.

కార్డ్ 5.46 T 2.3 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.3.6 · Scanner Q1, Q7, Q9 · SM pp.6.39–6.40
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **MPC** ఏ పరిధిలో ఉంటుంది? అది ఒకటి కంటే ఎక్కువ కాగలదా?	జవాబు **0 < MPC < 1** (Q1, Q7, answer b). ఆదాయంతో పాటు consumption పెరుగుతుంది, కానీ ఆదాయం పెరిగినంత కాదు, **దానికంటే తక్కువ** (Q9, answer d). ఇది ఎప్పుడూ ఒకటి కంటే ఎక్కువ కాదు, సున్నా కంటే తక్కువ కాదు, income పై ఆధారపడదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కొంత ఖర్చు, ఎప్పుడూ మొత్తం కాదు**: MPC ఒక భిన్నం (fraction).

కార్డ్ 5.47 T 2.3 · సూత్రం	★★ OL 2.3.7 · Scanner Q12, Q15, Q25 · SM p.6.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **MPC** ని నిర్వచించండి. Graph లో అది దేన్ని చూపిస్తుంది?	జవాబు **MPC = ΔC ÷ ΔY = b**, consumption function యొక్క **slope** (Q12). MPC ఎక్కువైతే C line **ఏటవాలుగా (steeper)** ఉంటుంది (Q25). ఉదాహరణ (Q15): ఆదాయం 300 → 400, consumption 75 పెరిగింది, MPC = 75 ÷ 100 = **0.75**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Slope అంటే ఖర్చు వాటా**: గీత ఎంత నిటారుగా ఉంటే, ఖర్చు చేసేవాడు అంత పెద్దవాడు.

కార్డ్ 5.48 T 2.3 · సూత్రం	★★ OL 2.3.8 · Scanner Q2, Q6, Q20 · SM p.6.40
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **APC** ని నిర్వచించండి. ఆదాయం పెరిగేకొద్దీ దానికి ఏమవుతుంది?	జవాబు **APC = C ÷ Y** (Q6). ఆదాయం పెరిగేకొద్దీ APC **తగ్గుతుంది**: consumption ఆదాయం కంటే నెమ్మదిగా పెరుగుతుంది (Q20). ఉదాహరణ (Q2): C = ₹900 crore, APC 0.45 → Y = **₹2,000 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా పై పెరిగేకొద్దీ **మొత్తం నిష్పత్తి** (APC) తగ్గుతుంది; **అదనపు నిష్పత్తి** (MPC) మాత్రం స్థిరంగా ఉంటుంది.

కార్డ్ 5.49 T 2.3 · సూత్రం	★★ OL 2.3.9, 2.3.10 · Scanner Q5, Q10, Q11, Q14 · SM pp.6.40–6.42
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Y, C, S, MPC, MPS** ఎలా అనుసంధానమై ఉన్నాయి? **APS** ని నిర్వచించి వాడండి.	జవాబు **Y = C + S**, కాబట్టి S = Y − C; **MPS = 1 − b**; **MPC + MPS = 1** (Q10). **APS = S ÷ Y**, కాబట్టి **S = APS × Y**. ఉదాహరణ (Q11): APS 0.4, Y = ₹25,000 → S = **₹10,000**. ఉదాహరణ (Q14): Y = 500, C = 400 → S = 100, APS = **0.20**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ప్రతి అదనపు రూపాయి **ఖర్చవుతుంది లేదా పొదుపవుతుంది**; ఆ వాటాలు కలిసి **ఒకటి** అవుతాయి.

కార్డ్ 5.50 T 2.4 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.4.1 · Scanner Q8; Model 1.4 Q1 · SM pp.6.43–6.44
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Two-sector model లో equilibrium షరతును చెప్పండి.	జవాబు **C + I = C + S**, ఇది **I = S** గా తగ్గుతుంది (Q8, answer b). C + I = S కాదు, C − I = C + S కూడా కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **C ని కొట్టేయండి**: మిగిలేది **I = S**.

కార్డ్ 5.51 T 2.4 · సూత్రం	★★★ OL 2.4.2, 2.4.3 · Scanner Q2, Q5 · SM pp.6.47–6.49
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Y = C + I** ను సాధించి equilibrium income కనుగొనండి, ఉదా. C = 10 + 0.5Y మరియు I = ₹200.	జవాబు Y = 10 + 0.5Y + 200 → 0.5Y = 210 → **Y = ₹420** (Q5). సరిచూడండి (Q2): C = 30 + 0.5Y, I = 12 + 0.15Y → Y = 42 + 0.65Y → Y = **120**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Y ని ఒక వైపుకు చేర్చండి**: Y నుండి bY తీసి, (1 − b) తో భాగించండి.

కార్డ్ 5.52 T 2.4 · సూత్రం	★★★ OL 2.4.2, 2.4.3 · Scanner Q6, Q7 · SM p.6.49
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Saving function** (S = I) నుండి equilibrium Y కనుగొనండి, తర్వాత C = Y – S.	జవాబు Q6: S = −20 + 0.5Y, I = 100 → 0.5Y = 120 → Y = 240; **C = Y – S = 240 – 100 = ₹140 crore**. Q7: S = −20 + 0.25Y, I = 100 → Y = **₹480 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా S ను I కు సమానం చేయండి, తర్వాత తీసివేతతో C ని పొందండి.

కార్డ్ 5.53 T 2.4 · భావన	★ OL 2.4.4, 2.3.14 · Scanner 2.3 Q21, Q22 · SM pp.6.44–6.46, 6.58
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి AD, output కంటే తక్కువ లేదా ఎక్కువ ఉంటే ఏమవుతుంది? Equilibrium ఎలా పునరుద్ధరించబడుతుంది?	జవాబు **AD < output** → అమ్ముడుపోని inventories పోగవుతాయి → output మరియు income **తగ్గుతాయి**. **AD > output** → income **పెరుగుతుంది**. **AD = AS** అయ్యే వరకు సర్దుబాటు కొనసాగుతుంది (2.3 Q22), ధరల ద్వారా కాదు, **output మరియు employment ద్వారా**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా సరుకు పోగవుతుంది, ఉత్పత్తి మెట్టు దిగుతుంది.

కార్డ్ 5.54 T 2.4 · భావన	★ OL 2.4.5 · Scanner Q1 · SM pp.6.45–6.46
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Deflationary (recessionary) gap** అంటే ఏమిటి?	జవాబు Aggregate demand full-employment output స్థాయి కంటే **తక్కువ**: **deficient demand** (Q1, answer b). Firms అనుకోకుండా stock పేరుకుపోవడం చూసి, under-employment equilibrium వచ్చే వరకు output మరియు employment ను తగ్గిస్తాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Deflationary అంటే Deficient**: రెండూ D తో మొదలవుతాయి.

కార్డ్ 5.55 T 2.4 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 2.4.5 · Scanner Q1 · SM pp.6.45–6.46
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Keynesian equilibrium తప్పనిసరిగా **full employment** వద్దే ఏర్పడాలా?	జవాబు **కాదు.** Equilibrium (planned expenditure = output) full employment వద్ద **ఉండాల్సిన అవసరం లేదు**. అది దాని కంటే **తక్కువ** వద్ద, లేదా ఎక్కువ వద్ద కూడా స్థిరపడవచ్చు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా సమతుల్యత అంటే అందరికీ ఉద్యోగం ఉన్నట్టు కాదు.

కార్డ్ 5.56 T 2.4 · భావన	★★ OL 2.4.6, 2.7.7 · Scanner Q4; 2.7 Q8 · SM p.6.46
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Inflationary gap** అంటే ఏమిటి? Output మరియు ధరలకు ఏమవుతుంది?	జవాబు **Excess demand** (2.7 Q8): AD full-employment స్థాయిని మించి ఉంటుంది. **Real output స్థిరంగా ఉంటుంది**, price level పెరుగుతుంది (Q4, answer d: b మరియు c రెండూ). Nominal output మరియు income inflation వల్ల మాత్రమే పెరుగుతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Excess demand: ఎక్కువ రూపాయలు, అవే వస్తువులు**.

కార్డ్ 5.57 T 2.5 · భావన	★★ OL 2.5.1 · Scanner Q2, Q6, Q14 · SM p.6.51
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Investment multiplier** ని నిర్వచించండి.	జవాబు **k = ΔY ÷ ΔI**, investment లో మార్పునకు national income లో మార్పు నిష్పత్తి (Q6, answer d). Investment లో మార్పు income లో **అనేక రెట్లు**, అంటే అనుపాతం కంటే ఎక్కువ మార్పును కలిగిస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చెరువులో అలలు**: ఒక రాయి, అనేక వలయాలు.

కార్డ్ 5.58 T 2.5 · సూత్రం	★★★ OL 2.5.2, 2.5.3 · Scanner Q11, Q13, Q15, Q8 · SM pp.6.51–6.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Multiplier సూత్రం రాయండి. MPC పెరిగినప్పుడు, మరియు MPC = 1 అయినప్పుడు ఏమవుతుంది?	జవాబు **k = 1 ÷ (1 − MPC) = 1 ÷ MPS** (Q15). **MPC ఎక్కువైతే k పెద్దది** (Q11); ఉదాహరణ MPC 0.8 → k = **5** (Q13). **MPC = 1** అయితే k = **infinity** (Q8).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఎక్కువ ఖర్చు, ఎక్కువ గుణకారం**: MPC పెరిగితే k పెరుగుతుంది.

కార్డ్ 5.59 T 2.5 · సూత్రం	★★★ OL 2.5.4, 2.5.5, 2.3.15 · Scanner Q5, Q7, Q9 · SM pp.6.51–6.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **ΔY = k × ΔI** మరియు **MPC = 1 − 1/k** ఉపయోగించండి.	జవాబు **ΔY = k × ΔI**; **MPC = 1 − 1/k**. Q5: ΔI = ₹300 crore, MPC 0.6 → k = 2.5 → ΔY = **₹750 crore**. Q9: ΔY = 2,000, ΔI = 200 → k = 10 → MPC = **0.9**. Q7: ΔY = 12,000, ΔI = 4,000 → k = **3**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముందు k కనుగొనండి**, తర్వాత ΔY, ΔI లేదా MPC లలో లేనిది దానంతట అదే బయటపడుతుంది.

కార్డ్ 5.60 T 2.5 · భావన	★ OL 2.5.6 · No direct Q · SM pp.6.50–6.51
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Investment లో మార్పు, లేదా MPC లో మార్పు AD diagram లో ఎలా కనిపిస్తుంది?	జవాబు Autonomous investment పెరిగితే **AD schedule పైకి జరుగుతుంది** (C + I నుండి C + I + ΔI కు). MPC మారితే **slope** మారుతుంది: MPC ఎక్కువైతే గీత మరింత ఏటవాలుగా ఉంటుంది (2.3 Q25).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Autonomous గీతను జరుపుతుంది; MPC దాన్ని వంచుతుంది.**

కార్డ్ 5.61 T 2.5 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 2.5.7, 2.6.4 · Scanner Q1, Q4 · SM p.6.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Multiplier ను తగ్గించే **leakages** జాబితా ఇవ్వండి.	జవాబు • **Progressive taxation**. • **అధిక liquidity preference** మరియు వినియోగంలోకి రాని saving. • Demand ను **ఉన్న stocks లేదా imports** తో తీర్చడం. • ఆదాయాన్ని **ఇప్పటికే ఉన్న సంపద లేదా securities** కొనడానికి వాడడం. • Corporations యొక్క **undistributed profits**. • **అప్పుల చెల్లింపు**; full employment వద్ద, inflation. Saving ఒక withdrawal (Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఆరు రంధ్రాలు **P-L-S-W-U-D**: Progressive tax, Liquidity, Stocks and imports, Wealth, Undistributed profits, Debts.

కార్డ్ 5.62 T 2.5 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.5.7 · Scanner Q1, Q10 · SM p.6.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Distributed profits** multiplier కు leakage అవుతాయా?	జవాబు **కావు.** Distributed profits (dividends) households కు చేరి **ఖర్చవుతాయి**, కాబట్టి అవి circular flow లోనే ఉంటాయి (Q1, Q10, answer c మరియు b). Leak అయ్యేవి **UNdistributed** profits.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **UNdistributed** అంటే **UN**spent (ఖర్చు కానిది), అందుకే అది leak అవుతుంది.

కార్డ్ 5.63 T 2.6 · సూత్రం	★ OL 2.6.1 · Scanner Q2, Q4 · SM pp.6.54, 6.56
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Three-sector model లో **AD మరియు AS** లను, equilibrium షరతును రాయండి.	జవాబు **AD = C + I + G**; **AS = C + S + T**. Equilibrium: **C + I + G = Y = C + S + T**, అంటే **I + G = S + T**. భాగాలు: household, business మరియు government sectors (foreign sector లేదు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Demand కు G కలుస్తుంది, supply కు T కలుస్తుంది.**

కార్డ్ 5.64 T 2.6 · సూత్రం	★ OL 2.6.2 · Scanner Q1, Q3 · SM pp.6.58–6.59
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Lump-sum tax మరియు transfers తో equilibrium Y రాయండి, తర్వాత Q3 సాధించండి.	జవాబు **Y = (a − bT + bTR + I + G) ÷ (1 − b)**. Q3: C = 8 + 0.6Yd, I = 60, G = T = 10 → Y = (8 − 6 + 60 + 10) ÷ 0.4 = **180**. Q1: C = 200 + 0.8Yd, G = T = 150, I = 200, TR = 75 → Y = **₹2,450**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Tax ను b తో తగ్గిస్తారు, transfer ను b తో కలుపుతారు**: **ఖర్చయ్యే భాగమే** లెక్కలోకి వస్తుంది.

కార్డ్ 5.65 T 2.6 · భావన	★ OL 2.6.3 · Scanner Q6 · SM p.6.56
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Government spending ఒక multiplier ద్వారా income ను ఎందుకు ప్రభావితం చేస్తుంది?	జవాబు **G autonomous**: అది income పై ఆధారపడదు, కాబట్టి investment లాగే పనిచేస్తుంది. Government spending ప్రవేశపెడితే income పై **multiplier effect** వస్తుంది (Q6, answer c).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **G మొదటి తోపు; మిగతాది income చేసుకుంటుంది**.

కార్డ్ 5.66 T 2.7 · సూత్రం	★ OL 2.7.1, 2.7.2 · Scanner Q1 · SM pp.6.62–6.63
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Four-sector AD మరియు equilibrium రాయండి.	జవాబు **Y = C + I + G + (X − M)**. Q1: 2,000 + 700 + 750 + (150 − 50) = **₹3,550 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Three-sector కు ప్రపంచంతో మిగులు లెక్క కలపండి**: net exports.

కార్డ్ 5.67 T 2.7 · సూత్రం	★ OL 2.7.3 · Scanner Q3 · SM pp.6.64, 6.66
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Foreign trade multiplier** అంటే ఏమిటి? m ఎక్కువైతే ఏమవుతుంది?	జవాబు **1 ÷ (1 − b + m)**, ఇక్కడ m = marginal propensity to import (closed economy లో 1 ÷ (1 − b) కు బదులు). **m** ఎక్కువైతే multiplier **చిన్నది** అవుతుంది. Q3: b = 0.6, m = 0.04 → 1 ÷ 0.44 = **2.27**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Imports హారంలో (denominator) ఉంటాయి**: imports పెరిగితే multiplier తగ్గుతుంది.

కార్డ్ 5.68 T 2.7 · భావన	★ OL 2.7.4 · Scanner Q4 · SM pp.6.63, 6.66
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Equilibrium income పై exports మరియు autonomous imports ప్రభావాలు ఏమిటి?	జవాబు **Exports విస్తరణకు తోడ్పడతాయి**: దేశీయ output కు విదేశీ demand. **Autonomous imports సంకోచానికి దారితీస్తాయి** (Q4, answer b).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **X కలుపుతుంది, M తీసేస్తుంది**.

కార్డ్ 5.69 T 2.7 · భావన	★ OL 2.7.5 · Scanner Q6, Q7 · SM p.6.65
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Four-sector model లో leakage–injection షరతు ఏమిటి?	జవాబు Equilibrium వద్ద **S + T + M = I + G + X**. Leakages: saving, taxes, imports. Injections: investment, government spending, exports. Investment leakage **కాదు** (Q6); savings ఒక leakage (Q7).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా S-T-M బయటికి, I-G-X లోపలికి: అక్షరాలు బయటకు పోతాయి, అక్షరాలు తిరిగి నిండుతాయి.

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 6 · వ్యాపార చక్రాలు (Business Cycles) · 38 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
6.0	పరిచయం (Introduction)	6.01 – 6.03	3	★★★
6.1	వ్యాపార చక్రం దశలు (Phase of Business Cycle)	6.04 – 6.19	16	★★★
6.2	వ్యాపార చక్రం లక్షణాలు (Features of Business Cycle)	6.20 – 6.24	5	★★★
6.3	వ్యాపార చక్రాల కారణాలు (Causes of Business Cycles)	6.25 – 6.35	11	★★★
6.4	వ్యాపార నిర్ణయాలలో వ్యాపార చక్రాల ప్రాసంగికత (Relevance of Business Cycles in Business Decision Making)	6.36 – 6.38	3	★★★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 6.01 T 6.0 · భావన

★★★ OL 6.0.1, 6.1.9 · Scanner Q3, Q4, Q9, Q10 (also 6.1 Q88) · SM p.5.3

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business (trade) cycle అంటే ఏమిటి? **good trade, bad trade** ఎలా ఉంటాయి?

జవాబు

- **Business cycle** (trade cycle) = ఒక ఆర్థిక వ్యవస్థ కొంతకాలంలో ఎదుర్కొనే **aggregate economic activity లో లయబద్ధమైన హెచ్చుతగ్గులు (rhythmic fluctuations)**.
- ఇది మొత్తం వ్యాపార కార్యకలాపాల్లో మారుతూ వచ్చే expansion, contraction; దీనిని **GNP, employment, income** తో కొలుస్తారు.
- **Good trade** = ధరలు పెరగడం, నిరుద్యోగం తక్కువగా ఉండటం.
- **Bad trade** = ధరలు తగ్గడం, నిరుద్యోగం ఎక్కువగా ఉండటం.

Scanner Q9, Q10 లు real GDP తో కొలిచే expansion, contraction ను వర్ణిస్తాయి; అయినా సమాధానం **business cycle** యే.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Good trade లో ధరలు **పైకి**, నిరుద్యోగులు **కిందికి**. Bad trade లో ధరలు **కిందికి**, నిరుద్యోగులు **పైకి**. రెండు బాణాలు ఎప్పుడూ వ్యతిరేక దిశల్లోనే చూపిస్తాయి.

కార్డ్ 6.02 T 6.0 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 6.0.2, 6.0.3, 6.0.4 · Scanner Q2, Q5, Q6 · SM p.5.2; pp.5.8–5.9

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

SM ఇచ్చే business cycles యొక్క నాలుగు నిజ ఉదాహరణలు (UK 1920s, China, IT bubble, US housing) ఏవి? ప్రతిదానిపై ముఖ్య విషయం చెప్పండి.

జవాబు

- **UK, 1920s**: GDP, production, జీవన ప్రమాణాల్లో వేగవంతమైన వృద్ధి, stock market విలువలు పెరగడం = **boom**.
- **China slowdown**: ప్రపంచంలో చాలా భాగంలో **క్షీణత, భయాందోళనల చక్రాన్ని (cycle of decline and panic)** పెంచడం = **recessionary phase** ఆరంభం (Q2). తప్పు option: దేశాలు తమను తాము రక్షించుకున్నాయి.
- **IT / Dot.Com bubble**: సుమారు **1997–2000** కాలాన్ని కవర్ చేసింది; దాని పతనం (2000) business cycle కు ఉదాహరణ (Q6).
- **US housing bubble**: **2007 ద్వితీయార్ధంలో** పగిలింది (Q5), దీనివల్ల **2008–09** global crisis వచ్చింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా కాలక్రమ సూత్రం: **20ల్లో boom, 2000లో dot-com పతనం, 2007లో ఇళ్ల పతనం.** China ఒక హెచ్చరిక: భయం వ్యాపిస్తుంది, ఎవరూ సురక్షితం కారు.

కార్డ్ 6.03 T 6.0 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 6.0.6, 6.1.23, 6.1.24 · Scanner 6.0 Q1; 6.1 Q105, Q106 · Not in SM text (Scanner only)

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Scanner పరీక్షించే విధంగా **counter-cyclical** variable, **stagflation**, **recession** లను నిర్వచించండి.

జవాబు

- **Counter-cyclical variable**: aggregate economic activity కి **వ్యతిరేక దిశలో** కదులుతుంది; expansions లో తగ్గుతుంది, contractions లో పెరుగుతుంది (6.0 Q1).
- **Stagflation**: **తక్కువ వృద్ధి రేటుతో పాటు సాధారణ price level పెరగడం** (6.1 Q105).
- **Recession**: **ఆరు నెలలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలం కొనసాగే real GDP తగ్గుదల** (6.1 Q106).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Stag**flation = **stag**nation + in**flation**: వృద్ధి ఆగిపోయింది, ధరలు మాత్రం ఎక్కుతూనే ఉన్నాయి. **Counter** అంటే చక్రానికి ఎదురుగా.

కార్డ్ 6.04 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 6.1.1 · Scanner Q5, Q28, Q89 · SM p.5.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఒక సాధారణ business cycle లోని **నాలుగు దశలు (phases)** ఏవి? వాటి ప్రత్యామ్నాయ పేర్లతో చెప్పండి.	జవాబు • **Expansion** (boom లేదా upswing అని కూడా అంటారు) • **Peak** (boom లేదా prosperity) • **Contraction** (downswing లేదా recession అని కూడా అంటారు) • **Trough** (లేదా depression) Q5: ఎన్ని phases? **నాలుగు**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఎక్కు, శిఖరం, దిగు, లోయ**: కొండ ఎక్కడం (Expansion), పైన నిలబడటం (Peak), జారి దిగడం (Contraction), లోయకు చేరడం (Trough).

కార్డ్ 6.05 T 6.1 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 6.1.1 · Scanner Q11, Q65 (also Q78) · SM p.5.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి 'Business cycle లో ఒక phase **కానిది** ఏది?' అనే ప్రశ్నలో examiners వాడే ఆకర్షణీయమైన option ఏది?	జవాబు • సమాధానం: **Reconstruction** (Q11, Q65). ఇది ఒక phase కాదు. • సరైన పేర్లు: **prosperity, upswing, depression, peak, trough, expansion** (Q11 లో prosperity, upswing, depression లను నిజమైన ప్రత్యామ్నాయాలుగా ఇస్తారు). • Q78 (RTP) key 'Peak, recession, trough and recovery' అని ఉంది. SM సొంత నాలుగు పేర్లు (దాని MCQ 12 key కూడా) Expansion, Peak, Contraction, Trough.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా 'Re-construction' అంటే **యుద్ధం తర్వాత** దేశం చేసే పని (బాహ్య కారణం, 6.3 చూడండి); అది చక్రంలోని దశ కాదు.

కార్డ్ 6.06 T 6.1 · భావన	★★★ OL 6.1.2, 6.1.3 · Scanner Q7, Q12, Q24, Q38, Q54, Q73, Q81, Q82 · SM p.5.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Phases ఏ క్రమంలో నడుస్తాయి? ఏ రెండు **turning points**?	జవాబు • **Trough → expansion → peak → contraction → trough**; ఆ తర్వాత కొత్త చక్రం మొదలవుతుంది. • Expansion శాశ్వతంగా కొనసాగదు: **peak తోనే contraction మొదలవుతుంది** (Q7, Q81). Peak నుంచి trough వరకు ఉన్న కాలం **contraction** (Q82). • **Turning points = peak, trough** (Q38, Q54, Q73). Q12 దీనిని 'boom and depression' అని చెబుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Turning points అంటే రోడ్డు **మలుపు తిరిగే** చోట్లు: కొండ శిఖరం (peak), లోయ అడుగు (trough). వాటి మధ్య వాలులే phases.

కార్డ్ 6.07 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 6.1.4, 6.1.5 · Scanner Q13, Q17, Q19, Q43, Q45, Q55, Q60, Q66, Q85 · SM p.5.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Expansion లో ఏవి **పెరుగుతాయి**? నిరుద్యోగ పరిస్థితి ఏమిటి? MCQ trap ఏది?

జవాబు

- **పెరిగేవి**: national output, employment, aggregate demand, capital, consumer expenditure, sales, profits, stock prices, bank credit.
- **Involuntary unemployment దాదాపు సున్నా** (Q66, Q85); మిగిలేది **frictional** (ఉద్యోగ మార్పులు, strikes, శ్రామికుల పరిమిత చలనశీలత) లేదా **structural** (ఆర్థిక వ్యవస్థలో నిర్మాణ మార్పుల వల్ల వచ్చేది).
- ధరలు, costs మరింత వేగంగా పెరుగుతాయి; business confidence ఎక్కువగా ఉంటుంది.
- MCQ trap: **'unemployment' (పెరుగుతున్నది) expansion లక్షణం కాదు** (Q13, Q55).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Expansion అంటే నిరుద్యోగుల వరుస తప్ప అన్నీ **పైకి**. నిరుద్యోగం పెరుగుతుంది అని option చెబితే దాన్ని కొట్టేయండి.

కార్డ్ 6.08 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 6.1.6, 6.1.7 · Scanner Q16, Q18, Q21, Q40, Q46, Q48, Q92, Q95, Q102 · SM p.5.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Peak ను ఏది సూచిస్తుంది? దాని స్థానం, ధరలకు ఏమవుతుంది, ఎవరు ఇబ్బంది పడతారు, demand కు ఏమవుతుంది చెప్పండి.

జవాబు

- చక్రంలో **అత్యున్నత బిందువు**, **గరిష్ట production**; **expansion చివరి దశ** (Q102).
- Inputs దొరకడం కష్టమై **input prices పెరుగుతాయి**; **output prices వేగంగా పెరిగి cost of living** ను పెంచి **fixed income earners** ను ఇబ్బంది పెడతాయి (Q95).
- **Actual demand స్తంభిస్తుంది (stagnates)** (Q21, Q40, Q48, Q92).
- వృద్ధి కొద్దికాలం స్థిరంగా ఉండి, ఆ తర్వాత **వ్యతిరేక దిశలో** కదులుతుంది (Q16).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **P**eak అంటే **P**rices గరిష్ఠం, demand **P**ause (ఆగిపోతుంది). రెండు Pలు గుర్తుంచుకోండి: ధరలు పైకి, demand ఆగి.

కార్డ్ 6.09 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 6.1.8 · Scanner Q9, Q22, Q30, Q63, Q76, Q91, Q98, Q103 · SM p.5.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Peak తర్వాత **Contraction** లో ఏమవుతుంది? Supply, demand కంటే ఎందుకు ఎక్కువవుతుంది?

జవాబు

- Demand పెరుగుదల **ఆగిపోతుంది**; **investment, employment తగ్గుతాయి**.
- Producers ఆర్థిక వ్యవస్థ నాడిని **వెంటనే గుర్తించరు**, investment, production కొనసాగిస్తారు; అందుకే **supply, demand కంటే చాలా ఎక్కువ అవుతుంది**.
- తర్వాత వారు investment ను ఆపి, పరికరాలు, inputs, శ్రమ కోసం ఇచ్చిన **orders ను రద్దు చేస్తారు**; capital-goods, raw-material producers కూడా అలాగే చేస్తారు. ఇదే **turning point, recession ఆరంభం**.
- ఇతర పేర్లు: **downswing** (Q91), **recession** (Q63, Q98).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా డొమినో వరుస: **peak → demand ఆగుతుంది → stock పేరుకుంటుంది → orders రద్దు → recession మొదలు.**

కార్డ్ 6.10 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 6.1.9 · Scanner Q26, Q33, Q71, Q83, Q90 · SM p.5.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Recession లోతవుతున్న కొద్దీ ధరలు, నిరుద్యోగం, output, bank credit, stock prices కు ఏమవుతుంది?

జవాబు

- **ధరలు తగ్గుతాయి**; వినియోగదారులు ఇంకా తగ్గుతాయని ఆశించి కొనుగోళ్లు వాయిదా వేస్తారు. Price level తగ్గడం అత్యంత కనిపించే సూచన (Q26).
- **నిరుద్యోగం పెరుగుతుంది** (wage rates తగ్గుతున్నా), **output తగ్గుతుంది** (Q33).
- **Bank credit కుంచించుకుపోతుంది**; **stock prices తగ్గుతాయి**; investor confidence అత్యల్ప స్థాయిలో ఉంటుంది.
- MCQ trap: **'bank credit expands'** contraction లక్షణం కాదు (Q90).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా గాలి పోతున్న **బుడగ** ను ఊహించండి: ధరలు, output, credit, షేర్లు అన్నీ జారిపోతాయి; నిరుద్యోగుల లెక్క మాత్రమే ఉబ్బుతుంది.

కార్డ్ 6.11 T 6.1 · పోలిక

★★★ OL 6.1.10, 6.1.11 · Scanner Q1, Q3, Q15, Q23, Q31, Q41, Q49, Q53, Q56, Q86 · SM pp.5.5–5.6

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Recession or depression: ఏది తీవ్రమైన రూపం? **Depression** లక్షణాలు రాయండి.

జవాబు

- **Depression అనేది recession యొక్క తీవ్ర రూపం**, ఎప్పుడూ దానికి వ్యతిరేకం కాదు (Q53); ఇది recession యొక్క చివరి దశ (Q3).
- **Growth rate ప్రతికూలం అవుతుంది**; national income, expenditure **వేగంగా తగ్గుతాయి**; ధరలు అత్యల్పం; **విపరీతమైన నిరుద్యోగం (rampant unemployment)** (Q1, Q56, Q86).
- **Interest rate తగ్గుతుంది**, దాంతో **liquidity preference పెరుగుతుంది** (ప్రజలు ఎక్కువ నగదు ఉంచుకుంటారు); confidence తగ్గినందున credit demand ఇంకా తగ్గుతుంది (Q31, Q49).
- Capital goods, consumer durable goods industries లో **excess capacity** (Q15, Q41).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా అక్షర క్రమ సూత్రం: **R** కంటే **D** తర్వాత వస్తుంది. Recession ముందు వస్తుంది; అది తీవ్రమైతే Depression అవుతుంది.

కార్డ్ 6.12 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 6.1.12, 6.1.13, 6.1.14 · Scanner Q20, Q27, Q75, Q77, Q104 · SM p.5.6

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Trough అంటే ఏమిటి? **Recovery** ఎలా మొదలవుతుంది?

జవాబు

- **Trough = ఆర్థిక కార్యకలాపాల అత్యల్ప బిందువు**: production తక్కువ, growth rate ప్రతికూలం (Q20, Q27, Q77, Q104).
- ఇది **నిరాశావాదం ముగిసి ఆశావాదం మొదలయ్యే** సమయాన్ని సూచిస్తుంది.
- **Recovery** లో మార్పు **మొదట labour market లో కనిపిస్తుంది** (Q75): విస్తృత నిరుద్యోగం వల్ల కార్మికులు తక్కువ wages కు అంగీకరిస్తారు, దాంతో producers తక్కువ costs ఆశిస్తారు.
- Trough వద్ద **aggregate economic activity** అత్యల్ప స్థాయికి చేరుతుంది (SM MCQ 3).
- పెరుగుతున్న investment అనేది **depression నుంచి expansion కు మలుపు (turning point)**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Trough = Turn: నిరాశ ఆశగా మలుపు తిరుగుతుంది, మొదటి సూచన కార్మికుల (labour market) దగ్గరే కనిపిస్తుంది.

కార్డ్ 6.13 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 6.1.22 · Scanner Q2, Q6, Q10, Q36 · SM p.5.8; also p.5.6

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Great Depression పై ముఖ్య విషయాలు చెప్పండి: ఎప్పుడు, ఎక్కడ మొదలైంది, Keynes అభిప్రాయం, monetarists అభిప్రాయం.

జవాబు

- **20th century లో అతి సుదీర్ఘమైన, లోతైన, విస్తృతమైన depression**: **1930s (1929–33** గా పేర్కొంటారు) (Q2, Q6, Q36).
- ఇది **US లో మొదలై** ప్రపంచవ్యాప్తమైంది.
- **Keynes**: **aggregate expenditure తగ్గడం** వల్ల income, employment భారీగా పడిపోయాయి.
- **Monetarists**: **banking crisis, తక్కువ money supply**.
- Trap (Q10): **excess money supply** కి దీనితో సంబంధం లేదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Keynes అంటారు **ఖర్చు** తగ్గింది; monetarists అంటారు **డబ్బు** తగ్గింది.

కార్డ్ 6.14 T 6.1 · పోలిక

★★★ OL 6.1.15, 6.1.16, 6.1.18, 6.1.20 · Scanner Q8, Q25, Q34, Q35, Q37, Q39, Q42, Q44, Q47, Q50, Q51, Q57, Q59, Q61, Q62, Q67, Q70, Q74, Q80, Q87 · SM pp.5.6–5.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Turning points ను ఊహించడం కష్టం కాబట్టి economists **indicators** వాడతారు. **Leading, lagging, coincident** indicators మధ్య తేడా చెప్పండి.

జవాబు

- **Leading**: real output కంటే **ముందే** మారతాయి; upturns, downturns కు ముందస్తు సంకేతాలు.
- **Lagging**: real output కంటే **తర్వాత** మారతాయి; ఆర్థిక వ్యవస్థ **చరిత్రను** ప్రతిబింబించి trends ను **నిర్ధారిస్తాయి**.
- **Coincident (concurrent)**: చక్రంతో **పాటే** కదులుతాయి; expansion లేదా contraction యొక్క **ప్రస్తుత స్థితిని, మార్పు రేటును** వివరిస్తాయి.
- Turning point ను ఊహించడానికి మూడూ వాడతారు (Q47: 'all of the above').

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Leading = Looks ahead, ముందుకు చూసే headlights. Lagging = Looks back, వెనక్కి చూపే rear-view mirror. Coincident = Current, ఇప్పటి స్థితి చూపే dashboard.

కార్డ్ 6.15 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 6.1.17 · Scanner Q4, Q52, Q69, Q79, Q101 · SM p.5.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి SM జాబితా చేసిన **leading indicators** ఇవ్వండి.	జవాబు • **Stock prices** లో మార్పులు; **consumer goods కోసం కొత్త orders విలువ**; **plant, equipment కోసం కొత్త orders**. • ప్రైవేట్ ఇళ్లకు **building permits**; **consumer confidence** index; **money growth rate**. • Scanner: **residential investment** ఒక leading variable (Q4); **prime rate** index లో లేదు (Q101). • Leading indicators విస్తృతంగా వాడతారు కానీ ఎల్లప్పుడూ కచ్చితం కావు; timing పై నిపుణులకు ఏకాభిప్రాయం లేదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముందుచూపు** అంశాలను వెతకండి: షేర్లు, orders, permits, confidence, డబ్బు. ఉత్పత్తి కదలడానికి **ముందే** ప్రజలు వీటిపై చర్య తీసుకుంటారు.

కార్డ్ 6.16 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 6.1.19 · Scanner Q58, Q64, Q72, Q93, Q96 · SM p.5.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Lagging indicators** ను జాబితా చేయండి. సాధారణంగా ఇచ్చే options లో ఏవి lagging **కావు**?	జవాబు • **Unemployment, corporate profits, labour cost per unit of output, interest rates, consumer price index (CPI), commercial lending activity.** • MCQ traps: **personal income** lagging కాదు (Q64); **changes in stock price** lagging కాదు (Q93).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఆరు అంశాలకు ఇంగ్లీష్ మొదటి అక్షరాలు: **U-C-L-I-C-C** = **U**nemployment, **C**orporate profits, **L**abour cost, **I**nterest rates, **C**PI, **C**ommercial lending. ఇవన్నీ చక్రం తర్వాత తెలిసేవి.

కార్డ్ 6.17 T 6.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 6.1.21 · Scanner Q68, Q87 · SM pp.5.7–5.8
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఏ indicators **coincident (concurrent)**?	జవాబు • **GDP, industrial production, inflation, personal income, retail sales, financial market trends**. • ఇవి expansion లేదా contraction యొక్క **మార్పు రేటు** గురించి అది జరిగే సమయంలోనే సమాచారం ఇస్తాయి (Q87).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఇప్పటి అంశాలే** coincide అవుతాయి: output, income, sales, ధరలు. ఆట జరుగుతుండగానే స్కోరు చూపే live scoreboard ను ఊహించండి.

కార్డ్ 6.18 T 6.1 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 6.1.21 · Scanner Q14, Q29, Q69, Q84, Q94 · SM pp.5.7–5.8
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి 'ఏది coincident indicator **కాదు**?' Scanner key ఏ options ఇస్తుంది?	జవాబు • **Plant, equipment కోసం కొత్త orders** = **leading** (Q14, Q84; Q69). • **Interest rate** = **lagging** (Q29). • **Changes in stock prices** = **leading** (Q94, Scanner key). • సురక్షితమైన coincident సమితి: **inflation, industrial production, retail sales, personal income, GDP**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Orders **ముందుకు** చూస్తాయి, rates **వెనక్కి** చూస్తాయి; 'ఇప్పటి' అంశాలు మాత్రమే coincide అవుతాయి.

కార్డ్ 6.19 T 6.1 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు

★★★ OL 6.1.1, 6.1.4, 6.1.7, 6.1.8, 6.1.10, 6.1.12 · Scanner Q28, Q45, Q92, Q98, Q56, Q77 · SM pp.5.3–5.6

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Trough నుంచి తదుపరి expansion వరకు మొత్తం చక్రాన్ని ఒకే గొలుసుగా చెప్పండి.

జవాబు

- **Trough** (అత్యల్ప బిందువు, నిరాశ ముగింపు) → labour market కదలిక → **investment పునరుద్ధరణ**.
- **Expansion**: output, ఉద్యోగాలు, demand, profits, credit పెరుగుతాయి; involuntary unemployment దాదాపు సున్నా → **Peak**: ధరలు, costs పెరుగుతాయి, demand స్తంభిస్తుంది.
- **Contraction**: demand ఆగుతుంది, orders రద్దు, supply, demand కంటే ఎక్కువ → **Recession** లోతవుతుంది: ధరలు, output, credit, షేర్లు తగ్గుతాయి → **Depression**: ప్రతికూల వృద్ధి, తక్కువ interest rate, excess capacity → మళ్ళీ **Trough**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఒక **సీ-సా** ఊహించండి: అడుగు (Trough) → పైకి వెళ్తూ (Expansion) → శిఖరంలో సమతుల్యం (Peak) → కిందికి (Contraction) → మళ్ళీ అడుగు.

కార్డ్ 6.20 T 6.2 · MCQ ఉచ్చు

★★★ OL 6.2.1 · Scanner Q4, Q12, Q13, Q14, Q16, Q19, Q22 · SM p.5.9; also pp.5.3, 5.6

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business cycles కాలానుగుణంగా (periodic) వస్తాయి. అవి **క్రమబద్ధమా (regular)**? ఏ MCQ options trap లు?

జవాబు

- Business cycles **పునరావృతం, కాలానుగుణం కానీ క్రమబద్ధం కావు**: అవి సమాన వ్యవధుల్లో రావు.
- పొచ్చుతగ్గుల **వ్యవధి, తీవ్రత మారుతాయి**, ప్రతి phase పొడవు కూడా మారుతుంది (కొన్ని చక్రాలు కొన్ని సంవత్సరాలు, మరికొన్ని రెండు మూడు సంవత్సరాలు ఉంటాయి).
- Traps: 'occur at regular intervals' (Q16), 'length of each phase is **definite**' (Q12, Q14) లక్షణాలు కావు.
- Q13, Q19, Q22: phases, చక్రాల పొడవు, తీవ్రత వేరువేరుగా ఉన్నా, ఉమ్మడి లక్షణాలు ఉంటాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా రద్దీ నగరంలో బస్సుల్లా: అవి **తిరిగి వస్తాయి**, కానీ ఎప్పుడూ timetable ప్రకారం కాదు.

కార్డ్ 6.21 T 6.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 6.2.2 · Scanner Q3, Q4, Q5, Q11, Q15 · SM p.5.9

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business cycles కు ఎన్ని phases ఉంటాయి, అవి ఎక్కడ పుడతాయి, **pervasive** అంటే ఏమిటి?

జవాబు

- **నాలుగు విభిన్న phases**: expansion, peak, contraction, trough; అయినా అవి అరుదుగా సాఫీగా, క్రమబద్ధంగా ఉంటాయి.
- ఇవి సాధారణంగా **free market economies లో పుడతాయి** (Q15).
- **Pervasive**: ఒకటి లేదా అనేక రంగాల్లో వచ్చిన ఆటంకాలు మిగతా అన్ని రంగాలకు సులభంగా వ్యాపిస్తాయి (Q5, Q11).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మూడు అంశాలకు ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు **P-F-P**: **P**hases (నాలుగు), **F**ree market, **P**ervasive (అంతటా వ్యాపించేది).

కార్డ్ 6.22 T 6.2 · MCQ ఊచ్చు

★★ OL 6.2.3 · Scanner Q6, Q8, Q9 · SM p.5.9

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

'Business cycles కు **ఏకరీతి (uniform)** లక్షణాలు, కారణాలు ఉంటాయి': నిజమా, తప్పా? మరి అవి ఎలా ఉంటాయి?

జవాబు

- **తప్పు** (Q6, Q8): business cycles **అత్యంత సంక్లిష్టమైనవి (exceedingly complex)**, వాటికి **ఏకరీతి లక్షణాలు, కారణాలు ఉండవు**; వివిధ అంశాల వల్ల కలుగుతాయి (Q9: స్వభావంలో complex).
- కాబట్టి అవి రాకముందే **కచ్చితంగా అంచనా వేయడం కష్టం**.
- సమాజ శ్రేయస్సుపై వీటి **తీవ్రమైన పరిణామాలు** ఉంటాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Complex అంటే **copy-paste కాదు**: ప్రతి చక్రానికి దాని సొంత కారణాలు ఉంటాయి, కాబట్టి ఏ ఒక్క సూత్రమూ దానిని ఊహించలేదు.

కార్డ్ 6.23 T 6.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 6.2.4, 6.2.5, 6.0.7 · Scanner Q2, Q7, Q10, Q20 · SM p.5.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business cycles ఎలా వ్యాపిస్తాయి? వాటి ప్రభావాలు economic variables పై ఎలా కనిపిస్తాయి?

జవాబు

- **సంక్రామక, అంతర్జాతీయ స్వభావం**: ఒక దేశంలో మొదలై, చాలావరకు **trade relations ద్వారా** ఇతర దేశాలకు వ్యాపిస్తాయి (Q2, Q7).
- ప్రభావాలు దాదాపు అన్ని variables పై **ఒకేసారి** కనిపిస్తాయి: output, employment, investment, consumption, interest, trade, price levels (Q20).
- Trap: **'asynchronous'** లక్షణం కాదు (Q10).
- ఉదాహరణ: USA, Great Britain లలో 1930s Great Depression దాదాపు అన్ని దేశాలను ప్రభావితం చేసింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **విమానంలో ఫ్లూ** లాగా: ఒక దేశం దగ్గితే, trade మార్గాలు దాన్ని ప్రపంచమంతా మోసుకెళ్తాయి, ప్రతి variable కు ఒకేసారి జలుబు సోకుతుంది.

కార్డ్ 6.24 T 6.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 6.2.6, 6.4.3 · Scanner Q1 (also 6.4 Q2, Q4, Q10) · SM p.5.9

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business cycles వల్ల ఏ రంగాలు **ఎక్కువగా దెబ్బతింటాయి**? Industry, agriculture లలో ఏది ఎక్కువ ప్రభావితమవుతుంది?

జవాబు

- **Capital goods**, **durable consumer goods** industries **అసమానుపాతంలో (disproportionately)** ప్రభావితమవుతాయి (Q1).
- **Industrial sector**, **agricultural sector** కంటే ప్రతికూల ప్రభావాలకు ఎక్కువ గురవుతుంది.
- Scanner: **durable goods industries** లో output ఎక్కువ ఊగిసలాడుతుంది (6.4 Q10); **food-grain processing** తక్కువ సున్నితం (6.4 Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఖరీదైన, ఎక్కువకాలం మన్నే వస్తువులు** పెద్ద అలలపై ప్రయాణిస్తాయి; **రోజువారీ ఆహార** వ్యాపారాలు చిన్న అలలపై సాగుతాయి.

కార్డ్ 6.25 T 6.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 6.3.1 · Scanner Q3, Q5, Q10, Q13, Q36 · SM p.5.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Business cycles కు **ఆరు అంతర్గత (endogenous) కారణాలు** పేర్కొనండి.	జవాబు • **Fluctuations in effective demand** • **Fluctuations in investment** • **Variations in government spending** • **Macroeconomic policies** (monetary, fiscal) • **Money supply** • **Psychological factors**

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఆరు కారణాల మొదటి అక్షరాలు **E-I-G-M-M-P**. వాక్యం: **E**ager **I**nvestors **G**ain **M**ore **M**oney **P**atiently, అంటే ఉత్సాహవంతులైన పెట్టుబడిదారులు ఓపికగా ఎక్కువ డబ్బు సంపాదిస్తారు.

కార్డ్ 6.26 T 6.3 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 6.3.1 · Scanner Q8, Q20, Q23, Q27, Q29, Q33 · SM p.5.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఏ కారణాలు అంతర్గతం **కావు**? తరచుగా ఇచ్చే తప్పు options ఏవి?	జవాబు • **బాహ్యం, అంతర్గతం కాదు**: natural factors, technology shocks, population growth, post-war reconstruction (మరియు war). • Scanner సమాధానాలు: post-war reconstruction (Q20), technology shock (Q23, Q29), natural factors (Q33). • రివర్స్ check: effective demand (Q8), money supply (Q27) **అంతర్గతం**, కాబట్టి అవి బాహ్యం కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **అంతర్గతం** = ఆర్థిక వ్యవస్థ సొంత ఇంజిన్ లోపలివి (demand, investment, ఖర్చు, policy, డబ్బు, మనోభావం). **బాహ్యం** = బయట నుంచి వచ్చే షాక్లు.

కార్డ్ 6.27 T 6.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 6.3.2 · Scanner Q2, Q21, Q22, Q24, Q30 · SM p.5.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Business cycles కు **ఐదు బాహ్య (exogenous) కారణాలు** పేర్కొనండి.	జవాబు • **War** • **Post-war reconstruction** • **Technology shock** • **Natural factors** • **Population growth**

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బయటి ఐదు శక్తులు**: యుద్ధం నుంచి రెండు (యుద్ధం, పునర్నిర్మాణం), ప్రయోగశాల నుంచి ఒకటి (technology), ఆకాశం, నేల నుంచి ఒకటి (ప్రకృతి), ఉయ్యాల నుంచి ఒకటి (జనాభా).

కార్డ్ 6.28 T 6.3 · భావన

★★ OL 6.3.3, 6.3.4 · Scanner Q6, Q16, Q17 (also 6.1 Q107) · SM pp.5.10–5.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

చక్రాలకు కారణం ఏమిటని **Keynes** అంటారు? 'కొందరు economists' ఏమంటారు? AD లో ఏ భాగం అత్యంత అస్థిరం?

జవాబు

- **Keynes**: ఆర్థిక కార్యకలాపాల హెచ్చుతగ్గులకు కారణం **aggregate effective demand** లో హెచ్చుతగ్గులు (వివిధ ధరల వద్ద వినియోగదారుల కొనుగోలు ఇష్టం, సామర్థ్యం) (Q16).
- AD ఎక్కువైతే output, income, employment ఎక్కువ; AD తక్కువైతే తక్కువ. AD, aggregate supply కంటే ఎక్కువైతే inflation వస్తుంది.
- **కొందరు economists**: **investment** లో హెచ్చుతగ్గులే ప్రధాన కారణం (Q6); investment అనేది **AD లో అత్యంత అస్థిర భాగం**, ఇది entrepreneurs యొక్క profit అంచనాలతో కదులుతుంది.
- Scanner: Keynes చక్రాలను AD, AS ల మధ్య అసమతుల్యతతో కూడా ముడిపెడతారు (Q17); AD సరిపోకపోతే involuntary unemployment వస్తుంది (6.1 Q107).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Keynes **demand** ను చూస్తారు; 'కొందరు economists' AD లోని అత్యంత ఊగిసలాడే చక్రాన్ని చూస్తారు: **investment**.

కార్డ్ 6.29 T 6.3 · భావన

★★ OL 6.3.5, 6.1.25 · Scanner Q31, Q37 (also 6.1 Q97) · SM p.5.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Macroeconomic policies boom లను, మందగమనాలను ఎలా కలిగిస్తాయి?

జవాబు

- **Expansionary policies** (ఎక్కువ ప్రభుత్వ ఖర్చు మరియు/లేదా పన్ను తగ్గింపు) **aggregate demand ను పెంచి booms** కు దారితీస్తాయి.
- **Anti-inflationary measures** (ప్రభుత్వ ఖర్చు తగ్గింపు, ఎక్కువ పన్నులు, ఎక్కువ interest rates) AD పై **కిందికి ఒత్తిడి** తెస్తాయి; ఆర్థిక వ్యవస్థ మందగించి, కొన్నిసార్లు ప్రతికూల వృద్ధికి లేదా recession కు చేరుతుంది (Q31).
- Monetary, fiscal policy మార్పులు **aggregate demand ను మార్చడం** ద్వారా పనిచేస్తాయి (Q37); ప్రభుత్వ ఖర్చు తగ్గితే AD curve ఎడమవైపు కదులుతుంది (SM MCQ 8).
- Expansionary fiscal policy **contraction** లో అత్యంత సముచితం (6.1 Q97).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Accelerator**: ఎక్కువ ఖర్చు, తక్కువ పన్ను. **Brake**: తక్కువ ఖర్చు, ఎక్కువ పన్ను, ఎక్కువ rates.

కార్డ్ 6.30 T 6.3 · పోలిక

★★★ OL 6.3.6, 6.3.7, 6.3.8, 6.3.9 · Scanner Q1, Q4, Q7, Q9, Q11, Q12, Q14, Q15, Q18, Q19, Q25, Q34, Q35 · SM pp.5.10–5.12

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Economist ను **theory** తో జత చేయండి: Hawtrey, Pigou, Schumpeter, Kaldor (మరియు Keynes).

జవాబు

- **Hawtrey**: trade cycle **పూర్తిగా ద్రవ్య సంబంధ (monetary) విషయం**; money supply పెరిగితే AD విస్తరిస్తుంది, తగ్గితే recession మొదలు కావచ్చు. Q19: monetarists కూడా money supply నే పేర్కొంటారు.
- **Pigou**: **psychological factors**, ఆశావాదం లేదా నిరాశావాద తరంగాలు.
- **Schumpeter**: వ్యవస్థలో అప్పుడప్పుడు జరిగే **innovations**.
- **Kaldor**: **cobweb theory**, ప్రస్తుత ధరలు భవిష్యత్తులో ఏదో ఒక సమయంలో production ను గణనీయంగా ప్రభావితం చేస్తాయి.
- **Keynes**: aggregate effective demand. Trap (Q4): '**Pigou, fluctuations in investment**' తప్పు జత.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Hawtrey = **H**andles money (డబ్బు నిర్వహణ); Pigou = **P**sychology (మనసు); Schumpeter = **S**park of new ideas (కొత్త ఆలోచనల మెరుపు); Kaldor = **C**obweb (**K**aldor's **C**obweb, సాలెగూడు).

కార్డ్ 6.31 T 6.3 · భావన

★★★ OL 6.3.7 · Scanner Q7, Q9, Q11, Q14, Q28 (also 6.4 Q8) · SM p.5.12

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Pigou యొక్క మానసిక వివరణను చెప్పండి: entrepreneurs ఆశావాదంగా ఉన్నప్పుడు, నిరాశావాదంగా ఉన్నప్పుడు ఏమవుతుంది?

జవాబు

- ఆధునిక వ్యాపార కార్యకలాపాలు **వ్యాపార సమాజం అంచనాలపై (anticipations)** ఆధారపడతాయి, **ఆశావాద లేదా నిరాశావాద తరంగాల** ప్రభావానికి లోనవుతాయి (Q7, Q9, 6.4 Q8).
- **ఆశావాద** entrepreneurs invest చేస్తారు, కాబట్టి **expansionary phase మొదలు కావచ్చు**.
- **నిరాశావాద** entrepreneurs investment ను తగ్గిస్తారు; employment, income, consumption తగ్గి, ఆర్థిక వ్యవస్థ **contraction** ను ఎదుర్కొంటుంది (Q28).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మనోభావమే మార్కెట్ను కదిలిస్తుంది: **ఆశ → invest → విస్తరణ; నిరాశ → వెనకడుగు → సంకోచం.**

కార్డ్ 6.32 T 6.3 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 6.3.10, 6.3.11 · Scanner Q26, Q30 · SM p.5.12

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

War, post-war reconstruction ఒక్కొక్కటి చక్రాన్ని ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయి?

జవాబు

- **War**: వనరులు **ఆయుధాల వైపు** మళ్లుతాయి, కాబట్టి capital goods, consumer goods production తగ్గుతుంది; income, profits, employment తగ్గి → **contraction** (Q26).
- **Post-war reconstruction**: ఇళ్లు, రోడ్లు, వంతెనలు నిర్మిస్తారు; **effective demand** పెరిగి output, employment, income పెరుగుతాయి.
- Q30: యుద్ధం ముగిసి పునర్నిర్మాణం మొదలవడం ఒక **బాహ్య కారణం**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **యుద్ధం ఖాళీ చేస్తుంది, పునర్నిర్మాణం నింపుతుంది.**

కార్డ్ 6.33 T 6.3 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 6.3.12, 6.3.13 · Scanner Q21, Q32 · SM pp.5.12–5.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Technology shock కు SM ఇచ్చే ఉదాహరణ చెప్పండి, **natural factors** మాండ్యాన్ని ఎలా కలిగించగలవో వివరించండి.

జవాబు

- **Technology shock**: **mobile phones** రాకతో **telecom boom** వచ్చి production, employment, income, profits పెరిగాయి (Q32).
- **Natural factors**: **కరువులు లేదా అతి వరదలు** వ్యవసాయ output ను తగ్గిస్తాయి; రైతుల income తగ్గి, ఆహార ధరలు పెరుగుతాయి, దాంతో పారిశ్రామిక వస్తువుల demand తగ్గి → **industrial recession**. Agrarian economies అత్యంత ఎక్కువగా దెబ్బతింటాయి.
- Natural factor = **exogenous** (Q21).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Mobile phones ఒక రంగాన్ని **పైకి లేపాయి**; కరువులు, వరదలు ఒక రంగాన్ని **కుప్పకూల్చాయి**.

కార్డ్ 6.34 T 6.3 · భావన

SM text · No direct Q · SM p.5.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Population growth ఆర్థిక కార్యకలాపాలను ఎలా మందగింపజేయగలదు?

జవాబు

- జనాభా **ఆర్థిక వ్యవస్థ కంటే వేగంగా** పెరిగితే, **పొదుపు తగ్గుతుంది (lesser savings)**.
- తక్కువ పొదుపు → **తక్కువ investment** → తక్కువ income, employment.
- తక్కువ employment, income → **తక్కువ effective demand** → ఆర్థిక కార్యకలాపాల్లో **మందగమనం**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా కిందికి చూపే ఐదు బాణాలు: **జనాభా > వృద్ధి → savings ↓ → investment ↓ → income ↓ → demand ↓.**

కార్డ్ 6.35 T 6.3 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు

★★★ OL 6.3.1, 6.3.2, 6.3.6, 6.3.7, 6.3.8, 6.3.9 · Scanner Q5, Q25 · SM pp.5.10–5.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

కారణాల పూర్తి పటాన్ని గుర్తు చేసుకోండి: అంతర్గతం, బాహ్యం, ఎవరు ఏమన్నారు.

జవాబు

- **అంతర్గతం (Internal) (6)**: effective demand, investment, ప్రభుత్వ ఖర్చు, macro policies, money supply, psychological factors.
- **బాహ్యం (External) (5)**: war, post-war reconstruction, technology shock, natural factors, population growth.
- **ఆలోచనాపరులు**: Keynes → AD; Hawtrey → money; Pigou → psychology; Schumpeter → innovations; Kaldor → cobweb.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **లోపల ఆరు, బయట ఐదు, ఆలోచనాపరులు ఐదుగురు.** ఆలోచనాపరులను ఇలా గుర్తుపెట్టుకోండి: demand = Keynes, డబ్బు = Hawtrey, మనోభావం = Pigou.

కార్డ్ 6.36 T 6.4 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 6.4.1 · Scanner Q1, Q2, Q3, Q5, Q6 (also 6.1 Q32) · SM p.5.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Cyclical businesses అంటే ఏమిటి? SM ఇచ్చే ఉదాహరణలు ఏవి?

జవాబు

- **ఆర్థిక వృద్ధి రేటుతో వాటి అదృష్టం దగ్గరగా ముడిపడిన** వ్యాపారాలు (చక్రానికి ఎక్కువ లోనయ్యేవి).
- **ఉదాహరణలు**: fashion retailers, electrical goods, house-builders, restaurants, advertising, overseas tour operators, construction మరియు ఇతర infrastructure సంస్థలు.
- Boom లో బలమైన demand, slump లో **తీవ్రమైన పతనం**.
- Scanner: agriculture (Q2), washing powder (Q3) cyclical ఉదాహరణలు కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఏడు వ్యాపారాల మొదటి అక్షరాల వాక్యం: **F**or **E**very **H**ome, **R**estaurant, **A**d, **O**verseas trip and **C**onstruction site, అంటే Fashion, Electrical, House-building, Restaurants, Advertising, Overseas tours, Construction.

కార్డ్ 6.37 T 6.4 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 6.4.2 · Scanner Q7 · SM p.5.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

'Recession లో **అందరు producers** ప్రతికూలంగా ప్రభావితమవుతారు': నిజమా? ఏ వ్యాపారాలు లాభపడవచ్చు?

జవాబు

- **తప్పు** (Q7, తప్పుడు ప్రకటన): slump లో **అన్ని సంస్థలూ నష్టపోవు**.
- వినియోగదారులు తమ ఉత్పత్తులను **డబ్బుకు తగిన విలువ (good value for money)** గా లేదా ఖరీదైన వాటికి **చౌక ప్రత్యామ్నాయంగా** భావిస్తే, కొన్ని వ్యాపారాలు downturn నుంచి **నిజంగా లాభపడతాయి**.
- Q7: normal goods తయారీదారులు తక్కువ demand ఆశిస్తారు; **inferior goods** తయారీదారులు అలా ఆశించరు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా '**అందరూ**' అనేది హెచ్చరిక పదం: slump లో **చవక** అమ్మేవారు గెలవవచ్చు.

కార్డ్ 6.38 T 6.4 · భావన

★ OL 6.4.4 · Scanner Q9 · SM p.5.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Business cycle దశపై ఆధారపడే వ్యాపార నిర్ణయాలు ఏవి?

జవాబు

- కొత్త వ్యాపారానికి **market entry**.
- **కొత్త product launch** (Q9: business cycle దశే నిర్ణయాత్మక అంశం).
- **Expansion versus down-sizing**: చక్రం దశకు తగ్గట్టు production, inputs వినియోగాన్ని, ముఖ్యంగా శ్రమను సర్దుబాటు చేయడం.
- మందకొడి దశల్లో నిలదొక్కుకోవడానికి సంస్థలు **product, prices, promotion** ను ప్రణాళిక చేస్తాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా సమయం చూసి మూడు నిర్ణయాలు: **In** (ప్రవేశం), **Launch** (ఆరంభం), **Resize** (విస్తరణ లేదా కుదింపు).

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 7 · ప్రభుత్వ ఆర్థిక వ్యవహారాలు (Public Finance) · 70 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
1.2	ఆర్థిక వ్యవస్థలో ప్రభుత్వ పాత్ర (The Role of Government in an Economic System)	7.01 – 7.03	3	★★★
1.3	కేటాయింపు విధి (The Allocation Function)	7.04 – 7.05	2	★★
1.4	పునఃపంపిణీ విధి (The Redistribution Function)	7.06 – 7.07	2	★★
1.5	స్థిరీకరణ విధి (Stabilization Function)	7.08 – 7.16	9	★★★
2.3	Markets ఎందుకు విఫలమవుతాయి (Why Do Markets Fail)	7.17 – 7.19	3	★★
2.4	ప్రజా వస్తువులు (Public Goods)	7.20	1	★★
2.5	అసంపూర్ణ సమాచారం (Incomplete Information)	7.21 – 7.22	2	★★★
2.6	Market power ను తగ్గించడానికి ప్రభుత్వ జోక్యం (Government Intervention to Minimise Market Power)	7.23	1	★
2.7	Externalities ను సరిచేయడానికి ప్రభుత్వ జోక్యం (Government Intervention to Correct Externalities)	7.24 – 7.26	3	★★
2.8	Merit goods విషయంలో ప్రభుత్వ జోక్యం (Government Intervention in the Case of Merit Goods)	7.27	1	★★
2.12	సమాచార వైఫల్యాన్ని సరిచేయడానికి ప్రభుత్వ జోక్యం (Government Intervention for Correcting Information Failure)	7.28	1	★
3.1	పరిచయం (Introduction)	7.29 – 7.31	3	★
3.2	Budget తయారీ ప్రక్రియ (The Process of Budget Making)	7.32 – 7.37	6	★★
3.3	ఆదాయ వనరులు (Sources of Revenue)	7.38 – 7.42	5	★★
3.4	ప్రజా వ్యయ నిర్వహణ (Public Expenditure Management)	7.43 – 7.48	6	★★★
3.5	ప్రజా రుణ నిర్వహణ (Public Debt Management)	7.49 – 7.54	6	★★
4.1	పరిచయం (Introduction)	7.55 – 7.58	4	★★★
4.2	Fiscal policy లక్ష్యాలు (Objectives of Fiscal Policy)	7.59 – 7.60	2	★

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
4.3	Fiscal policy రకాలు (Types of Fiscal Policy)	7.61 – 7.64	4	★★
4.4	Fiscal policy సాధనాలు (The Instruments of Fiscal Policy)	7.65 – 7.70	6	★★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 7.01 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.5.7 · Scanner 1.5 Q13 · SM p.7.3

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఏ దేశానికైనా **మూడు ప్రధాన macroeconomic లక్ష్యాలు** ఏవి?

జవాబు

- **Economic growth**
- **High level of employment**
- **Stable price levels**

MCQ trap: "అందరికీ సార్వత్రిక విద్య" ఈ మూడింటిలో ఒకటి కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **G-E-P**: Growth, Employment, Prices. దేశానికి ఆరోగ్య పరీక్ష చేస్తున్నట్టు ఊహించండి: నాడి, పని, ధరలు.

కార్డ్ 7.02 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 1.2.1 · Scanner 1.2 Q2, Q5 · SM p.7.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ప్రభుత్వ పాత్ర యొక్క **మూడు శాఖల వర్గీకరణ (three-branch taxonomy)** ను ఇచ్చింది ఎవరు, ఆ మూడు శాఖలు ఏవి?

జవాబు

Richard Musgrave, The Theory of Public Finance (1959) లో.

- **Resource allocation** (efficiency)
- **Income redistribution** (fairness)
- **Macroeconomic stabilisation** (price stability)

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **A-R-S**: Allocate, Redistribute, Stabilise. ప్రభుత్వం అనే ఒకే తలపై Musgrave పెట్టిన మూడు టోపీలు.

కార్డ్ 7.03 T 1.2 · పోలిక

★ OL 1.2.2 · Scanner 1.2 Q1 · SM p.7.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ప్రభుత్వ మూడు విధుల్లో ఏవి **micro**, ఏది **macro**?

జవాబు

- **Allocation and distribution** = microeconomic functions.
- **Stabilisation** = macroeconomic function.

కాబట్టి allocative మరియు distributive విధులు కలిసి **micro** economic function (సమాధానం (a)).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **రెండు చిన్నవి, ఒకటి పెద్దది**: allocation, distribution చిన్న స్థాయివి (micro); stabilisation మొత్తం ఆర్థిక వ్యవస్థను కవర్ చేస్తుంది (macro).

కార్డ్ 7.04 T 1.3 · భావన

★★ OL 1.3.1, 1.3.2 · Scanner 1.3 Q1 · SM p.7.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఆర్థిక వ్యవస్థలో వనరుల కేటాయింపు ఎలా జరుగుతుంది: market ద్వారానా, State ద్వారానా, లేక రెండింటి ద్వారానా?

జవాబు

- **Market**: **price mechanism** ద్వారా (consumer sovereignty, profit motive); కేటాయింపును ప్రధానంగా వినియోగదారుల ప్రాధాన్యతలు, demand నిర్ణయిస్తాయి.
- **State**: **budget** ద్వారా (taxes మరియు public spending).

వాస్తవంలో **రెండూ** వాడతారు (market mechanism తో పాటు public sector units).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ధర vs బడ్జెట్**: market ధరలతో ఓటు వేస్తుంది, State తన budget తో ఓటు వేస్తుంది. నిజమైన ఆర్థిక వ్యవస్థలు రెండు ఓట్లనూ వాడతాయి.

కార్డ్ 7.05 T 1.3 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.3.3, 1.3.4 · Scanner 1.3 Q2, Q4 · SM pp.7.5–7.7

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Allocation function ఎందుకు ఉంది, దాని కోసం ప్రభుత్వం ఏ **instruments** వాడుతుంది?

జవాబు

Market failures ఇందుకు కారణం: market failure వల్ల కలిగే inefficiencies ను allocation సరిచేస్తుంది.

- **Direct production** (విద్యుత్, public transport)
- **Taxes and subsidies** (price mechanism)
- **Legislation, competition policy, regulation** (licensing, controls, minimum wages)

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **తయారు చేయి, పన్ను వేయి, నిషేధించు, పర్యవేక్షించు**: నేరుగా ఉత్పత్తి, tax లేదా subsidy, చట్టం, competition నియంత్రణ.

కార్డ్ 7.06 T 1.4 · భావన

★★ OL 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3, 1.4.5 · Scanner 1.4 Q1, Q2 · SM p.7.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Redistribution ఏ ప్రాథమిక ప్రశ్నకు జవాబు ఇస్తుంది, budget యొక్క ఏ వైపుల ద్వారా పనిచేస్తుంది?

జవాబు

ఇది ఎవరి కోసం (**'for whom'**) ఉత్పత్తి చేయాలి అనే ప్రశ్నకు జవాబు.

- **Expenditure side**: subsidised services, **BPL** కుటుంబాలకు సబ్సిడీ ధరలకు ఆహార ధాన్యాల సరఫరా.
- **Revenue side**: **progressive** taxes (ఎక్కువ ఆదాయం ఉన్నవారు ఎక్కువ రేటు చెల్లిస్తారు).

MCQ trap: redistribution budget యొక్క **రెండు వైపుల** ద్వారా పనిచేస్తుంది, కేవలం taxation ద్వారా కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **రెండు చేతులు, ఒకే పర్సు**: ఒక చేయి తీసుకుంటుంది (progressive tax), మరో చేయి ఇస్తుంది (subsidy). ఎప్పుడూ ఒక్క చేయి కాదు.

కార్డ్ 7.07 T 1.4 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.4.4, 1.4.6, 1.4.7 · Scanner 1.4 Q3, Q4 · SM pp.7.8–7.9

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Redistribution లో **equity v. efficiency** సంఘర్షణ ఏమిటి, ఆధునిక రాజ్యాన్ని ఏమంటారు?

జవాబు

ధనికులపై అధిక taxes **పని మరియు వ్యాపార ఉత్సాహాన్ని తగ్గించవచ్చు (disincentive)**, దీనివల్ల **deadweight loss** కలుగుతుంది.

Redistribution లక్ష్యాలు: ఆదాయం, సంపద, అవకాశాల్లో సమానత్వం; కనీస జీవన ప్రమాణం.

ఆధునిక రాజ్యం **welfare state**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **న్యాయానికి కొంత efficiency ఖర్చు**: ధనికులను మరీ పిండితే పని, రిస్క్ అనే ఇంజిన్ మందగిస్తుంది.

కార్డ్ 7.08 T 1.5 · భావన

★ OL 1.5.1, 1.5.2, 1.5.3 · Scanner 1.5 Q9, Q12 · SM p.7.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Stabilisation function ను, **stagflation** ను నిర్వచించండి.

జవాబు

Stabilisation (Keynesian rationale) **fiscal policy** యొక్క ముఖ్య విధి; macroeconomic ఒడిదుడుకులను తొలగించడం దీని లక్ష్యం.

Stagflation = inflation మరియు unemployment ఒకేసారి ఉండటం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Stag + flation** = stagnation + inflation: ఆగిపోయిన ఆర్థిక వ్యవస్థలో పెరుగుతున్న ధరలు.

కార్డ్ 7.09 T 1.5 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 1.5.4, 1.5.5 · Scanner 1.5 Q22 · SM pp.7.10–7.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Inflation ను అదుపు చేసే fiscal measure కానిది ఏది: taxes పెంచడం, spending తగ్గించడం, లేదా interest rates పెంచడం?

జవాబు

Interest rates పెంచడం ఒక **monetary** చర్య, fiscal కాదు.

- Monetary tools: money supply, interest rate.
- Fiscal tools: government spending, taxes.

Inflation కు వ్యతిరేకంగా ప్రభుత్వం spending తగ్గించవచ్చు, taxes పెంచవచ్చు, money supply తగ్గించవచ్చు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Rates RBI వి, taxes Treasury వి.** లీవర్ ఒక rate అయితే అది monetary.

కార్డ్ 7.10 T 1.5 · భావన

★★ OL 1.5.8, 1.5.9 · Scanner 1.5 Q1, Q5, Q20 · SM p.7.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Fiscal federalism అంటే ఏమిటి, Musgrave ప్రకారం ఎవరు ఏ పని చేస్తారు?

జవాబు

వివిధ స్థాయిల ప్రభుత్వాల మధ్య **విధులు మరియు ఆర్థిక వనరుల** పంపిణీ.

- **Centre**: stabilisation మరియు redistribution.
- **States (మరియు local)**: allocation.

భారతదేశంలో Finance Commission fiscal federalism ను కాపాడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Centre స్థిరపరుస్తుంది, పంచుతుంది; States స్థానికంగా సేవ చేస్తాయి.**

కార్డ్ 7.11 T 1.5 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.5.10, 1.5.11 · Scanner 1.5 Q7, Q16, Q24 · SM pp.7.11–7.12

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Article 246 దేనికి సంబంధించినది, ఏ taxes రాష్ట్రాలకు చెందుతాయి?

జవాబు

Art. 246 శాసన అధికారాలను **union, state మరియు concurrent lists** గా విభజిస్తుంది.

రాష్ట్రాలు **agricultural income** మరియు **vehicles** పై taxes విధిస్తాయి (అలాగే భూములు, భవనాలు, mineral rights, విద్యుత్, tolls, వృత్తులు).

Centre వ్యవసాయేతర ఆదాయం, customs, corporation tax విధిస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పొలం మరియు వాహనాలు**: farm income, vehicles States కు వెళ్తాయి.

కార్డ్ 7.12 T 1.5 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.5.12, 1.5.13 · Scanner 1.5 Q3, Q10, Q14 · SM pp.7.12–7.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Finance పంపిణీ, surcharge, statutory grants లను ఏ Articles కవర్ చేస్తాయి? Divisible pool అంటే ఏమిటి?

జవాబు

- **Arts. 268–281**: finances పంపిణీ.
- **Art. 271**: union అవసరాల కోసం surcharge.
- **Art. 275**: కొన్ని రాష్ట్రాలకు statutory grants-in-aid.

2000 సవరణ తర్వాత **divisible pool లో union యొక్క అన్ని taxes ఉంటాయి**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **271 = surcharge, 275 = statutory grants**: "రెండు-ఏడు-ఒకటి సర్, రెండు-ఏడు-ఐదు గివ్" అని చెప్పుకోండి.

కార్డ్ 7.13 T 1.5 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 1.5.14, 1.5.15, 1.5.16 · Scanner 1.5 Q4, Q8, Q11; 1.4 Q5 · SM pp.7.12–7.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Finance Commission (Art. 280) ఏమి చేస్తుంది, **Net Divisible Pool** అంటే ఏమిటి?

జవాబు

Union మరియు రాష్ట్రాల మధ్య **tax sharing** ను, **grants-in-aid** ను సిఫార్సు చేస్తుంది; **vertical equity** (Centre ఆదాయంలో అన్ని రాష్ట్రాల వాటా), **horizontal equity** (రాష్ట్రాల మధ్య కేటాయింపు) లను పరిగణిస్తుంది.

NDP = gross tax revenue నుండి cesses, surcharges మరియు non-tax revenue ను తీసివేయగా వచ్చేది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Vertical = పైనుంచి కిందికి (Centre నుంచి states కు); Horizontal = పక్కకు (state నుంచి state కు).**

కార్డ్ 7.14 T 1.5 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.5.17 · Scanner 1.5 Q2, Q15 · SM pp.7.13–7.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

రాష్ట్రాల కోసం **15th Finance Commission** (2021-26) ఏమి సిఫార్సు చేసింది, ఏ ప్రమాణాల ఆధారంగా?

జవాబు

రాష్ట్రాల వాటా: **41%**.

ప్రమాణాలు: **income distance, area, population (2011), demographic performance, forest and ecology, tax and fiscal efforts**.

ప్రమాణాలు కానివి: infrastructure performance, adult literacy.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **IAP-DFT**: Income, Area, Population, Demographic, Forest, Tax. ఈ ఆరు పదాల మొదటి అక్షరాలను వరుసగా చదవండి.

కార్డ్ 7.15 T 1.5 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.5.18, 1.5.19, 1.5.21 · Scanner 1.5 Q17, Q23 · SM pp.7.14–7.15

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

GST ఎప్పుడు మొదలైంది, దాని వాటా ఎంత, ఎవరు ఏ విధులు నిర్వహిస్తారు (Centre, states, local bodies)?

జవాబు

GST: **1 July 2017**, చాలా indirect taxes ను తనలో కలుపుకుంది; union gross tax revenue లో **35%**.

- **Centre**: defence, foreign affairs, money and banking.
- **States**: police, health, education.
- **Local bodies**: water supply, sanitation.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మూడు స్థాయిల పెద్ద కుటుంబం**: Centre దేశాన్ని కాపాడుతుంది, States పౌరుడిని కాపాడతాయి, Local bodies కుళాయిని కాపాడతాయి.

కార్డ్ 7.16 T 1.5 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.2.3, 1.2.4, 1.5.6, 1.5.20 · Scanner 1.2 Q3, Q4; 1.5 Q18, Q25 · Not in SM text (Scanner only)

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

జతపరచండి: canon of equity; Economic Survey; automatic stabiliser; cascading effect.

జవాబు

- Canon of **equity**: **Adam Smith** ఇచ్చారు.
- **Economic Survey**: **Ministry of Finance** ప్రచురిస్తుంది.
- Automatic stabilisers లో **progressive taxes** ఉంటాయి.
- **Cascading effect** = పన్ను మీద పన్ను, దీనివల్ల ఖర్చులు పెరుగుతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Smith = న్యాయమైన ఒప్పందం (equity)**; Survey Finance శాఖది; stabilisers తమంతట తామే పనిచేస్తాయి.

కార్డ్ 7.17 T 2.3 · భావన	★★ OL 2.2.1, 2.2.2, 2.3.1, 2.4.5 · Scanner 2.2 Q5; 2.3 Q3, Q6 · SM pp.7.25, 7.41
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Market failure** అంటే ఏమిటి, దాని రెండు రకాలు ఏవి, **నాలుగు కారణాలు** ఏవి?	జవాబు Free market కొరత ఉన్న వనరులను తప్పుగా కేటాయిస్తుంది: వస్తువుల **over- లేదా under-production**. రకాలు: **complete** (missing markets) మరియు **partial**. నాలుగు కారణాలు: **market power, externalities, public goods, incomplete information**. Market power = marginal cost కంటే ఎక్కువకు ధరను లాభదాయకంగా పెంచగల సంస్థ సామర్థ్యం (price makers).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MEPI**: Market power, Externalities, Public goods, Information. నాలుగు కారణాలకు ఒకే పదం.

కార్డ్ 7.18 T 2.3 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.3.2, 2.2.3, 2.3.3 · Scanner 2.2 Q1; 2.3 Q5, Q7 · SM p.7.25
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Externalities** అంటే ఉత్పత్తి యొక్క అంతర్గత ఖర్చులా? క్లాసిక్ తరగతి గది ఉదాహరణ ఇవ్వండి.	జవాబు కాదు. Externalities అంటే **market prices లో ప్రతిఫలించని, మూడో పక్షాలపై** పడే costs లేదా benefits. క్రమశిక్షణ లేని విద్యార్థులు lecture కు భంగం కలిగించడం = **negative consumption externality**. 2.3 Q7 కు Scanner key దీనికి విరుద్ధంగా ఉంది (notes చూడండి).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **External = ధర ట్యాగ్ బయట.** ధర ట్యాగ్ లోనే అది ఉంటే, అది internal.

కార్డ్ 7.19 T 2.3 · సూత్రం	★ OL 2.3.4, 2.2.4 · Scanner 2.2 Q4; 2.3 Q8 · SM p.7.27
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Social cost** formula ను చెప్పండి, negative externality ఉన్నప్పుడు output కు ఏమవుతుంది?	జవాబు Social Cost = Private Cost + External Cost Negative externality ఉన్నప్పుడు market quantity **సామాజికంగా అనుకూలమైన (socially optimal)** quantity కంటే **ఎక్కువగా** ఉంటుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సంస్థ వదిలేసిన బిల్లును సమాజం కడుతుంది**: private బిల్లు + పొరుగువాడి బిల్లు.

కార్డ్ 7.20 T 2.4 · భావన	★★ OL 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3 · Scanner 2.1 Q2, Q3, Q4; 2.4 Q1, Q3 · SM pp.7.27–7.28
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Collective consumption goods** ను ప్రవేశపెట్టింది ఎవరు, ఒక వస్తువును **public good** గా మార్చేది ఏమిటి?	జవాబు **Samuelson** (1954) collective consumption goods ను ప్రవేశపెట్టారు. Public goods **non-rival, non-excludable** మరియు **indivisible**. దీనివల్ల **free-rider problem** వస్తుంది, అందుకే markets వీటిని **తక్కువగా అందిస్తాయి (under-provide)**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వీధి దీపం**: అందరూ వెలుగు అనుభవిస్తారు, ఎవరూ డబ్బు ఇవ్వరు, అందుకే ఎవరూ వేయరు.

కార్డ్ 7.21 T 2.5 · భావన	★★★ OL 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3, 2.5.5, 2.5.6 · Scanner 2.5 Q1, Q2, Q3, Q6 · SM pp.7.29–7.30
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Adverse selection** అంటే ఏమిటి, Akerlof యొక్క **lemons problem** అంటే ఏమిటి?	జవాబు Information failure వల్ల **market failure** కలుగుతుంది; asymmetric information **ఏ వైపైనా** ఉండవచ్చు (కొనుగోలుదారుకు లేదా అమ్మకందారుకు ఎక్కువ తెలిసి ఉండవచ్చు). **Adverse selection** (ఒప్పందానికి ముందు): ఎక్కువ రిస్క్ ఉన్నవారు insurance ను ఎక్కువగా కోరుకుంటారు. **Lemons** = నాసిరకం used cars; మంచి కార్లు మార్కెట్ నుంచి వెళ్లిపోతాయి, కొనుగోలుదారులకు **sub-standard goods** మిగులుతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చెడు మంచిని తరిమేస్తుంది**: lemons యార్డ్ నిండిపోయి, చివరికి lemons మాత్రమే మిగులుతాయి.

కార్డ్ 7.22 T 2.5 · భావన	★ OL 2.5.7 · Scanner 2.5 Q5, Q7 · SM p.7.31
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఉదాహరణతో **moral hazard** ను నిర్వచించండి.	జవాబు ఒప్పందం **తర్వాత** రిస్క్ ప్రవర్తన: నష్టాలు కవర్ అవుతాయని తెలిసిన insured డ్రైవర్ నిర్లక్ష్యంగా నడుపుతాడు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Adverse = ముందు, Moral = తర్వాత.** మొదట selection, తర్వాత ప్రవర్తన.

కార్డ్ 7.23 T 2.6 · భావన	★ OL 2.6.1, 2.6.2 · Scanner 2.6 Q1 · SM pp.7.32–7.33
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Market power ను ప్రభుత్వం ఎలా అరికడుతుంది, **natural monopoly** అంటే ఏమిటి?	జవాబు Competition laws, liberalisation, price regulation. **Natural monopoly**: ఒకే సంస్థ మొత్తం output ను అతి తక్కువ ఖర్చుతో ఉత్పత్తి చేస్తుంది (విద్యుత్, gas, నీరు); ధర నియంత్రించబడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకే పైపు, ఒకే సంస్థ**: పైపులను రెట్టింపు చేస్తే ఖర్చు ఎక్కువ.

కార్డ్ 7.24 T 2.7 · భావన	★★ OL 2.7.1, 2.7.2, 2.7.4 · Scanner 2.3 Q1, Q2; 2.7 Q2, Q5 · SM pp.7.34–7.35
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Negative externalities** ను సరిచేసే రెండు మార్గాలు చెప్పండి.	జవాబు • **Direct controls** (command solutions; smoking ban). • **Market-based tools**: **Pigouvian tax** మరియు **cap and trade**. Tax: pollution tax కాలుష్యకారుడిని చెల్లించేలా చేస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఆజ్ఞ లేదా ధర**: ఆదేశించండి, లేదా ధర పెట్టండి.

కార్డ్ 7.25 T 2.7 · భావన	★ OL 2.7.3 · Scanner 2.7 Q3 · SM p.7.35
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Demand inelastic అయినప్పుడు, elastic అయినప్పుడు tax భారాన్ని ఎవరు మోస్తారు?	జవాబు **Inelastic** demand: భారం **కొనుగోలుదారులపైకి** మారుతుంది. **Elastic** demand: భారం **ఎక్కువగా అమ్మకందారులపై** పడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Inelastic = **కొనేవాడు ఇరుక్కుంటాడు.**

కార్డ్ 7.26 T 2.7 · భావన	★★ OL 2.7.5 · Scanner 2.7 Q1, Q4 · SM pp.7.36–7.37
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Positive externalities** ను ఎలా సరిచేస్తారు?	జవాబు **Producer లేదా consumer subsidies**, వీటివల్ల ఖర్చు, ధర తగ్గుతాయి. ఉదాహరణ: fertiliser subsidy (producer); విద్యా ఫీజు subsidy (consumer).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వస్తువును తియ్యగా చేయండి**: subsidy ధరను తగ్గిస్తుంది, demand పెరుగుతుంది.

కార్డ్ 7.27 T 2.8 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.8.1, 2.8.2, 2.3.7, 2.5.8 · Scanner 2.3 Q4; 2.8 Q1, Q2; 2.5 Q8; 2.5 model (demerit) Q1 · SM pp.7.37–7.38
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Merit goods కు negative externalities ఉంటాయా? ప్రభుత్వం ఎలా స్పందిస్తుంది?	జవాబు లేదు: merit goods కు **positive** externalities ఉంటాయి, వాటిని **తక్కువగా వినియోగిస్తారు (under-consumed)**. స్పందనలు: regulation, **compulsory insurance**, **RTE Act 2009**, subsidies. Free markets లో demerit goods **ఎక్కువగా ఉత్పత్తి** (మరియు ఎక్కువగా వినియోగం) అవుతాయి; merit goods తో పోల్చండి (SM p.7.38).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Merit = **ఎక్కువ చేయి.**

కార్డ్ 7.28 T 2.12 · భావన	★ OL 2.12.1, 2.5.9 · Scanner 2.5 Q4; 2.12 Q1 · SM p.7.40
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Information failure కోసం చేసే జోక్యానికి ఉదాహరణలు ఇవ్వండి.	జవాబు Product **labelling**, తప్పనిసరి disclosure (SEBI; mutual-fund disclaimer), advertising నియమాలు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Label చేయండి, Disclose చేయండి, నిజాయితీగా Advertise చేయండి.**

కార్డ్ 7.29 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.1.1, 3.1.2, 3.1.5 · No direct Q · SM p.7.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Budget** అంటే ఏమిటి, దాని లక్ష్యాలు ఏవి, దానిని ఎవరు తయారు చేస్తారు, fiscal year ఏది?	జవాబు వచ్చే సంవత్సరపు **revenues మరియు expenditures** షెడ్యూల్; ప్రభుత్వ ఆర్థిక వ్యవహారాలపై అత్యంత సమగ్రమైన నివేదిక. లక్ష్యాలు: **allocation, redistribution, stability, real GDP growth, regional balance**. NITI Aayog తో కలిసి **Ministry of Finance** తయారు చేస్తుంది; fiscal year **1 April – 31 March**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Budget = ఎక్కడినుంచి వస్తుంది, ఎక్కడికి పోతుంది.**

కార్డ్ 7.30 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.1.7, 3.2.2 · Scanner 3.1 Q2; 3.2 Q5 · SM pp.7.52–7.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Art. 112** budget ను ఏ పదంతో పిలుస్తుంది, దానిని మొదట ఏ సభలో ప్రవేశపెడతారు?	జవాబు **Annual Financial Statement** (రాజ్యాంగం 'budget' అనే పదాన్ని ఎక్కడా వాడదు). మొదట **Lok Sabha** లో ప్రవేశపెడతారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **112 = AFS**: వన్-వన్-టూ, ఆర్టికల్ ఫైనాన్షియల్ స్టేట్‌మెంట్.

కార్డ్ 7.31 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.1.8 · Scanner 3.1 Q4 · SM p.7.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Budget పత్రాల్లో ఏ అంకెలు కనిపిస్తాయి: BE, RE, Actuals?	జవాబు • **BE** (budget estimates): ప్రస్తుత మరియు రాబోయే సంవత్సరం. • **RE** (revised estimates): ప్రస్తుత సంవత్సరం. • **Actuals**: ప్రస్తుత సంవత్సరానికి ముందు సంవత్సరం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **BE ముందు, RE ఇప్పుడు, Actuals వెనుక**: భవిష్యత్తు, వర్తమానం, గతం.

కార్డ్ 7.32 T 3.2 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.1.6, 3.2.1 · Scanner 3.1 Q1; 3.2 Q9 · SM p.7.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Budget తయారీలో **మూడు విధానాలు (procedures)** ఏవి?	జవాబు **Preparation → Presentation and enactment → Execution**. Administrative process దానిని తయారు చేస్తుంది; legislative process దానిని ఆమోదిస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **P-P-E**: Prepare, Pass, Execute. తయారు, ఆమోదం, అమలు.

కార్డ్ 7.33 T 3.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.2.3, 3.5.6 · Scanner 3.2 Q6 · SM p.7.54
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి FRBM statements తో సహా **budget documents** ను జాబితా చేయండి.	జవాబు • **AFS, Demands for Grants, Finance Bill** • FRBM statements: **Macro-Economic Framework Statement** మరియు **Medium-Term Fiscal Policy cum Fiscal Policy Strategy Statement** Macro-Economic Framework Statement ను FRBM Act తప్పనిసరి చేసింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **A-D-F-F**: AFS, Demands, Finance Bill, FRBM. నాలుగు పత్రాలకు నాలుగు అక్షరాలు.

కార్డ్ 7.34 T 3.2 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 3.2.2 · Scanner 3.2 Q5 · SM pp.7.53, 7.55
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Rajya Sabha** demands for grants పై ఓటు వేస్తుందా?	జవాబు లేదు. Budget speech మొదట **Lok Sabha** లో జరుగుతుంది; Rajya Sabha లో కేవలం **general discussion** మాత్రమే జరుగుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Lok Sabha ఓటు వేస్తుంది, Rajya Sabha మాట్లాడుతుంది.**

కార్డ్ 7.35 T 3.2 · భావన	★ OL 3.1.9, 3.2.4 · Scanner 3.2 Q8 · SM p.7.55
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Finance Bill** అంటే ఏమిటి, దాని కాల పరిమితులు ఏవి?	జవాబు **Tax proposals** కు చట్టరూపం ఇస్తుంది; budget వెంటనే **Lok Sabha** లో ప్రవేశపెడతారు. Parliament దానిని **75 days** లో ఆమోదిస్తుంది; Rajya Sabha **14 days** లో తిరిగి పంపాలి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఆమోదానికి 75, తిరిగి పంపడానికి 14.**

కార్డ్ 7.36 T 3.2 · భావన	★ OL 3.1.11, 3.5.15, 3.1.12 · Scanner 3.1 Q3; 3.5 Q12 · SM pp.7.55, 7.64
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Guillotine** మరియు **cut motions** అంటే ఏమిటి?	జవాబు **Guillotine**: సమయం ముగిశాక Speaker మిగిలిన **అన్ని demands** ను కలిపి ఓటుకు పెడతారు. **Cut motions** demands for grants ను తగ్గిస్తాయి (economy, policy, grievance).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Guillotine చర్చను నరికేస్తుంది**; cut motions demand ను కత్తిరిస్తాయి.

కార్డ్ 7.37 T 3.2 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 3.5.10 · Scanner 3.5 Q16 · SM p.7.54
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Charged expenditure** పై Parliament ఓటింగ్ ఉంటుందా?	జవాబు ఉండదు. ఇది **Consolidated Fund పై charged**, ఓటు వేయరు: President, SC Judges, రాజ్యాంగబద్ధ అధికారులు మరియు public debt పై interest.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Charged = ఓటు వేయకూడదని నిర్ణయించినది.**

కార్డ్ 7.38 T 3.3 · పోలిక	★ OL 3.3.1, 3.2.7 · Scanner 3.2 Q2, Q3 · SM pp.7.56, 7.62
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Revenue receipts** ను **capital receipts** నుండి వేరు చేసి చెప్పండి.	జవాబు • **Revenue**: tax + non-tax; **ఎలాంటి liability** కలగదు, assets తగ్గవు. • **Capital**: assets తగ్గడానికి లేదా liabilities పెరగడానికి దారితీస్తాయి; **debt** మరియు **non-debt**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Revenue ఊరికే వస్తుంది; capital షరతులతో వస్తుంది.**

కార్డ్ 7.39 T 3.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.3.2, 3.2.6 · Scanner 3.3 Q4 · SM p.7.56
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Centre యొక్క **tax revenue** మూలాలను జాబితా చేయండి.	జవాబు **Corporation tax, taxes on income, wealth tax, customs duties, union excise duties, GST** (GST compensation cess తో సహా), **taxes of union territories**. GST compensation cess **tax revenue**, non-tax కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **C-I-W-C-U-G-U**: జాబితాలోని క్రమంలో ప్రతి పన్నుకు ఒక అక్షరం. ఈ క్రమాన్ని మార్చకుండా చదవండి.

కార్డ్ 7.40 T 3.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.3.3 · Scanner 3.3 Q4, Q5 · SM pp.7.56–7.57
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Non-tax revenue** మూలాలను జాబితా చేయండి.	జవాబు Interest receipts; PSEs యొక్క **dividends and profits** మరియు **RBI surplus**; ఇతర non-tax revenue; **union territories** యొక్క receipts.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సంపాదించు, పన్ను వేయకు**: interest, dividends, surplus.

కార్డ్ 7.41 T 3.3 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.3.4 · Scanner 3.2 Q2 · SM p.7.57
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Capital receipts** ను non-debt మరియు debt గా విభజించండి.	జవాబు • **Non-debt**: loan recoveries + disinvestment. • **Debt**: market loans, T-bills, small savings, State PF, external debt.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Non-debt = తిరిగి ఇవ్వాల్సిన అప్పు లేదు.**

కార్డ్ 7.42 T 3.3 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 3.3.5 · Scanner 3.3 Q1, Q2, Q3 · SM p.7.14
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి GST ఏ పన్నును తనలో **కలుపుకోలేదు**, దాని లక్షణాలు ఏవి?	జవాబు GST **income tax** ను కలుపుకోలేదు. ఇది **consumption-based**; excise, service tax, VAT లను కలుపుకుంది; **IGST** inter-state మరియు imports/exports పై వర్తిస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **GST వస్తు సేవల పన్నులను మింగుతుంది, ఆదాయ పన్నును ఎప్పుడూ కాదు.**

కార్డ్ 7.43 T 3.4 · భావన	★ OL 3.4.1 · Scanner 3.4 Q17, Q22 · SM p.7.58
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Unproductive లేదా అధిక ఖర్చు వల్ల కలిగే హానికర ప్రభావాలు ఏవి?	జవాబు Unproductive public expenditure వల్ల **పెద్ద deficits, అధిక taxation, తక్కువ economic growth**, ఇతర రంగాలకు తక్కువ వనరులు మరియు **భవిష్యత్తులో ఎక్కువ debt burden** కలుగుతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఇప్పుడు వృథా, తర్వాత బిల్లులు.**

కార్డ్ 7.44 T 3.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.4.2, 3.4.3, 3.5.8 · Scanner 3.4 Q16; 3.5 Q3, Q6 · SM pp.7.13, 7.54, 7.58–7.59
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Expenditure ను ఎలా వర్గీకరిస్తారు, nodal department ఏది?	జవాబు Centre యొక్క expenditure vs **CSS and transfers**; **revenue vs capital**; **charged vs voted**. Plan/non-Plan వర్గీకరణ రద్దు చేయబడింది. public financial management కు **Department of Expenditure** nodal department.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మూడు విభజనలు**: ఎవరు ఖర్చు చేస్తారు, ఎందుకోసం, ఎవరు ఓటు వేస్తారు.

కార్డ్ 7.45 T 3.4 · సూత్రం	★ OL 3.4.6 · Scanner 3.4 Q8 · SM p.7.62
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Balanced, surplus మరియు deficit budgets ను నిర్వచించండి.	జవాబు Balanced: **R = E**; surplus: **R > E**; deficit: **R < E**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పెద్ద వైపు పేరు గెలుస్తుంది**: revenue ఎక్కువైతే surplus.

కార్డ్ 7.46 T 3.4 · సూత్రం	★ OL 3.4.7, 3.4.8 · Scanner 3.4 Q13, Q14, Q15 · SM pp.7.63
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Budgetary deficit మరియు revenue deficit ను PYQ అంకెలతో చెప్పండి.	జవాబు Budgetary deficit = total expenditure − total receipts (revenue + capital). ఉదాహరణ: 60,000 − 54,000 = ₹6,000 crore. Revenue deficit = revenue expenditure − revenue receipts. ఉదాహరణ: 30,000 − 25,000 = ₹5,000 crore.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Revenue deficit ఇంటి ఖాతాను మాత్రమే చూస్తుంది.**

కార్డ్ 7.47 T 3.4 · సూత్రం	★★★ OL 3.4.9, 3.4.10, 3.5.13 · Scanner 3.4 Q7, Q24; 3.5 Q7 · SM pp.7.63–7.64
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Fiscal deficit** ను, దానికి సమానమైన రూపాలను చెప్పండి.	జవాబు Fiscal deficit = total expenditure − borrowing మినహా receipts. = Revenue deficit + (Capital expenditure − non-debt capital receipts). ఇది **borrowing requirement** కు సమానం. ఉదాహరణ: expenditure 17,000, borrowing మినహా receipts 12,000 → ₹5,000 crore.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Fiscal = మీరు అప్పు చేయాల్సినంత.** మొత్తం ఖర్చు నుండి అప్పు కాని ప్రతిదాన్నీ తీసివేయండి.

కార్డ్ 7.48 T 3.4 · సూత్రం	★★ OL 3.4.11 · Scanner 3.4 Q2, Q12, Q25 · SM p.7.64
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Primary deficit** ను worked example తో చెప్పండి.	జవాబు Primary deficit = fiscal deficit − net interest liabilities. ఉదాహరణ: primary deficit ₹20,500 crore, net interest ₹3,500 crore → fiscal deficit = **₹24,000 crore**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Interest ను తొక్కి తీసేయండి**: interest లేని fiscal deficit యే primary.

కార్డ్ 7.49 T 3.5 · భావన	★★ OL 3.5.1, 3.4.14, 3.5.2, 3.4.16 · Scanner 3.4 Q11; 3.5 Q10, Q15 · SM pp.7.59–7.60
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Public debt, public debt management (PDM) మరియు దాని లక్ష్యాలను నిర్వచించండి.	జవాబు Public debt = **Consolidated Fund of India** లో ప్రభుత్వం తీసుకున్న అప్పు. PDM లో size, composition, maturity, interest మరియు redemption ఉంటాయి. లక్ష్యం: **దీర్ఘకాల borrowing ఖర్చును వీలైనంత తక్కువగా ఉంచడం**, debt ను sustainable స్థాయిలో ఉంచడం. మూడు స్తంభాలు: **low cost, risk mitigation, market development**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చౌక, సురక్షితం, లోతైనది**: తక్కువ ఖర్చు, తక్కువ రిస్క్, అభివృద్ధి చెందిన market.

కార్డ్ 7.50 T 3.5 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.5.3, 3.4.15 · Scanner 3.4 Q1, Q4; 3.5 Q9, Q13 · SM pp.7.60–7.61
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Internal మరియు external debt ను ఎవరు నిర్వహిస్తారు? PDMC ఎప్పుడు ఏర్పడింది?	జవాబు **RBI (IDMD)**: దేశీయ marketable debt. **DEA** (Ministry of Finance): external debt. **PDMC 2016** లో ఏర్పడింది (DEA కింద). SEBI బాధ్యత వహించదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **RBI ఇంట్లో, DEA బయట.**

కార్డ్ 7.51 T 3.5 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.5.4, 3.4.13 · Scanner 3.4 Q10; 3.5 Q17 · SM p.7.60
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **T-bills** మరియు **WMA** అంటే ఏమిటి?	జవాబు **T-bills**: స్వల్పకాలిక నగదు అవసరాలను తీర్చడానికి జారీ చేస్తారు. **WMA**: RBI తో బ్యాంకింగ్ చేసే రాష్ట్రాలకు ఇచ్చే స్వల్పకాలిక credit, **మూడు నెలల** వరకు, తాత్కాలిక cash-flow లోటును పూడ్చడానికి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **T-bills రోజును దాటిస్తాయి; WMA వారాలను వంతెన కడుతుంది (మూడు నెలల వరకు).**

కార్డ్ 7.52 T 3.5 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.5.5 · Scanner 3.5 Q5 · SM p.7.61
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **FRBM Act 2003** అంటే ఏమిటి, దాని లక్ష్యాలు ఏవి?	జవాబు Deficit మరియు debt ను sustainable స్థాయికి **తగ్గించడానికి** ఒక framework ఇస్తుంది. • **Inter-generational equity**; దీర్ఘకాల macroeconomic stability; fiscal–monetary coordination; transparency.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **I-L-C-T**: Inter-generational, Long-run, Coordination, Transparency. నాలుగు లక్ష్యాలకు నాలుగు అక్షరాలు.	

కార్డ్ 7.53 T 3.5 · పోలిక	★ OL 3.5.9, 3.5.11, 3.5.12, 3.2.8 · Scanner 3.5 Q2; 3.2 Q4 · SM p.7.65
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Consolidated Fund, Contingency Fund** మరియు **Public Account** లను పోల్చండి.	జవాబు • **CFI**: అన్ని revenues, loans, repayments; Parliament appropriate చేస్తేనే ఖర్చు చేయాలి. • **Contingency**: **President** వద్ద ఉంటుంది, అత్యవసర, ఊహించని ఖర్చుల కోసం; CFI నుండి తిరిగి భర్తీ చేస్తారు. • **Public Account**: ప్రభుత్వం బ్యాంకర్‌గా (PF, small savings); Parliament ఆమోదం అవసరం లేదు.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ప్రధాన పర్సు, అత్యవసర పర్సు, నమ్మకం పర్సు.**	

కార్డ్ 7.54 T 3.5 · భావన	★ OL 3.1.10, 3.5.16 · Scanner 3.5 Q14 · SM p.7.64
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Outcome budget** దేనిని కలుపుతుంది?	జవాబు **Budget allocations** ను output మరియు outcome లక్ష్యాలతో (performance) కలుపుతుంది.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఖర్చు (outlay) ఫలితాన్ని (outcome) కలుస్తుంది.**	

కార్డ్ 7.55 T 4.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 4.1.1, 4.4.10 · Scanner 4.1 Q1, Q4, Q9, Q15 · SM pp.7.72, 7.83
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Fiscal policy** ను నిర్వచించండి.	జవాబు **Aggregate demand, output మరియు employment** ను ప్రభావితం చేయడానికి ప్రభుత్వం **taxation, public expenditure మరియు borrowing** లను **ఉద్దేశపూర్వకంగా** వాడటం.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **T-E-B**: Taxes, Expenditure, Borrowing, AD ని నడిపించడానికి.	

కార్డ్ 7.56 T 4.1 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 4.1.1 · Scanner 4.1 Q5 · Not in SM text (Scanner conflict, see notes)
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Fiscal policy ని రూపొందించేది ఎవరు: Finance Ministry లేక RBI?	జవాబు Deck: **Finance Ministry** రూపొందిస్తుంది, RBI కాదు (RBI monetary policy ని రూపొందిస్తుంది). 4.1 Q5 కు Scanner key లో RBI ఉంది, ఇది విరుద్ధంగా ఉంది; print కు ముందు editor నిర్ధారించాలి.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Fiscal = Finance; Monetary = RBI.** గుర్తుంచుకోవడానికి ఇదే సూత్రం.	

కార్డ్ 7.57 T 4.1 · భావన	★ OL 4.1.3 · Scanner 4.1 Q11 · SM p.7.72
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Fiscal policy supply-side policy నా, demand-side policy నా? Full employment వద్ద ఇది అవసరమా?	జవాబు ఇది **demand-side** policy; full employment లో ఉన్న ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఇది అవసరం లేదు.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Fiscal Demand ను నెడుతుంది.**	

కార్డ్ 7.58 T 4.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 4.1.2 · Scanner 4.1 Q3, Q4 · SM pp.7.76, 7.83
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Fiscal policy యొక్క **tools** ఏవి?	జవాబు **Taxes, government expenditure, public debt, budget**. Interest rate ఒక monetary tool.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **TEDB**: Taxes, Expenditure, Debt, Budget. ఈ నాలుగు పదాల మొదటి అక్షరాలు.	

కార్డ్ 7.59 T 4.2 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 4.2.1, 4.1.4 · Scanner 4.1 Q14; 4.2 Q8 · SM pp.7.73, 7.83
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Fiscal policy యొక్క **objectives** ను జాబితా చేయండి.	జవాబు **Full employment**, **price stability**, **faster development**, ఆదాయం మరియు సంపద యొక్క **equitable distribution**. Exports మరియు imports ప్రోత్సాహం వీటిలో ఒకటి కాదు.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఉద్యోగాలు, ధరలు, అభివృద్ధి, న్యాయం.**	

కార్డ్ 7.60 T 4.2 · సూత్రం	★ OL 4.2.2 · No direct Q · SM p.7.74
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి GDP = C + I + G + NX ను ప్రభుత్వం ఎలా ప్రభావితం చేస్తుంది?	జవాబు GDP = C + I + G + NX. **G ని నేరుగా; C, I మరియు NX లను పరోక్షంగా** taxes, transfers మరియు spending ద్వారా.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **G స్టీరింగ్ వీల్; C, I, NX స్పందిస్తాయి.**	

కార్డ్ 7.61 T 4.3 · భావన	★★ OL 4.3.1, 4.2.3 · Scanner 4.2 Q5, Q6; 4.3 Q6, Q7 · SM pp.7.74, 7.84
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Expansionary** fiscal policy అంటే ఏమిటి, ఎప్పుడు వాడతారు?	జవాబు **Recession / recessionary gap** లో వాడతారు: aggregate demand పెంచడానికి **taxes తగ్గించడం మరియు/లేదా spending పెంచడం**.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **విస్తరణ = ఖర్చు పెట్టు, పన్నులు కోయి.**	

కార్డ్ 7.62 T 4.3 · భావన	★★ OL 4.3.2, 4.2.4, 4.3.3 · Scanner 4.2 Q1, Q7; 4.3 Q4 · SM p.7.75
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Contractionary** fiscal policy అంటే ఏమిటి?	జవాబు **Inflation / inflationary gap** లో వాడతారు: **spending తగ్గించడం మరియు/లేదా taxes పెంచడం**, దీనివల్ల deficit చిన్నదవుతుంది.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సంకోచం = ఖర్చు కోయి, పన్ను ఎక్కించు.**	

కార్డ్ 7.63 T 4.3 · భావన	★★ OL 4.3.4, 4.4.4 · Scanner 4.3 Q3 · SM p.7.78
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Deficit, surplus మరియు balanced budgets AD పై చూపే ప్రభావం ఏమిటి?	జవాబు Deficit **ఉత్తేజపరుస్తుంది**; surplus **మందగింపజేస్తుంది**; balanced budget AD పై **నికర ప్రభావం చూపదు**.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Injections vs leakages**: బయటకు పోయే దానికంటే లోపలికి వచ్చేది ఎక్కువైతే demand పెరుగుతుంది.	

కార్డ్ 7.64 T 4.3 · భావన	★★ OL 4.3.5, 4.2.6 · Scanner 4.2 Q4, Q9; 4.3 Q5 · Not in SM text (Scanner only)
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Pump priming** అంటే ఏమిటి?	జవాబు **ఒక్కసారి** చేసే public spending, **కుంగిన ఆర్థిక వ్యవస్థను** (deflation) పునరుద్ధరించడానికి, వ్యాపార విశ్వాసాన్ని పెంచుతుంది.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒక్క చెంబు నీళ్లతో పంపును సిద్ధం చేయండి** (prime the pump).	

కార్డ్ 7.65 T 4.4 · భావన	★★ OL 4.4.1, 4.4.2, 4.1.7 · Scanner 4.4 Q3, Q4 · SM pp.7.76–7.77
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ప్రభుత్వ spending ఎలా పనిచేస్తుంది, దానికి నిధులు ఎలా సమకూరుస్తారు?	జవాబు Spending → incomes + **multiplier** → output మరియు employment. **Borrowing లేదా monetisation** ద్వారా నిధులు సమకూరుస్తారు.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఖర్చు, గుణకారం, నిధులు.** Spend, multiply, finance.	

కార్డ్ 7.66 T 4.4 · భావన	★ OL 4.4.3 · Scanner 4.4 Q8 · SM p.7.77
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Taxes ను ఎలా వాడతారు?	జవాబు ప్రధాన revenue వనరు; **recession లో తగ్గిస్తారు, inflation లో పెంచుతారు**.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చలిగా ఉంటే తగ్గించు, వేడిగా ఉంటే పెంచు.**	

కార్డ్ 7.67 T 4.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 4.4.5, 4.1.5 · Scanner 4.1 Q12 · SM p.7.80
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Fiscal policy ఎలా redistribute చేస్తుంది?	జవాబు **Progressive direct taxes**, **differential indirect taxes**, **welfare spending**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **సమర్థులపై పన్ను, రేట్లను వంచు, అవసరమైనవారికి నిధులు.**

కార్డ్ 7.68 T 4.4 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 4.4.6 · Scanner 4.4 Q1 · SM p.7.81
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి నాలుగు **lags** ను పేర్కొనండి.	జవాబు **Recognition, decision, implementation, impact** (ఫలితాలు ఇంకా కనిపించవు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **R-D-I-I**: Recognise, Decide, Implement, Impact. గుర్తించు, నిర్ణయించు, అమలుచేయి, ప్రభావం.

కార్డ్ 7.69 T 4.4 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 4.4.7, 4.1.8 · Scanner 4.1 Q10; 4.4 Q2, Q5, Q10 · SM pp.7.81–7.82
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Fiscal policy యొక్క **limitations** ను జాబితా చేయండి.	జవాబు Rigid spending, long gestation, **disincentives**, **price spiral**, భవిష్యత్ తరాలపై **debt burden**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బిగుసుకుపోయింది, నెమ్మదిగా ఉంది, చేదు, సుడిగుండం, అప్పు.** Stiff, Slow, Sour, Spiral, Debt.

కార్డ్ 7.70 T 4.4 · భావన	★★ OL 4.4.8, 4.4.9 · Scanner 4.4 Q7 · SM p.7.82
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Crowding out** అంటే ఏమిటి?	జవాబు ప్రభుత్వ borrowing → **అధిక interest rates** → **తక్కువ private investment**; తీవ్ర recession లో ఇది జరిగే అవకాశం తక్కువ.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Credit వరుసలో ప్రభుత్వం మోచేతితో private పెట్టుబడిదారులను పక్కకు నెడుతుంది.**

CA Foundation · Paper 4 · వ్యాపార ఆర్థికశాస్త్రం (Business Economics)

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 8 · ద్రవ్య మార్కెట్ (Money Market) · 60 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
1.1	పరిచయం (Introduction)	8.01 – 8.04	4	★★
1.2	Demand for Money (డబ్బుకు డిమాండ్)	8.05 – 8.07	3	★★
1.3	Theories of Demand for Money (డబ్బు డిమాండ్ సిద్ధాంతాలు)	8.08 – 8.16	9	★★★
1.4	Post-Keynesian Developments (పోస్ట్-కీన్సియన్ పరిణామాలు)	8.17 – 8.21	5	★★
1.5	ముగింపు (Conclusion)	8.22	1	★
2.1	పరిచయం (Introduction)	8.23	1	★
2.2	Rationale of Measuring Money Supply (money supply ను కొలవడానికి కారణం)	8.24 – 8.25	2	★★
2.3	Sources of Money Supply (money supply మూలాలు)	8.26 – 8.28	3	★★★
2.4	Measurement of Money Supply (money supply కొలత)	8.29 – 8.33	5	★★★
2.5	Determinants of Money Supply (money supply నిర్ణాయకాలు)	8.34 – 8.39	6	★★★
2.7	Money Multiplier Approach (money multiplier విధానం)	8.40 – 8.42	3	★★★
2.8	Monetary Policy and Money Supply (monetary policy మరియు money supply)	8.43 – 8.44	2	★★★
3.2	Monetary Policy Defined (monetary policy నిర్వచనం)	8.45	1	★★
3.3	Monetary Policy Framework (monetary policy ఫ్రేమ్‌వర్క్)	8.46 – 8.56	11	★★★
3.4	Organisational Structure (సంస్థాగత నిర్మాణం)	8.57 – 8.59	3	★★
3.5	ముగింపు (Conclusion)	8.60	1	★★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 8.01 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 1.1.1 · Scanner Q4 · SM p.8.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Functions of money** ఏవి? భవిష్యత్తు కోసం కొనుగోలు శక్తిని దాచుకోవడానికి వీలు కల్పించే function ఏది?	జవాబు Store of value, unit of account, medium of exchange (మరియు standard of deferred payments). భవిష్యత్తు కోసం కొనుగోలు శక్తిని దాచుకోవడం = **store of value** (Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా డబ్బును **దాచు** (store), **లెక్కించు** (count), **మార్చుకో** (swap): store of value, unit of account, medium of exchange.

కార్డ్ 8.02 T 1.1 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 1.1.2 · Scanner Q2, Q3 · SM pp.8.3–8.4
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి డబ్బుకు ఉండవలసిన **characteristics** ఏవి? వాటిని జాబితా చేయండి.	జవాబు Generally acceptable, durable, effortlessly recognisable, difficult to counterfeit, relatively scarce, portable, possessing uniformity, divisible. **Perishable** (Q3) లేదా **easily reproducible** (Q2) అయిన వస్తువు ఈ పరీక్షలో విఫలమవుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఒక నానెం ఊహించుకోండి: **A-D-R-C-S-P-U-D** (acceptable, durable, recognisable, counterfeit-proof, scarce, portable, uniform, divisible). ఎనిమిది అక్షరాలు, ఎనిమిది లక్షణాలు.

కార్డ్ 8.03 T 1.1 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.1.1, 1.1.2 · Scanner Q1, Q2, Q3 · SM p.8.4
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Functions మరియు characteristics of money పై సాధారణంగా వచ్చే **NOT** సమాధానం ఏ option?	జవాబు **Easily reproducible by people** అనేది money యొక్క function (Q1) కాదు, characteristic (Q2) కూడా కాదు; **perishable** కూడా కాదు (Q3). SM ప్రకారం డబ్బు **difficult to counterfeit** అయి ఉండాలి, కాబట్టి సులభంగా కాపీ చేయగలిగితే అది దెబ్బతింటుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఎవరైనా **కాపీ** చేయగలిగితే, దాన్ని డబ్బుగా **లెక్కించలేము**.

కార్డ్ 8.04 T 1.1 · భావన	★ OL 1.1.3 · Scanner Q5 · SM p.8.3
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Fiat money** భౌతికంగా విలువలేనిదైనా, దానికి విలువ ఎలా వస్తుంది?	జవాబు ఒక దేశం దానికి విలువను ఆపాదించడానికి **సమష్టిగా అంగీకరించడం** వల్లనే దానికి విలువ వస్తుంది. ఆధునిక fiat వ్యవస్థల్లో విలువ **government authority మరియు ప్రజల విశ్వాసం** (Q5) పై ఆధారపడుతుంది, gold reserves పై కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Fiat money అంటే **అందరూ నిలబెట్టుకునే మాట**: నమ్మకం లేకపోతే విలువ లేదు.

కార్డ్ 8.05 T 1.2 · భావన

★ OL 1.2.1 · Scanner Q1 · SM p.8.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Real money అంటే ఏమిటి? డబ్బు డిమాండ్‌ను **real balances** కు డిమాండ్ అని ఎందుకు అంటారు?

జవాబు

Real money = **price level కు సర్దుబాటు చేసిన nominal money** (Q1).

ప్రజలు real వస్తువులు మరియు సేవలపై అధికారం కోసం డబ్బును కోరుతారు, కాబట్టి ఇది **derived demand**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Real = nominal ÷ ధరలు.** రూపాయలకు విలువ అవి కొనగలిగే వాటిని బట్టే.

కార్డ్ 8.06 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.2.2, 1.4.1 · Scanner Q2, Q3 · SM p.8.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Quantity of money demanded దేనిపై ఆధారపడుతుంది? ప్రతి అంశం ఎలా పనిచేస్తుంది?

జవాబు

- **Income** (+): ధనవంతులు ఎక్కువ డబ్బు ఉంచుకుంటారు.
- **Price level** (+): ధరలు పెరిగితే ఎక్కువ డబ్బు ఉంచుకుంటారు.
- **Interest rate** (−): నగదు ఉంచుకోవడానికి అది opportunity cost.
- వీటితో పాటు real GDP మరియు **financial innovation** కూడా.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఐదు అంశాలు, ఒక్క గుర్తు: **I-P-I-R-F**. Income, Prices పెరిగితే డిమాండ్ పైకి; Interest పెరిగితే కిందికి (opportunity cost); Real GDP; Financial innovation.

కార్డ్ 8.07 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు

★★ OL 1.2.2 · Scanner Q2 · SM p.8.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

డబ్బు డిమాండ్‌ను ప్రత్యక్షంగా ప్రభావితం **చేయని** అంశం ఏది?

జవాబు

ప్రభుత్వ fiscal deficit (Q2).

Interest rates, income లేదా output మరియు price level ప్రభావితం చేస్తాయి; SM లో income, prices, interest rate, real GDP మరియు financial innovation జాబితా చేశారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బడ్జెట్ లోటు** ప్రభుత్వం బాధ, **జేబులో** డబ్బు ఉంచుకునే నిర్ణయం ప్రజలది.

కార్డ్ 8.08 T 1.3 · సూత్రం

★★★ OL 1.3.1, 1.3.2 · Scanner Q7, Q22 · SM p.8.7

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Fisher's equation of exchange చెప్పండి. V మరియు T స్థిరంగా ఉంటే ఏమి జరుగుతుంది?

జవాబు

MV = PT, దీనిని MV + M'V' = PT గా విస్తరించవచ్చు.

V మరియు T constant అయితే, P అనేది M కు **అనులోమానుపాతంలో** మారుతుంది: money supply పెరిగితే ధరలు అదే నిష్పత్తిలో పెరుగుతాయి (Q7, Q22).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఎడమ వైపు M-V, కుడి వైపు P-T**; V, T ను కదలకుండా పట్టుకుంటే P, M ను అనుసరిస్తుంది.

కార్డ్ 8.09 T 1.3 · సూత్రం	★★ OL 1.3.3 · Scanner 2.1 Q1 · SM p.8.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి MV = PT ను మార్చి P లేదా V కనుగొనండి. PYQ లోని worked example ఏమిటి?	జవాబు V = PT ÷ M మరియు P = MV ÷ T. Example: M = ₹500 crore, V = 5, T = 10,000 అయితే P = 500 × 5 ÷ 10,000 = 0.25 crore = ₹25 lakh. Crore మరియు lakh conversion జాగ్రత్తగా చూడండి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మీకు కావలసిన అక్షరాన్ని చేత్తో కప్పండి, **మిగిలినదాన్ని చదవండి**: P = MV పై T.

కార్డ్ 8.10 T 1.3 · పోలిక	★★ OL 1.3.4, 1.3.6 · Scanner Q4, Q15 · SM p.8.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Money value ని ఏది నిర్ణయిస్తుందనే విషయంలో Fisher మరియు Cambridge ల మధ్య తేడా చెప్పండి.	జవాబు **Fisher:** PT అనేది money కు డిమాండ్, మరియు money supply ధరలను నిర్ణయిస్తుంది. **Cambridge:** money value **demand for money** పై ఆధారపడుతుంది (Q4). Scanner Q15 (Fisher's value of money) లో demand **మరియు** supply రెండూ key.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Fisher చూసేది supply యొక్క **F**low; **C**ambridge చూసేది ప్రజలు ఉంచుకోవాలనుకునే **C**ash.

కార్డ్ 8.11 T 1.3 · సూత్రం	★ OL 1.3.5 · Scanner Q3, Q9 · SM p.8.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Cambridge equation** ఏమిటి? k మరియు Y దేనిని సూచిస్తాయి?	జవాబు **Md = kPY**. Y = **real national income**; P = average price level; PY = nominal income. k = ప్రజలు cash balances గా ఉంచుకోవాలనుకునే nominal income నిష్పత్తి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఉంచుకున్న నగదు = k × PY**: k అంటే మీరు దాచుకునే ముక్క.

కార్డ్ 8.12 T 1.3 · MCQ ఉచ్చు	OL 1.3.8 · No direct Q (model 1.1 Q1) · SM p.8.8
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి డబ్బు ఉంచుకోవడానికి Keynes మూడు motives ఇచ్చారు. వాటిలో **లేనిది**, కానీ తరచుగా option గా వచ్చేది ఏది?	జవాబు మూడు motives: **transactions, precautionary, speculative** (Keynes, 1936, liquidity preference). **Investment motive** వాటిలో ఒకటి కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మూడు motives గుర్తుకు **T-P-S**: Transactions, Precautionary, Speculative. **I** లేదు, అంటే Investment లేదు.

కార్డ్ 8.13 T 1.3 · సూత్రం	★★ OL 1.3.9 · Scanner Q1, Q14 · SM p.8.8
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Transactions motive** income మరియు interest పై ఎలా ఆధారపడుతుంది? దాని formula ఏమిటి?	జవాబు Lr = **kY**: income కు నేరుగా అనులోమానుపాతంలో. Transaction balances పై interest rates ప్రభావం ఉంటుందని Keynes **భావించలేదు**. Q14 లో తప్పు options: Y – k, k + Y, Y ÷ k.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **జీతంతో పాటు ఖర్చు**: ఆదాయం పెరిగితే రోజువారీ అవసరాలకు నగదు పెరుగుతుంది; వడ్డీ రేటును ఎవరూ అడగరు.

కార్డ్ 8.14 T 1.3 · భావన	OL 1.3.10 · Scanner Q6 · SM pp.8.8–8.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Precautionary motive** అంటే ఏమిటి? అది దేనిపై ఆధారపడుతుంది?	జవాబు ఊహించని, అంచనా వేయలేని అవసరాల కోసం నగదు. Income పరిమాణం, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ పరిస్థితులు, వ్యక్తిగత స్వభావం (optimism లేదా pessimism, దూరదృష్టి) పై ఆధారపడుతుంది. Income elastic; స్వయంగా interest కు పెద్దగా సున్నితం కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **గొడుగు డబ్బు**: ఊహించలేని వానకు దాచుకున్నది.

కార్డ్ 8.15 T 1.3 · భావన	★ OL 1.3.11 · Scanner Q2, Q12 · SM pp.8.9–8.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Speculative motive** అంటే ఏమిటి? అది interest rate తో ఎలా ముడిపడి ఉంది?	జవాబు ఆకర్షణీయమైన **investment అవకాశాన్ని** ఉపయోగించుకోవడానికి ఉంచుకునే నగదు; ఇది interest rate తో **విలోమ** సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. Interest rates **పెరుగుతాయని** (bond prices తగ్గుతాయని) ఆశిస్తే నగదు ఉంచుకుంటారు; తగ్గుతాయని ఆశిస్తే నగదును bonds గా మార్చుకుంటారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Rates పైకి, bonds కిందికి, నగదే కిరీటం.**

కార్డ్ 8.16 T 1.3 · భావన	★★★ OL 1.3.12, 1.4.9 · Scanner Q5, Q10, Q11, Q17, Q18, Q21 · SM p.8.11
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Liquidity trap** అంటే ఏమిటి? curve ఎలా ఉంటుంది? monetary policy పై ప్రభావం ఏమిటి?	జవాబు Interest rate **సున్నాకు దగ్గరగా**; speculative demand **perfectly elastic** అవుతుంది మరియు curve **X-axis కు సమాంతరంగా** ఉంటుంది (Q11). సరఫరా అయిన డబ్బునంతా ప్రజలు దాచుకుంటారు, కాబట్టి monetary policy **ineffective** (Q17; 3.3 Q39 elsewhere). ఇది **monetary** policy యొక్క తీవ్ర ప్రభావం (Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చదునైన రేఖ, నిండిన జేబులు**: curve చదునుగా ఉంటుంది, ప్రతి అదనపు రూపాయీ జేబులోకే.

కార్డ్ 8.17 T 1.4 · గుర్తుంచుకోండి	OL 1.4.2 · No direct Q (model 1.3 Q1) · SM p.8.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Money గురించి Post-Keynesian theories ఏమి నొక్కి చెబుతాయి?	జవాబు డబ్బు ఒక **asset**, store of value గా. Scanner model Q (1.3 Q1) లో Endogenous Money మరియు Horizontalist theories ను కూడా Post-Keynesian developments గా జాబితా చేశారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Post** = సంపద యొక్క **పోస్ట్ బాక్స్‌లో** దాచిన డబ్బు: చెల్లింపు సాధనం మాత్రమే కాదు, ఒక asset.

కార్డ్ 8.18 T 1.4 · భావన	★★ OL 1.4.3, 1.3.16 · Scanner 1.3 Q13, Q20; 1.4 Q8 · SM p.8.13
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి విలువను నిల్వ చేయడానికి **రెండు media** ఉన్నాయని భావించే approach ఏది? నగదు ఉంచుకోవడం వల్ల opportunity cost ఏమిటి?	జవాబు **Baumol–Tobin inventory approach**: డబ్బు అనేది transactions కోసం ఉంచుకునే inventory; media అంటే money మరియు interest ఇచ్చే asset. Opportunity cost = **వదులుకున్న interest**; ఇది మొత్తం transaction cost ను కనిష్ఠం చేస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా నగదు అంటే **అర మీద నిల్వ సరుకు**: దాన్ని ఉంచుకుంటే రాని వడ్డీయే ఖర్చు.

కార్డ్ 8.19 T 1.4 · సూత్రం	★★ OL 1.4.4 · Scanner Q5 · SM pp.8.13, 8.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Square Root Rule** చెప్పండి. optimal money holding ఏ దిశలో కదులుతుంది?	జవాబు **C = √(2bY/r)**, b = broker's fee, Y = income, r = interest rate. Optimal average holding, income Y, price level P మరియు transaction cost c తో **పెరుగుతుంది**; nominal interest rate i తో **తగ్గుతుంది** (Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Y, P, c పైకి నెడతాయి; i కిందికి లాగుతుంది**: మూడు పైకి, ఒకటి కిందికి.

కార్డ్ 8.20 T 1.4 · భావన	★★ OL 1.4.5 · Scanner Q2, Q3, Q7 · SM p.8.14
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Money demand గురించి **Friedman** (1956) అభిప్రాయం ఏమిటి?	జవాబు Money demand అనేది **capital assets** డిమాండ్ theory యొక్క అనువర్తనం (Q2). ముఖ్య determinant: **permanent income**, ప్రస్తుత income కాదు (Q7). Nominal demand **price level తో positive గా** సంబంధం కలిగి ఉంటుంది (Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Friedman = Future-looking: **permanent** income, ఈ రోజు జీతం కాదు.

కార్డ్ 8.21 T 1.4 · భావన	★★ OL 1.4.7, 1.4.8 · Scanner Q1, Q4 · SM pp.8.14–8.15
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Risk మరియు liquidity preference curve గురించి **Tobin** ఏమి చెబుతారు?	జవాబు వ్యక్తులు **risk aversion** చూపిస్తారు (Q1) మరియు money, bonds, shares తో **diversified** portfolio ఉంచుకుంటారు. ఎక్కువ bonds, shares అంటే ఎక్కువ return కానీ ఎక్కువ risk కూడా. ఆయన liquidity preference function **interest rate మరియు demand for money** ను కలుపుతుంది (Q4); curve కిందికి వాలుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **అన్ని గుడ్లను ఒకే బుట్టలో పెట్టకండి**: Tobin నగదు, bonds, shares ను కలిపి ఉంచుతారు.

కార్డ్ 8.22 T 1.5 · భావన	★ OL 1.5.1, 1.5.2, 1.3.7 · Scanner Q1 · SM p.8.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Money demand లోకి **interest rate** ను మొదట తెచ్చిన theory ఏది? ఈ theories అన్నింటి common finding ఏమిటి?	జవాబు **Keynesian theory** (Q1). Post-Keynesian అభిప్రాయం: money demand **income మరియు interest rates** లో మార్పులతో నడుస్తుంది (+ real income, − interest rate).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Keynes గారు వడ్డీని తలుపు తెరిచి లోపలికి రానిచ్చారు.**

కార్డ్ 8.23 T 2.1 · భావన	★ OL 2.1.1, 2.4.5 · Scanner 2.1 Q1 (model); 2.4 Q10 · SM p.8.37
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Money supply** అంటే ఏమిటి? అది ఎవరి కోసం లెక్కిస్తారు?	జవాబు నిర్దిష్ట **సమయ బిందువు** (point of time) వద్ద **ప్రజల** (public) వద్ద ఉన్న డబ్బు **stock** (Q10). ఇది చెల్లింపు సాధనంగా మరియు store of value గా ప్రజలకు అందుబాటులో ఉన్న డబ్బు; inter-bank deposits చేర్చరు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Money supply అంటే **ఫోటో**, సినిమా కాదు: ఒక క్షణంలో ఉన్న stock.

కార్డ్ 8.24 T 2.2 · భావన	OL 2.2.1, 2.1.2 · Scanner 2.2 Q1 (model) · SM p.8.25
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Money supply ని మనం **ఎందుకు కొలుస్తాము**?	జవాబు ఇది **monetary policy** రూపొందించడానికి సహాయపడుతుంది: money stock **price stability** కి అనుగుణంగా ఉందో లేదో తనిఖీ చేస్తుంది మరియు విచలనాల స్వభావాన్ని చూపిస్తుంది. Central banks ప్రధానంగా **monetary base** ను నిర్వహిస్తాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నడిపించడానికే కొలత**: డబ్బుకు కొలమానం లేకుండా ధరలను నడిపించలేరు.

కార్డ్ 8.25 T 2.2 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 2.2.2 · Scanner Q1, Q2 · SM pp.8.24, 8.37
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Money supply లో 'public' **కానివారు** ఎవరు? ఏ holding money supply లో **భాగం కాదు**?	జవాబు 'Public' అంటే households, firms మరియు institutions; డబ్బును సృష్టించే **government మరియు banking system** ను మినహాయిస్తుంది (Q1). కాబట్టి **central bank** వద్ద ఉన్న currency money supply లో భాగం కాదు (Q2), inter-bank deposits కూడా లెక్కించరు. Banks వద్ద ఉన్న demand, savings మరియు time deposits ప్రజలవే.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బ్యాంకర్ సొంత జేబు ప్రజల జేబు కాదు.**

కార్డ్ 8.26 T 2.3 · భావన	★★ OL 2.3.1 · Scanner Q1, Q2, Q3 · SM p.8.25
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Central bank currency** ని ఏమంటారు? దానికి ఆధారం ఏమిటి?	జవాబు **Fiat money**: supporting reserves తో నిలబడిన legal tender, దాని విలువకు ప్రభుత్వం హామీ (Q3). Currency notes fiat (Q1); gold మరియు silver coins కాదు. RBI money supply యొక్క regulator (Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Fiat = శాసనం ద్వారా**: ఇది డబ్బు అని ప్రభుత్వం చెబుతుంది.

కార్డ్ 8.27 T 2.3 · పోలిక	★★★ OL 2.3.2, 2.3.3 · Scanner Q4, Q7, Q8 · SM pp.8.25–8.26
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Money supply యొక్క **రెండు** sources ఏవి? ప్రతి ఒక్కటి సృష్టించే డబ్బు పేరు ఏమిటి?	జవాబు **Central bank → high-powered money** (మిగతా అన్ని రకాల డబ్బుకు మూలం). **Banks → credit money**, deposits పై సృష్టించబడుతుంది (Q4, Q7). Q8 లో high-powered money కి మూడు components: ప్రజల వద్ద currency, central bank వద్ద bank reserves మరియు banks వద్ద currency.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముద్రించు vs అప్పివ్వు**: central bank base money ని ముద్రిస్తుంది; banks credit money ని అప్పుగా ఇస్తాయి.

కార్డ్ 8.28 T 2.3 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 2.3.4 · Scanner 2.5 Q15 · SM p.8.26
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఒప్పా తప్పా: Crypto currencies భారతదేశంలో legal currency, మరియు డబ్బుగా లెక్కించబడతాయా?	జవాబు తప్పు. Crypto currencies భారతదేశంలో currency గా **చట్టబద్ధంగా గుర్తింపు పొందలేదు** మరియు అవి **money కావు** (Statements II మరియు III సరైన జత). శాసన గుర్తింపు లేదు, చట్టబద్ధమైన చెల్లింపు రూపమూ కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చట్టం లేకపోతే, legal tender లేదు.**

కార్డ్ 8.29 T 2.4 · సూత్రం	★★★ OL 2.4.1, 2.1.3 · Scanner Q1, Q3, Q4, Q6, Q9 · SM p.8.27
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి RBI యొక్క **M1, M2, M3 మరియు M4** రాయండి.	జవాబు • M1 = ప్రజల వద్ద ఉన్న Currency notes మరియు coins + banking system వద్ద demand deposits (Current మరియు Saving deposit accounts) + RBI వద్ద other deposits. • M2 = M1 + post office savings banks వద్ద savings deposits. • M3 = M1 + banking system వద్ద time deposits. • M4 = M3 + Post Office Savings Organisation వద్ద మొత్తం deposits (National Savings Certificates మినహా).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకటి సొంతం, రెండు తపాలా, మూడు Time, నాలుగు అన్నీ తపాలా**: M2 లో Post savings, M3 లో Time, M4 లో మొత్తం Post కలుస్తాయి.

కార్డ్ 8.30 T 2.4 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 2.4.1 · Scanner Q9, Q4 · SM p.8.27
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి M1 లో **లేని** అంశం ఏది? M3 మొత్తంలో post office deposits ఉంటాయా?	జవాబు **Time (term) deposits** M1 లో భాగం కాదు (Q9); అవి M3 లో చేరతాయి. Q4: M3 = 2,250 + 630 + 535 = ₹3,415 crore; **post office deposits M3 లో లేవు**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Time అంటే కట్టేసినది**, కాబట్టి M3 వరకు ఆగాలి.

కార్డ్ 8.31 T 2.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.4.4 · Scanner Q8 · SM p.8.24
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి పూరించండి: Broad money లో __ సంవత్సరాల వరకు maturity ఉన్న deposits, __ నెలల వరకు notice ఉన్నవి మరియు __ సంవత్సరాల వరకు debt securities ఉంటాయి.	జవాబు **2 years, 3 months, 2 years** (Q8 లో option d). తప్పు options లో 3 years లేదా 6 months ఉన్నాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **2-3-2**: రెండేళ్లు, మూడు నెలలు, రెండేళ్లు.

కార్డ్ 8.32 T 2.4 · సూత్రం	★★★ OL 2.4.3 · Scanner Q2, Q5, Q7; 2.9 Q1 · SM p.8.36
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Currency with the public** formula ఇవ్వండి. Q5 ప్రయత్నించండి: notes ₹45,000 cr, rupee coins ₹1,500 cr, small coins ₹750 cr, banks వద్ద cash ₹27,500 cr.	జవాబు Currency with the public = notes + rupee coins + small coins − banks వద్ద cash. Q5: 45,000 + 1,500 + 750 − 27,500 = **₹19,750 crore**. Banks వద్ద ఉన్న cash ప్రజల వద్ద లేదు కాబట్టి తీసివేస్తారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మొత్తం నగదు, తీసివేయి బ్యాంకుల గల్లాపెట్టె.**

కార్డ్ 8.33 T 2.4 · గుర్తుంచుకోండి

SM text · No direct Q · SM p.8.38

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Reserve Money మరియు కొత్త NM1, NM2, NM3 aggregates రాయండి (Working Group on Money, 1998).

జవాబు

- Reserve Money = Currency in circulation + RBI వద్ద Bankers' deposits + RBI వద్ద Other deposits.
- NM1 = Currency with the public + banking system వద్ద Demand deposits + RBI వద్ద 'Other' deposits.
- NM2 = NM1 + residents యొక్క short-term time deposits (contractual maturity ఒక సంవత్సరం వరకు).
- NM3 = NM2 + residents యొక్క long-term time deposits + financial institutions నుండి call/term funding.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Reserve = C-B-O** (currency, bankers', other); **NM maturity ప్రకారం ఎక్కుతుంది**: NM2 లో short, NM3 లో long.

కార్డ్ 8.34 T 2.5 · సూత్రం

★★★ OL 2.5.2, 2.5.3, 2.6.1, 2.7.4 · Scanner Q1, Q4, Q6, Q7, Q16, Q19; 2.6 Q1 · SM pp.8.28, 8.38

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Money multiplier సంబంధాన్ని చెప్పండి. Q16: M = ₹1,000 bn, monetary base = ₹200 bn.

జవాబు

M = m × MB, కాబట్టి **m = M/MB** (ΔM/ΔMB).

m = M/MB; SM: ₹100 cr OMO injection వల్ల ₹500 cr money supply వస్తే m = 5. Q16: 1,000 ÷ 200 = **5**; Q4: 1,000 ÷ 250 = 4.

Money supply **monetary base** కు నేరుగా అనులోమానుపాతంలో ఉంటుంది (Q6).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MB పై m చేసే పని M**: multiplier సార్లు base.

కార్డ్ 8.35 T 2.5 · సూత్రం

★★★ OL 2.6.2, 2.5.4, 2.9.1 · Scanner Q8, Q12, Q17; 2.6 Q4; 2.9 Q2 · SM pp.8.28–8.29, 8.36

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Simple/credit multiplier మరియు సృష్టించబడిన credit కు formula ఇవ్వండి. Q17: RRR 8% మరియు 12.5% అయితే?

జవాబు

Simple multiplier = **1/R**; credit multiplier = **1/RRR**; credit created = initial deposit × 1/RRR.

Q17: 1 ÷ 0.08 = **12.5**; 1 ÷ 0.125 = **8**. Q8: RRR 50% అయితే 2. SM: R = 10% అయితే 10; R = 5% అయితే 20.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నిష్పత్తిని తిరగేయండి**: పదో వంతు reserve అయితే పదితో గుణించండి.

కార్డ్ 8.36 T 2.5 · పోలిక

★ OL 2.5.5 · Scanner Q21; 2.3 Q8 · SM pp.8.27, 8.38

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

High-powered money కి ఇతర పేర్లు ఏవి? అందులో ఏమేమి ఉంటాయి?

జవాబు

High-powered money = **reserve money = base money** (central bank money) = currency + bank reserves.

Deck note: ఇది M1 కాదు. Scanner Q21 'all of the above' ('narrow money' తో సహా) ను key గా ఇస్తుంది, notes చూడండి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **H-R-B**: High-powered, Reserve, Base: మూడు పేర్లు, ఒకే కొలను.

కార్డ్ 8.37 T 2.5 · సూత్రం	★★ OL 2.5.6 · Scanner Q2, Q3 · SM pp.8.30, 8.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Excess reserves** ఎలా కనుగొంటారు? అవి multiplier ను ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయి?	జవాబు **ER = TR – RR** (total reserves మైనస్ required reserves) (Q3). Excess reserves తక్కువైతే **multiplier పెద్దదవుతుంది**: banks ER తగ్గిస్తే money supply **పెరుగుతుంది** (Q2). Excess reserves వల్ల అదనపు loans లేదా deposits ఏర్పడవు. SM example: TR ₹800 bn, RR ₹600 bn అయితే ER ₹200 bn.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఖాళీగా ఉన్న reserves అంటే ఖాళీ డబ్బు**: వాటిని పనిలో పెడితే multiplier పెరుగుతుంది.

కార్డ్ 8.38 T 2.5 · సూత్రం	★★ OL 2.5.7, 2.7.3, 2.5.1 · Scanner 2.7 Q6; Q20 · SM p.8.32
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Currency మరియు excess reserves తో కూడిన పూర్తి **money multiplier** రాయండి. ప్రతి ratio ని ఎవరు నిర్ణయిస్తారు?	జవాబు **m = (1 + c)/(r + e + c)**. c ని **public**, e ని **banks**, r ని **central bank** నిర్ణయిస్తాయి. Reserve ratio అనేది central bank యొక్క policy factor (Q20).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **P-B-C**: Public c ని, Banks e ని, Central bank r ని నిర్ణయిస్తాయి.

కార్డ్ 8.39 T 2.5 · సూత్రం	SM text · No direct Q · SM pp.8.32–8.33
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి SM example చేయండి: r = 0.10, currency ₹400 bn, deposits ₹800 bn, excess reserves ₹0.8 bn. m ఎంత?	జవాబు c = 400 ÷ 800 = 0.5; e = 0.8 ÷ 800 = 0.001. m = (1 + 0.5)/(0.1 + 0.001 + 0.5) = 1.5 ÷ 0.601 = **2.5**; simple multiplier 1/r = 10. r 15% కి పెరిగితే, m సుమారు **2.3** కి తగ్గుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముందు c ని** (currency పై deposits) పెట్టండి, తరువాత కింద r, e, c కలపండి.

కార్డ్ 8.40 T 2.7 · భావన	★★★ OL 2.7.1 · Scanner Q1, Q2, Q3; 2.5 Q20 · SM pp.8.29–8.30, 8.39
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Required reserve ratio** పెరిగినప్పుడు లేదా CRR తగ్గించినప్పుడు money supply మరియు lending కి ఏమవుతుంది?	జవాబు Reserve ratio **పెరిగితే** → money supply **తగ్గుతుంది**; దానిలో మార్పు money supply ను నేరుగా ప్రభావితం చేస్తుంది (Q1). Money supply తగ్గించాలంటే, **reserve requirement పెంచండి** (Q2). **CRR తగ్గింపు** banks యొక్క lending సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుంది (Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Reserve పెరిగితే, lending కుంగుతుంది**: ఉయ్యాల పలక.

కార్డ్ 8.41 T 2.7 · పోలిక	★★★ OL 2.7.2, 2.6.2 · Scanner Q4, Q5; 2.5 Q18; 2.4 Q11; 2.6 Q3 · SM p.8.31
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Currency–deposit ratio** అంటే ఏమిటి? అది multiplier ను ఎలా కదిలిస్తుంది?	జవాబు c = C/D: currency గా ఉంచిన డబ్బు ÷ bank deposits గా ఉంచిన డబ్బు; ఇది **banking అలవాట్లను** చూపిస్తుంది (Q4, Q5). Ratio **చిన్నదైతే** → multiplier **పెద్దదవుతుంది** (2.5 Q18); ఎక్కువ నగదు ఉంచుకుంటే → money supply **తక్కువ** (2.4 Q11, 2.6 Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పరుపు కింద నగదు గుణింపబడదు.**

కార్డ్ 8.42 T 2.7 · భావన	★ OL 2.5.8 · Scanner 2.5 Q13 · SM p.8.31
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **TD/DD ratio** ఎక్కువైతే monetary expansion కి ఏమవుతుంది?	జవాబు Time deposit కు demand deposit నిష్పత్తి ఎక్కువైతే **free reserves** ఎక్కువగా లభిస్తాయి మరియు multiple deposit మరియు **monetary expansion** పెరుగుతాయి (Q13, option a). తప్పు options అది expansion ను అడ్డుకుంటుందని లేదా ప్రభావమే లేదని చెబుతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Time deposits reserves ను విడుదల చేస్తాయి.**

కార్డ్ 8.43 T 2.8 · పోలిక	★ OL 2.8.1 · Scanner Q1, Q2 · SM pp.8.48–8.49
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Money supply పై **OMO purchase** మరియు **OMO sale** లను పోల్చండి.	జవాబు Government securities **కొనుగోలు high-powered money** ను చొప్పిస్తుంది (Q1). **అమ్మకం** money supply ను తగ్గిస్తుంది (Q2); market నుండి liquidity పీల్చుకోబడుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కొంటే కుమ్మరిస్తుంది, అమ్మితే ఎండిస్తుంది.**

కార్డ్ 8.44 T 2.8 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	★★★ OL 2.3.2, 2.4.1, 2.5.2, 2.6.2 · No direct Q · SM pp.8.27, 8.36–8.38
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Unit 2 గొలుసును sources నుండి multiplier వరకు గుర్తు చేసుకోండి.	జవాబు Central bank → **high-powered money**; banks → **credit money**. కొలతలు: M1 → M2 (+post savings) → M3 (+time) → M4 (+post). **M = m × MB**, ఇక్కడ m = 1/RRR (simple) లేదా (1 + c)/(r + e + c). r, e, c తగ్గితే → m పెద్దదవుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మూలం, కొలత, గుణింపు**: ఎవరు సృష్టిస్తారు, ఎలా కొలుస్తారు, ఎలా గుణింపబడుతుంది. (Source, Size, Spin)

కార్డ్ 8.45 T 3.2 · భావన	★★ OL 3.2.1, 3.2.2 · Scanner Q1, Q2, Q3 · SM p.8.45
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి భారతదేశంలో monetary policy ని ఎవరు అమలు చేస్తారు, ఎందుకు? Easing మరియు tightening అంటే ఏమిటి?	జవాబు **RBI** (Q1) హెచ్చుతగ్గులను నిర్వహిస్తుంది మరియు **price stability** లక్ష్యంగా పెట్టుకుంటుంది; business cycle ను నిర్వహించడానికి వాడే సాధనం ఇది (Q2). Rates తగ్గించడం **easing**; పెంచడం **tightening**. Short run లో ఇది **interest rate** ను నేరుగా ప్రభావితం చేస్తుంది (Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **తగ్గింపు = చవక = Easing; పెంపు = కళ్లెం = Tightening.** (Cut, Cheap, Raise, Reined-in)

కార్డ్ 8.46 T 3.3 · భావన	★★ OL 3.3.1, 3.1.1 · Scanner Q9, Q11, Q16; 3.1 Q1 · SM p.8.45
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి భారతదేశంలో monetary policy యొక్క **primary objective** ఏమిటి?	జవాబు వివేకవంతమైన **price stability మరియు growth మధ్య సమతుల్యత** (Q16). Scanner 'control the money supply and curb inflation' ను (Q11) కూడా key గా ఇస్తుంది మరియు SM test economic growth తో price stability ని key గా ఇస్తుంది. Government spending, exports లేదా budget balance కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **స్థిర ధరలు, స్థిర వృద్ధి**: సమంగా నిలిపిన త్రాసు.

కార్డ్ 8.47 T 3.3 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 3.3.3, 3.3.4 · Scanner Q1, Q20 · SM pp.8.46–8.48
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Transmission channels** ఏవి? ఏ options channels **కావు**?	జవాబు Channels: **saving and investment, cash-flow, asset prices and wealth, exchange rate**. '**International trade**' (Q1) మరియు '**Open market**' (Q20) channels కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా నాలుగు channels గుర్తుకు **S-C-A-E**: Save, Cash, Assets, Exchange rate. Trade లేదు, open market లేదు.

కార్డ్ 8.48 T 3.3 · పోలిక	★★★ OL 3.3.6, 3.3.5, 3.3.10 · Scanner Q8, Q14, Q17, Q21, Q25, Q28 · SM pp.8.48–8.49
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Tools ను వర్గీకరించండి: **quantitative vs qualitative**. ఏది monetary కాదు?	జవాబు • **Quantitative:** CRR, SLR, OMO (మొత్తం economy యొక్క money supply ని ప్రభావితం చేస్తాయి). • **Qualitative:** margin requirements, moral suasion, selective credit control (sector-specific). • LAF quantitative tool కాదు (Q14); selective credit control quantitative కాదు (Q17). • **Taxes మరియు public spending fiscal**, monetary కావు (Q8, Q25).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మొత్తం ఆర్థిక వ్యవస్థకు CRR, SLR, OMO; ఒక రంగానికి Margin, Moral suasion, Selective control**.

కార్డ్ 8.49 T 3.3 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 3.3.7, 3.3.8 · Scanner Q31, Q37 · SM pp.8.48, 8.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **CRR** మరియు **SLR** నిర్వచించండి. అదనపు CRR requirement ఎలా కనుగొంటారు?	జవాబు • **CRR: RBI వద్ద** పక్కన పెట్టిన cash; banks దాన్ని అప్పుగా ఇవ్వలేవు, దానిపై interest కూడా పొందలేవు. • **SLR:** gold లేదా RBI ఆమోదించిన government securities వంటి **liquid assets** లో పక్కన పెట్టినది (Q31). • అదనపు CRR = **NDTL × ΔCRR** (SM, CRR ను NDTL లో ఒక భాగంగా నిర్వచిస్తుంది, p.8.52).
గుర్తుంచుకునే చిట్కా C అంటే Cash: RBI వద్ద నిశ్శబ్దంగా నిద్రపోతుంది; S అంటే Securities: బ్యాంకు వద్దే ఉండి కొంత సంపాదిస్తాయి.	

కార్డ్ 8.50 T 3.3 · భావన	★★ OL 3.3.9 · Scanner Q2, Q12, Q19, Q30 · SM pp.8.48–8.49
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **OMO** ఎలా పనిచేస్తుంది? దేనికి వాడతారు?	జవాబు RBI **government securities** ను కొంటుంది మరియు అమ్ముతుంది: కొనడం liquidity ని చొప్పిస్తుంది, అమ్మడం పీల్చుకుంటుంది (Q2: కొనుగోళ్లు reserves ను పెంచుతాయి). విదేశీ మూలధన ప్రవాహాల వల్ల వచ్చే **temporary liquidity mismatches** ను అదుపు చేయడానికి వాడతారు (Q19).
గుర్తుంచుకునే చిట్కా Open market, తెరిచిన కుళాయి: కొనడం కుళాయి తెరుస్తుంది, అమ్మడం మూసేస్తుంది.	

కార్డ్ 8.51 T 3.3 · భావన	★★ OL 3.3.11 · Scanner Q3, Q24, Q41 · SM pp.8.49, 8.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Bank Rate** అంటే ఏమిటి? అది ఎక్కువైతే ఏమవుతుంది?	జవాబు RBI banks కు **long-term** funds అప్పుగా ఇచ్చే మరియు **bills ను rediscount** చేసే rate (Q24: రెండూ). CRR లేదా SLR నిర్వహించకపోతే **penalty**. Rate ఎక్కువైతే **అప్పు తీసుకోవడం మరియు ఖర్చు చేయడం నిరుత్సాహపడతాయి** (Q3).
గుర్తుంచుకునే చిట్కా Bank Rate = Bill discount, అప్పు జరిమానా. (Borrowing penalty)	

కార్డ్ 8.52 T 3.3 · పోలిక	★★★ OL 3.3.12, 3.3.13 · Scanner Q4, Q7, Q15, Q29, Q34 · SM pp.8.49, 8.52
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **LAF** అంటే ఏమిటి? repo మరియు reverse repo ఎలా సంబంధం కలిగి ఉన్నాయి?	జవాబు LAF (Narasimham Committee, Q7) = **repo + reverse repo** (Q29). **Reverse repo = repo − 1** (Q4, Q15): banks తమ funds ను ఉంచడానికి RBI ఇచ్చే rate; ఇది **liquidity ని పీల్చుకుంటుంది** (Q34). Repo: banks securities పై RBI నుండి అప్పు తీసుకుంటాయి.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా Repo = RBI నుండి అద్దెకు తీసుకోవడం (Rent); Reverse repo = RBI వద్ద నగదును విశ్రాంతికి ఉంచడం (Rest).	

కార్డ్ 8.53 T 3.3 · సూత్రం	★★ OL 3.3.14 · Scanner Q6, Q13, Q18, Q32 · SM p.8.49
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **MSF** అంటే ఏమిటి? దాని rate ఎలా నిర్ణయిస్తారు?	జవాబు **MSF rate = repo rate + 1**: overnight lending కు **penal** rate. Banks గరిష్ఠంగా **SLR securities లో 1%** వాడుకోవచ్చు (Q13).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MSF = గరిష్ఠ జరిమానా (Max penalty): +1, మరియు SLR లో 1%.**

కార్డ్ 8.54 T 3.3 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 3.3.15 · Scanner Q26, Q27 · SM p.8.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **MSS** కింద ఎవరు అప్పు తీసుకుంటారు? సేకరించిన డబ్బు గురించి ఏది నిజం కాదు?	జవాబు **Government of India, RBI నుండి అప్పు తీసుకుంటుంది** (సాధారణ borrowing కు అదనంగా) మరియు treasury bills/dated securities జారీ చేస్తుంది. నిజం కానిది: MSS account liquidity ను **సాధారణ ప్రభుత్వ ఖర్చుకు** వాడవచ్చు (Q27).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఖజానాలో గడ్డకట్టింది, దుకాణానికి కాదు.**

కార్డ్ 8.55 T 3.3 · భావన	SM text · Scanner Q21, Q23, Q28 · SM p.8.49
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి జతపరచండి: **margin requirements**, **moral suasion**, **selective credit control**.	జవాబు • **Margin requirements:** RBI collateral పై margin నిర్దేశిస్తుంది; margin ఎక్కువైతే customers తక్కువ అప్పు తీసుకుంటారు. • **Moral suasion:** డబ్బును government securities లో ఉంచమని ఒప్పించడం (Q21). • **Selective credit control:** ఎంపిక చేసిన industries కు లేదా speculative businesses కు అప్పు ఇవ్వకపోవడం (Q23).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Margin = ముందు చెల్లించే డబ్బు; Moral = మాట; Selective = వద్దని చెప్పడం.**

కార్డ్ 8.56 T 3.3 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	★★★ OL 3.3.6, 3.3.12, 3.3.14 · No direct Q · SM pp.8.48–8.49
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Unit 3 లోని RBI rates మరియు tools గొలుసును నడపండి.	జవాబు Quantitative: CRR, SLR, OMO; qualitative: margin, moral suasion, selective control. **Reverse repo = repo − 1; MSF = repo + 1**; LAF = repo + reverse repo. Bank rate: long-term lending మరియు penalty.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నేల, మధ్య, పైకప్పు**: reverse repo నేలపై, repo మధ్యలో, MSF పైకప్పున. (Floor, Rate, Ceiling)

కార్డ్ 8.57 T 3.4 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.4.1, 3.3.21 · Scanner Q3, Q4, Q7 · SM p.8.50
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి 27 June 2016 న ఏది సవరించారు? inflation target ఎంత?	జవాబు RBI Act ను **27 June 2016** న **MPFA** (Government of India మరియు RBI) మరియు **MPC** కోసం సవరించారు. Target **4% CPI** (5 August 2016 నుండి 31 March 2021 వరకు), tolerance 2% నుండి 6%, **Central Government, RBI తో కలిసి** ఐదేళ్లకు ఒకసారి నిర్ణయిస్తుంది (Q3, Q4, Q7). SM, MPFA band ను 2 నుండి 6 per cent గా పేర్కొంది.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నాలుగుకు అటూ ఇటూ రెండు**: 2 నుండి 6.	

కార్డ్ 8.58 T 3.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.4.2, 3.4.3 · Scanner Q1, Q2, Q6 · SM pp.8.50, 8.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Monetary Policy Report ఎంత తరచుగా ప్రచురిస్తారు? repo rate ని ఎవరు నిర్ణయిస్తారు?	జవాబు ప్రతి **ఆరు నెలలకు**, **6–18 నెలల** inflation forecasts తో (Q1, Q2). **MPC (ఆరుగురు సభ్యులు)** చర్చ మరియు మెజారిటీ ఓటు ద్వారా policy rate (repo) ను నిర్ణయిస్తుంది (Q6).
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఆరు నెలలు, ఆరుగురు సభ్యులు, ఆరు నుండి పద్దెనిమిది హొరిజోన్.**	

కార్డ్ 8.59 T 3.4 · గుర్తుంచుకోండి	SM text · No direct Q · SM p.8.50
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Inflation target** విఫలమైనట్లు ఎప్పుడు భావిస్తారు?	జవాబు • సగటు inflation ఏదైనా **వరుసగా మూడు quarters** పాటు upper tolerance level కంటే ఎక్కువగా ఉంటే; లేదా • సగటు inflation ఏదైనా **వరుసగా మూడు quarters** పాటు lower tolerance level కంటే తక్కువగా ఉంటే.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **మూడు దెబ్బలు**: వరుసగా మూడు quarters పైన లేదా కింద ఉంటే, target తప్పినట్లే.	

కార్డ్ 8.60 T 3.5 · భావన	★★ OL 3.5.1, 3.5.2 · Scanner Q1, Q2, Q4 · SM pp.8.51, 8.53
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి భారతదేశం వంటి **emerging market** లో monetary policy ని ఏది పరిమితం చేస్తుంది?	జవాబు ప్రాథమిక స్థాయి, పోటీలేని financial systems మరియు సమగ్రమైన money, interbank markets లేకపోవడం; Bank rate మరియు OMO కి **బాగా అభివృద్ధి చెందిన** market అవసరం (Q1, Q4). **Fiscal మరియు monetary సమన్వయం** అవసరం (Q2); inflation ను petroleum మరియు food ధరలు కూడా నడిపిస్తాయి.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **లోతులేని చెరువు, చిన్న అలలు.**	

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 9 · అంతర్జాతీయ వాణిజ్యం (International Trade) · 70 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
1.1	పరిచయం (Introduction)	9.01	1	★
1.2	International Trade యొక్క ముఖ్యమైన సిద్ధాంతాలు (Important Theories of International Trade)	9.02 – 9.11	10	★★★
2.1	పరిచయం (Introduction)	9.12	1	★
2.2	Tariffs (సుంకాలు)	9.13 – 9.20	8	★★★
2.3	Non-Tariff Measures (NTMs) (సుంకేతర చర్యలు)	9.21 – 9.26	6	★★
2.4	Export-Related Measures (ఎగుమతి సంబంధిత చర్యలు)	9.27	1	★
3.1	పరిచయం (Introduction)	9.28	1	★
3.2	Regional Trade Agreements (RTAs) వర్గీకరణ (Taxonomy)	9.29 – 9.33	5	★★★
3.3	సుంకాలు మరియు వాణిజ్యంపై సాధారణ ఒప్పందం (GATT)	9.34	1	★
3.4	Uruguay Round మరియు WTO ఏర్పాటు (Establishment of WTO)	9.35 – 9.36	2	★
3.5	ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ (WTO)	9.37 – 9.42	6	★★
3.6	Doha Round (దోహా రౌండ్)	9.43	1	★★
3.7	G 20 Economies: వాణిజ్యాన్ని సులభతరం చేయడం (Facilitating Trade)	9.44	1	★
4.1	పరిచయం (Introduction)	9.45	1	–
4.3	Exchange Rate Regimes (మారకపు రేటు వ్యవస్థలు)	9.46 – 9.48	3	★★
4.4	Nominal versus Real Exchange Rates (Nominal మరియు Real మధ్య తేడా)	9.49 – 9.50	2	★★
4.5	Foreign Exchange Market (విదేశీ మారకద్రవ్య మార్కెట్)	9.51 – 9.52	2	★★
4.6	Nominal Exchange Rate నిర్ణయం (Determination)	9.53	1	★
4.7	Exchange Rates లో మార్పులు (Changes in Exchange Rates)	9.54	1	★

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
4.8	Devaluation Vs Depreciation (Devaluation మరియు Depreciation)	9.55	1	★
4.9	Exchange Rate హెచ్చుతగ్గుల ప్రభావం దేశీయ Economy పై (Impacts on Domestic Economy)	9.56 – 9.58	3	★★★
5.2	Foreign Capital రకాలు (Type of Foreign Capital)	9.59	1	★★
5.3	Foreign Direct Investment (FDI) (ప్రత్యక్ష విదేశీ పెట్టుబడి)	9.60 – 9.61	2	★★
5.4	Foreign Portfolio Investment (FPI) (పోర్ట్‌ఫోలియో విదేశీ పెట్టుబడి)	9.62 – 9.64	3	★
5.5	FDI కారణాలు (Reason for Foreign Direct Investment)	9.65	1	★★
5.6	FDI విధానాలు (Modes of Foreign Direct Investment)	9.66 – 9.67	2	★★★
5.7	FDI ప్రయోజనాలు (Benefits of Foreign Direct Investment)	9.68	1	★
5.8	FDI తో ముడిపడిన సంభావ్య సమస్యలు (Potential Problems)	9.69	1	★
5.9	భారతదేశంలో FDI (Foreign Direct Investment in India)	9.70	1	★★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 9.01 T 1.1 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 1.1.1, 1.1.2 · Scanner Q1, Q3 · SM pp.9.3–9.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

International trade యొక్క **benefits** ఏవి, దానికి వ్యతిరేకంగా చెప్పే **arguments** ఏవి? ఆకర్షణీయంగా కనిపించినా benefits కానివి ఏవి?

జవాబు

- Benefits: **efficiency and growth**, **new markets and materials**, **innovative services**, emerging economies కు **quality upgrade**.
- వ్యతిరేక వాదనలు: global corporations వల్ల underprivileged countries యొక్క **exploitation**, **risky dependence**, మరియు **transmission of trade cycles**.
- Q1: "underprivileged countries **తక్కువ vulnerable** అవుతాయి" అనేది benefit కాదు. Q3: "**dependence on foreign countries**" అనేది advantage కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా వాణిజ్యం నాలుగు వరాలు ఇస్తుంది: efficiency, markets, services, quality. మూడు మూల్యాలు చెల్లించాలి: exploitation, dependence, అరువు తెచ్చుకున్న cycles.

కార్డ్ 9.02 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 1.2.1 · Scanner Q2, Q6, Q20 · SM p.9.4; SM p.9.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Mercantilism అంటే ఏమిటి? అది వాణిజ్యం నుండి ఏమి కోరింది, ఏ policy వాడింది?

జవాబు

Mercantilism (16వ–18వ శతాబ్దం): సంపద కూడబెట్టడానికి imports కంటే **exports ను దూకుడుగా పెంచడం**.

- లక్ష్యం: **wealth, bullion** (విలువైన లోహాలు), **favourable balance of trade**.
- Policy: ప్రభుత్వం విదేశీ వస్తువులపై **చాలా ఎక్కువ import tariffs** విధించింది.
- Q20: వాణిజ్యంలో **bullion** ను భాగంగా చూసే theory Mercantilism.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Mercantilist దృష్టిలో దేశం ఒక **హుండీ**: నాణేలు లోపలికి (exports), వస్తువులు వచ్చే తలుపుకు తాళం (high tariffs).

కార్డ్ 9.03 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు

★★★ OL 1.2.1 · Scanner Q19 · SM p.9.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Q19: mercantilist trade theory యొక్క ముఖ్యమైన **limitation** ఏమిటి?

జవాబు

ఇది **overall welfare కంటే balance of trade** పై దృష్టి పెట్టడం.

- ఆకర్షించే తప్పు options: comparative cost differences, international capital flows, factor proportions. ఇవి ఇతర theories లేదా topics కు చెందినవి.

గుర్తుంచుకోండి: కొలబద్ధ **balance of trade**, overall welfare కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Mercantilism గల్లా పెట్టెను లెక్కిస్తుంది, మనుషులను కాదు.** గల్లా = balance of trade; మనుషులు = welfare.

కార్డ్ 9.04 T 1.2 · భావన

★ OL 1.2.2 · Scanner Q4, Q17 · SM p.9.5; SM p.9.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Adam Smith యొక్క absolute advantage అంటే ఏమిటి? ఈ theory లో ఏకైక input ఏది?

జవాబు

ఒక దేశం తనకు **absolute cost advantage** ఉన్న వస్తువులో specialise అయి దాన్ని export చేస్తుంది.

- Absolute advantage = పోటీదారులతో **సమాన resources** వాడి **ఎక్కువ పరిమాణంలో** ఒక వస్తువును ఉత్పత్తి చేయగల సామర్థ్యం (Q4).
- **Labour** మాత్రమే ఏకైక input (Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Absolute అంటే స్పష్టంగా మెరుగు.** అదే శ్రమ గంటలు, ఎక్కువ ఉత్పత్తి. ఒకే input, ప్రతి వస్తువుకు ఒకే విజేత.

కార్డ్ 9.05 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 1.2.3, 1.1.3 · Scanner 1.1 Q2; 1.2 Q17 · SM p.9.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Absolute advantage theory యొక్క **assumptions** జాబితా చేయండి. వాటిలో ఏది assumption కాదు?

జవాబు

- **రెండు countries** మరియు **రెండు goods**.
- **Transport cost లేదు**.
- Cost ను **labour** ఆధారంగా కొలుస్తారు (labour ఏకైక input).
- Labour ఒక దేశం **లోపల mobile**, దేశాల **మధ్య immobile**.

MCQ trap (1.1 Q2): "transportation cost ఉండటం" అనేది assumption కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **రెండు × రెండు, రవాణా ఖర్చు సున్నా, ఒకే input, శ్రమ స్వదేశంలోనే.** నాలుగింటినీ వేళ్లపై లెక్క పెట్టండి.

కార్డ్ 9.06 T 1.2 · భావన

★★ OL 1.2.4 · Scanner Q8, Q12, Q15 · SM pp.9.5–9.6; SM p.9.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Ricardo యొక్క comparative advantage అంటే ఏమిటి? అన్నింటిలో మెరుగైన దేశం కూడా వాణిజ్యం వల్ల ఎందుకు లాభపడుతుంది?

జవాబు

Absolute advantage ఎక్కువగా ఉన్న వస్తువును export చేయండి; **తులనాత్మకంగా తక్కువ** ఉన్న వస్తువును import చేయండి (Q12). SM దీన్ని ఇలా చెబుతుంది: absolute **disadvantage తక్కువగా** ఉన్న చోట specialise అవ్వండి.

- Cost ratios **భిన్నంగా** ఉంటే వాణిజ్యం సాధ్యం (Q15).
- అన్నింటిలో absolute advantage ఉన్న దేశం కూడా **వాణిజ్యం వల్ల లాభపడుతుంది**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా అత్యుత్తమ లాయర్ వేగంగా టైప్ చేయగలిగినా పైపిస్టును పెట్టుకుంటాడు: **మీ బలం ఎక్కువగా ఉన్న పనిలోనే నిమగ్నమవ్వండి**, మిగతాది కొనుక్కోండి.

కార్డ్ 9.07 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 1.2.5, 1.2.6 · Scanner Q3, Q10, Q21 · SM p.9.7; SM p.9.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Comparative cost theory ఏ ఆధారంపై నిర్మితమైంది? **Haberler** దీన్ని ఎలా మెరుగుపరిచారు?

జవాబు

- **Labour theory of value** పై ఆధారితం; **ఒక factor** (labour) model (Q3).
- **Haberler** కేవలం labour పై ఆధారపడటాన్ని **opportunity cost** ప్రవేశపెట్టి పరిష్కరించారు.
- Classical theory **constant** opportunity costs ను assume చేస్తుంది (Q21).

MCQ trap (Q10): "వాణిజ్యం technology differences వల్ల **మాత్రమే** జరుగుతుంది" అనేది assumption కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Ricardo అంటే శ్రమ, Haberler అంటే అవకాశ వ్యయం.** R-L, H-O: Haberler తలుపు తెరిచి opportunity cost ను లోపలికి తెచ్చారు.

కార్డ్ 9.08 T 1.2 · పోలిక

★★ OL 1.2.7, 1.2.8 · Scanner Q1, Q11, Q13, Q16 · SM pp.9.7–9.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Theory of Comparative Costs ను **Modern Theory** నుండి వేరు చేయండి (స్వభావం, cost ఆధారం, factor prices).

జవాబు

- Comparative costs: **normative**; **factor price differences ను విస్మరిస్తుంది**; labour theory of value పై ఆధారితం (Q1, Q11: answer III and IV).
- Modern theory: **positive**; **money cost** పై ఆధారితం; commodity price differences కు **factor price differences** ప్రధాన కారణం.
- Modern theory international trade ను కేవలం **inter-regional trade కు ఒక ప్రత్యేక సందర్భంగా** చూస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Normative అంటే ఇరుకు** (labour మాత్రమే, ధరల ప్రస్తావన లేదు); **Positive అంటే ధరలు** (money cost, factor prices).

కార్డ్ 9.09 T 1.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 1.2.9 · Scanner Q5, Q7, Q9, Q18 · SM p.9.6; SM pp.9.10–9.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Heckscher-Ohlin theory ను వివరించండి: ఇతర పేర్లు, factors సంఖ్య, దేశం ఏమి export చేస్తుంది.

జవాబు

H-O = **Factor-Endowment** Theory = **Modern** Theory (Q7).

- ఉత్పత్తి **రెండు** factors: labour మరియు capital (Q5).
- దేశం తన **సమృద్ధిగా ఉన్న factor ను ఎక్కువగా వాడే** వస్తువులను export చేస్తుంది (Q9, Q18: Factor Proportions Theory).
- Capital-abundant: capital-intensive goods; labour-abundant: labour-intensive goods.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **H-O అంటే రెండు factors, రెండు పేర్లు;** మీ దగ్గర పుష్కలంగా ఉన్నదానే్న ఎగుమతి చేయండి.

కార్డ్ 9.10 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 1.2.8 · Scanner Q13, Q16 · SM p.9.7
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Q13: Modern (Heckscher-Ohlin) theory లో భాగం కాని లక్షణం ఏది? Q16: **money cost** ను పరిగణించే theory ఏది?	జవాబు • Q13: "**labour theory of value** పై ఆధారితం" అనేది modern theory యొక్క లక్షణం కాదు. • Q16: **Modern theory** money cost ను పరిగణిస్తుంది. Heckscher-Ohlin labour theory of value పై ఆధారపడదు; అది classical comparative cost theory కు చెందినది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **శ్రమ విలువ పాత బడి (Ricardo); డబ్బు ఖర్చు కొత్త బడి (H-O).**

కార్డ్ 9.11 T 1.2 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 1.2.10 · Scanner Q14 · Not in SM
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Q14: **balance of trade** అనేది stock భావనా లేక flow భావనా?	జవాబు ఇది ఒక **flow concept**. Balance of trade ఒక నిర్దిష్ట సమయంలో కొలిచే stock కాదు. (ఇది SM లో లేదని deck గమనిస్తోంది; Scanner MTP ప్రశ్న ద్వారా పరీక్షిస్తారు.)

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వాణిజ్యం నది, చెరువు కాదు.** కాలవ్యవధిలో ప్రవహిస్తుంది; stock ఒక క్షణంలో నిలిచి ఉంటుంది.

కార్డ్ 9.12 T 2.1 · భావన	★ OL 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3 · Scanner Model Q1, Q2; PYQ Q1 · SM pp.9.15–9.16
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Trade policy** అంటే ఏమిటి? దాని instruments ను ఎలా వర్గీకరిస్తారు? **Protectionism** మరియు **liberalisation** ను నిర్వచించండి.	జవాబు Trade policy = imports మరియు exports ను ప్రోత్సహించడానికి లేదా పరిమితం చేయడానికి ప్రభుత్వాలు వాడే **అన్ని instruments**. • **Price-related** (tariffs) మరియు **non-price** measures (NTMs) గా వర్గీకరిస్తారు. • **Protectionism**: దేశీయ producers ను కాపాడటానికి tariffs, quotas మరియు NTMs వాడటం (PYQ Q1). • **Liberalisation**: trade barriers ను తగ్గించడం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ధర చీటీ ఉందా, లేదా?** Tariff = imports పై ధర చీటీ; NTM = మిగతావన్నీ. Protect = గోడ ఎత్తు, liberalise = గోడ దించు.

కార్డ్ 9.13 T 2.2 · పోలిక	★★ OL 2.2.1, 2.2.2 · Scanner Q1, Q9 · SM pp.9.16–9.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Specific tariff** ను **ad valorem tariff** నుండి వేరు చేయండి, ధర మార్పు ప్రభావంతో సహా.	జవాబు • **Specific**: ఒక్కో భౌతిక యూనిట్‌కు **స్థిరమైన ద్రవ్య మొత్తం**. • **Ad valorem**: వస్తువు విలువలో **స్థిరమైన శాతం** (Q1, Q9). • Ad valorem లో duty మార్పు = **rate × ధర మార్పు**. ఉదాహరణ (Q9): ₹10 lakh కారుపై 10% = ₹1 lakh; ₹20 lakh కారుపై = ₹2 lakh.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Specific = ప్రతి ముక్కకూ ఒక నిర్ణీత మొత్తం; Ad valorem = విలువలో ఒక శాతం.** (S అంటే sum, A అంటే ad, అంటే %.)

కార్డ్ 9.14 T 2.2 · పోలిక

★★ OL 2.2.3, 2.2.4 · Scanner Q6, Q8, Q11, Q14 · SM p.9.17

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Mixed, compound మరియు **technical** tariffs ను నిర్వచించండి. ₹800-per-tonne ఉదాహరణ ఏది?

జవాబు

- **Mixed**: ad valorem **లేదా** specific, **ఏది ఎక్కువైతే అది** (Q6, Q11: 5% లేదా ₹800 per tonne, ఏది ఎక్కువైతే అది).
- **Compound**: ad valorem **మరియు** specific **కలిపి**.
- **Technical**: **contents లేదా components** ఆధారంగా (Q8: ప్రతి solar panel పై ₹3000 మరియు battery పై kg కు ₹50).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Mixed = లేదా, Compound = మరియు, Technical = భాగాలు.** ఒక సుంకం, రెండు సుంకాలు కలిపి, లేదా దినుసుల వారీ సుంకం.

కార్డ్ 9.15 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 2.2.5 · Scanner Q13, Q17 · SM p.9.17

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Tariff Rate Quota (TRQ) అంటే ఏమిటి?

జవాబు

TRQs **quotas మరియు tariffs ను కలుపుతాయి** (Q13).

- **Quota లోపల తక్కువ tariff**, దానిని **మించితే ఎక్కువ tariff** వర్తిస్తుంది (Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కంచె లోపల చౌక, కంచె బయట ఖరీదు.** Quota కంచె, tariff టోల్.

కార్డ్ 9.16 T 2.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 2.2.6, 2.2.7, 2.2.8 · Scanner Q4, Q5, Q15 · SM p.9.18

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Preferential, bound మరియు **variable** tariffs ను నిర్వచించండి. NAFTA ను ఏ దేశాలు ఏర్పరిచాయి?

జవాబు

- **Preferential**: MFN rate కంటే తక్కువ; ఉదా. **USA, Canada మరియు Mexico** మధ్య NAFTA (Q5).
- **Bound**: rate ను ఒక స్థాయికి మించి **పెంచకూడదు** అనే WTO సభ్యుని చట్టబద్ధ నిబద్ధత (Q4). **Applied** tariff bound కంటే తక్కువ లేదా సమానంగా ఉండవచ్చు, ఎక్కువ ఎప్పుడూ కాదు.
- **Variable**: import ధరను **domestic support price** స్థాయికి పెంచే duty (Q15).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Bound = మీరు వాగ్దానం చేసిన పైకప్పు; Variable = నేలను పైకి లేపేది,** imports ను support price వరకు ఎత్తుతుంది.

కార్డ్ 9.17 T 2.2 · పోలిక

★★ OL 2.2.9, 2.2.10 · Scanner Q3, Q7, Q10, Q18 · SM pp.9.18–9.19

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Escalated మరియు **prohibitive** tariffs అంటే ఏమిటి? Escalated నిర్మాణం ఏ దిశలో సాగుతుంది?

జవాబు

- **Escalated**: intermediate inputs మరియు raw materials కంటే **manufactured goods పై nominal tariff ఎక్కువ** (Q3 option c, Q7, Q18).
- **Prohibitive**: **ఏ imports రాలేనంత** ఎక్కువ (Q10).
- Trap (Q3): manufactures కంటే raw materials పై ఎక్కువ పన్ను ఉన్న option ను ఎంచుకోకండి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Escalator విలువ జోడింపుతో పైకి ఎక్కుతుంది:** raw material కింది అంతస్తులో, finished goods పై అంతస్తులో.

కార్డ్ 9.18 T 2.2 · భావన	★★★ OL 2.2.11, 2.2.12, 2.3.11 · Scanner 2.2 Q16, Q19; 2.3 Q7, Q10 · SM p.9.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Dumping** అంటే ఏమిటి? **Anti-dumping duty** అంటే ఏమిటి?	జవాబు **Dumping**: వస్తువులను విదేశాల్లో **స్వదేశీ మార్కెట్ ధర కంటే తక్కువకు** లేదా **పూర్తి సగటు వ్యయం కంటే తక్కువకు** అమ్మడం. • **Anti-dumping duty (ADD)**: **fair market value కంటే తక్కువ** ధర ఉన్న imports పై protectionist tariff (2.3 Q10), అన్యాయమైన ధర ప్రయోజనాన్ని సరిదిద్దుతుంది. • దేశీయ పరిశ్రమకు తీవ్రమైన నష్టం జరిగితేనే సమర్థనీయం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Dump అంటే విదేశాల్లో తగ్గింపు, స్వదేశంలో ధర ఎక్కువ.** ADD అంటే **A**nti-**D**iscount **D**uty, అంటే తగ్గింపును అడ్డుకునే సుంకం.

కార్డ్ 9.19 T 2.2 · భావన	★★★ OL 2.2.12, 2.4.2 · Scanner 2.2 Q12; 2.4 Q1 · SM p.9.20
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Countervailing duty (CVD)** అంటే ఏమిటి, దాన్ని ఎప్పుడు విధించవచ్చు?	జవాబు Exporter ప్రభుత్వం ఇచ్చే export subsidies (మరియు tax concessions) ను **సమతుల్యం చేసే** tariff (2.2 Q12). • Subsidy **export performance** కు సంబంధించినదైతే, **దిగుమతి వస్తువులకు బదులు దేశీయ వస్తువుల వాడకానికి** సంబంధించినదైతే, మరియు **పరిమిత సంఖ్యలోని వ్యక్తులకు** ఇచ్చినదైతేనే విధిస్తారు (2.4 Q1: all the above).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ADD సంస్థ సృష్టించిన తక్కువ ధరతో పోరాడుతుంది; CVD ప్రభుత్వం సృష్టించిన తక్కువ ధరతో పోరాడుతుంది.**

కార్డ్ 9.20 T 2.2 · భావన	★ OL 2.2.13 · Scanner Q2 · SM pp.9.20–9.21
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Tariff యొక్క **effects** ను consumers, producers, revenue మరియు efficiency పై జాబితా చేయండి.	జవాబు • Consumers **consumer surplus ను కోల్పోతారు**. • Importing country లోని producers **లాభపడతారు** (ఎక్కువ ధరలు, తక్కువ విదేశీ పోటీ). • ప్రభుత్వ **revenue పెరుగుతుంది**. • Tariffs **comparative advantage ను విస్మరిస్తాయి**, ఇతర చోట్ల సమర్థ ఉత్పత్తిని నిరుత్సాహపరుస్తాయి. Q2: "producers well-being ను పెంచుతారు" అనేది negative outcome కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **వినియోగదారు చెల్లిస్తాడు, ఉత్పత్తిదారు చప్పట్లు కొడతాడు, ఖజానా నిండుతుంది, efficiency తగ్గుతుంది.**

కార్డ్ 9.21 T 2.3 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 2.3.1 · Scanner Q4, Q15 · SM p.9.21
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **NTMs** మరియు **NTBs** ఎలా భిన్నం? Countervailing duty ఒక NTB నా?	జవాబు NTMs: **non-tariff, కనబడని** measures. **NTBs** అనేవి NTMs లోని **వివక్షాపూరిత ఉపసమితి**. • Q4: **countervailing duty** non-tariff barrier కాదు. Q15: **tariff** NTB కాదు. CVD మరియు ADD సహా tariffs non-tariff barriers కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బుట్టలోని కుళ్లిన పండులా NTB, NTM లోపలే ఉంటుంది;** tariffs వేరే దుకాణానికి చెందినవి.

కార్డ్ 9.22 T 2.3 · భావన	★ OL 2.3.2, 2.3.5 · Scanner Q11 · SM p.9.22
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి NTMs ను **technical** మరియు **non-technical** గా ఎలా వర్గీకరిస్తారు?	జవాబు • **Technical**: ఉత్పత్తి లక్షణాలు మరియు **production processes** (SPS, TBT). Q11: production processes ఒక technical measure. • **Non-technical**: trade requirements, ఇవి **hard** (price మరియు quantity control), **threat** (anti-dumping, safeguards) మరియు **other** (finance మరియు investment) గా విభజించబడతాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Technical = వస్తువే; non-technical = దాని చుట్టూ ఉండే కాగితాలు, ఒత్తిడి.** Hard, Threat, Other: H-T-O, అంటే మూడు తరగతుల వరుస.

కార్డ్ 9.23 T 2.3 · పోలిక	★★ OL 2.3.3, 2.3.4 · Scanner Q2, Q5, Q9, Q14 · SM pp.9.22–9.23
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **SPS** ను **TBT** నుండి వేరు చేయండి. వాటిలో ఏది TBT కాదు?	జవాబు • **SPS**: **మనుషులు, జంతువులు, మొక్కల ప్రాణాలను** మరియు **biodiversity** ను రక్షిస్తుంది (Q5). • **TBT**: **food మరియు non-food** ఉత్పత్తులను కవర్ చేస్తుంది (Q2): standards, labels, eco-labels, organic certification (Q9). • Trap (Q9): **import quotas** TBT కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **SPS అంటే ప్రాణుల భద్రత (Safety of Species); TBT అంటే నాణ్యత ముద్రలు (Tags, Brands, Trademarks)** అంటే labels మరియు standards.

కార్డ్ 9.24 T 2.3 · భావన	★★ OL 2.3.6 · Scanner Q3, Q16 · SM pp.9.23–9.24
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Import quota** అంటే ఏమిటి? ఎవరికి లాభం, ప్రభుత్వానికి revenue వస్తుందా?	జవాబు లోపలికి అనుమతించే పరిమాణంపై, సాధారణంగా **సంవత్సరానికి, భౌతిక పరిమితి** (Q3). • ప్రభుత్వానికి **revenue రాదు**; licence holders **quota rents** సంపాదిస్తారు. • Quantitative restrictions **imports మరియు exports** ను అరికడతాయి (Q16).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Tariff ఖజానాకు చెల్లిస్తుంది; quota licence కలిగినవారికి చెల్లిస్తుంది.**

కార్డ్ 9.25 T 2.3 · భావన	★ OL 2.3.7, 2.3.8 · Scanner Q8, Q12 · SM p.9.24
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Non-automatic licensing** మరియు **financial measures** ఏమి చేస్తాయి?	జవాబు • **Non-automatic licensing మరియు prohibitions** ఏ మూలం నుండి వచ్చే imports అయినా **పరిమాణాన్ని** పరిమితం చేస్తాయి (Q12). • **Financial measures** import ఖర్చులను పెంచుతాయి: **advance payment** నిబంధనలు మరియు **foreign exchange controls** (Q8: 25% మూడు నెలల ముందే చెల్లింపు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Licence **సంఖ్యను అదుపు చేస్తుంది; finance ధరను పెంచుతుంది.**

కార్డ్ 9.26 T 2.3 · పోలిక	★★ OL 2.3.9, 2.3.10 · Scanner Q1, Q6, Q13 · SM p.9.26
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Safeguard measures** ను **embargo** నుండి వేరు చేయండి.	జవాబు • **Safeguards**: import **ఉప్పెన** వల్ల దేశీయ పరిశ్రమకు నష్టం కలిగినప్పుడు **తాత్కాలిక**, **వివక్ష లేని** పరిమితులు (Q13). • **Embargo**: ఒక దేశం లేదా ప్రాంతానికి imports లేదా exports పై **పూర్తి నిషేధం**; **అత్యంత తీవ్రమైన** trade barrier (Q1, Q6).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Safeguard = **సీటు బెల్టు (తాత్కాలికం); embargo = తాళం వేసిన తలుపు (పూర్తి).**

కార్డ్ 9.27 T 2.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 2.4.1 · No direct Q · SM pp.9.26–9.27
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Voluntary Export Restraints (VERs)** అంటే ఏమిటి?	జవాబు Retaliation ను నివారించడానికి importer తో **చర్చించిన** తర్వాత **exporting country** అమలు చేసే **అనధికారిక quota**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **V-E-R: Exporter తనను తానే అదుపు చేసుకుంటాడు,** importer మర్యాదగా అడిగాడు కాబట్టి. (V-E-R: **V**oluntary, **E**xport, **R**estraint.)

కార్డ్ 9.28 T 3.1 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.1.1, 3.5.1, 3.4.6 · Scanner 3.1 Q1; 3.5 Model Q1, Q2; 3.4 PYQ Q3 · SM pp.9.33–9.34; UNCTAD not in SM
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **UNCTAD** దేన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది? Trade negotiations ఏ రెండింటిని సమతుల్యం చేస్తాయి, NAFTA తర్వాత వచ్చిన agreement ఏది?	జవాబు • **UNCTAD**, developing countries ను ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలో **అభివృద్ధికి అనుకూలంగా integrate** చేయడాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది (SM లో లేదు). • Trade negotiations: **market access** (tariff కోతలు) మరియు దేశీయ పరిశ్రమ **రక్షణ** మధ్య సమతుల్యం. • **USMCA (2020)** NAFTA కు వారసుడు: **USA, Mexico, Canada** (3.4 PYQ Q3: Mexico).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా UNCTAD అంటే U.N. Conference on Trade and Development, ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలోకి అభివృద్ధికి అనుకూలమైన ద్వారం. USMCA = ఉత్తర అమెరికా ముగ్గురు పొరుగువారు, NAFTA కు కొత్త పేరు.

కార్డ్ 9.29 T3.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 3.2.1, 3.2.2, 3.5.19 · Scanner 3.2 Q1; 3.5 PYQ Q3 · SM pp.9.34–9.35; SM p.9.46

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1 February 2021 నాటికి ఎన్ని **RTAs** అమలులో ఉన్నాయి? **ఎనిమిది రకాల** trade agreement లను క్రమంలో పేర్కొనండి.

జవాబు

1 February 2021 నాటికి **339** RTAs అమలులో ఉన్నాయి (3.5 PYQ Q3).

- ఎనిమిది రకాలు: **unilateral, bilateral, regional preferential trade agreements, trading bloc, free-trade area, customs union, common market, economic and monetary union**.
- **Bilateral** = రెండు దేశాలు లేదా blocs మధ్య; వాటి మధ్య free trade దీని లక్ష్యం (3.2 Q1).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా 1 Feb 2021 నాటికి 339. మెట్లు ఎక్కండి **U**nilateral నుండి **E**MU వరకు: U-B-R-T-F-C-C-E, ఎనిమిది మెట్లు. (ఈ అక్షరాలు English పదాల మొదటి అక్షరాలు.)

కార్డ్ 9.30 T3.2 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 3.2.3 · Scanner 3.2 Q3 · SM p.9.43

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

NAFTA, EU policies, WTO agreements లేదా bilateral pact లలో ఏది **multilateral** agreement?

జవాబు

WTO agreements: multilateral negotiations లో **WTO సభ్యులందరూ** పాల్గొంటారు.

NAFTA మరియు EU **regional**, multilateral కావు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Multi అంటే అనేకం, WTO మొత్తం. Regional అంటే ప్రపంచం లోపలి ఒక క్లబ్బు.

కార్డ్ 9.31 T3.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 3.2.4 · Scanner 3.2 Q4; 3.5 PYQ Q2, Q5 · SM p.9.35

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Q4: సభ్యుల మధ్య free trade agreement ఉండి **common external tariff ను వర్తింపజేయవచ్చు** అనే సమూహం ఏది?

జవాబు

Trading bloc (Arab League, EFTA; SM p.9.35).

- ఆకర్షించే తప్పు options: **free-trade area**, **regional preferential trade agreement**, **economic and monetary union**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా Bloc = FTA తో పాటు ఐచ్ఛికంగా ఉమ్మడి గోడ. Bloc ను ఒక అపార్ట్‌మెంట్ బ్లాక్‌గా ఊహించండి, ఐచ్ఛిక ఉమ్మడి గేటుతో.

కార్డ్ 9.32 T3.2 · పోలిక

★★ OL 3.2.5, 3.2.6 · Scanner 3.2 Q5; 3.5 PYQ Q8 · SM pp.9.35–9.36

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Free-trade area, **customs union**, **common market** మరియు **economic and monetary union** లను వేరు చేయండి.

జవాబు

- **FTA**: సభ్యులు తమ **సొంత external tariffs** ను ఉంచుకుంటారు.
- **Customs union**: **common external tariff** (EU, GCC, MERCOSUR). GCC ఒక customs union (3.2 Q5); EU ఒక customs union (3.5 PYQ Q8).
- **Common market**: **factor mobility** ను జోడిస్తుంది.
- **EMU**: **common currency** ను జోడిస్తుంది (SM: EU single currency).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా సుంకం, ఉమ్మడి సుంకం, factors, కరెన్సీ: ప్రతి మెట్టులో ఒక్కో ఉమ్మడి అంశం పెరుగుతుంది.

కార్డ్ 9.33 T 3.2 · భావన	★ OL 3.2.7 · Scanner 3.2 Q2 · Not in SM
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ముఖ్యమైన export industries ను లక్ష్యంగా చేసుకుంటే సంభావ్య ప్రభావం ఏమిటి?	జవాబు ఇది **ఆ రంగంలో ఉపాధిని పెంచుతుంది** మరియు **current account balance ను మెరుగుపరుస్తుంది** (Q2).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **గెలిచే గుర్రంపై పందెం: ఉద్యోగాలు పెరుగుతాయి, account మెరుగుపడుతుంది.**

కార్డ్ 9.34 T 3.3 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 3.3.1, 3.4.1, 3.4.2 · Scanner 3.3 Model Q1, PYQ Q1; 3.4 Model Q1–Q2, PYQ Q1 · SM p.9.36; SM p.9.37; SM p.9.46
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **GATT** అంటే ఏమిటి: పరిధి, కాలం, rounds మరియు చట్టపరమైన స్వభావం?	జవాబు • **Goods** ను కవర్ చేసింది; **1948 నుండి 1994 వరకు** (47 సంవత్సరాలు, SM) నడిచింది; **ఎనిమిది trade rounds**. • GATT ఒక **agreement**, treaty కాదు (SM p.9.37) మరియు international organisation కూడా కాదు. • లక్ష్యం: సభ్యుల మధ్య **tariffs తగ్గించడం** (3.3 PYQ Q1). • జాగ్రత్త: ఒక Scanner model ప్రశ్న 1947 ను key గా ఇచ్చింది; PYQ మరియు SM 1948 ను వాడాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **GATT = Goods, Agreement, Tariffs, Trade rounds (8).** నలభై ఏడు సంవత్సరాలు: 48 నుండి 94.

కార్డ్ 9.35 T 3.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.4.3 · Scanner 3.4 PYQ Q4 · SM pp.9.36–9.37
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి 1980ల నాటికి **GATT ప్రాసంగికతను** ఎందుకు కోల్పోయింది?	జవాబు • **Investments, IPR మరియు services** దీని పరిధికి వెలుపల ఉన్నాయి. • **Agriculture** liberalisation విఫలమైంది. • **బలహీనమైన institutions మరియు dispute settlement**; ఇది treaty లేదా organisation కాదు. Q4 answer: **inadequate institutional structure మరియు dispute settlement**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పరిధి దాటింది, కాలం చెల్లింది, కోరలు లేవు:** విషయాలు లేవు, వ్యవసాయం ఆగిపోయింది, బలమైన రిఫరీ లేడు.

కార్డ్ 9.36 T 3.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.4.4, 3.4.5 · Scanner 3.4 Model Q1 (1.1), Q1–Q2 (1.4), Q1 (1.5); PYQ Q2 · SM p.9.37; SM p.9.46
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Uruguay Round** ఎప్పుడు జరిగింది, ఎన్నవ round, మరియు అది దేన్ని సృష్టించింది?	జవాబు • **1986–94**, **8వ** round, **123 countries** తో; ఇది Punta del Este లో (September 1986) మొదలైంది. • ఇది **WTO** కు దారితీసింది, **1 July 1995** నుండి అమలు, **GATT as modified** ను కలిగిన ఒకే framework. • తప్పు options: Doha, Tokyo, Kennedy rounds.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **86 నుండి 94, తర్వాత 95:** round 94 లో ముగుస్తుంది, WTO 95 లో తెరుచుకుంటుంది.

కార్డ్ 9.37 T 3.5 · MCQ ఉచ్చు

★ OL 3.5.2, 3.5.3 · Scanner 3.5 PYQ Q9; Model Q1 (1.4) · SM p.9.38; SM p.9.46

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

WTO యొక్క **principal objective** మరియు దాని **ఆరు objectives** తెలపండి. వాటిలో ఏది objective కాదు?

జవాబు

Principal objective: వాణిజ్యం **సాఫీగా, స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా మరియు ముందుగా ఊహించగలిగేలా** సాగడం.

- ఆరు: **rules ను నిర్ణయించడం, అమలు చేయడం**; **negotiation కు వేదిక**; **disputes ను పరిష్కరించడం**; **transparency ను పెంచడం**; ఇతర institutions తో **సహకరించడం**; **developing countries కు సహాయం**.
- Trap: నిర్ణయాల ప్రక్రియలో **గోప్యత పాటించడం** objective కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **R-F-D-T-C-D: Rules, Forum, Disputes, Transparency, Cooperation, Developing.** ఆరు English పదాల మొదటి అక్షరాలు; Transparency ఉంటుంది, secrecy ఎప్పుడూ కాదు.

కార్డ్ 9.38 T 3.5 · గుర్తుంచుకోండి

OL 3.5.4, 3.5.5 · Scanner 3.5 Model Q2 (1.5), Q1–Q2 (1.5.1) · SM p.9.38

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

WTO structure ను వివరించండి: headquarters, అధిపతి, మరియు అంచెలు.

జవాబు

- **Secretariat Geneva** లో, **Director General** నేతృత్వంలో.
- **Ministerial Conference**: అత్యున్నత సంస్థ, కనీసం ప్రతి **రెండు సంవత్సరాలకు** ఒకసారి సమావేశమవుతుంది.
- **General Council**: **TPRB** మరియు **DSB** గా కూడా పనిచేస్తుంది.
- దాని కింద: **Goods, Services మరియు TRIPS Councils**. Appeals **Appellate Body** కు వెళ్తాయి (Scanner).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **పై నుండి కిందికి: Ministers, General, తర్వాత Goods-Services-TRIPS.** అన్నింటికీ Geneva ఇల్లు.

కార్డ్ 9.39 T 3.5 · భావన

★★ OL 3.5.6 · Scanner 3.5 Model Q1 (1.3); PYQ Q1, Q6, Q10, Q12 · SM p.9.39

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

MFN సూత్రం అంటే ఏమిటి, GATT లో అది ఎక్కడ ఉంది?

జవాబు

వాణిజ్య భాగస్వాముల మధ్య వివక్ష లేదు: ఒకరికి ఇచ్చిన రాయితీని WTO సభ్యులందరికీ **ఇవ్వాలి**.

- ఇది **GATT లోని Article 1**; GATT ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడింది (Q6).
- మిత్ర దేశాలకు preferential tariffs కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Most Favoured అంటే సమానంగా Favoured:** ఎవరికైనా ఇచ్చిన ఉత్తమ ఒప్పందం అందరికీ దక్కుతుంది.

కార్డ్ 9.40 T 3.5 · భావన

★ OL 3.5.7 · Scanner 3.5 Model (ix) Q1; PYQ Q7 · SM p.9.39

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

National treatment అంటే ఏమిటి, దాన్ని ఏది ఉల్లంఘిస్తుంది?

జవాబు

దిగుమతి అయిన మరియు స్థానిక వస్తువులను **మార్కెట్ లోపలికి వచ్చాక సమానంగా** చూడాలి.

- **Post-sales service restrictions** దీన్ని ఉల్లంఘిస్తాయి.
- Imports పై **customs duty** వసూలు చేయడం దీన్ని ఉల్లంఘించదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **MFN ముందు గుమ్మం (భాగస్వాముల మధ్య); national treatment లోపలి గది (విదేశీ = స్థానిక).**

కార్డ్ 9.41 T 3.5 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 3.5.8, 3.5.10, 3.5.9 · Scanner 3.5 PYQ Q13 · SM pp.9.39–9.41; SM p.9.43
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి WTO యొక్క **guiding principles** జాబితా చేయండి. **TPRM** అంటే ఏమిటి?	జవాబు • **Non-discrimination**, **freer trade**, **predictability** (binding మరియు transparency), **fair competition**, **development and reform**. • **TPRM** (Trade Policy Review Mechanism): సభ్యుల trade policies పై TPRB చేసే **periodical review** (Q13).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **N-F-P-F-D** (ఇవి English పదాల మొదటి అక్షరాలు): No favourites, Freer, Predictable, Fair, Developing.

కార్డ్ 9.42 T 3.5 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 3.5.11–3.5.14 · Scanner 3.5 Model Q1 (1.5); PYQ Q4; 3.2 Q3 · SM pp.9.42–9.43
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఏ agreement WTO కింద **లేదు**? **Agreement on Agriculture** దేన్ని కవర్ చేస్తుంది? TRIPS ను విస్తరించండి.	జవాబు • **NAFTA** ఒక regional agreement, WTO agreement కాదు. • **AoA**: **market access, domestic support, export subsidies**. • WTO agreements లో SPS, TBT, **TRIMs**, **TRIPS** (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) మరియు **GATS** ఉన్నాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **AoA = M-D-E: Market, Domestic, Export** (English పదాల మొదటి అక్షరాలు). NAFTA ఒంటరి, తప్పు పెళ్లికి వచ్చిన అతిథిలా.

కార్డ్ 9.43 T 3.6 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 3.6.1, 3.6.2 · Scanner Q1, Q2 · SM p.9.44; SM p.9.47
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Doha Development Agenda** ఎన్నవ round, ఎప్పుడు, మరియు అత్యంత వివాదాస్పదమైనది ఏది?	జవాబు • **తొమ్మిదవ** round, **Doha, Qatar లో November 2001** లో ప్రారంభం (Fourth Ministerial Conference). • అత్యంత వివాదాస్పదం: **agriculture**. • ఇది **developing-country concerns** ను పరిష్కరిస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Doha = 9వ, 2001, అభివృద్ధి;** వ్యవసాయ పోరాటమే అడ్డంకి.

కార్డ్ 9.44 T 3.7 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 3.7.1 · Scanner Q1 · SM p.9.45
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **G20** లో ఎన్ని సభ్యులు ఉన్నారు? Argentina, India, Tunisia, Mexico లలో ఏది సభ్యత్వం లేనిది?	జవాబు **19 countries మరియు EU** (SM p.9.45 Argentina నుండి United States వరకు జాబితా ఇస్తుంది). **Tunisia** సభ్యురాలు కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **19 + 1 = 20;** Tunisia బయటి వ్యక్తి.

కార్డ్ 9.45 T 4.1 · గుర్తుంచుకోండి

OL 4.1.1, 4.1.2, 4.3.1, 4.3.2 · Scanner 4.1 Model Q1 (1.1), Q1 (1.2); 4.3 Model Q1 (1.1), Q1 (1.3) · SM pp.9.51–9.52; SM p.9.64

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Exchange rate, exchange rate regime మరియు **free float** ను నిర్వచించండి. 1 USD = 0.85 EUR వద్ద 100 USD ను మార్చండి.

జవాబు

- **Exchange rate**: ఒక currency ను మరొక currency తో మార్చుకునే rate. **Quoted rate తో గుణించి** మార్చండి: 100 × 0.85 = **85 EUR**.
- **Regime**: ఒక దేశం తన currency ను విదేశీ currencies తో పోలిస్తే నిర్వహించే వ్యవస్థ. రెండు చివరలు: **floating (flexible)** మరియు **fixed**.
- **Free float**: **demand and supply** ద్వారా market నిర్ణయిస్తుంది; ప్రభుత్వాలు, central banks జోక్యం చేసుకోవు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Rate = ఒక currency ధర మరో currency లో.** Free float = తనిఖీదారు లేని **స్వేచ్ఛా సంత**.

కార్డ్ 9.46 T 4.3 · భావన

★★ OL 4.3.3 · Scanner 4.3 Model Managed Float Q1–Q2; PYQ Q2, Q4, Q6 · SM pp.9.52–9.53

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Managed float అంటే ఏమిటి? భారతదేశం ఏ regime ను అనుసరిస్తుంది?

జవాబు

Rate **floats** అవుతుంది, కానీ దాన్ని ప్రభావితం చేయడానికి **central bank currencies ను కొని, అమ్ముతుంది** (Model Q2).

- **India = managed float** (PYQ Q2, Q4).
- Trap (Q6): "dirty float ను సాధారణంగా **fixed** regime ఉన్న దేశాలు అనుసరిస్తాయి" అనేది తప్పు ప్రకటన.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Managed అంటే దారం ఉన్న గాలిపటం:** స్వేచ్ఛగా ఎగురుతుంది, కానీ దారం central bank చేతిలో ఉంటుంది.

కార్డ్ 9.47 T 4.3 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 4.3.4, 4.3.5, 4.3.6 · Scanner 4.3 Model Q2 (1.2), Q2–Q3 (1.3), Fixed Q1–Q2; PYQ Q1 · SM p.9.53; SM p.9.64; crawling peg and currency board not in SM

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Fixed (pegged) rate, **soft peg** మరియు **hard peg** లను నిర్వచించండి. IMF సభ్యులు ఎక్కువగా ఏ peg వాడతారు?

జవాబు

- **Fixed**: ప్రభుత్వం విలువను **ఒక currency, ఒక basket లేదా gold** తో పోలిస్తే నిర్ణయిస్తుంది; central bank జోక్యం చేసుకుంటుంది, **reserves** ఉంచుతుంది.
- **Soft peg**: market-led; **అత్యధిక సంఖ్యలో IMF సభ్యులు** అనుసరిస్తారు (PYQ Q1). **Hard peg**: స్థిరమైన, మారని విలువ.
- SM కు మించి: **crawling peg** సూచికల ఆధారంగా క్రమంగా సర్దుబాటవుతుంది; **currency board** ఒక విదేశీ currency కు స్థిర rate వద్ద peg చేస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Soft peg = మెత్తని ల్యాండింగ్ (market నడిపిస్తుంది); hard peg = గట్టి ఆగుదల (ఎప్పుడూ కదలదు).**

కార్డ్ 9.48 T 4.3 · పోలిక	★ OL 4.3.7, 4.3.8 · Scanner 4.3 PYQ Q3, Q5 · SM pp.9.53–9.54
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Fixed మరియు floating regimes యొక్క **advantages** మరియు floating యొక్క ప్రధాన **disadvantage** తెలపండి.	జవాబు • **Fixed**: fluctuation risk లేదు, ఎక్కువ trade మరియు investment, **తక్కువ speculation**, monetary discipline, credibility. • **Floating**: స్వతంత్ర monetary policy, rate ను policy tool గా వాడటం, **భారీ reserves అవసరం లేదు**. • Floating లోపం: volatility, అనిశ్చితి, **risk premium** (Q5: trade uncertainty). • Trap (Q3): "speculation పెరగడం" fixed rates యొక్క advantage కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Fixed = స్థిరం కానీ బిగుసుకున్నది; floating = వంగేది కానీ ఊగేది.**

కార్డ్ 9.49 T 4.4 · సూత్రం	★ OL 4.4.1, 4.4.2, 4.5.8, 4.1.3, 4.6.4 · Scanner 4.4 Q2, Q3; 4.1 Model Q1 (1.4); 4.6 Model Q1 (1.4) · SM p.9.55; SM p.9.65
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Nominal** మరియు **real** exchange rate లను వేరు చేసి formula రాయండి. Q3 చేయండి: NER 15, domestic index 250, foreign index 200.	జవాబు • **Nominal**: currency కు currency. **Real**: goods కు goods (**'ఎన్ని'** కు **'ఒకటి'**); trade flows real rate ను అనుసరిస్తాయి. • **RER = NER × Domestic price index ÷ Foreign price index**; NER కనుగొనడానికి సూత్రాన్ని మార్చి రాయండి. • Q3: 15 × 250 ÷ 200 = **18.75**. Q2: 25 = NER × 140 ÷ 70, కాబట్టి NER = **12.5**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Real = Nominal × (స్వదేశ ధరలు పై, విదేశీ ధరలు కింద).** Home ధరలు పైన కూర్చుంటాయి.

కార్డ్ 9.50 T 4.4 · భావన	★★ OL 4.4.3, 4.4.4 · Scanner 4.4 Q1, Q4, Q5, Q6 · SM p.9.55; SM p.9.65
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **REER** అంటే ఏమిటి, REER **పెరిగితే** ఏమవుతుంది?	జవాబు **REER = NEER ÷ price deflator** (inflation కోసం సర్దుబాటు చేసిన nominal effective exchange rate, Q4). • REER పెరిగితే: exports **ఖరీదు**, imports **చౌక**, **competitiveness** కోల్పోవడం, **current account deficit** (Q1, Q6). • Q5: NER స్థిరంగా ఉంటే, REER పెరుగుదల అంటే **domestic inflation, foreign inflation కంటే ఎక్కువ**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **REER పెరిగితే ధనిక రూపాయి, ఖరీదైన exports, పెరిగే imports.** (REER up = **R**ich rupee, **E**xpensive exports, **R**ising imports.)

కార్డ్ 9.51 T 4.5 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 4.5.1, 4.5.2, 4.5.3, 4.5.5 · Scanner 4.5 Model Q1; PYQ Q1, Q2, Q3 · SM p.9.65; SM p.9.56; FEMA not in SM
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Forex market** ను వివరించండి. **Vehicle currency** అంటే ఏమిటి? భారతదేశంలో forex ను ఏది నియంత్రిస్తుంది?	జవాబు • **Over-the-counter**, electronic గా అనుసంధానమైన నెట్‌వర్క్ (భౌతిక ప్రదేశం కాదు), చాలా **narrow spreads** తో. • **Vehicle currency**: ఏ పక్షానికీ జాతీయ currency కాకపోయినా అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలకు విస్తృతంగా వాడేది; **US dollar** (Q1, Q2). • భారతదేశంలో foreign exchange ను **FEMA** నియంత్రిస్తుంది (Q3).
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **డాలర్ ట్యాక్సీ:** నేరుగా కలవని currencies మధ్య వాణిజ్యాలను మోసుకెళ్తుంది.	

కార్డ్ 9.52 T 4.5 · పోలిక	★★ OL 4.5.6, 4.5.7, 4.9.9 · Scanner 4.9 PYQ Q1, Q2, Q3 · SM pp.9.64–9.65
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Direct** మరియు **indirect** quotes ను వేరు చేయండి. **Cross rate** మరియు **arbitrage** అంటే ఏమిటి?	జవాబు • **Direct (European)**: **1 విదేశీ** యూనిట్‌కు స్థానిక currency, ఉదా. ₹65/US$. • **Indirect (American)**: **1 స్థానిక** యూనిట్‌కు విదేశీ currency, ఉదా. రూపాయికి $0.0151 (Q1). • **Cross rate**: మరో రెండు జతల నుండి రాబట్టేది (Q2). **Arbitrage** అన్ని markets లో ఒకే rate కనిపించేలా చేస్తుంది (Q3).
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Direct = Domestic నాణేలు ఎన్ని కావాలి; Indirect = ఒక స్థానిక నాణేనికి వచ్చే విదేశీ నాణేలు (Intake).** D అంటే Domestic, I అంటే Intake.	

కార్డ్ 9.53 T 4.6 · భావన	★ OL 4.6.1, 4.2.1, 4.5.4, 4.6.5, 4.6.6 · Scanner 4.2 Q1; 4.6 Model Q1–Q2 (1.6), Q1–Q2 (1.7) · SM pp.9.56–9.57; short-run and long-run factors not in SM
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Equilibrium rate** ఎక్కడ నిర్ణయమవుతుంది? డాలర్ల **demand** మరియు **supply** ను ఏది నడిపిస్తుంది, స్వల్ప మరియు దీర్ఘకాలంలో rate ను ఏది కదిలిస్తుంది?	జవాబు • Equilibrium **D$ మరియు S$ కలిసే** చోట. • Demand: imports, transfers, income payments, assets, speculation. Supply: exports మరియు **FDI/FPI inflows** (deck). • SM కు మించి: **స్వల్పకాలంలో** interest rates, inflation, trade balance; **దీర్ఘకాలంలో** relative inflation. • **ఎక్కువ interest rates మరియు రాజకీయ స్థిరత్వం appreciation** కు దారితీస్తాయి.
గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Demand rate ను పైకి లాగుతుంది, supply కిందికి నెడుతుంది;** equilibrium వద్ద సమతుల్యమైన సీసా (see-saw) లా.	

కార్డ్ 9.54 T 4.7 · భావన	★ OL 4.7.1, 4.3.9, 4.7.2, 4.9.7 · Scanner 4.7 PYQ Q1, Model Q1 (1.6), Q1 (1.7); 4.3 Model Q1 (1.2) · SM pp.9.57–9.58
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Appreciation** మరియు **depreciation** ను నిర్వచించండి. $1 = ₹70 అనేది ₹75 అయితే ఏమైంది? ఒక currency కు demand పెరిగితే ఏమవుతుంది?	జవాబు • **Appreciation** = విలువ పెరగడం; **depreciation** = విలువ తగ్గడం. • $1 = ₹70 → ₹75: **రూపాయి depreciate అయింది, డాలర్ appreciate అయింది**. అలాగే 1 EUR = 80 → 85 INR: INR depreciate అయింది (PYQ Q1). • ఒక currency కు demand పెరిగితే: అది **appreciate** అవుతుంది. విదేశీ currency కు demand పెరిగితే (ఉదా. trade deficit పెరగడం): స్వదేశీ currency **depreciate** అవుతుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒక డాలర్ కొనడానికి ఎక్కువ రూపాయలు కావాలంటే రూపాయి కుంచించుకుపోతోంది.** ఒక డాలర్ ఖరీదును లెక్కించండి.

కార్డ్ 9.55 T 4.8 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 4.8.1, 4.8.2 · Scanner 4.8 Model Q1–Q2 (1.8); PYQ Q1 · SM pp.9.59–9.60
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Devaluation/revaluation** ను **depreciation/appreciation** నుండి వేరు చేయండి. Revaluation ఏ regime కు వర్తిస్తుంది?	జవాబు • **Devaluation/revaluation**: **fixed par value** లో **అధికారిక** మార్పు; fixed regime (PYQ Q1). • **Depreciation/appreciation**: **floating** rate లో **market forces** వల్ల. Depreciation కు కారణం market forces, ప్రభుత్వ చర్య కాదు (అది devaluation).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **De-VALUE-ation ప్రభుత్వం జారీ చేసే Value ఉత్తర్వు; de-PRICE-ciation market ఇచ్చే తీర్పు.**

కార్డ్ 9.56 T 4.9 · భావన	★★★ OL 4.9.1, 4.9.5, 4.8.3, 4.6.2 · Scanner 4.9 PYQ Q6, Q8; Model Q1 (1.7), Q1–Q2 (1.9); 4.8 PYQ Q2 · SM p.9.61; SM p.9.66
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Depreciation** యొక్క effects ఏవి? దాని లోపం ఏమిటి, అది దేన్ని offset చేయగలదు?	జవాబు Exports **చౌక**, imports **ఖరీదు**: **output expansion**, మెరుగైన **trade balance** (Q6). • Inflation వల్ల కలిగే price competitiveness నష్టాన్ని ఇది **offset** చేస్తుంది (4.9 PYQ Q8). • కానీ ఖరీదైన imports వల్ల ఇది **inflation ను పెంచుతుంది**. • 4.8 PYQ Q2 trap: "imports యొక్క relative price ను తగ్గిస్తుంది" అనేది depreciation తో ముడిపడి ఉండదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బలహీన కరెన్సీ: Exports సులభం, Imports ఖరీదు.** వృద్ధి పెరుగుతుంది, inflation కూడా పెరుగుతుంది.

కార్డ్ 9.57 T 4.9 · భావన

★★ OL 4.9.2, 4.9.3, 4.9.4 · Scanner 4.9 PYQ Q5, Q7, Q9 · SM pp.9.62–9.63

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Appreciation యొక్క effects ను currency, exports మరియు imports పై తెలపండి.

జవాబు

Currency **ఎక్కువ విలువైనది** అవుతుంది మరియు **ఎక్కువ మొత్తంలో** విదేశీ currency ను కొనగలదు (Q7).

- Exports **ఖరీదు** అవుతాయి, కాబట్టి వాటి **పరిమాణం తగ్గుతుంది**; imports **చౌక** అవుతాయి, కాబట్టి వాటి పరిమాణం **పెరుగుతుంది**.
- Revaluation imports ఖర్చును తగ్గిస్తుంది (Q5).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బలమైన కరెన్సీ: Exports ఖరీదు, Imports చౌక.**

కార్డ్ 9.58 T 4.9 · భావన

★ OL 4.9.6, 4.6.3, 4.9.8 · Scanner 4.9 Model Q2–Q3 (1.9), Q2 (1.7); PYQ Q4 · SM p.9.62

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Exchange rate **volatility** FDI, FPI మరియు hedging ను ఎలా ప్రభావితం చేస్తుంది? **Trade deficit / CAD** అంటే ఏమిటి?

జవాబు

- Volatility **FDI మరియు FPI ని నిరుత్సాహపరుస్తుంది** మరియు **hedging** ఖర్చులను పెంచుతుంది.
- **Trade deficit / CAD** = **imports, exports కంటే ఎక్కువ** (PYQ Q4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఊగిసలాడే rates పెట్టుబడిదారులను భయపెడతాయి, hedge చేసేవారికి ఖర్చు పెంచుతాయి.** Deficit అంటే exports కంటే ఖరీదైన imports (Dearer imports).

కార్డ్ 9.59 T 5.2 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4, 5.2.5 · Scanner 5.2 Model Q1–Q2 (1.1), Q1 (1.2); PYQ Q1, Q3 · SM p.9.71; IBRD and GDR not in SM

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Capital movements మరియు **foreign capital రకాలు** ఏవి? World Bank (IBRD) మరియు **GDR** అంటే ఏమిటి?

జవాబు

Capital movements = **financial assets మరియు liabilities** యొక్క సరిహద్దులు దాటే ప్రవాహాలు; foreign capital = ఏ capital inflow అయినా.

- రకాలు: **aid, borrowings** (World Bank/IMF/ADB, **IDA soft loans**, **ECB**, trade credit), **NRI deposits**, **FPI** మరియు **FDI**.
- SM కు మించి: **World Bank = IBRD** (దీర్ఘకాలిక అభివృద్ధి రుణాలు); **GDR** = స్వదేశీ shares కు బదులుగా **విదేశీ bank** జారీ చేసే రసీదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **A-B-N-P-D:** Aid, Borrowings, NRI deposits, Portfolio, Direct (English పదాల మొదటి అక్షరాలు). GDR = స్వదేశంలో ఉన్న shares కు **విదేశంలో జారీ అయిన రసీదు**.

కార్డ్ 9.60 T 5.3 · MCQ ఊచ్చు	★ OL 5.3.1, 5.3.2, 5.3.3, 5.3.6 · Scanner 5.3 Q1, Q4, Q6, Q7 · SM p.9.72; ECB and NIIP points not in SM
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి IMF **FDI** ను ఎలా నిర్వచిస్తుంది? ఏది component కాదు, మరియు **ECB** FDI నా?	జవాబు FDI: **lasting interest మరియు control**; కనీసం **10%** voting power ను సొంతం చేసుకోవడం (SM: "at least ten percent"). • Components: **equity capital, reinvested earnings, intra-company loans**. • Portfolio investment FDI యొక్క component కాదు (Q1). • **ECB అప్పు, FDI కాదు** (Q4). FDI inflow **capital account** ను మెరుగుపరుస్తుంది కానీ **NIIP** ను దిగజార్చుతుంది (Q6).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **FDI అంటే పూర్తి పట్టు: Equity, Earnings, Intra-loans** (E-E-I, English పదాల మొదటి అక్షరాలు); బయటి నుండి వచ్చే రుణం (ECB) అప్పే, వాటా కాదు.

కార్డ్ 9.61 T 5.3 · పోలిక	★★ OL 5.3.4, 5.9.6 · Scanner 5.3 Q2, Q3; 5.9 PYQ Q4 · SM pp.9.72–9.73
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Horizontal, vertical, conglomerate** మరియు **two-way** FDI లను వేరు చేయండి.	జవాబు • **Horizontal**: విదేశంలో **అదే వ్యాపారం** (భారతదేశంలో US cell-phone provider, 5.9 Q4). • **Vertical**: విదేశంలో **అనుబంధ** కార్యకలాపం. • **Conglomerate**: **సంబంధం లేని** వ్యాపారం, తరచుగా **joint venture** (Q3). • **Two-way**: దేశాల మధ్య **పరస్పర** పెట్టుబడులు (Q2).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Horizontal = Same, Vertical = Supplies, Conglomerate = Completely new, Two-way = Tit-for-tat.** H-V-C-T, నాలుగు రకాలు.

కార్డ్ 9.62 T 5.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 5.4.1, 5.4.3 · Scanner 5.4 Model Q1–Q3 (1.4); PYQ Q1 · SM pp.9.73–9.74
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **FPI** ను నిర్వచించి దాని stake, control మరియు time లక్షణాలు తెలపండి.	జవాబు **Stocks, bonds** మరియు securities లో **financial capital** ప్రవాహం (real capital కాదు). • Stake **10% కంటే తక్కువ**; **control లేదా ownership లేదు**. • **స్వల్పకాలికం**, **speculative**, **return-seeking** (PYQ Q1).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **FPI = Financial, Fleeting, Fickle:** కొద్ది శాతం (10% కంటే తక్కువ), మాట చెల్లదు. అంటే ఆర్థికమైనది, క్షణికమైనది, చంచలమైనది.

కార్డ్ 9.63 T 5.4 · పోలిక	★ OL 5.4.2, 5.4.6 · Scanner 5.4 PYQ Q2; 5.3 Q7 · SM p.9.74
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Assets, duration, exit, technology మరియు employment పై **FDI** ను **FPI** నుండి వేరు చేయండి.	జవాబు • Assets: FDI **physical**; FPI **financial**. • Time: FDI **దీర్ఘకాలం**; FPI **స్వల్పకాలం**. • Exit: FDI **కష్టం**; FPI **సులభం**. • FDI **technology మరియు employment** తెస్తుంది; FPI నేరుగా తేదు. • PYQ Q2: దీర్ఘకాలిక ఆసక్తి = FDI; speculative = FPI.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Factory vs Folio:** factory ను కదల్చడం కష్టం, shares folio ను అమ్మడం సులభం.

కార్డ్ 9.64 T 5.4 · భావన

★ OL 5.4.4, 5.4.5 · Scanner 5.4 PYQ Q3 · Not in SM

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

FII ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఏమి చేస్తుంది? **Capital flight** అంటే ఏమిటి?

జవాబు

- **FII capital market** ను మరియు **equity flows** ను అభివృద్ధి చేస్తుంది (PYQ Q3: all of capital market, flow of equity capital, financial innovation).
- **Capital flight**: అనిశ్చితి వల్ల capital **వేగంగా బయటకు వెళ్లడం**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **FII market ను నింపుతుంది; flight దాన్ని ఖాళీ చేస్తుంది.**

కార్డ్ 9.65 T 5.5 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 5.5.1, 5.5.2, 5.5.3, 5.5.4, 5.5.5 · Scanner 5.5 Model Q1 (1.1), (1.3), Q1–Q2 (1.5); PYQ Q1, Q2, Q3 · SM pp.9.75–9.76

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

FDI యొక్క **ముఖ్య ఉద్దేశం** మరియు **కారణాలు** తెలపండి. భారతదేశంలో FDI ని ప్రోత్సహించడానికి వాడనిది ఏది?

జవాబు

ముఖ్య ఉద్దేశం: స్వదేశం కంటే **ఎక్కువ return**; **firm-specific assets** (management నైపుణ్యం, patents).

- కారణాలు: **markets, resources, low wages, scale, diversification, tariff-jumping, tax breaks, SEZs, stable climate**.
- PYQ Q3: **protectionist import bans** భారతదేశంలో FDI ప్రోత్సాహకం కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Money, Markets, Materials, Wages, Walls (tariff-jumping), Tax:** కారణాలకు ఆరు కొక్కేలు (hooks), అన్నీ English పదాల మొదటి అక్షరాలు.

కార్డ్ 9.66 T 5.6 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 5.6.1 · Scanner 5.6 Model Q1 (1.3), Q1 (1.6); PYQ Q5 · SM pp.9.77–9.78

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

FDI యొక్క **modes** జాబితా చేయండి.

జవాబు

- **Subsidiary**, **equity injection**, **controlling interest**, **M&A**, **joint venture**, **greenfield**, **brownfield**.
- PYQ Q5: joint ventures, mergers మరియు greenfield investments modes.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **S-E-C-M-J-G-B:** Subsidiary, Equity, Control, Merger, Joint venture, Green, Brown. ఏడు మోడ్‌లకు ఏడు అక్షరాలు.

కార్డ్ 9.67 T 5.6 · పోలిక

★★★ OL 5.6.2, 5.6.3, 5.9.5 · Scanner 5.6 Model Q2 (1.6); PYQ Q1–Q4; 5.9 PYQ Q3 · SM p.9.78

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Greenfield ను **brownfield** నుండి వేరు చేయండి. Airports కు 100% automatic FDI ఏ దానిలో అనుమతించబడుతుంది?

జవాబు

- **Greenfield**: **కొత్త affiliate**, **కొత్త assets** మరియు production (PYQ Q1). విదేశాల్లో ONGC Videsh = greenfield (Q4).
- **Brownfield**: merger, acquisition లేదా **lease** ద్వారా **ఇప్పటికే ఉన్న infrastructure** (Q2, Q3).
- **Brownfield airport** projects లో **100% automatic** route (5.9 Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Green = పచ్చిక, కొత్త పొలం; Brown = ఇప్పటికే కట్టినది (Built already),** స్థలాన్ని కొనండి లేదా lease చేయండి.

కార్డ్ 9.68 T 5.7 · భావన	★ OL 5.7.1, 5.7.2, 5.8.1, 5.8.2 · Scanner 5.7 PYQ Q1, Q2; 5.8 Model Q1 (1.1), Q1 (1.7) · SM pp.9.78–9.80
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి FDI యొక్క **benefits** జాబితా చేయండి. ఇది host currency ను ఎలా ప్రభావితం చేస్తుంది?	జవాబు **ప్రత్యక్ష మరియు పరోక్ష employment, technology, competition, savings కు మించిన finance, exports, tax revenue, BoP.** • FDI inflow host currency ని **appreciate** చేస్తుంది; **imported inputs** మరియు **profit repatriation** దాన్ని depreciate చేస్తాయి. • Trap: capital flight మరియు reserves నష్టం benefit కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా E-T-C-F-E-T-B: Employment, Technology, Competition, Finance, Exports, Tax, BoP (English పదాల మొదటి అక్షరాలు), ఏడు లాభాలు.

కార్డ్ 9.69 T 5.8 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 5.8.3, 5.8.4, 5.8.5 · Scanner 5.8 Model Q2–Q3 (1.8) · SM pp.9.80–9.82; SM pp.9.85–9.86
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి FDI యొక్క **problems** జాబితా చేయండి. **Tax competition** మరియు **race to the bottom** అంటే ఏమిటి?	జవాబు • **Capital-intensive methods, regional disparity, crowding-out, BoP instability, distortions, monopoly, dual economy, sovereignty** ముప్పు. • **Tax competition**: host countries **అధిక tax incentives** ఇవ్వడం (Q2). • **Race to the bottom**: ఉదారమైన incentives మరియు subsidies తో పోటీపడటం (Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా C-R-C-B-D-M-D-S: Capital-heavy, Regional gaps, Crowd-out, BoP, Distortion, Monopoly, Dual, Sovereignty. ఎనిమిది సమస్యలు, ఎనిమిది అక్షరాలు.

కార్డ్ 9.70 T 5.9 · భావన	★★ OL 5.9.1, 5.9.2, 5.9.3, 5.9.4, 5.5.4; OL 5.10.1, 5.10.2, 5.10.3 · Scanner 5.9 Model Q2, Q3; PYQ Q1, Q2, Q5; 5.5 PYQ Q1; 5.10 Model Q1 (1.10), Q2 · SM pp.9.82–9.83; SM p.9.86; RBI, FEMA, Make in India not in SM
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **FDI in India** ఎందుకు ముఖ్యం, దాన్ని ఎవరు నియంత్రిస్తారు? Sectoral caps ఏవి? **ODI** ను కూడా నిర్వచించండి.	జవాబు • ప్రధాన **non-debt resource**; **tax breaks మరియు తక్కువ జీతాలు** దీన్ని ఆకర్షిస్తాయి (5.5 PYQ Q1). • **RBI మరియు FEMA** నియంత్రిస్తాయి; **Make in India** పెట్టుబడిని మరియు manufacturing ను ఆకర్షిస్తుంది. • Scanner keys (కాలం చెల్లేవి): private banking 49% (2019); telecom 100%; food-product marketing 100% automatic. Caps కాలం చెల్లేవిగా deck గుర్తించింది. • **ODI** (outbound FDI): భారతీయ companies విదేశాల్లో పెట్టుబడి పెట్టడం, సడలించిన capital controls వల్ల సాధ్యం; **RBI** దీన్ని పర్యవేక్షించి data ప్రచురిస్తుంది (SM p.9.83, p.9.86).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా RBI + FEMA = నియమాల కాపలాదారులు; Make in India = ఆహ్వానం; ODI = భారతీయ company బయటకు (Out) వెళ్లడం.

ఫ్లాష్ కార్డ్స్ — గుర్తుంచుకునే చిట్కాలతో

అధ్యాయం 10 · భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ (Indian Economy) · 53 కార్డులు

ఈ కార్డ్స్‌ను ఎలా ఉపయోగించాలి

- ముందుగా **ప్రశ్న** చదివి, కార్డ్ వెనక్కి తిప్పే ముందు **బిగ్గరగా** జవాబు చెప్పండి.
- తర్వాత **గుర్తుంచుకునే చిట్కా** చదవండి. అది సరిపడకపోతే, మీ సొంత చిట్కా తయారు చేసుకుని కార్డ్ దగ్గర రాసుకోండి.
- ప్రతి కార్డ్ పై దాని **Scanner ప్రశ్న సంఖ్యలు** ఇచ్చాం, కార్డ్ చదివిన వెంటనే ఆ MCQs చేయడానికి.
- ప్రతి కార్డ్‌ను **1 రోజు తర్వాత, ఆ తర్వాత 1 వారం తర్వాత** మళ్లీ చూడండి.

నక్షత్రాల అర్థం

★★★	ICAI 6 లేదా అంతకంటే ఎక్కువసార్లు అడిగింది. పదం పదం గుర్తుంచుకోండి.
★★	3 నుంచి 5 సార్లు అడిగింది. ముఖ్య పదాలు, జాబితాలు తెలుసుకోండి.
★	1 లేదా 2 సార్లు అడిగింది. ఒకసారి చదవండి; MCQ లో గుర్తుపట్టగలిగితే చాలు.
–	Study Material పాఠం నుంచి తీసుకున్నది. One Liner పంక్తి కాదు, కానీ అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలోని అంశాలు

అంశం	పేరు	కార్డ్ సంఖ్యలు	మొత్తం	అత్యధిక నక్షత్రాలు
10.1	స్వాతంత్ర్యానికి ముందు కాలం: భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ స్థితి (Status of Indian Economy: Pre Independence Period (1850-1947))	10.01 – 10.04	4	★★
10.2	స్వాతంత్ర్యానంతర భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ (Indian Economy: Post Independence (1947-1991))	10.05 – 10.13	9	★★★
10.4	1991 ఆర్థిక సంస్కరణలు (The Economic Reforms of 1991)	10.14 – 10.29	16	★★
10.5	1991 సంస్కరణల తర్వాత GDP వృద్ధి రేట్లు (GDP Growth Rates Post 1991 Reforms)	10.30 – 10.31	2	★★★
10.6	NITI Aayog: భారత పరివర్తనకు ధైర్యమైన అడుగు (NITI Aayog: A Bold Step for Transforming India)	10.32 – 10.37	6	★★★
10.7	భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రస్తుత స్థితి: సంక్షిప్త సమీక్ష (The current state of the Indian Economy: A brief overview)	10.38 – 10.52	15	★★★
10.8	ముగింపు (Conclusion)	10.53	1	★

మూలం: ICAI Study Material (July 2026), Scanner Business Economics 2026 October, One Liners P4. నక్షత్రాలు One Liners deck ప్రకారం. "OL" = One Liner సూచన; "Q" = Scanner లో ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రశ్న సంఖ్యలు; "SM p." = Study Material పేజీ.

కార్డ్ 10.01 T 10.1 · MCQ ఉచ్చు

★★ OL 10.1.1, 10.1.2 · Scanner 10.2 PYQs Q1, Q2 · SM pp.10.1–10.2

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

భారత చరిత్రలో ఏ కాలాన్ని **'సంపన్నమైన, స్వయంసమృద్ధ'** కాలంగా వర్ణిస్తారు? 1850–1947 ఆర్థిక వ్యవస్థను బదులుగా ఎలా వర్ణిస్తారు?

జవాబు

క్రీ.శ. మొదటి నుంచి పదిహేడవ శతాబ్దం మధ్య, ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ ప్రపంచంలో భారతదేశానికి **అతిపెద్ద economy** ఉండేదని భావిస్తారు; ప్రపంచ సంపదలో మూడో వంతు నుంచి నాలుగో వంతు వరకు దాని అధీనంలో ఉండేది. **స్వయంసమృద్ధ గ్రామాలు** ఉండేవి, నగరాలు వాణిజ్యం, తీర్థయాత్ర, పరిపాలనా కేంద్రాలుగా ఉండేవి.

Scanner: బ్రిటిష్ పూర్వ భారతదేశం = **స్వయంసమృద్ధ గ్రామాలు, వాణిజ్య కేంద్రాలైన నగరాలు** (Q1); ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ భారతదేశం = **స్వయంసమృద్ధ, సంపన్న economy** (Q2).

MCQ trap: 1850–1947 economy **పేదరికంలో కూరుకుపోయినది, అభివృద్ధి చెందనిది**; 'సంపన్నమైనది, స్వయంసమృద్ధమైనది' కాదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **బ్రిటిష్ రాకముందు గాదెల నిండా ధాన్యం; తర్వాత జేబుల నిండా ఖాళీ.**
'స్వయంసమృద్ధి' అనే మాటను పాత గ్రామ economy కే జోడించండి, వలస కాలానికి ఎప్పుడూ కాదు.

కార్డ్ 10.02 T 10.1 · భావన

★ OL 10.1.2 · Scanner 10.1 MQ Q2 · SM pp.10.2–10.3

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

బ్రిటిష్ పాలన భారతీయ manufacturing ను ఎలా దెబ్బతీసింది? భూమి, వ్యవసాయంపై దాని ప్రభావాలు ఏమిటి?

జవాబు

బ్రిటిష్ పాలన 1757–1858 (East India Company) మరియు 1858–1947 (బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం) కాలాల్లో సాగింది. భారతదేశం manufactures ఎగుమతిదారు స్థితి నుంచి **raw materials ఎగుమతిదారు**గా మారింది.

Discriminatory tariffs: భారతీయ తయారీ వస్తువులపై భారీ tariffs, దిగుమతులపై తక్కువ tariffs. భారతీయ వస్తువులు పోటీ సామర్థ్యం కోల్పోవడంతో handicrafts, manufactures నాశనమయ్యాయి.

ఫలితం: పెద్ద ఎత్తున నిరుద్యోగం, భూమిపై రద్దీ (వ్యవసాయమే ప్రధాన రంగం, MQ Q2), కమతాల ఉప-విభజన మరియు ముక్కలవడం, **subsistence farming**, తక్కువ productivity, పేదరికం.

Zamindari వ్యవస్థ, absentee landlordism, అప్పుల భారం, దోపిడీ చేసే వడ్డీ వ్యాపారులు కలిసి భారతీయ వ్యవసాయం దాదాపు **కుప్పకూలిపోవడానికి** దారితీశాయి.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముడి బయటికి, నష్టం లోపలికి:** ముడి సరుకులు దేశం దాటాయి, చౌక యంత్ర వస్తువులు లోపలికి వచ్చాయి; చేతివృత్తుల పనికి, రైతు భూమికి మూల్యం తప్పలేదు.

కార్డ్ 10.03 T 10.1 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.1.3 · Scanner 10.1 PYQs Q1 · SM p.10.4

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

వలస కాలపు పారిశ్రామిక వృద్ధిలో ఏ పరిశ్రమలు ముందున్నాయి, ఏవి వెనుకబడ్డాయి? 1946లో NDP లో manufacturing వాటా ఎంత?

జవాబు

ఆధునిక పరిశ్రమ **అసమతుల్యంగా** పెరిగింది; **cotton మరియు jute** దానిపై ఆధిపత్యం వహించాయి (Q1 key: cotton, jute; wool, nylon, silk కాదు).

Producer goods పరిశ్రమలు వెనుకబడ్డాయి: తమతో పోటీ పడే అవకాశమున్న పరిశ్రమలను నిరుత్సాహపరచేలా ఆంగ్ల ఉత్పత్తిదారులు విధానంపై ఒత్తిడి తెచ్చారు.

Manufacturing (చిన్న తరహా, కుటీర పరిశ్రమలు మినహా) **1946లో NDP లో 7%** కే చేరింది.

Factory ఉపాధి చాలా తక్కువ: మొత్తం జనాభాలో 1900లో 0.4%, 1941లో 1.4%.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా C-J, తర్వాత '46లో 7: Cotton, Jute వలస కాలపు factory ని నడిపాయి; నలభై ఆరులో ఏడు అంటే NDP కి manufacturing కలిపింది ఎంత తక్కువో చెప్పే అంకె.

కార్డ్ 10.04 T 10.1 · MCQ ఉచ్చు

OL 10.1.5 · Scanner 10.1 PYQs Q2 · Not in SM text (Scanner only)

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఆర్థిక వృద్ధికి దోహదం **చేయనిది** ఏది: labour మరియు capital, జనాభా పరిమాణం, కొత్త technology, విద్య మరియు అనుభవం?

జవాబు

జనాభా పరిమాణం పెరగడం (Q2 key b).

మిగతావి దోహదం చేస్తాయి: labour, capital వంటి వనరుల లభ్యత, కొత్త మరియు మెరుగైన technology, విద్య లేదా పని అనుభవం ద్వారా పెరిగిన జ్ఞానం.

కేవలం జనాభా పరిమాణం పెరిగితే అది తనంతట తానుగా వృద్ధిని పెంచదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా తలలు కాదు, నైపుణ్యాలు లెక్కించండి: వనరులు, technology, జ్ఞానం ఉత్పత్తిని పెంచుతాయి; తలల సంఖ్య మాత్రమే పెంచదు.

కార్డ్ 10.05 T 10.2 · భావన

★★★ OL 10.2.3 · Scanner 10.2 MQ 1.2 Q1; PYQs Q10, Q11 · SM pp.10.4–10.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Nehruvian model అంటే ఏమిటి, దీన్ని ఏ సంస్థ నడిపింది, దీని లక్ష్యం ఏమిటి?

జవాబు

ప్రభుత్వ నేతృత్వంలో **industrialisation**, సామాజిక మరియు ఆర్థిక **redistribution**; కేంద్రీకృత ఆర్థిక ప్రణాళికే అభివృద్ధి వ్యూహానికి మూలం.

Planning Commission ఏర్పాటైంది; **five-year plans** ను అదే రూపొందించి, అమలు చేసి, పర్యవేక్షించింది.

లక్ష్యం: **equity మరియు distributive justice** తో వేగవంతమైన ఆర్థిక వృద్ధి.

Scanner keys: విధానం = **import substitution మరియు planned economy** (MQ Q1); ప్రణాళిక ప్రాథమిక లక్ష్యం = **సామాజిక న్యాయంతో వృద్ధి** (Q10); వలస దోపిడీ నుంచి **planned development** వైపు మార్పు (Q11).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ప్రణాళిక వేసింది, ఐదేళ్లుగా విభజించింది, సమానత్వం కోరింది: **P**lanning Commission → **F**ive-year plans → **E**quity మరియు distributive justice (P-F-E).

కార్డ్ 10.06 T 10.2 · పోలిక

★ OL 10.2.5 · Scanner 10.2 PYQs Q3 · SM p.10.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1950ల విధానాలను రెండు తత్వాలు నడిపించాయి. **Nehruvian** మరియు **Gandhian** దృక్పథాలను పోల్చండి.

జవాబు

- **Nehruvian: heavy industry** కు ప్రాధాన్యంతో సామ్యవాద సమాజం.
- **Gandhian: చిన్న తరహా మరియు కుటీర పరిశ్రమలు, గ్రామ గణతంత్రాలు.**

Q3 key: చిన్న తరహా, కుటీర పరిశ్రమలు, గ్రామ గణతంత్రాలు = **Gandhian** తత్వం (Nehruvian, British లేదా East India Company కాదు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నెహ్రూ = పెద్ద యంత్రాలు; గాంధీ = చిన్న చేతులు.** ఒకవైపు డ్యాములు, ఉక్కు; మరోవైపు గ్రామ చేతిపనుల కేంద్రాలు.

కార్డ్ 10.07 T 10.2 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.2.4, 10.2.5, 10.4.5 · Scanner 10.4 PYQs Q13 · SM p.10.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1948 మరియు 1956 Industrial Policy Resolutions ఏం చేశాయి? **1958** సంక్షోభం తర్వాత ఏం జరిగింది?

జవాబు

IPR 1948: public sector కు విస్తృత పాత్ర, private sector కు licensing; atomic energy, arms and ammunition, railways లలో **state monopoly**; ప్రాథమిక పరిశ్రమల్లో కొత్త పెట్టుబడులు రాష్ట్రానికే పరిమితం.

IPR 1956: సమగ్ర చట్రం, కానీ **అసమతుల్యమైనది**: public sector ను అపారంగా విస్తరించి, private చొరవను అణచింది.

1958: balance of payments crisis వల్ల వాణిజ్యం, licensing మరింత కఠినమయ్యాయి; సమగ్ర **import controls 1966** వరకు కొనసాగాయి.

Q13: import substitution industrialisation లక్ష్యం దేశీయ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించి విదేశీ వస్తువులపై ఆధారపడటం తగ్గించడం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **'48లో మూడు తాళాలు (A-A-R):** **A**tomic energy, **A**rms and ammunition, **R**ailways. '56లో public sector బాగా ఉబ్బింది. '58 నుంచి '66 వరకు దిగుమతుల తలుపులు మూసుకున్నాయి.

కార్డ్ 10.08 T 10.2 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.2.6 · Scanner 10.2 PYQs Q9, Q12 · SM p.10.5

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

'Hindu growth rate' అంటే ఏమిటి? **3.5%** ఏ కాలానికి వర్తిస్తుంది?

జవాబు

స్వాతంత్ర్యం తర్వాత మొదటి మూడు దశాబ్దాల్లో (**1950–80**) భారతదేశ సగటు వార్షిక GDP వృద్ధి కేవలం **3.5 శాతం**; దీన్ని తరచూ 'Hindu growth rate' అంటారు.

Q9: 3.5% (2%, 5% లేదా 7% కాదు). Q12: ఈ పదానికి అర్థం **1991 సంస్కరణలకు ముందు తక్కువ వృద్ధి**; 1950లలో అధిక వృద్ధి కాదు, 8% పైబడిన వృద్ధి కాదు.

1980లతో పోల్చండి: 5.7% మరియు 5.8% (Topic 10.4).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముప్పై ఏళ్లకు మూడున్నర:** 1950 నుంచి 1980 వరకు ముప్పై ఏళ్ల పాటు మూడున్నర శాతం.

కార్డ్ 10.09 T 10.2 · పోలిక	★★★ OL 10.2.7 · Scanner 10.2 PYQs Q4, Q8 · SM p.10.6
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **1960ల మధ్యకు ముందు, తర్వాత** భారత వ్యవసాయ వ్యూహాన్ని పోల్చండి. మార్పుకు కారణం ఏమిటి?	జవాబు • **ముందు: institutional model**: భూసంస్కరణలు, వ్యవసాయ సహకార సంఘాలు. R&D, నీటిపారుదలకు తక్కువ ప్రాధాన్యం; productivity లాభాలు స్వల్పం (Q4 key b). • **తర్వాత: green revolution**, productivity పెంచడానికి technology పై ఆధారం, ముఖ్యంగా wheat (1965లో ప్రారంభం, Q8). **కారణం:** monsoon వైఫల్యాలు, **1966 మరియు 1967లో** వరుసగా రెండు తీవ్ర **కరవులు**; భారతదేశం PL 480 కింద US ఆహార సాయంపై ఆధారపడింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ముందు భూమి, తర్వాత దిగుబడి:** 1965కు ముందు భూమిని సంస్కరించడం పరిష్కారం; ఆ తర్వాత దిగుబడిని పెంచడం.

కార్డ్ 10.10 T 10.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 10.2.8 · Scanner 10.2 MQ 1.2 Q2; 10.7 Q2, Q10, Q22 · SM p.10.6
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Green Revolution** అంటే ఏమిటి? దాని **నాలుగు inputs**, అది దృష్టి పెట్టిన పంట పేర్కొనండి.	జవాబు 1960ల మధ్య నుంచి వ్యవసాయ విధానంలో జరిగిన సమూలమైన పునర్వ్యవస్థీకరణ; ఇది వినూత్న వ్యవసాయ technologies ద్వారా కార్యరూపం దాల్చింది. Inputs: **high yielding varieties (HYV) విత్తనాలు**, **నీరు, ఎరువులు, పురుగుమందుల** ఘన వినియోగం. దృష్టి: ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి పెంపు, ముఖ్యంగా **wheat** (SM); Scanner Q22 key: ఆహార ధాన్యాలు, ముఖ్యంగా wheat మరియు rice. Q10 key: HYV విత్తనాలు, శాస్త్రీయ సాగు (green manure లేదా భూ పంపిణీ కాదు). MQ Q2: వ్యవసాయ ఆధునికీకరణ ద్వారా **ఆహార ఉత్పత్తిలో స్వయంసమృద్ధి** సాధించడం లక్ష్యం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **విత్తనం, నీరు, ఎరువు, మందు** అని నాలుగు అడుగులు: **H**YV, **W**ater, **F**ertiliser, **P**esticides (H-W-F-P). పొలం పచ్చగా నవ్వాలంటే నాలుగూ కావాలి.

కార్డ్ 10.11 T 10.2 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 10.2.9, 10.4.4 · Scanner 10.4 PYQs Q5, Q12, Q15 · SM p.10.6
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఎన్ని బ్యాంకులను, ఎప్పుడు **జాతీయం (nationalise)** చేశారు? **MRTP Act, 1969** దేన్ని నియంత్రించింది?	జవాబు **1969లో 14 బ్యాంకులు**, ఆ తర్వాత **1980లో మరో 6**. Nationalisation అంటే ప్రైవేట్ రంగం నుంచి ప్రభుత్వం పూర్తి నియంత్రణ, నిర్వహణ తీసుకోవడం (Q12). **MRTP Act, 1969:** సాపేక్షంగా **ఎక్కువ market power** ఉన్న **పెద్ద సంస్థల** నియంత్రణ (Q5, Q15). ఇది పెద్ద సంస్థల licensing, capacity పెంపు, mergers మరియు acquisitions ను పరిమితం చేసింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **రెండు 1969లు:** 14 బ్యాంకుల జాతీయీకరణ, MRTP Act రెండూ 1969లోనే; మరో ఆరు బ్యాంకులు 1980లో వచ్చాయి.

కార్డ్ 10.12 T 10.2 · భావన

★ OL 10.2.9, 10.2.10 · No direct Q · SM p.10.6

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1965–81 స్వతంత్ర భారత చరిత్రలో అత్యంత దారుణమైన వృద్ధి కాలం ఎందుకైంది?

జవాబు

వృద్ధి తగ్గుదలకు ప్రధాన కారణం **productivity** తగ్గుదల అని చెబుతారు.

కారణాలు: **licence-raj**; 1960లు, 1970లలోని **autarchic** విధానాలు; **మూడు యుద్ధాలు** (1962, 1965, 1971); పెద్ద **కరవులు** (ముఖ్యంగా 1966, 1967); 1973, 1979 **oil shocks**.

భారతదేశం దాదాపుగా closed economy కావడంతో, వేగంగా ఎదుగుతున్న ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ అవకాశాలను కోల్పోయింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **L-A-W-D-O:** Licence-raj, Autarchic విధానాలు, Wars, Droughts, Oil shocks. ఐదు దెబ్బలు, రెండు నెమ్మది దశాబ్దాలు.

కార్డ్ 10.13 T 10.2 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు

★★★ OL 10.2.3, 10.2.5, 10.2.6, 10.2.7, 10.2.8, 10.2.9 · Scanner 10.2 MQ 1.2 Q1–Q2; PYQs Q3–Q12 · SM pp.10.4–10.7

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Topic 10.2 ని Nehruvian model నుంచి అత్యంత దారుణమైన వృద్ధి కాలం వరకు **ఒకే గొలుసులో** చెప్పండి.

జవాబు

Nehruvian model (Planning Commission, five-year plans) → **IPR 1948 / 1956** (పెద్ద public sector) → **1958** BoP crisis, **1966** వరకు import controls → **Hindu growth rate 3.5%** (1950–80) → **1966–67** కరవులు → **green revolution** → **14 బ్యాంకులు (1969), MRTP Act 1969, 6 బ్యాంకులు (1980)** → **1965–81**, అత్యంత దారుణమైన కాలం.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** కొత్త దేశం ప్రణాళిక వేస్తుంది (Nehru), పెద్దగా నిర్మిస్తుంది, 1958లో చెల్లింపుల గోడను ఢీకొంటుంది, 3.5%తో పాకుతుంది, కరవు దెబ్బ తింటుంది, పచ్చబడుతుంది, బ్యాంకులను జాతీయం చేస్తుంది, చివరికి అత్యంత నెమ్మది సంవత్సరాల్లో ముగుస్తుంది.

కార్డ్ 10.14 T 10.4 · భావన

★ OL 10.4.1, 10.4.27 · Scanner 10.4 PYQs Q22; SM Test Q2 · SM pp.10.7–10.8, 10.35

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1980లలోని **'early liberalisation'** అంటే ఏమిటి? అది ఎంత వృద్ధిని తెచ్చింది?

జవాబు

Liberalisation బీజాలు 1980లలో, **ముఖ్యంగా 1985 తర్వాత** నాటబడ్డాయి; 1981–1989 ప్రయత్నాలను **'reforms by stealth'** అంటారు (ad hoc, విస్తృత ప్రచారం లేనివి).

ఇవి **industry, trade మరియు taxation** తో పాటు నైపుణ్యంతో కూడిన exchange rate నిర్వహణను కవర్ చేశాయి. Q22 మరియు SM Test Q2: liberalisation మొదటి దశ **1980లలో** ప్రారంభమైంది.

GDP వృద్ధి: **5.7%** (ఆరో ప్రణాళిక, 1980–85) మరియు **5.8%** (ఏడో ప్రణాళిక, 1985–90).

REER ఆధారంగా, 1985–86 నుంచి 1989–90 వరకు రూపాయి విలువ **సుమారు 30.0%** తగ్గించబడింది (depreciated); ఇది ఎగుమతుల విస్తరణకు తోడ్పడింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **నిశ్శబ్ద ఎనభైలు:** చప్పుడు లేకుండా సంస్కరణలు, వృద్ధి 3.5 నుంచి **5.7, ఆపై 5.8**కి మెట్లెక్కింది.

కార్డ్ 10.15 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 10.4.2, 10.4.3 · Scanner 10.4 PYQs Q27, Q28 · SM pp.10.7–10.8

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1980లలోని industrial, tax మరియు capital-market సంస్కరణలు ముఖ్యమైనవి జాబితా చేయండి. వాటిలో లేనిది ఏది?

జవాబు

- **1985: 25 విస్తృత వర్గాల** పరిశ్రమల delicensing.
- **Broad-banding:** ఉన్న capacity లోనే కొత్త licence లేకుండా product mix మార్చుకోవడం, ఉదా. trucks మరియు cars (Q27).
- **MRTP asset limit** ₹20 crore నుంచి ₹100 crore కు పెంపు (1985–86); **MODVAT** బహుళ-దశల excise duties స్థానంలోకి వచ్చింది.
- **SEBI 12 April 1988** న **non-statutory** సంస్థగా ఏర్పాటైంది.

MCQ trap: **currency demonetisation** 1980ల సంస్కరణ కాదు (Q28 key c).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా '80ల సంచి: 25 తలుపుల తాళాలు తీశారు, trucks cars గా మారాయి, ₹20 నుంచి ₹100 crore, ఒకే సులభ పన్ను, 1988లో కొత్త కాపలాదారు. సంచిలో demonetisation లేదు.

కార్డ్ 10.16 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.4.7, 10.4.8 · Scanner 10.4 MQ 1.3 Q3; 1.4 Q1 · SM p.10.9

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1991 సంస్కరణలు ఏ ప్రభుత్వ హయాంలో మొదలయ్యాయి? వాటి **రూపశిల్పి** (architect) ఎవరు?

జవాబు

భారతదేశం **1991లో Narasimha Rao ప్రభుత్వ** హయాంలో ధైర్యమైన ఆర్థిక సంస్కరణల బాట పట్టింది.

MQ 1.4 Q1: కీలక పాత్ర పోషించిన ప్రధానమంత్రి = **P. V. Narasimha Rao**.

MQ 1.3 Q3: key architect = **Dr Manmohan Singh** (Scanner లో ఉంది, SM లో లేదు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా రావ్ నడిపారు, సింగ్ రూపొందించారు: 1991లో ప్రధానమంత్రి, రూపశిల్పి ఇద్దరినీ గుర్తుంచుకోండి.

కార్డ్ 10.17 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 10.4.9 · Scanner 10.4 PYQs Q3, Q32 · SM pp.10.9–10.10

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1991 సంస్కరణల తక్షణ అవసరానికి **కారణాలు** తెలపండి.

జవాబు

- Revenue expenditure నిరంతరం revenue receipts ను మించిపోయింది; **fiscal deficit ను భారీ దేశీయ మరియు విదేశీ అప్పులతో** భర్తీ చేశారు (Q3 key a).
- పెరిగిపోతున్న public debt; ఆదాయంలో పెద్ద భాగం **వడ్డీ చెల్లింపులకే** పోయింది.
- 1990లో **Gulf-war oil ధరల పెరుగుదల** balance of payments పై ఒత్తిడి పెంచింది.
- **Forex reserves** $1.2 billion కు పడిపోయాయి; import curbs వల్ల పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి తగ్గింది.
- **IMF** కఠినమైన షరతులు పెట్టింది; అస్థిర రాజకీయ పరిస్థితి **'crisis of confidence'** కు దారితీసింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా డొమినో వరుస: లోటు → అప్పు → వడ్డీ → oil shock → ఖాళీ forex → import curbs → IMF షరతులు → నమ్మకం సంక్షోభం. ఒకటి పడితే అన్నీ పడతాయి.

కార్డ్ 10.18 T 10.4 · MCQ ఉచ్చు	★ OL 10.4.9, 10.4.10 · Scanner 10.4 PYQs Q3, Q32, Q39, Q41 · SM p.10.9
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి 1991 సంస్కరణలకు **ప్రేరకం** (trigger) ఏమిటి? forex reserves గురించిన ఏ ప్రకటన **trap**?	జవాబు Trigger: **balance of payments crisis** (Q39, Q41). Forex reserves అత్యల్ప స్థాయికి చేరాయి: కేవలం **$1.2 billion, రెండు వారాల దిగుమతులకే** సరిపోయేంత. Trap: **అధిక forex reserves** కారణం కాదు (Q32 key c). తప్పైనవి ఇంకా: 'reserves అత్యధిక స్థాయికి చేరాయి', 'public debt తగ్గుదల' (Q3), trade surplus, వ్యవసాయ boom (Q39). Q3 సరైన సమాధానం: భారీ దేశీయ, విదేశీ అప్పులతో భర్తీ చేసిన fiscal deficit.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఖాళీ ట్యాంకు, నిండు ట్యాంకు కాదు:** reserves ఎండిపోయినందుకే సంస్కరణలు వచ్చాయి (సుమారు పక్షం రోజుల దిగుమతులు); కాబట్టి 'high' లేదా 'highest' reserves అన్న ఏ option అయినా తప్పు.

కార్డ్ 10.19 T 10.4 · MCQ ఉచ్చు	★★ OL 10.4.11, 10.4.12 · Scanner 10.4 MQ 1.4.1 Q1; PYQs Q1, Q2, Q19, Q42, Q43 · SM p.10.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి 1991 సంస్కరణల్లో **LPG** అంటే ఏమిటి? ఏ options traps?	జవాబు **Liberalisation, Privatisation, Globalisation**: 'socialist model' నుంచి **market orientation మరియు బాహ్య ద్వారాలు తెరవడం** వైపు మార్పు (Q19: మార్కెట్ల పాత్రను ప్రభుత్వ పాత్రతో పోలుస్తూ పునరాలోచన). Trap: **'Socialisation'** LPG లో భాగం కాదు (Q2). Trap: **PSUs disinvestment** అనేది **privatisation**, liberalisation కాదు (Q1); ఇది public sector సంస్థల అసమర్థతను తగ్గిస్తుంది (Q42). Liberalisation = decontrol, deregulation, వ్యాపార స్వేచ్ఛ. Globalisation వ్యూహాలు: partial convertibility, tariff కోతలు, foreign equity పరిమితి పెంపు: ఇవన్నీ (Q43).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **అమ్మితే Privatise; వదిలితే Liberalise; తెరిస్తే Globalise.** Socialise కి ఈ బల్ల దగ్గర సీటు లేదు.

కార్డ్ 10.20 T 10.4 · భావన	★ OL 10.4.13 · Scanner 10.4 PYQs Q44 · SM p.10.10
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి 1991 సంస్కరణల **జంట లక్ష్యాలు** ఏమిటి? చర్యలను ఎలా వర్గీకరిస్తారు?	జవాబు **జంట లక్ష్యాలు:** (1) కేంద్రం నిర్దేశించే, కఠిన నియంత్రణల economy ని **'market friendly'** economy గా మార్చడం; (2) fiscal deficit ను గణనీయంగా తగ్గించి **macroeconomic stabilisation** సాధించడం. • **Stabilisation చర్యలు: స్వల్పకాలికం**, inflation మరియు ప్రతికూల balance of payments ను ఎదుర్కొనడానికి. • **Structural reform చర్యలు: దీర్ఘకాలికం**, కొనసాగేవి; structural rigidities తొలగించి productivity, పోటీ సామర్థ్యం పెంచడానికి. Q44: సంస్కరణల parameters = stabilisation మరియు structural adjustment (రెండూ).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Stabilisation = Short; Structural = Stays.** ముందు జ్వరం తగ్గించండి, తర్వాత ఇంటిని మళ్లీ కట్టండి.

కార్డ్ 10.21 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.4.14 · Scanner 10.4 MQ 1.4.1 Q2, Q3; PYQs Q20 · SM pp.10.10–10.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1991 **ఆరు fiscal సంస్కరణలు** జాబితా చేయండి. ఏ option fiscal సంస్కరణ **కాదు**?

జవాబు

1. స్థిరమైన, **పారదర్శక tax structure**; 2. మెరుగైన **tax compliance**; 3. **ప్రభుత్వ వ్యయం అదుపు**పై దృష్టి; 4. అనవసర **subsidies** తగ్గింపు, రద్దు; 5. ఎంపిక చేసిన PSUs లో ప్రభుత్వ equity లో కొంత భాగం **disinvestment**; 6. **private sector భాగస్వామ్యం** ప్రోత్సహించడం.

Q20 key (c) 'Only i, iii, iv': tax compliance, private sector participation మరియు వ్యయం అదుపు. 'మరింత లాభదాయక options లో నిధుల పునఃపెట్టుబడి' fiscal సంస్కరణ కాదు.

లక్ష్యం: fiscal క్రమశిక్షణ, అధిక inflation మరియు fiscal deficits ను పరిష్కరించడం (MQ Q2). VAT: tax structure ను సరళం చేస్తుంది (MQ Q3).

1994 September లో ప్రభుత్వం RBI తో ఒప్పందం చేసుకుని, fiscal deficit ను 1997–98 నాటికి దశలవారీగా సున్నాకు తగ్గించాలని నిర్ణయించింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా T-T-C-S-D-P: పన్ను చట్రం, పన్ను చెల్లింపు, ఖర్చు కోత, సబ్సిడీ కోత, వాటా అమ్మకం, ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యం: **T**ax structure, **T**ax compliance, **C**urb spending, **S**ubsidy cuts, **D**isinvestment, **P**rivate participation.

కార్డ్ 10.22 T 10.4 · పోలిక

★★ OL 10.4.15, 10.4.16 · Scanner 10.4 MQ 1.4.2 Q1, Q2; PYQs Q26, Q29, Q31, Q34 · SM p.10.11

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1991 ఆర్థిక సంస్కరణలకు ముందు, తర్వాత బ్యాంకింగ్ను పోల్చండి. సంస్కరణల దృష్టి దేనిపై?

జవాబు

- **ముందు: administered** వడ్డీ రేట్లు, credit ప్రవాహంపై **quantitative restrictions**, **అధిక reserve requirements** (Q34).
- **తర్వాత:** వడ్డీ రేట్ల liberalisation; కొత్త private banks, public, private, foreign banks మధ్య పోటీ; **Narasimham Committee Report, 1991** ప్రకారం తక్కువ **SLR మరియు CRR**; సులభతర branch licensing; **prudential norms** (asset classification, ఆదాయ వెల్లడి, bad-debt provisions).

దృష్టి: NPAs భారం తగ్గించడం, పోటీ ప్రవేశపెట్టడం, వడ్డీ రేట్ల deregulation. Trap: **బ్యాంకుల్లో విదేశీ పెట్టుబడిని నియంత్రించడం** దృష్టి కాదు (Q26).

Q29: prudential norms = monetary మరియు financial sector సంస్కరణలు. Q31: వడ్డీ రేట్ల liberalisation = (II) మరియు (IV), రెండూ. తక్కువ SLR, CRR బ్యాంకుల liquidity ని మెరుగుపరిచి రుణాలను ప్రోత్సహిస్తాయి (MQ Q1).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా A-Q-H: ఖజానా మీద మూడు తాళాలు: **A**dministered రేట్లు, **Q**uantity పరిమితులు, **H**igh reserves. సంస్కరణలు ఆ తాళాలు తెరిచాయి.

కార్డ్ 10.23 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 10.4.18 · Scanner 10.4 MQ 1.4.3 Q1; PYQs Q17, Q28 · SM pp.10.8, 10.12
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **SEBI** ఎప్పుడు ఏర్పాటైంది, **statutory గుర్తింపు** ఎప్పుడు వచ్చింది? దాని పాత్ర ఏమిటి?	జవాబు **1988లో non-statutory** సంస్థగా ఏర్పాటైంది (1988 April 12న, Government of India తీర్మానం ద్వారా); **1992లో statutory గుర్తింపు** పొందింది. పాత్ర: capital market కు స్వతంత్ర regulator; తగిన వనరులను సమీకరించి, సమర్థంగా కేటాయించడానికి పారదర్శక వాతావరణం కల్పించడం (Q17 key c; MQ Q1: securities market ను regulate చేసి అభివృద్ధి చేయడం). కాబట్టి 'SEBI ఏర్పాటు' 1980ల సంస్కరణ (Q28), statutory హోదా 1992కు చెందినది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా '88లో పుట్టింది, '92లో పట్టాభిషేకం: మొదట తీర్మానంతో, తర్వాత చట్టంతో.

కార్డ్ 10.24 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 10.4.20, 10.4.21 · Scanner 10.4 MQ 1.4 Q2; 1.4.4 Q1 (key differs, see notes); PYQs Q9, Q30, Q35, Q38; 10.7 Q47; SM Test Q9 · SM p.10.12; Test Q9 p.10.36
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **1991 జూలై 24 New Industrial Policy** licensing, public sector విషయంలో ఏం చేసింది?	జవాబు **1991 July 24న** (Q9) పరిశ్రమను గణనీయంగా deregulate చేయడానికి ప్రకటించారు. ఇది **Licence Raj** ను అంతం చేసింది (Q38): **18** మినహా అన్ని పరిశ్రమలకు licensing తొలగింపు; 80% పరిశ్రమకు స్వేచ్ఛ. తర్వాత **5 licensed పరిశ్రమలకు** కుదించారు: arms and ammunition, atomic substances, narcotic drugs మరియు hazardous chemicals, మద్య పానీయాల distillation మరియు brewing, cigarettes మరియు cigars. Public sector **ఎనిమిది రంగాలకు** పరిమితమైంది, తర్వాత కేవలం **రెండు: railway transport మరియు atomic energy** (Q30 key b). Q47: telecom ఇకపై public sector monopoly కాదు. లక్ష్యాలు: entrepreneurship, private భాగస్వామ్యం ప్రోత్సహించడం (MQ 1.4 Q2); ప్రధాన ఉద్దేశం = **private sector** భాగస్వామ్యం పెంచడం (Q35). SM Test Q9: '**అన్ని** పరిశ్రమలకు licensing అవసరాలు తొలగించడం' 1991 విధాన సంస్కరణ కాదు (18, తర్వాత 5, licensed గానే ఉన్నాయి).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా 18 → 5, 8 → 2: licence జాబితా, public-sector జాబితా రెండూ చేతి వేళ్లపై లెక్కించేంతగా కుంచించుకుపోయాయి.

కార్డ్ 10.25 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 10.4.4, 10.4.22 · Scanner 10.4 PYQs Q40, Q42; SM Test Q12 · SM pp.10.12–10.13; Test Q12 p.10.37

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1991లో **MRTP Act**, small-scale reservation మరియు **public sector equity** విషయంలో ఏం జరిగింది?

జవాబు

MRTP Act పునర్వ్యవస్థీకరణ: merger, amalgamation, takeover నిబంధనలు **రద్దయ్యాయి**; పెద్ద కంపెనీల విస్తరణ లేదా diversification కు ముందస్తు పరిశీలన, అనుమతి అవసరం లేదు.

Small-scale industries కు రిజర్వ్ చేసిన అనేక వస్తువులు **de-reserve** అయ్యాయి, పెద్ద తరహా పరిశ్రమల ప్రవేశానికి అవకాశం కలిగింది.

Disinvestment = ఒక PSE లో ప్రభుత్వ వాటాలో కొంత భాగాన్ని అమ్మడం (SM Test Q12): ఎక్కువ స్వయంప్రతిపత్తి, వృత్తిపరమైన నిర్వహణతో కూడిన చాలా ధైర్యమైన అడుగు; budgetary support క్రమంగా తగ్గించారు (Q42).

Q40: NEP కింద industrial సంస్కరణలు = licensing రద్దు, de-reservation, public sector కుదింపు: **ఇవన్నీ**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా M-S-D, మూడు సడలింపులు: MRTP కట్టడి సడలింది, Small-scale రిజర్వేషన్ సడలింది, Disinvestment మొదలైంది.

కార్డ్ 10.26 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.4.23 · Scanner 10.4 MQ 1.4.4 Q2 (key differs, see notes); PYQs Q18 · SM pp.10.12–10.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

FDI పై 1991 విధానం ఏం చెప్పింది: automatic approval పరిమితి ఎంత, FDI **నిషేధం** ఎక్కడ?

జవాబు

Automatic approval భావన FDI కి **51 శాతం వరకు** ప్రవేశపెట్టారు; తర్వాత రిజర్వ్ చేసినవి మినహా దాదాపు అన్ని పరిశ్రమలకు విస్తరించారు.

FDI **నాలుగు రంగాల్లో మాత్రమే నిషేధం:** retail trade, atomic energy, lottery business, betting and gambling (Q18: atomic energy).

Scanner MQ 1.4.4 Q2 key గా **100%** ఇచ్చింది, కానీ 1991 ప్రారంభానికి SM చెప్పిన సంఖ్య **51%**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మొదలు 51, నిషేధం నాలుగు: automatic approval 51%తో మొదలైంది; నిషేధ జాబితా **R-A-L-B** (**R**etail, **A**tomic, **L**ottery, **B**etting and gambling).

కార్డ్ 10.27 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.4.24 · Scanner 10.4 MQ 1.3 Q1; 1.4.5 Q2; PYQs Q21 · SM p.10.13

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1991 **trade సంస్కరణలు** import licensing, quantitative restrictions మరియు tariffs ను ఎలా మార్చాయి?

జవాబు

- దిగుమతులు, ఎగుమతులపై **quantitative restrictions** తొలగించారు; **import licensing రద్దు** (Q21 key b); 'positive list' (OGL) స్థానంలో **negative list** వచ్చింది.
- **Tariffs:** అత్యధిక రేటు **355%** (1990-91) → **85%** (1993-94) → **50%** (1995-96) → 2007-08 నాటికి **10%**; automobiles 100% వంటి మినహాయింపులతో.

లక్ష్యం: వాణిజ్యాన్ని తెరిచి import tariffs తగ్గించే బాహ్యోన్ముఖ వ్యవస్థ (MQ 1.3 Q1); EXIM Policy విదేశీ వాణిజ్యానికి దోహదం చేస్తుంది (MQ 1.4.5 Q2).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మెట్లు దిగుతూ: 355 → 85 → 50 → 10. 1990-91, 1993-94, 1995-96, 2007-08లలో ఒక్కో మెట్టు.

కార్డ్ 10.28 T 10.4 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 10.4.25 · Scanner 10.4 PYQs Q16, Q33 · SM pp.10.13–10.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

1991 నుంచి 1994 వరకు రూపాయి exchange rate విధానం గమనాన్ని వివరించండి.

జవాబు

1991 July: రూపాయి **18–19% devalue** అయింది (అంతకు ముందు స్థిర రేటు, currencies బుట్టకు pegged). Devaluation సంవత్సరం: 1991 (Q33).

1992 March: dual exchange rate విధానం.

1993 March: రేటు ఏకీకృతమైంది; రూపాయిని మొదటిసారి **float** అవ్వనిచ్చారు. **1993** నుంచి **managed floating** వ్యవస్థ (Q16 key d).

1994: అన్ని current account లావాదేవీలు market రేటులో; రూపాయి అధికారికంగా **current account పై convertible** అయింది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా D-D-F-C = 91, 92, 93, 94: నాలుగేళ్లకు నాలుగు మాటలు: **D**evalue, **D**ual rate, **F**loat, **C**onvertible.

కార్డ్ 10.29 T 10.4 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు

★★ OL 10.4.1–10.4.25 · Scanner 10.4 MQ 1.2–1.4.5; PYQs Q1–Q44 · SM pp.10.7–10.14

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Topic 10.4 ని 1980ల నుంచి exchange-rate మార్పుల వరకు **ఒకే గొలుసులో** చెప్పండి.

జవాబు

1980ల 'reforms by stealth' (5.7%, 5.8%) → **లోటులు, అప్పులు, oil shock, $1.2 bn reserves, IMF → BoP crisis → 1991, Rao ప్రభుత్వం** → **LPG**: **fiscal**, **monetary మరియు financial**, **1992లో SEBI statutory**.

→ **NIP, 1991 July 24**: licences 18 → 5, public sector → 2, FDI automatic 51% వరకు → **tariffs 355% → 10%** → **రూపాయి**: 1991లో devalue, 1993లో float, 1994లో current-account convertible.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా కథ: ఎనభైలలో నిశ్శబ్ద సంస్కర్త; తర్వాత ఖజానా $1.2 bn వద్ద ఎండిపోతుంది. కొత్త ప్రభుత్వం తలుపులు తెరుస్తుంది: తక్కువ licences, తక్కువ tariffs, స్వేచ్ఛా ధనం, మార్కెట్‌కు కాపలాదారు, ఈత నేర్చుకునే రూపాయి.

కార్డ్ 10.30 T 10.5 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 10.5.2, 10.7.30, 10.7.31, 10.8.6 · Scanner 10.5 MQ 1.4 Q1; 10.7 Q49; 10.8 Q3 · SM pp.10.14–10.15

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

సంస్కరణల తర్వాతి **లాభాలను** వాటి అంకెలతో, ఇంకా మిగిలిన **పరిమితులను** తెలపండి.

జవాబు

లాభాలు: దాదాపు **ఎనిమిది నెలల import cover** తో forex నిల్వ; services trade surplus GDP లో సుమారు **3.7%** వద్ద అధికం (IT, financial services కు బలమైన demand); పేదరికం గణనీయంగా తగ్గింది.

పరిమితులు: అధిక fiscal deficit, inflation, మరియు FY21/22 లో GDP లో **86%** public debt, ఇది 2022 EMDE సగటు 64.5% కంటే ఎక్కువ (IMF); SM సారాంశం **పెరుగుతున్న అసమానతలను** కూడా చేరుస్తుంది.

Scanner: సంస్కరణలు వృద్ధిని వేగవంతం చేసి ప్రపంచ పోటీ సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరిచాయి (MQ 1.4 Q1); అధిక అసమానత ఒక structural సవాలు (10.7 Q49), నిరంతర పేదరికానికి కారణం (10.8 Q3).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా 8 · 3.7 · 86: ప్లస్ వైపు ఎనిమిది నెలల cover, 3.7% services surplus; మైనస్ వైపు 86% అప్పు.

కార్డ్ 10.31 T 10.5 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3 · Scanner 10.5 MQ 1.4.6 Q2 (key differs, see notes) · SM p.10.15

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ఆర్థిక వృద్ధికి అత్యంత నమ్మదగిన సూచిక ఏది? Table 10.1 లో **గరిష్ఠ** సంవత్సరం ఏది, **ప్రతికూల** సంవత్సరం ఏది?

జవాబు

GDP growth rate ఆర్థిక వృద్ధికి అత్యంత నమ్మదగిన సూచికగా పరిగణిస్తారు.

Table 10.1 (1991–2021): **గరిష్ఠం 1999లో 8.845756%** (సుమారు 8.85%); ఏకైక **ప్రతికూల** సంవత్సరం **2020లో –6.59608%** (సుమారు –6.6%), అది మహమ్మారి సంవత్సరం.

సంస్కరణల తర్వాత GDP వృద్ధి **2020 మినహా ప్రశంసనీయం**.

Scanner MQ 1.4.6 Q2 (options 1992, 1996, 2004, 2010) key **2010 (8.497585%)**: ఇచ్చిన options లో అత్యధికం, ఎందుకంటే 1999 options లో లేదు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **శిఖరం 1999, లోయ 2020:** శిఖరంపై 8.85%, పట్టిక అడుగున –6.6%.

కార్డ్ 10.32 T 10.6 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 10.6.1 · Scanner Q2, Q16, Q17 · SM p.10.16

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Planning Commission స్థానంలో ఏది వచ్చింది, ఏ తేదీన? NITI Aayog ఎలాంటి సంస్థగా ఉండాలని ఆశించారు?

జవాబు

2015 January 1న అత్యున్నత విధాన రూపకల్పన సంస్థ **Planning Commission** (దాదాపు అరవై నాలుగేళ్ల వయసు) స్థానంలో **National Institution for Transforming India (NITI) Aayog** వచ్చింది (Q2 key c).

లక్ష్యం: నిష్పాక్షిక నిపుణుల ద్వారా వినూత్న ఆలోచనలను ప్రోత్సహించడం, రాష్ట్రాల గళం, ప్రభావం పెంచి **'co-operative federalism'** ను ప్రోత్సహించడం.

NITI ప్రభుత్వ **'Think Tank'** గా, 'directional and policy dynamo' గా పనిచేయాలని ఆశ (Q17: ప్రధాన పాత్ర = policy think tank).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **1-1-15:** 2015 నూతన సంవత్సర దినాన Planning Commission తన కుర్చీని NITI కి అప్పగించింది.

కార్డ్ 10.33 T 10.6 · MCQ ఉచ్చు

★★ OL 10.6.2, 10.6.3 · Scanner Q1, Q4, Q11 · SM pp.10.16–10.18

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

గ్రామ స్థాయి ప్రణాళికల విషయంలో NITI Aayog **ఏం చేస్తుంది, ఏం చేయదు**?

జవాబు

చేస్తుంది: **గ్రామ స్థాయిలో విశ్వసనీయ ప్రణాళికలు** రూపొందించే యంత్రాంగాలను అభివృద్ధి చేసి, వాటిని ప్రభుత్వ ఉన్నత స్థాయిల్లో క్రమంగా సమీకరిస్తుంది (Q1). అలాగే sustainable development, **co-operative federalism**, Centre మరియు రాష్ట్రాలకు విధాన, సాంకేతిక సలహాలను ప్రోత్సహిస్తుంది (Q4).

Trap: NITI **five-year plans రూపొందించదు** (Q4 key a), రాష్ట్రాలకు **ఆర్థిక వనరులను కేటాయించదు** (Q11 key b).

అది జాతీయ ప్రణాళికలు రూపొందించదు, వ్యయాన్ని నియంత్రించదు, రాష్ట్ర ప్రణాళికలను సమీక్షించదు, **budgeting ప్రక్రియ నుంచి మినహాయింపు** ఉంది అని నిపుణులు గమనిస్తారు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **NITI సలహా ఇస్తుంది; బడ్జెట్ చేయదు.** బల్ల దగ్గర ఆలోచనాపరుడు, చెక్కు పుస్తకం చేతిలో ఉన్నవాడు కాదు.

కార్డ్ 10.34 T 10.6 · గుర్తుంచుకోండి	★★★ OL 10.6.4, 10.6.5, 10.6.6, 10.6.7, 10.6.8 · Scanner Q3, Q7, Q12, Q14, Q15 · SM pp.10.17–10.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి SM లో ఉన్న **NITI Aayog ఏడు ముఖ్య కార్యక్రమాలు** పేర్కొని, ప్రతిదీ ఏం చేస్తుందో చెప్పండి.	జవాబు • **LiFE** (Lifestyle for Environment, Q12): 'use-and-dispose' economy స్థానంలో; sustainable జీవనశైలి ఎంపికలు (Q14). • **NDAP** (National Data and Analytics Platform): భారత ప్రభుత్వ డేటా అందుబాటును మెరుగుపరుస్తుంది (Q3, Q7). • **Shoonya** (EVs ద్వారా గాలి నాణ్యత) మరియు **E-Amrit** (EVs సమాచారం). • **IPI**: India Policy Insights, NITI Aayog ప్రారంభించింది (Q15). • **Methanol Economy** కార్యక్రమం. • **Transforming India's Gold Market**: ఈ రంగ సామర్థ్యాన్ని వినియోగించుకుని ఎగుమతులు, వృద్ధిని ప్రేరేపించే చర్యలు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఏడు పేర్ల తొలి అక్షరాలు వరుసగా **L-N-S-E-I-M-G**: **L**iFE, **N**DAP, **S**hoonya, **E**-Amrit, **I**PI, **M**ethanol, **G**old. '**L**ife **N**eeds **S**mart **E**nergy, **I**deas, **M**ethanol, **G**old' అని పాడుకోండి.

కార్డ్ 10.35 T 10.6 · పోలిక	★★★ OL 10.6.5, 10.6.6 · Scanner Q9, Q10; 10.7 Q1, Q15 · SM p.10.17
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Shoonya** ను **E-Amrit** నుంచి వేరు చేయండి. 'EV సమాచారానికి one-stop destination' ఏది?	జవాబు • **Shoonya campaign: electric vehicles** విస్తరణను వేగవంతం చేసి **గాలి నాణ్యతను మెరుగుపరచడం** లక్ష్యం. • **E-Amrit: electric vehicles పై అన్ని సమాచారానికి one-stop destination** (Q10; 10.7 Q1). Q9 (EV ప్రోత్సాహం): suggested answer (a) E-Amrit, (b) Shoonya రెండింటినీ అంగీకరిస్తుంది. NDAP (ప్రభుత్వ డేటా) లేదా FAME India (EV technology తయారీ, 10.7 Q15) తో కలపవద్దు.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Shoonya గాలిని శుభ్రం చేస్తుంది; E-Amrit ప్రతి EV ప్రశ్నకూ జవాబిస్తుంది.** ఒకటి గాలి తెరిస్తే, మరొకటి సందేహాల పొగ తొలగిస్తుంది.

కార్డ్ 10.36 T 10.6 · MCQ ఉచ్చు	★★★ OL 10.6.7 · Scanner Q13; 10.7 Q11 · SM p.10.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Methanol Economy** కార్యక్రమం లక్ష్యం ఏమిటి? ఏ input **trap**?	జవాబు లక్ష్యాలు: భారతదేశ **oil import bill** తగ్గించడం (Q13), **greenhouse gas emissions** తగ్గించడం, **coal నిల్వలను, municipal solid waste ను** methanol గా మార్చడం. Trap: **industrial waste** ను మార్చరు (10.7 Q11 key d).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **C, M అవును; I కాదు:** **C**oal, **M**unicipal solid waste లోపలికి వెళ్తాయి; **I**ndustrial waste బయటే ఉంటుంది.

కార్డ్ 10.37 T 10.6 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు	★★★ OL 10.6.1–10.6.8 · Scanner Q1–Q17 · SM pp.10.16–10.18
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి Topic 10.6 ని **ఒకే గొలుసులో** చెప్పండి.	జవాబు **Planning Commission** (దాదాపు 64 ఏళ్లు) → **2015 January 1న** స్థానచలనం → **NITI Aayog**: think tank, co-operative federalism, గ్రామ స్థాయి ప్రణాళికల పైపైకి సమీకరణ → **five-year plans లేవు, నిధుల కేటాయింపు లేదు, budgeting బయటే** → కార్యక్రమాలు: **LiFE, NDAP, Shoonya, E-Amrit, IPI, Methanol Economy, Gold Market**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** పాత ప్రణాళికకర్త 2015 నూతన సంవత్సర దినాన పదవీ విరమణ చేస్తాడు; ఆలోచనాపరుడు ఆ కుర్చీలో కూర్చుని, గ్రామాలను, రాష్ట్రాలను వింటాడు, సలహా ఇస్తాడు కానీ బడ్జెట్ చేయడు, జీవనశైలి నుంచి బంగారం వరకు ఏడు కార్యక్రమాలు మొదలుపెడతాడు.

కార్డ్ 10.38 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 10.7.1, 10.7.2 · Scanner Q18, Q24 · SM pp.10.18–10.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **Primary sector** ముఖ్య అంకెలు చెప్పండి: ఆధారపడిన జనాభా, GVA వాటా, food grains. పాలు ఏ రంగానికి చెందుతాయి?	జవాబు భారత జనాభాలో **47 శాతం** మంది నేరుగా వ్యవసాయంపై ఆధారపడ్డారు (Q24). వ్యవసాయ మరియు అనుబంధ రంగ GVA: **2021-22 లో 18.8%** (2022 January 31 వరకు). Food grains ఉత్పత్తి: 2021-22 లో **315.7 million tonnes**. **పాల** ఉత్పత్తి **primary sector** కు చెందుతుంది (Q18). భారతదేశం పాలు, pulses, jute, spices ల ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ఉత్పత్తిదారు. GVA లో వ్యవసాయ వాటా తగ్గుతోంది, కానీ absolute గా పెరుగుతూనే ఉంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **47 : 18.8** కి ఇలా గుర్తుంచుకోండి: దాదాపు సగం మంది వ్యవసాయంపై ఆధారం, కానీ GVA లో అయిదో వంతు కంటే తక్కువ; food grains 315.7 million tonnes.

కార్డ్ 10.39 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి	★ OL 10.7.3 · Scanner Q12, Q13, Q16, Q33 · SM p.10.19
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ఎన్ని పంటలకు **MSP** ఉంది, ఏ స్థాయిలో, ఎవరు ప్రకటిస్తారు?	జవాబు **ఆదేశిత 23 పంటల** MSP, అఖిల భారత weighted average **cost of production** కంటే **1.5 రెట్లు** (ఒకటిన్నర రెట్లు) గా నిర్ణయిస్తారు (Q33 key c; Q16 key c). MSP ను **Cabinet Committee on Economic Affairs** ప్రకటిస్తుంది (Q13). ఆహార ధాన్యాల buffer stock ను **FCI** నిర్వహిస్తుంది (Q12).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **23 × 1.5:** ఇరవై మూడు పంటలు, ఖర్చు కంటే ఒకటిన్నర రెట్లు.

కార్డ్ 10.40 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి

★★ OL 10.7.5, 10.7.6 · Scanner Q4, Q47; 10.4 PYQs Q4 · SM pp.10.19, 10.26

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

APEDA అంటే ఏమిటి? **automatic route కింద 100% FDI** (food మరియు telecom) ఎక్కడ అనుమతిస్తారు?

జవాబు

APEDA = **Agricultural and Processed Food Export Development Authority**; వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ఎగుమతి ప్రోత్సాహం దీని బాధ్యత (Q4 key d).

Automatic route కింద 100% FDI: **food products marketing** మరియు **food product e-commerce** లో (10.4 Q4).

Telecommunication services లో automatic route ద్వారా **100% విదేశీ భాగస్వామ్యం** (Q47 కూడా చూడండి: telecom public sector monopoly కాదు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా APEDA పేరును వరుసగా చదవండి: Agricultural, Processed, (Food), Export, Development, Authority. **రెండు నూర్లు, ఒకే దారి:** food, telecom రెండింటిలో 100% automatic.

కార్డ్ 10.41 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 10.7.7, 10.7.8 · Scanner Q7, Q25, Q27, Q29, Q34 · SM p.10.20

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ప్రతి **వ్యవసాయ పథకాన్ని** దాని ఉద్దేశంతో జతచేయండి: PM KISAN, PMFBY, PKVY, PDMC, Kisan Rail, E-NAM.

జవాబు

- **PM KISAN:** రైతులకు **ఆదాయ మద్దతు** (అర్హులైన రైతు కుటుంబాలకు సంవత్సరానికి ₹6,000, Q34).
- **PMFBY:** **పంట నష్టం లేదా దెబ్బతినడంతో** బాధపడే రైతులకు ఆర్థిక మద్దతు కోసం insurance (Q25).
- **PKVY** (Paramparagat Krishi Vikas Yojana): **సేంద్రియ వ్యవసాయం**, నేల ఆరోగ్యం (Q7).
- **PDMC** (Per Drop More Crop): పొలం స్థాయిలో **నీటి వినియోగ సామర్థ్యం** (Q27).
- **Kisan Rail:** మెరుగైన **వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల logistics** (Q29).
- **E-NAM:** APMC mandis ను కలిపే ఏకీకృత జాతీయ మార్కెట్.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఆరు పథకాలకు ఆరు ఉద్దేశాలు, పథకాల వరుసలోనే: **I**ncome, **C**rop loss, **O**rganic, **W**ater, **L**ogistics, **M**arket (I-C-O-W-L-M). 'రైతు ఆదాయం, పంట భరోసా, సేంద్రియం, నీరు, రవాణా, మార్కెట్' అని చదవండి.

కార్డ్ 10.42 T 10.7 · భావన

★★★ OL 10.7.8 · Scanner Q5, Q23, Q36, Q45 · SM p.10.20

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

E-NAM అంటే ఏమిటి? దాని లక్ష్యం ఏమిటి?

జవాబు

E-NAM (National Agriculture Market): ఇప్పటికే ఉన్న **APMC mandis** ను కలిపే **దేశవ్యాప్త electronic trading portal**.

లక్ష్యం: వ్యవసాయ ఉత్పత్తులకు **ఏకీకృత జాతీయ మార్కెట్** (Q5 key b); ఇది వ్యవసాయ మార్కెట్ మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరుస్తుంది (Q45).

Q23 key (d): 'ఏకీకృత జాతీయ మార్కెట్ లక్ష్యంతో National Agriculture Market' మరియు 'ఉన్న APMC mandis ను కలిపే దేశవ్యాప్త electronic trading portal' రెండూ సరైనవే.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **ఒకే దేశం, ఒకే మండీ-నెట్:** ప్రతి APMC mandi ఒకే electronic మార్కెట్‌కు అనుసంధానం.

కార్డ్ 10.43 T 10.7 · భావన	★ OL 10.7.9 · Scanner Q6, Q20, Q42 · SM pp.10.20–10.21
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి **భారత వ్యవసాయంలోని ప్రధాన సమస్యలు** ఏమిటి? అవి మార్కెట్లలో రైతుల భాగస్వామ్యాన్ని ఎలా తగ్గిస్తాయి?	జవాబు **చిన్న, ముక్కలైన భూ కమతాలు, తక్కువ వ్యవసాయ productivity, subsistence farming** → చాలా తక్కువ **marketable surplus** → తక్కువ ఆదాయాలు; ఇవి దేశీయ, ఎగుమతి మార్కెట్లలో పాల్గొనే సామర్థ్యాన్ని తగ్గిస్తాయి (Q6 key a). Q20: ఒక ప్రధాన సవాలు **technology స్వీకరణ, నీటిపారుదల సౌకర్యాల తక్కువ స్థాయి**. Trap (Q42): **తప్పైన** ప్రకటన 'వ్యవసాయ విస్తీర్ణంలో సుమారు 80 శాతానికి నీటిపారుదల సౌకర్యాలు ఉన్నాయి'.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **చిన్న ముక్క, తక్కువ దిగుబడి, తిండి కోసమే సాగు, మిగులు లేదు, ఆదాయం లేదు:** అయిదు లంకెలు, ఒకే గొలుసు.

కార్డ్ 10.44 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 10.7.11 · Scanner Q32, Q37 · SM p.10.22
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి ICI లోని **ఎనిమిది core industries** పేర్కొనండి. ఏ option వాటిలో లేదు?	జవాబు **Coal, Crude Oil, Natural Gas, Refinery Products, Fertilisers, Steel, Cement మరియు Electricity.** ఇవన్నీ కలిసి **IIP** లోని అంశాల weight లో **40.27%** ఉంటాయి. Trap: **information and communication** core industry కాదు (Q37 key d). Coal అందులో ఒకటి (Q32).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఎనిమిది పేర్ల తొలి అక్షరాల వరుస **C-C-N-R-F-S-C-E**: **C**oal, **C**rude oil, **N**atural gas, **R**efinery, **F**ertilisers, **S**teel, **C**ement, **E**lectricity. '**C**ool **C**ats **N**ever **R**un **F**or **S**unny **C**ool **E**venings' అని గుర్తుంచుకోండి.

కార్డ్ 10.45 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి	★★ OL 10.7.12 · Scanner 10.8 Q4, Q5 · SM p.10.22
ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి SM లోని **PMI** మరియు **GII** అంకెలు ఏమిటి? వాటి పూర్తి రూపాలు ఏమిటి?	జవాబు Manufacturing **PMI** (Purchasing Managers' Index) 2023 Jan 31న **55.4** వద్ద ఉంది (10.8 Q5 key c). **Global Innovation Index (GII)** లో భారత ర్యాంక్ 2015లో **81వ** స్థానం నుంచి 2022లో **40వ** స్థానానికి మెరుగుపడింది (10.8 Q4 key b). Ease of Doing Business తో కలపవద్దు: 2020లో ర్యాంక్ **63**.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **Innovation కి 40, Business కి 63.** GII అంటే 40; Doing Business అంటే 63.

కార్డ్ 10.46 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 10.7.13, 10.7.14, 10.7.15 · Scanner Q14, Q31, Q43; 10.4 PYQs Q8, Q10 · SM p.10.22

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

DPIIT పాత్ర ఏమిటి, **Make in India** (మరియు 2.0) అంటే ఏమిటి, భారత **Ease of Doing Business** ర్యాంక్ ఎంత?

జవాబు

DPIIT = Department for Promotion of Industry and **Internal** Trade (10.4 Q10 key d); ఇది industrial policy రూపకల్పనకు, అమలుకు సహాయపడుతుంది.

Make in India (2014, 'Vocal for Local'): స్థానిక manufacturing ను ప్రోత్సహించి విదేశీ పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం (Q14); **aggregate demand ను పెంచే** అవకాశం (10.4 Q8).

Make in India 2.0: 27 రంగాలు = 15 manufacturing + 12 service (Q31 key a).

EoDB: World Bank Doing Business Report 2020 లో భారతదేశం **63వ** స్థానంలో నిలిచింది, 2019లో 77వ స్థానం నుంచి 14 ర్యాంకుల ఎగువకు (Q43).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **15 + 12 = 27, 2020లో 63.** DPIIT చివర 'Internal' Trade; 'International' ఎప్పుడూ కాదు.

కార్డ్ 10.47 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 10.7.16, 10.7.17, 10.7.18, 10.7.19, 10.7.21 · Scanner Q3, Q8, Q15, Q17, Q26, Q35 · SM p.10.23

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

ప్రతి పథకాన్ని దాని ఉద్దేశంతో జతచేయండి: **PM Gati Shakti, PLI, FAME India, Udyami Bharat, PM MITRA**.

జవాబు

- **PM Gati Shakti: multimodal infrastructure** సమగ్ర ప్రణాళిక కోసం డేటా ఆధారిత నిర్ణయాలు, logistics ఖర్చు తగ్గింపు (Q3).
- **PLI** (2020 March, 14 key sectors): manufacturing సామర్థ్యాలను, ఎగుమతి పోటీ సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుంది; **white goods** (air conditioners, LED lights) కు విస్తరించారు (Q26).
- **FAME India: electric మరియు hybrid vehicle** technology తయారీ (Q15).
- **Udyami Bharat: MSMEs** సాధికారత (Q8, Q35).
- **PM MITRA: textiles** కు ప్రపంచ స్థాయి పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాలు (Q17).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా ఐదు పేర్ల తొలి అక్షరాలు **G-P-F-U-M** (Gati Shakti, PLI, FAME, Udyami Bharat, MITRA): '**G**reat **P**lans **F**or **U**plifting **M**anufacturing' అని గుర్తుంచుకోండి.

కార్డ్ 10.48 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 10.7.22, 10.7.23 · Scanner 10.4 PYQs Q23, Q24, Q25 · SM pp.10.23–10.24

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

FIPB స్థానంలో ఏది, ఎప్పుడు వచ్చింది? **MEIS** స్థానంలో ఏది వచ్చింది? అది ఎగుమతిదారులకు ఏమిస్తుంది?

జవాబు

FIPB 2017 May లో రద్దయింది; దాని స్థానంలో **Foreign Investment Facilitation Portal (FIF)** వచ్చి FDI ఆమోదాలను సరళం చేసింది (10.4 Q23, Q25).

RoDTEP (Remission of Duties and Taxes on Export Products), **2021లో**, **MEIS** (Merchandise Exports from India Scheme) స్థానంలో వచ్చింది (10.4 Q24).

ఇతర ఏ పథకం కిందా వాపసు కాని, ఎగుమతి వస్తువులపై దాగి ఉన్న కేంద్ర, రాష్ట్ర, స్థానిక సుంకాలు, పన్నులు, levies ను RoDTEP rebate చేస్తుంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **రెండు మార్పిడులు: బోర్డు → పోర్టల్ (2017), MEIS → RoDTEP (2021).**

కార్డ్ 10.49 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 10.7.24, 10.7.25 · Scanner Q28, Q39 · SM p.10.24

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Start-up India, ECLGS మరియు **National Manufacturing Policy** లక్ష్యం ఏమిటి?

జవాబు

Start-up India Programme: ఆలోచనలకు, innovation కు facilitator గా పనిచేస్తుంది.

ECLGS = Emergency Credit Line Guarantee Scheme: పూర్తి guarantee తో అత్యవసర credit line (Q39 key b).

National Manufacturing Policy: 2025 నాటికి GDP లో manufacturing వాటాను **25 శాతానికి** పెంచడం (Q28 key d; GVA, NDP లేదా NNP కాదు, 2027 నాటికి 27% కూడా కాదు).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా 25కి 25: 2025 నాటికి GDP లో 25 శాతం.

కార్డ్ 10.50 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి

★★★ OL 10.7.26, 10.7.28, 10.7.29 · Scanner Q21, Q30, Q38, Q44, Q46; 10.8 Q1, Q6; SM Test Q3 · SM pp.10.25–10.26

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

భారత **services sector** ఎలా ఎదిగింది? దాని **ముఖ్య అంకెలు** ఏమిటి?

జవాబు

భారతదేశం **secondary sector ను దాటవేసింది**: సాధారణంగా వ్యవసాయం నుంచి పరిశ్రమకు మారే క్రమానికి భిన్నంగా, వరుస **వ్యవసాయం, services, పరిశ్రమ** (SM Test Q3; 10.8 Q6 key d).

Services = **GVA లో 53.89%**, అతిపెద్ద రంగం (10.8 Q1, Q46), **అత్యంత వేగంగా పెరుగుతున్నది**, **అత్యధిక labour productivity** కలది (Q38 key b).

మొత్తం FDI equity inflows లో Services కు **60% కంటే ఎక్కువ** వచ్చాయి, అతిపెద్ద గ్రహీత (Q30).

1991 సంస్కరణల తర్వాత అత్యధిక వృద్ధి (Q21); services ఎగుమతులు, ముఖ్యంగా IT మరియు software, forex ఆదాయానికి అత్యంత ముఖ్య వనరు (Q44).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా మధ్యది దాటేశాం: పొలం → (ఫ్యాక్టరీ) → services; భారతదేశం ఫ్యాక్టరీ నేలను దాటి దూకింది. **53.89** మరియు **60+** గుర్తుంచుకోండి.

కార్డ్ 10.51 T 10.7 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.7.27 · Scanner Q9, Q40 (key differs, see notes) · SM pp.10.25–10.26

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Box 2 (NIC 2008) services గా పరిగణించే 15 కార్యకలాపాలు ఏవి? **Construction** వాటిలో ఉందా?

జవాబు

1–5: wholesale మరియు retail trade, వాహనాల మరమ్మతు; transportation and storage; accommodation and food service; **information and communication**; financial and insurance activities.

6–10: real estate; professional, scientific and technical; administrative and support; public administration, defence and compulsory social security; education.

11–15: human health and social work; arts, entertainment and recreation; other service activities; యజమానులుగా households; extra-territorial organisations and bodies.

Construction Box 2 జాబితాలో లేదు. Transportation and storage, real estate, public administration, education ఉన్నాయి (Q9).

గుర్తుంచుకునే చిట్కా భవన నిర్మాణ స్థలం కోసం వెతకండి: 15 వరుసలూ పైనుంచి కిందికి చదవండి; construction అనే మాట ఎక్కడా కనిపించదు.

కార్డ్ 10.52 T 10.7 · గుర్తు చేసుకునే గొలుసు

★★★ OL 10.7.1–10.7.29 · Scanner Q1–Q52 · SM pp.10.18–10.26

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

Topic 10.7 ని primary, secondary, tertiary క్రమంలో **ఒకే గొలుసులో** చెప్పండి.

జవాబు

Primary: 47% మంది వ్యవసాయంపై ఆధారం, GVA లో 18.8%, 23 పంటలకు cost కంటే 1.5× MSP → పథకాలు (PM KISAN నుంచి E-NAM వరకు) → సమస్యలు: చిన్న కమతాలు, తక్కువ productivity.

Secondary: ఎనిమిది core industries (IIP లో 40.27%) → DPIIT, Make in India (2014; 2.0 = 15 + 12), EoDB 63 → Gati Shakti, PLI, FAME, Udyami Bharat, PM MITRA → FIPB → FIF, RoDTEP MEIS స్థానంలో, NMP 2025 నాటికి 25%.

Tertiary: secondary sector ను దాటవేసింది → GVA లో 53.89%, అత్యంత వేగవంతమైన వృద్ధి, అత్యధిక labour productivity, FDI equity లో 60% పైగా.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **కథ:** పొలం (47% మంది ప్రజలు) నుంచి ఫ్యాక్టరీ (ఎనిమిది core industries) మీదుగా ఆఫీసు (GVA లో 53.89%) వరకు: భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ పొలం నుంచి services కు నడిచి, ఫ్యాక్టరీ నేలలో చాలా భాగాన్ని దాటవేసింది.

కార్డ్ 10.53 T 10.8 · గుర్తుంచుకోండి

★ OL 10.8.1 · Scanner Q2 · SM p.10.27

ప్రశ్న · బిగ్గరగా చెప్పి గుర్తు చేసుకోండి

India Development Update (IDU) (2022 November) ను ఎవరు ప్రచురిస్తారు? అది భారతదేశం గురించి ఏం చెప్పింది?

జవాబు

World Bank ప్రచురిస్తుంది (Q2 key c).

భారతదేశం అసాధారణంగా సవాలుతో కూడిన బాహ్య వాతావరణాన్ని ఎదుర్కొంది: **Russia-Ukraine యుద్ధం, అధిక crude oil, commodity ధరలు, నిరంతర ప్రపంచ సరఫరా అంతరాయాలు, కఠినమైన ఆర్థిక పరిస్థితులు** మరియు అధిక దేశీయ inflation.

అయినప్పటికీ, బలమైన private consumption, పెట్టుబడుల వల్ల 2022-23 July–September లో real GDP **6.3%** పెరిగింది; భారతదేశం **స్థితిస్థాపకమైనది** (resilient), ఇతర emerging markets కంటే తక్కువగా ప్రభావితమైంది.

గుర్తుంచుకునే చిట్కా **O-S-T-I, నాలుగు ఎదురుగాలులు:** **O**il, **S**upply అంతరాయం, **T**ight finance, **I**nflation; ఎదురుగాలిలోనూ నిలబడిన భారతదేశం.